

Ἰωάννης ἔγραψε καὶ ἀπέστειλε ἐννευσοῖς ἡ
δογματικὰ τοῦ πατρὸς οὐρανοῦ ἡνὶ Ἰουάνη καθεζον
λα καὶ σὺν αὐτοῖς τὸν ἀδελφὸν ἄγγελον καὶ ἰερέα
παντὸς ἐκκλησίας

Ἰωάννης πῶς ἴσους ἔχουσιν

Ἰωάν

Ἰωάν ἄνθρωποι ἰσοῦτοι ἔσονται

ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΤΩΝ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

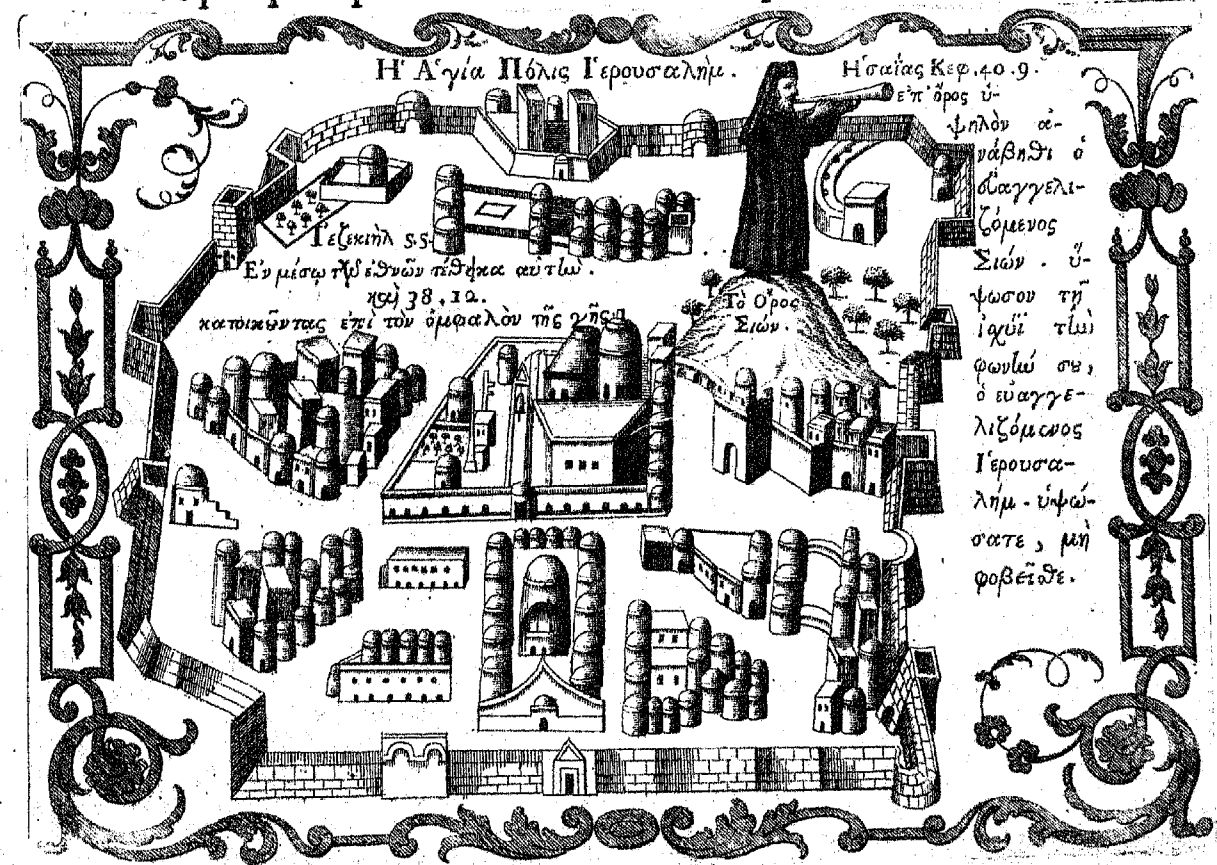
ΙΣΤΟΡΙΑ, ΚΑΙ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΓΗΣ,
ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΟΥΣΑΛΗΜ,

Εν ἣ καὶ περὶ τῆς ἀρχαίας οἰκοδομῆς τῆς ἐν αὐτῇ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας, ἥτοι τοῦ
Σεβασμῆς, καὶ Θεῆς Ναεῖ τῆς τῆ Κυρίας ἡμῶν Ἀναστάσεως, κοινῶς ἤδη
λεγομένης τῆς Ἁγίας Τάφου, ἢ τῶν μετὰ ταῦτα ἀνακαινισμῶν
τοῦ αὐτοῦ κατὰ διαφόρους καιροὺς.

CHRYSANTHI

Beatissimi Patriarchæ Hierosolymorum
HISTORIA ET DESCRIPTIO TERRÆ SANCTÆ,
URBISQUE SANCTÆ HIERUSALEM,

In qua & de Veteri, quæ in ea est Ecclesiæ Magnæ ædificatione, Venerandi nempe
ac Divini Templi Ascensionis Domini Nostri, vulgo Sancti Sepulcri nuncupatæ,
deque ipsius postea secundum varia tempora instaurationibus.

ΕΝΕΤΙΗΣΙ, 1728.

Παρά Ἀμτωρίφ τῷ Βόρτολι.

CON LICENZA DE' SUPERIORI, E PRIVILEGIO.

Ἐτυπώθησαν δι' ἀειλωμάτων τῆς Παναγίας Τάφου, ὅθεν ἢ τὰ παρέχονται δωρεάν.

Ἐκ τῶν δὲ ἱερῶν τῆς Ἁγίας Τάφου ὁδῶν

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

ΓΟΡΔΑΤΟΣ ΧΙΟΣ

ΤΟΥΣ ΕΝΤΕΤΞΟΜΕΝΟΙΣ ΕΥ ΠΡΑΤΤΕΙΝ.

Ὅσον ἡ Ἰσορία εἰς τὸν τῶν ἀνθρώπων ὀλιγοχρόνιον, ἢ ἄσ-
τον βίον συμβάλλεται, ἀπαθανατίζουσα τὴν ψυχήν, δι-
δάσκει δὲ τὴν ἀσφάλειαν, ἢ βεβαιότητα εἰς τὴν ἀσφάλειαν καὶ πρόσκαιρα,
ἢ μόνιμα ποιοῦσα καὶ διακονίζουσα τὴν ἐφήμεραν, ἢ κατὰ
τὸ Ἡρακλήτειον τοῦ Ποσειδῶνος βίβλον μὴδέποτε κατὰ αὐτὴν
ἐν τοῖς αὐτοῖς διαμένοντα, τὸ ἐφανέρωσαν μὲν ἀπλῶς οἱ
τῆς Ἰσορίας συγγραψάμενοι, μάλιστα δὲ ὅσοι ἀσχοληθέν-
τες εἰς τὴν μάστιγα κατὰ τὸ θεωρητικὸν τῆς Φιλοσοφίας μέρος κατ' ἀρχάς, τελει-
οῦντες ὡς ἀβέβαιοι, ἢ πολλὰς τῶν ἐναντιότητων, ἢ διαφορῶν ὑπολήψεις ἐπιδε-
χόμενοι παρεδόντες, εἰς ταύτην ὡς αἰαγκαιότεραν ἀπέβλεψαν, τὴν ποτὲ γεγο-
νότα μόνον μὴ εἶδον εἰς λήθης ῥιφίλει βουδῆς, ἀλλ' αἰεὶ κρατοῦσαν εἰς φῶς,
εἰς ἅπαντας εἰς ἀρχετύπους εἰκόνας, ἢ παραδείγματα ἀποβλέπουσα ἢ ἀνθρώπι-
νος φύσις, καὶ ῥυθμίζεται, ἢ καὶ ποδηγετῆται εἰς τὸ καλὸν, μιμημένη μὲν κα-
τὰ τὸ δυνατὸν τῶν ὁρῶν γεγόνότα, ἀποποιεμένη δὲ τῶν ἀντικειμένων διωκεῖται.

Ἰδίον δὲ τῆς Ἰσορίας οὐ μόνον αἱ διαδοχαὶ τῶν Βασιλείων, ἢ νίκαι τῶν Βασι-
λέων, τὴν ἀνδραγαθίαν τῶν Στρατηγῶν, ἢ τῶν περιβλέπτων ἀνδρῶν αἱ κατὰ
καιρὸς συμβελαίτε, ἢ ἀποφθέρματα, ἀλλ' ἢ καὶ οἰκοδομημάτων ἐμφράσεις,
ἢ Ἐπαρχιῶν ὑποτυπώσεις, ἢ καὶ διαφορῶν περὶ τὰς διάφορα κατ' αὐτὰς συμ-
πτώματα, ἢ ἀλλοιώσεις, διὰ τῶν ὁποίων οἶον ὑπ' ὄψιν φέρουσα τὴν μακρὰ ὄντα, ἢ
ἀγνοῦσα, τὴν κάμνει γνώριμα, ἢ σαφῆ εἰς ὅσον ἐφειμένους τῆς τέτων γνώσεως,
ἢ εἰδήσεως, ἢ μάρτυρες τῶν λόγων διαπύσσου, εἰ μόνον οἱ τῶν Ἐλλήνων συγ-
γραψάμενοι, ὅτι μετὰ τῆς Ἰσορίας πολλὰ τοιαῦτα συνέροντες ὑποτύπωσαν,
ἢ ἐπαράσθησαν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἢ τῶν ὡς ἀληθῶν, ἢ τῶν ὄντως πραγμάτων ἱε-
ρὰ Ἐπιγραφή, ὅτι δὲν ἠρκέσθη καὶ περιγράψῃ μόνον ἀκριβῶς τὸν Σολομόντειον
ἐπινοῦν Ναὸν, ἀλλ' εἰς διάφορα μέρη αὐτῆς ἔτενε τὴν ὑποτύπωσιν, φανερώ-
νοντες ἢ τὸν τρόπον τῆς κτίσεως, ἢ τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἔργων, ἢ πᾶσαν τὴν λοι-
πὴν πολυτέλειαν, ἢ τὸν χρόνον κατ' ὃν ἐκτίσθη, ἢ εἰ μόνον αὐτῶν, ἀλλὰ
ἢ τὴν ὑπὸ τῆς Ζοροβάβελ τῆς αὐτῆς γενομένην ἀνάκτισιν σαφέστατα περιέγραψε.

Τ Ο Τ' Α Τ Τ Ο Τ'
 Κ Ω Ν Σ Τ Α Ν Τ Ι Ν Ο Υ Γ Ο Ρ Δ Α Τ Ο Υ Χ Ρ Ι Ο Υ,
 Ε Ι Σ Τ Η Ν Τ Π Ο Θ Ε Σ Ι Ν Τ Ο Τ' Β Ι Β Λ Ι Ο Υ.
 Ε Π Ι Γ Ρ Α Μ Μ Α.

Ἰεράς Πολίτας Γαίας, ἠδέτοι Νάπας,
 Κρήνας τ' ὄρητε, καὶ Ποσειδῶν χείμαρρα,
 Κρουτοὺς διαγωγείς, Χειμάρρων λάβρων πόδας,
 Πίων Πέδωντε διάλλοντα δένδρα,
 Φυλῶντ' ἀέκτων ἀγλαὰς κληρουχίας
 Ἀγλαῖς Πολῆος Κτίσας, ἠδὲ καὶ Φθορεῖς,
 Ναοῦ ἱμερτοῦ ἀεγέρσεις ποικίλας,
 Καὶ τοῦ Θεομήτοιο τῆμβος ἃ ἐνι
 Βισσῶος Χειροῖο ζωπαρόχου
 Πριάτω ἀσκήλασιν ἠδέ γ' ὑσάτω
 Χρυστοῦ χρυσῶς Χρυσανθοῦ οὐ βαίῃ πόνου
 Οἴως ἀγείρας τῶδε θῆκε τεύχεϊ,
 Ἐκδηλος γὰρ ἂν τίω σοφίαν ποῖς πᾶσιν,
 Δήλω τε θῆν' ἑσθλῶσε τίω ἥσπερ λάχεν,
 Ὅσσα τ' ἐν αὐτῇ, πολλὰ ποιήσας, πάθεν.

Τ Ο Τ' Α Τ Τ Ο Τ' Π Ρ Ο Σ Τ Η Ν Α Γ Ι Α Ν Π Ο Λ Ι Ν
 Γ Ε Ρ Ο Υ Σ Α Λ Η Μ.

- » Χαῖρ ἡ Θεοῖο Πανανέσσοντος Πόλις,
- » Οὐπω γὰρ ὄμμα σου λέληθε τὸ βλέπον;
- » Ἀλλ' οὐς περ ἔγνω σῶν πρόμων ἔργοις λόγοις;
- » Ταῖς περὶν πεσοῦσαν ἀμπλακίαις ζωπυρεῖ.

Τοῦ αὐτοῦ ὡς ἀπὸ τῆς Βίβλου.

- » Ἀρχαῖα μὲν πέφυκε γῆμα, καὶ σοφά;
- » Ἀπλῶς δὲ βάζω, οὐ φθονῶ γὰρ τοῦ πόνου.

Η Σ Α Γ

Η Σ Α Γ Α Σ 60.

Ἄρον κύκλω σὺν ὀφθαλμοῦ σου Σιών, καὶ ἴδε συνηγμένα τέκνα σου· ἦκασί
 πάντες οἱ υἱοὶ σου μακρόθεν, ἡ γὰρ δόξα Κυρίου ἐπὶ σὲ ἀνατέταλκιν,
 ἐπὶ δέσσει φανήσεται Κύριος, καὶ ἡ δόξα αὐτῆ ἐπὶ σὲ ὀφθήσεται, καὶ πορεύ-
 σονται Βασιλεῖς τῶ φωτίσει, καὶ ἔσθι τῆ λαμπρότητις.

Τοῦ Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκίου ἐκ τοῦ πρώτου Ἡ' β' β' τοῦ
 τῆς Ὀκτωήχου.

Κτελώσατε λαοὶ Σιών, καὶ περιλάβετε αὐτὴν, καὶ δότε δόξαν ἐν αὐτῇ τῶ
 Ἀναστάντι ἐκ νεκρῶν, ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ λυτρωσάμενος ἡμᾶς
 ἐκ τῶν αἰομιῶν ἡμῶν.

Τῆ αὐτοῦ ἐκ τοῦ πλαγίου τετάρτου.

Χαῖρε Σιών Ἀγία, Μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν, Θεοῦ Κατοικητήριον, σὺ γὰρ
 ἐδέξω πρώτη ἄφεσιν ἁμαρτιῶν διὰ τῆς Ἀναστάσεως.

Τοῦ Κυρίου Κοσμά, ἐκ τῆς πέμπτης Ὡδῆς τοῦ Κανόνος
 τῶν Βαΐων.

Τὴν Σιών ἐπ' ὄρεσ ἀνάβηθε ὁ Εὐαγγελιζόμενος, καὶ τίω Ἱερουσαλήμ ὁ κυ-
 ρήσων ἐν ἰσχυρῇ ὑψωσον φωνῶν. δεδοξασμένα ἐλαλήθη περὶ σὲ ἡ Πό-
 λις τῆ Θεῶ, εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ, καὶ σωτήριον ἔσθι.

Τοῦ αὐτοῦ.

Σιών Θεοῦ ὄρος τὸ Ἄγιον, καὶ Ἱερουσαλήμ κύκλω σὺν ὀφθαλμοῦ σου ἄρον,
 καὶ ἴδε συνηγμένα τέκνα ἐν σοί.
 Ἰδοὺ γὰρ ἦκασί σοι μακρόθεν, προσκυνῆσαι τῶ Βασιλεῖσι, εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσ-
 ραὴλ, καὶ σωτήριον ἔσθι.

Ν Ο Ι

NOI REFFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di Revisione, ed Approbazione del Padre Frà Tomaso Maria Gennari Inquisitore, nel Libro intitolato *Descrizione della Terra Santa, e della Santa Città di Gierusalemme di Mons. Cbrisanto Notara*, non v'esser cos' alcuna contro la Santa Fede Cattolica, e parimente per Attestato del Segretario Nostro, niente contro Principi, e buoni costumi, concedemo Licenza ad Antonio Bortoli Stampatore, che possi esser Stampato, osservando gl'ordini in materia di Stampe, e presentando le folite copie alle Publiche Librarie di Venezia, e di Padova.

Dat. li 17. Gennaio 1727.

(Gio: Francesco Morosini Cavalier Refformator.

(Aloise Pisani Cavalier, Procurator, e Refformator.

(Z. Pietro Pasqualigo Refformator.

Agostino Gadaldini Segretario.

X P T.

Χ Ρ Υ Σ Α Ν Θ Ο Υ

ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ
ΤΩΝ ΓΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΓΕΡΟΥΣΑΛΗΜ.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Α'.

Γεωγραφία, ἢ Περιγραφή γενική τῆς Ἀγίας Γῆς, ἢ τῆς Παλαιστίνης.

H ἢ πῶς εἶναι σφαιροειδῆς, εἶναι ἀποδεδειγμένον, ἢ ὁμολογούμενον, ἢ εἰς Φιλοσόφους, ἢ εἰς Μαθηματικῆς. Διαμερίζεται δὲ εἰς δύο Ἡμισφαίρια, ἢ τὸ μὲν ἐν λέγεται ἄνω, τὸ δὲ ἄλλο, (μὲ τὸ νῦν εἶναι ἀντικείμενον, ἢ ἔξ ἐναντίας εἰς τὸν τόπον ὅπῃ ἡμεῖς θεωροῦμεθα,) κάτω, τὸ ὁποῖον ἢ εἰς ἑδῶ παλαιῶς, ὡς λέγεται, ἦτον διόλου ἄγνωστον, ἕως ὅπῃ ὁ Ἀμέρικος Βεσπύτιος ἤνοιξε ἢ αὐτὴν τὴν Ἡπειρον, τὴν ὁποῖαν ἢ ἀπὸ τοῦ ἰδίου τοῦ ὀνόματος Ἀμερικῶν ἐκάλεσε, καθὼς πλατύτερον ἐφανερῶσαμεν εἰς τὸ εἶ. Κεφάλαιον τῆς τετραγώνου Τμήματος, ἢ εἰς τὸ δ'. τῆς πέμπτου εἰς τὴν ἡμετέραν Γεωγραφικὴν Εἰσαγωγῆν, περὶ τῆς ὁποίας ἐπὶ τῆς παρόντος εἰς ἡμῖν λόγος.

Τὸ δὲ ἕτερον μέρος αὐτῆς, ἢ τὸ ἄνω, διαμερίζεται εἰς τρία μέγιστα Μέρη, Εὐρώπην, Ἀσίαν, ἢ Ἀφρικῶν, ἢ ὅποια πῶς ἔλαβον ἑδῶ κατὰ τὴν ἀπό τῶν τρεῖς Τεσσάρων τῆς Νῆας, τὸν Σημ, τὸν Χαμ, ἢ τὸν Γάφελ. ἢ ἀνωθεν ἡμεῖς ἀπὸ τῆς Γεωγραφίας, καὶ ἑδῶ Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχαίους Συγγράμματα.

Ἀπ' αὐτῶν τὰ τρία μέγιστα Μέρη, ἀπ' ἀρχῆς ἢ Ἀσία ἐστὶν ἢ πῶς ἀγενεσιέρα, ἐπισημοτέρα, ἢ ἐνδοξότερα, διότι ἀφίνοντες τὰ λοιπὰ, εἰς αὐτῶν πρῶτον ἐφαίνετο τὸ ἀνθρώπινον γένος· αὐτὴ τὸ ἴδιον, ἢ αὐτὴ εἰς τὰ ἄλλα Μέρη τῆς Οἰκουμένης τὸ ἀπέσειλεν· αὐτὴ πρώτη ἐδίδαξε ἢ ἱερατικά, ἢ πολιτικά ἦδη, ἢ νόμιμα, ἢ τὸν λόγον, ἢ τὸν τρόπον τῆς ζῆν, ἢ τῆς ἄλλης πολιτικῆς, ἢ λογικῆς κυβερνήσεως.

Εἰς αὐτῶν ὅχι μόνον ἐπλάσθη ὁ πρῶτος Γενεὸς τῆς Ἀνθρώπινος Γένους, ὁ Ἀδάμ, ἀλλ' ἐκεῖ ἢ ἐματοίκησεν, ὡς μαρτυρεῖ ἢ Θεία Γραφή· ἢ ἐφύττωσεν ὁ Θεὸς ἢ Παράδεισον ἢ Ἀνατολῆς, ἢ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἀνθρώπον ὃν ἐπλασε. ἢ τὸ κεφάλαιον, εἰς αὐτῶν ἐγένετο ἢ ἀνάπλασις τοῦ Ἀνθρώπινου Γένους, διὰ μέσος τῆς ἢ σάρκα Γενήσεως τῆς Κυρίας ἡμῶν.

Εἰς τὰς Ἐπαρχίας τῆς Ἀσίας θεωρεῖται ἢ ἡ νῦν λεγομένη Ἀγία Γῆ, τὴν ὁποῖαν τινὲς Συρίαν Παλαιστίνην, ἢ Συρίας Παλαιστίνην ὀνομάζουσι, τινὲς δὲ μόνον Συρίαν, ἢ ἄλλοι δὲ καὶ Κοίλλην Συρίαν, ὡς φαίνεται εἰς τὸν Ἡρόδοτον, τὸν Φιλόστρατον, ἢ Ἰώσηπον, ἢ ἄλλους· οἱ δὲ Ἰουδαῖοι, ἢ Παλαιστίνην, ὡς ὁ

A Τάξι-

μέ το ὄνομα τῆτο Φυλισιείμ, ἀλλά μόνον τὸ ἀπὸ Γάζης, ἄχει Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, ἥτις τὸ πάλαι τοῦ Στρατῶνος Πύργος ἐλέγετο, με ὄλον ὅπῃ κῆ διαφόρος καιρὸς ἔξαπλώθησαν ὅπως ἴπποτε κῆ ἕως πλησίον τῆς Τύρου σχεδὸν, δηλαδὴ ἐκεῖνο τὸ μέρος, τὸ ὅποιον κείται εἰς τὴν Παραλίαν κῆ τὴν Μεσημβρίαν, κῆ Δύσην, ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ὁδόντες πρὸς τὴν Φοινίκην, κῆ ἀεὶ μὲν-
 13. 3. ται πέντε κύρια Πόλεις τῆς Φυλισιείμ εἰς τὸ Βιβλίον τοῦ Ἰησῆ. Γάζα, Ἀζωτος, Ἀσκάλων, Γέθ, κῆ Ἀκκάρων. Ὅμως ἔσαντες καὶ νὰ ἔξωλοθρῶθησαν πανταχοῦ οἱ Χαναανῶι ὅπῃ ἐκυρίδον ὅδῃ ἐξυτέρους τῆ Ἰορδάνης τόπος, ὀλίγον ἔτ' ὀλίγον ἔσβησε κῆ τὸ ὄνομα αὐτῆς, πέρωντες ἄλλο ὄνομα ἀπὸ ἄλλης ὅπῃ ἐκατοίκησαν εἰς τὰ μέρη ἐκεῖνα, τὸ ὅποιον κῆ ἐβάσαξε πολὺν καιρὸν, αὐ καλὰ κῆ αὐτοὶ πάλιν νὰ ἀδυνατήσαν, κῆ νὰ ἔξωθησαν ἀπὸ τοὺς Ἰουδαίους, με ὄλον τοῦτο αὐτὴ ἢ ἀπὸ Φυλισιείμ ὀνομασία ἔμεινε συνεχέστερα, καὶ συνήθεστερα τὸσον εἰς τὴν Γεραὺ Γραφῶν, ὅσον καὶ εἰς ἄλλης διαφόρους Συγγραφεῖς.

Ἡ πρώτη δὲ αἰτία τούτου εἶναι, διότι αὐτοὶ ἐπλάτυναν τὰ σύνορα αὐτῆς τῆς Χώρας, ἢ ὅποια μετὰ ταῦτα ἐδόθη εἰς τὰς Φυλάς τῆ Ἰούδα, τοῦ Συμεὼν, τοῦ Δαὺ, τοῦ Βενιαμὴν, τῆ Μανασσῆ, κῆ τῆ Ἰσάχαρ, ἀπὸ ὅδῃ ὅποιες αὐ καλὰ κῆ πολλαὶ ἔξωθησαν, κῆ τὸ περισσότερον αὐτῆς μέρος ἔξωλοθρῶθη, ἐπειδὴ ὁ-
 μως εἰς τὴν Παραθαλασσίαν κάτω ἀπὸ τὴν Τύρον, ἐβάσαξαν Πόλεις μεγά-
 λας, κῆ δυνατὰς, τὰς ὁποίας κῆ ἄλλοτε περισσότερον, ἄλλοτε δὲ ὀλιγότερον τὰς ἐκυρίδον, διὰ τῆτο τὸ ὄνομα αὐτὸ τὸ δοθῆν ἀπ' αὐτῶν δὲν ἐχάθη, ἀλλ' ἐφυ-
 λάχθη. ἐπειδὴ κῆ με τὸ νὰ εἶχαν, ὡς εἶπομεν, εἰς τὴν Παραθαλασσίαν Πό-
 λεις, οἱ ἔξ' ἀλλοδαπῆς εἰς ταῦτα ἐρχόμενοι, με αὐτῶν τὴν προσηγορίαν ὀνομα-
 ζῶν κῆ τὴν ἐνδοτέρων Χώραν, ὅταν εἰς ὅδῃ οἰκίους ἐπαναστρέφοντο, καὶ ἐκ τούτου
 ἡ νὰ εἶναι ταῦτης παλαιότερα, καὶ νὰ περιεῖχε καὶ περισσότερα γένη
 παρὰ ἢ Παλαιστίνη, ὁμως ἐσυνήθισθη, κῆ ἐπεκράτησε, κῆ νὰ λέγεται, κῆ νὰ
 γραφῆται συνεχέστερον με τὸ ὄνομα τῆς Παλαιστίνης, κῆ ὄχι τῆς Χαναανίας. ὅταν
 γινόμενον γνωστὸν κῆ εἰς ὅδῃ Ἐβραῖος, ἐδόθη καὶ εἰς αὐτῶν, κῆ ἐφυλάχθη τὸ
 τοιοῦτον ὄνομα, ὡς εἶναι φανερὸν εἰς διάφορα αὐτῆς Ἰσραηλῶν, καθὼς κῆ ὁ ἴδιος
 αὐτὸς Πτολεμαῖος εἰς τὰς Γεωγραφικάς, εἰς τὸ ὄνομα τῆς Παλαιστίνης συμπερι-
 λαμβάνει ὄχι μόνον τὸ μέρος ἐκεῖνο ὅπῃ ἐκυρίδον οἱ Φυλισιείμ εἰς τὴν Πα-
 παραθαλασσίαν, ἀλλ' ἀκόμη κῆ τὴν Ἰουδαίαν, Σαμάρειαν, καὶ Γαλιλαίαν, αὐ
 καλὰ κῆ ὄλον αὐτὸ τὸ διάστημα οἱ Φυλισιείμ νὰ μὴ τὸ ἐκυρίδον. ἐγένε δὲ τῆ-
 το ἐπειδὴ κῆ αἱ Ἐπαρχίαι λαμβάνουσι συνεχῶς τὴν κλησιν, ἢ ἀπὸ μέρους τινὸς,
 τὸ ὅποιον ὑπερέχει κῆ τὴν δύναμιν ἀπὸ τὰς πλησιόχωρος ἄλλης Ἐπαρχίας,
 ἢ ἐκ τῆς ὑπερέχουσας, κῆ ἀρχικῶν Πόλεων, ἢ διότι ἔχουσι συνήθειαν αἱ πλησίον
 Ἀρχαὶ, κῆ ἔξωθῆναι νὰ ἀμιχθῶνται μετὰ τὰς ἔξωθεν, κῆ αἰαμετέξυτων, κῆ νὰ ἀ-
 γανίζωνται νὰ μετέφέρουσι τὰς ἰδίας προσηγορίας, κῆ ἐπικρατείας εἰς τοὺς λόγους
 τας, ἢ διότι συνήθιζει τὸ Ἰππῆκοον νὰ λαμβανῆ ὄχι μόνον ὅδῃ νόμους ἀπὸ τὰς
 βασιλεύουσας Πόλεις, ἀλλὰ κῆ τὰς προσηγορίας. ὅταν ἐπειδὴ κῆ ἡ Χώρα τῆς
 Πα-

Παλαιστίνων ἦτον ἰσχυρὰ, καὶ δυνατὴ, καὶ μάλλον γνωστὴ εἰς ὅδῃ ἄλλης, εἰς τὸ
 ὄνομα αὐτῆς συμπεριλαμβάνονται αἱ τέσσαρες αὐτῆς Ἐπαρχίαι, Ἰουδαία, Ἰε-
 ρουσαλήμ, Σαμάρεια, κῆ Γαλιλαία. Σημαίνει δὲ ἡ λέξις τοῦ Φυλισιείμ, βεβεργ-
 μένον, ἢ κατὰ βεβεργμένους, ἢ σεισμὸν, με τὸ νὰ ἐκατοικῆσεν αὐτὸ τὸ ἔθνος
 εἰς τὴν Παραθαλασίαν, ὅπως γίνονται συχνοὶ σεισμοὶ, κῆ ὄλαι αἱ Κῶμαι σχε-
 δὸν εἶναι περιτριγυρισμένα, καὶ κεκαλυμμένα ἀπὸ ἄμμον, κῆ κονιορτόν.

Τούτους ὅδῃ Φυλισιείμ ἀποφύλους καλεῖ ἡ Θεία Γραφή, ἢ ὡσαύτῃ ὅπου ἔμει-
 ναν εἰς τὴν πατρῶν θρησκείαν, καὶ δὲν ἔκαμαν καμίαν κοινωνίαν μετὰ τῶν
 βραβύς, ἢ κῆ τὸν Θεοδόρητον, ἀποφύλους καλεῖ ὅδῃ Παλαιστίνες, ἔχ ὡς τῆ
 ἄλλων ἔθνων ὁμοφύλων ὄντων, ἀλλ' ὡς τῆς ἄλλων μὲν ἀφεσηκότων, τῆτων δὲ ἔ
 μόνον ὁμῶρον ὄντων, ἀλλὰ κῆ μετέξυ κατοικούντων.

Τρίτον, ὀνομάσθη αὐτὴ ἡ Χώρα, Ἡ Ἰσραήλ, καθὼς κῆ οἱ Οἰκῆτορες αὐτῆς
 Ἰσραήλ, κῆ Ἰσραηλίται, ἀκόμη κῆ μετὰ τὸν μερισμὸν τῆ Βασιλείας, εἰς τὸν και-
 ρὸν τῆ Ροβοάμ, κῆ Ἰεροβοάμ. εἶναι αὐτὴ ἡ ὀνομασία φανερὰ εἰς τὰς ἀναγινώσ-
 κοντας τὴν παλαιὰν, κῆ νέαν Γραφῶν, αὐ καλὰ κῆ συνεχέστερον ἀεὶ σκεταὶ εἰς
 τὴν παλαιὰν, ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτῶν ἀκολουθεῖ συχνωτέρα ἡ ὀνομασία τῆς, ὡς ἐν
 τῆ 19. κῆ 30. Κριτῆς, Οὔποτε τοιοῦτον γέγονεν ἐν Ἰσραήλ, ἢτοι ἐν Ἡ Ἰσραήλ. ,,
 κῆ ἐν τῆ 75. Ψαλμῶ, Ἐν Ἰσραήλ μέγα τὸ ὄνομα αὐτῆ. κῆ παρὰ τῆ Ἡσαΐας, ,,
 Ἐργω βουὸς τὸν κτησάμενον, κῆ ὄνος τὴν φάτνῃν τῆ Κυρίας αὐτῆ, Ἰσραήλ δέ με ,,
 ἐκ ἐπέγνω: κῆ ὁ Κύριος, Οὐδὲ ἐν τῆ Ἰσραήλ τοσαύτῃν πίσιν εἶδον. Καὶ συνεχῶς
 λοιπὸν ἀεὶ σκεταὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ σημαίνον τὴν Γῆν τῆς Ἐπαρχείας, κῆ τὰς Οἰ-
 κῆτορας Ἰουδαίους. ὅταν αὐ καλὰ κῆ με ὄλον ὅπῃ κῆ μετὰ τὸν μερισμὸν τῆ Βασι-
 λείου Ἰσραήλ, συνεχέστερον αὐτὸ τὸ ὄνομα Ἰσραήλ λέγεται διὰ τὰς δέκα Φυλάς,
 πολλαὶς ὁμως λέγεται κῆ διὰ ὀλόκληρον τὸ γένος, κῆ τὴν Χώραν τῆς Ἰσραήλ.
 γίνεται δὲ φανερὸς ὁ λόγος ἔπος καὶ ἐκ τῆς νέας Διαθήκης, διότι ὁ γου. τος ο
 Ἀγγελοσ τῆ Νυμφίᾳ τῆς Παρθένου, καὶ Πατρὶ τῆ Ἰησῆ. Ἰωσήφ, ἐγερθεῖς
 παρὰ λαβε τὸ Παιδίον, καὶ τὴν Μητέρα αὐτοῦ, καὶ πορεύου εἰς τὴν Γῆν Ἰσραήλ,
 ἐν ταῦτα διὰ τῆς Γῆς Ἰσραήλ δὲν ἐνόησεν ὁ Ἀγγελοσ συντετριμμένως ἐκεῖνο τὸ
 μέρος ὅπου ὀνομάσθη Βασιλείον τοῦ Ἰσραήλ μετὰ τὴν διανομίαν, κῆ τὸν χωρισ-
 μὸν τῶν δέκα Φυλῶν ἀπὸ τῆ Βασιλείας τῆ Δαβὶδ, ἀλλὰ ὄλον τὸ πλάτος τῆς
 Ἀγίας Γῆς, καθὼς φαίνεται ἀπὸ τὴν ἀκολουθίαν τοῦ λόγου, ἐπειδὴ κῆ ἤθελε
 πορεύθῃ εἰς Ἰερουσαλήμ ὁ Ἰωσήφ (ἢ ὅποια δὲν ἦτον Πόλις τῆ Βασιλείου Ἰσραήλ,
 ἀλλὰ τοῦ Ἰούδα) αὐ δὲν ἤθελε φοβηθῆ τὸν Ἀρχέλαον, ὅπου ἐβασίλευεν αὐτῆ
 Ἡρώδης Βασιλέως τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ τελευτήσαντος, ὅστις ἐζήτηε τὴν ψυχὴν
 τοῦ παιδὸς, κῆ κῆ τούτον τὸν τρόπον ἤθελεν ἀκολουθήσῃ εἰς τὴν Ἀγγελικῶν
 προσογῆν. ἐπειδὴ δὲ κῆ εἰς Ἰερουσαλήμ δὲν ἀπῆλθεν, ἀλλὰ μετὰ τὴν Αἰγύπτου
 αἰσχύρῃσεν κῆ τὸν Ἰερόν Εὐαγγελιστῶν, εἰς τὰ μέρη Γαλιλαίας, σημαδδὲ πῶς
 κῆ πλάτος ἐνοεῖται ὑπὸ τῆ Ἀγγέλου τὸ, εἰς τὴν Γῆν Ἰσραήλ. τῆτο δυνάμεθα νὰ
 τὸ εὐρωμεν κῆ εἰς ἄλλα πολλαὶ μέρη τῆς Θείας Γραφῆς.

Με τοιοῦτον δὲ ὄνομα ὀνομάσθη ἀπὸ ὅδῃ Τίος τῆ Πατριάρχου Ἰακώβ με τὸ
 νὰ

Φαλ. 95

Μαθ. 8. 10.

Πα-

να τὴν ἐκυρίωσαν, οἱ ὅποιοι ὀνομάσθησαν Ἰσραηλίται ἀπὸ τὸ ἄλλο ὄνομα τοῦ Πατρῶτων, δηλαδὴ τῆ Ἰσραήλ, διότι ἀφ' οὗ ἐπάλασεν ὁ Ἰακώβ μετὰ τὸν Θεόν, μετὰ βληθέντος Θεοῦ τῆ ρηθέντος προτέρου ὀνόματος αὐτῆ τῆ Ἰακώβ, Ἰσραήλ ὀνομάσθη (ἡ ὁποία αὐτὴ φωνὴ, καὶ τὸν Θεῖον ἱεράνυμον, ἰσχυρὸς Κυρίου, ἢ ἐνισχύσας μετὰ Θεοῦ, ἔφηται) ἀπὸ τοῦ Ἰσραήλ δὲ οἱ Ἰσραηλιῖται αὐτῆ, καὶ οἱ Ἐγγυνοὶ, καὶ πάντες ἀπλῶς οἱ ἔξ αὐτῆ καλεῖσθαι ὀνομάσθησαν Ἰσραηλίται, οἵτινες καὶ Θεῖαν προσαγῶν εἰσελθόντες εἰς τὴν Χαναάν, Ἰσραήλ αὐτῶν ἐπὶ ὀνομάσθησαν ὡς διαλαμβάνουσι τὰ Κεῖν, καὶ τὰ Βασιλείων βιβλία, διότι κατὰ τὸν Ἰσραήλ τῆ Χανάμ, ἢ τῆ εἰς τὴν ὁποίαν ἐκατοικούσαν οἱ παρ' αὐτοῦ καλεῖσθαι, ὀνομάσθη Χαναάν, καὶ οἱ Οἰκήτορες αὐτῆς Χαναανῖται, καὶ κατὰ τὸν οἱ Ἰσραηλιῖται μετὰ τὴν αὐτῆ ὀνομάσθη ὀνομάσθησαν ὡς Πόλεις ὅπως ἐκυρίωσαν, οὕτως οἱ Ἰσραηλιῖται ἀφ' οὗ καὶ Θεῖαν ἐπὶ ὀνομάσθησαν ἀναμεικτῶς εἰς αὐτὴν αὐτὴ ἢ τῆ εἰς τὰς δώδεκα Φυλὰς διὰ Ἰησοῦ τοῦ Ναυῆ, ἔβαλαν εἰς αὐτὴν τὸ ὄνομα αὐτῆ, καὶ τῆ οἰκίαν Φαμελιῶν, κατὰ τὸ φαίνεται εἰς πολλὰς τῆς παλαιᾶς Γραφῆς τόπους, καὶ τῆ τῆ τὸν τὸν τρόπον τὸ Χαναάν ὄνομα, μετὰ τὸ ὁποῖον ὀνομάζετο ἐκείνη ἢ Χάρα, ἢ λαττάθη ὀλίγον μὲν εἰς τὸν καιρὸν ὅπου, ὡς εἶπομεν, οἱ Φυλισιῖται ἐκυρίωσαν τὸ περισσότερον μέρος αὐτῆς, τότε δὲ πολλὰ περισσότερον ἀλιγορήθη, καὶ ἀκυρώθη, ὅπου εἰσελθόντες οἱ Ἰσραηλιῖται εἰς τὴν γῆν ἐκείνην, τῆς ὁποίας, τῆς Θεῖας συνεφαπτομένης βοήθειας, ἰκανὸν μέρος διὰ τὴν ἀναξιότητά τῆ οἰκιστῶν τῆς τὸ ὑπόθετον οἱ ἔξ Ἰσραήλ, ἐφόνισαν ὅσους Οἰκήτορας τῆς, καὶ Ἰσραήλ αὐτὴν ἐπὶ ὀνομάσθησαν.

Εἰς τοῦτο εἶναι φανερόν, πῶς τὸ Ἰσραήλ ὄνομα εἶναι ὑπερώτερον τῆ ὀνομάτων Χαναάν, Παλαιστίνης, καὶ Φυλισιῖται. ὅμως τὸ τῆς Παλαιστίνης ὄνομα ἀπὸ τῆς εἰσελθόντων Ἰσραήλ δὲν ἀκυρώθη τόσον, ὅσον τὸ Χαναάν, τόσον διὰ τὴν ἀνωγεινότητα αὐτῆς (ἐπειδὴ οἱ Φυλισιῖται εἰς πολλὸν καιρὸν ἐκυρίωσαν ἐκείνην, καὶ αὐτὴ καλὰ ὄχι ἐλόκληρον, ὅμως τὸ ὑπερώτερον μέρος, διότι μόνον εἰς τὸν καιρὸν τῆ Δαβὶδ, καὶ τῆ Σολομῶντος ἐκυρίωθη ὀλοτελῶς ἢ τῆ Χαναάν παρὰ τῆ Βασιλείας τοῦ Ἰσραήλ.) ὅσον ἀκόμη μετὰ τὸ νὰ ἦτον κατὰ πολλὰ εἰς χρῆσιν, καὶ μάλιστα αἰεὶ εἰς ὅσον Ἐλλήνας διὰ τῆς πραγματείας, κατὰ τὸ εἶπαμεν. καὶ πρὸς τοῦτο, ὅτι κατὰ τὸν οἱ Ἰσραηλιῖται ἀπεσρέφοντο τὸ ὄνομα τῶν ἄλλων Ἐθνῶν ὅπου ἐμισῶσαν, ἔτω καὶ τὸ Ἰσραήλ ὄνομα ἦτον ἀπόβλητον, καὶ μισητὸν ἀπὸ τοῦ Ἐλλήνας. ὅθεν ὅταν συνέβαινον εἰς τὴν Ἐθνην νὰ ἀναφέρωσιν αὐτὴν τὴν Χώραν, ἀφείντος τῆ Ἰσραήλ ὀνόματος, τὴν ὀνομάζον μετὰ τὸ πρῶτον ὄνομα, τὴν Φυλισιῖται, καὶ μετὰ αὐτὸν τὸν τρόπον ἐφυλάχθη τὸ Φυλισιῖται ὄνομα.

Ἦμπορεῖμεν πρὸς τῆτοις νὰ εἶπῶμεν, πῶς αὐτὸ ἐγένετο ἀπὸ τὴν ἀναξιότητά τῆ Ἐβραίων, τῶν ὁποίων ἢ Βασιλεία διὰ τῆς διχονοίας ἐδιχοτομήθη ἄχρως, καὶ χωρὶς πολυπλασιασμῶν τῶν ὀνομάτων, ἦτοι μὴ καλουμένων μετὰ ἓνα ὄνομα τῆ ἐνός, καὶ μετὰ ἄλλο τῆ ἄλλου μέρος, ἀλλὰ κοινῶς καὶ τὰ δύο μέρη ἐλέγοντο μετὰ ἓνα καὶ τὸ αὐτὸ ὄνομα, δηλαδὴ τῆς Παλαιστίνης.

Τέταρτον, ὀνομάσθη τῆ Ἰουδα, καὶ Ἰουδαία, καὶ αὐτὴ καλὰ καὶ τὸ τῆς Ἰουδαίας ὄνομα

ὄνομα σημαίνει συνεχέστερον τὸ Βασίλειον τῶν δύο Φυλῶν, Ἰουδα, καὶ Βενιαμίν, αἱ ὁποῖαι ἐξήρτητο τῆ Οἴκου Δαβὶδ. πλὴν ἀναμφισβήτητον εἶναι ἀκόμη καὶ τῆτο, ὅτι Ἰουδαία λέγεται προσέτι, καὶ ὅλη ἢ τῆς Ἐπαγγελίας, κατὰ τὸ ἐν τῷ 75. Ψαλμῷ, Γνωστὸς ἐν τῆ Ἰουδαία ὁ Θεός, ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖ βίβλαια ὁ Δαβὶδ δὲν λαλεῖ διὰ εἶναι μέρος, ἀλλὰ διὰ ὅλην τὴν γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, διότι ὄχι μόνον εἰς ἓνα μέρος, ἦγον εἰς τὴν Χώραν τῆς Ἰουδαίας, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν Σαμαρείαν, καὶ Γαλιλαίαν ἦσαν Ἰουδαῖοι, καὶ λαὸς τοῦ Θεοῦ. αὐτὸ τὸ ἴδιον ἀκόμη ἀναφέρεται καὶ εἰς τὴν νῆαν Γραφῆν, ἐπειδὴ λαλῶντας ὁ Εὐαγγελιστὴς διὰ τὴν παρέλθον τῆ Ἰησοῦ πέραν τῆ Ἰορδάνης, λέγει, Ἦλθεν εἰς τὴν ἄσκα τῆς Ἰουδαίας, καὶ τῆ Ἰορδάνης, ὅπως διὰ τῆς Ἰουδαίας δὲν ἐνοεῖ τὸ μέρος ὅπως ἐτυχε τῆς Φυλῆς τοῦ Ἰουδα, καὶ Βενιαμίν, διότι ἐκεῖνο τὸ μέρος τῆς γῆς τῆς Ἐπαγγελίας ὅπου ἐκλήρωθη εἰς αὐτὰς τὰς δύο Φυλὰς, ἦτον εἰς τὸ ἐδόθη μέρος τοῦ Ἰορδάνου, καὶ ὅπου ἐκλήρωθη ὁ Εὐαγγελιστὴς διὰ ἐκείνην τὴν παράδοσιν, τότε ἦτον ὁ Ἰησοῦς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἢ ὁποῖα εἶναι εἰς τὸ ἐδόθη μέρος τῆ Ἰορδάνου, ἐπειδὴ καὶ ἦτον εἰς τὴν Καπερναῖμ, καθὼς ἠμπορεῖμεν νὰ τὸ συνάξωμεν ἀπὸ αὐτῶν τὸν ἴδιον Ματθαῖον, ἢ δὲ Καπερναῖμ ἦτον Πόλις τῆς Γαλιλαίας εἰς τὸ ἐδόθη μέρος τῆς Θαλάσσης, καὶ τῆ Ἰορδάνης, κατὰ τὸ ἠμπορεῖ κατ' ἓνας νὰ τὸ ἴδῃ εἰς τὴν Γεωγραφικὴν περιγραφὴν τῆς γῆς τῆς Ἐπαγγελίας, καὶ ἀπὸ τὴν Καπερναοῦμ ἐκίνησεν ὅπου ἐπῆγε πέραν τῆ Ἰορδάνου. ἐπειδὴ λοιπὸν ἢ πέραν τῆ Ἰορδάνης Χώρα δὲν ἐκλήρωθη εἰς τὰς ἑκατὸν Φυλὰς τῆ Ἰουδα, καὶ Βενιαμίν, ἐπεὶ διὰ τῶν ὁρίων τῆς Ἰουδαίας, πέραν τῆ Ἰορδάνου νὰ ἐνοεῖ ὁ Εὐαγγελιστὴς ὅσον ὅρος τῆς γῆς τῆς Ἐπαγγελίας ἀπὸ τὸ πέραν μέρος τῆ Ἰορδάνης.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Πλίνιος καὶ αὐτῶν τὴν σημασίαν φαίνεται νὰ ἔλαβε τὴν Ἰουδαίαν ἐπειδὴ λέγει ἐδόθη, καὶ ἐκεῖθεν, ὡσαύτ' ἀνημέμεται ἀπὸ τὸν Πτολεμαῖον, καὶ τὸν νεώτερον ὁ Πτολεμαῖος, ὁ Στράβων, καὶ Τάκιτος, ὅλον ἐκεῖνο τὸ διάστημα, τὸ ὁποῖον ἐκατοίκησαν ὅλοι αἱ Φυλαὶ τῶν Ἰσραηλιῖται, τὸ ὀνομάσθησαν Ἰουδαίαν.

Εἰς ποῖον δὲ καιρὸν ἄρχισαν οἱ Ἰσραηλιῖται νὰ ὀνομάζονται Ἰουδαῖοι, καὶ ἢ τῆ Ἰσραήλ, ἢ ἢ Παλαιστίνη Ἰουδαία, εἶναι δύο γνώμαι, ἢ μία βεβαιῶναι πῶς οἱ Ἰσραηλιῖται ἄρχισαν νὰ ὀνομάζονται Ἰουδαῖοι, καὶ ἀκολούθως ἢ τῆ αὐτῶν Ἰουδαία, ἀφ' ἧς ἐχωρίσθησαν αἱ δέκα Φυλαὶ ἀπὸ τῆς δύο εἰς τὸν καιρὸν τῆ Ροβοάμ τοῦ Σολομῶντος. οὕτως ἀποφαίνεται ὁ Θεῖος ἱεράνυμος ἐν Κεφαλαίῳ 5. τῆ Ἠσαΐα, ἐπαύει εἰς ἐκείνους ὅσον λόγους. Ὁ ἀμπελιῶν Κυεῖς Σαββαῶν οἶκος Ἰσραήλ, ὅπως διδάσκει πῶς καὶ τῆτο διαφέρωσιν Ἰσραήλ, καὶ Ἰουδα, κατὰ ὅσον πρότερον ὅλος ὁ λαὸς ὀνομάζετο Ἰσραήλ, ἀφ' ἧς δὲ ἐγένετο ὁ μερισμὸς τῆ Ἰσραηλιτικῆς λαοῦ, εἰς τὸν καιρὸν τῆ Ροβοάμ, δύο μόνον Φυλαὶ προσεκολλήθησαν αὐτῶν, ἢ τῆ Ἰουδα δηλαδὴ, καὶ Βενιαμίν. Οἱ ἐν τῆ Σαμαρείᾳ λοιπὸν, ἦτοι αἱ δέκα Φυλαὶ, ὀνομάζονται Ἰσραήλ, ἐκείνοι δὲ τῆ ὁποίων ἐβασίλευσαν Βασιλεῖς ἐν τῆ γένεσι Δαβὶδ, ὀνομάζονται Ἰουδα.

Ἦ ἄλλη γνώμη θέλει, ὅτι ἄρχισαν νὰ ὀνομάζονται Ἰουδαῖοι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ

και από τῶν αἰχμαλωσίαν, διότι ἐπειδὴ μετὰ τὴν ἐβδομηκοντατῆ αἰχμαλωσίαν τῆς Βαβυλωνίας, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον ἡ Φυλὴ τοῦ Γέδα, μετὰ τῆς Βαβυλωνικῆς ἀπορίας, πάντες ἀνομαζόντο Ἑβραῖοι, καὶ Ἰσραηλίται. μετέπειτα ὅταν ἠλθῶν ῥώθισαν ἀπὸ τὸν Βασιλεῖα τῆς Περσίας Κύρον, ἐκεῖνοι ὅπῃ ἐλέγοντο Ἑβραῖοι, καὶ Ἰσραηλίται, ἀρχισαν νὰ ἀνομαζῶνται Γεδαῖοι, καὶ ἡ Παλαιστίνη, ἥτοι ἡ Γῆ Ἰσραὴλ, Γεδαία. ἡ δὲ αἰτία αὐτῆς τῆς ἀνομασίας ἐστίν, διατι ὁ Ζοροβάβελ ἐφερε ὁδὺ Ἰσραηλῖτας ἀπὸ τὴν Βαβυλωνίαν εἰς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, καθὼς ἔμεν νὰ τὸ ἰδῶμεν εἰς τὴ Βιβλίαν τῆ Ἐσδρας, καὶ αὐτὸς ἦτον ἐκ τῆς τῆς Γέδα, καὶ ἐκ τῆς γενεαλογίας τοῦ Δαβὶδ, καθὼς εἶναι φανερόν ἐν φ 3. 5. καὶ 8. Κεφαλαίῳ τῆ Ἐσδρας. πρέπει δὲ νὰ ὑπολάβωμεν ὁμοίως καὶ διὰ ὁδὺ ἄλλας ὅπῃ ἐκυβέρνησαν ὁδὺ Ἰσραηλῖτας μέχρι τῆ νεωτέρης Ἡρώδης, ὁ ὁποῖος ἦτον Ἰδουμαῖος, τὸ ὁποῖον τῆτο λέγει καὶ ὁ Θεῖος Ἰερώνυμος, με ὄλον ὁποῦ παρα τῷ Ἡσαΐα εἶπεν ἀξίως. καὶ οὕτως εἶναι φανερόν πῶς τὸ Ἰουδα ὄνομα καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν ἐδόθη εἰς αὐτὴν τὴν Χέραν, καὶ οἱ Οἰκήτορες τῆς ἀνομασίῃσθσαν Γεδαῖοι ἀπὸ τῆς Βασιλικῆς Φυλῆς τοῦ Ἰουδα τῆς ἑξαιρετωτέρας τῆς λοιπῶν, τῆς ὁποίας Ἀρχηγός, καὶ Ἡγεμῶν, μετὰ τῆς λοιπῶν τῆ Γεδαϊκῆ λαὸς ὑπῆρξεν ὁ γενναυότατος Ἰουδας, ὁ τέταρτος τοῦ μεγάλου Πατριάρχου υἱός, ἀπὸ τὸν ὁποῖον, ἔξω ἀπὸ ὁδὺ λοιποὺς παρ αὐτοῦ γεννηθέντες λαμπροτάτους ἀνδρας, ἐγεννήθη ὁ Ζοροβάβελ, καὶ ἄλλοι ὅπῃ εἰς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας ἐβασιλεύσαν, μετὰ τὴν ἐπαύδοον τῶν Τριῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῆς Βαβυλωνικῆς αἰχμαλωσίας.

Ποία δὲ νὰ εἶναι ἡ ἀληθινὴ γνώμη ἀπὸ αὐτῶν τῶν δύο, ἃς τὸ ἕξῆζουσιν ἄλλοι, ὅσοι δηλαδὴ ἔχουσι καιρὸν, καὶ ἀδυνατοῖν εἰς ἡμᾶς ὅμως, καθὼς καὶ εἰς ἄλλους, ἡ καλύτερα γνώμη φαίνεται ἡ ὑτέρα, ὅτι δηλαδὴ οἱ Ἑβραῖοι ἀνομασίῃσθσαν τὴν Φυλὴν τῆ Γέδα, ὅπῃ ἦτον ἑξαιρετωτέρα, τῆς ὁποίας μετὰ τὴν ἑξῆζουσιν Ἡγεμῶν, καὶ Διοικητῆς ὑπῆρξεν ὁ Ζοροβάβελ, καὶ παρ αὐτῶν τῶν Οἰκήτορων ἡ Παλαιστίνη ἐκλήθη Γεδαία. ἐπειτα σιμὰ εἰς τῆτο, ὅτι καὶ ἡ μερὶς τῆς Φυλῆς Γέδα ἦτον τὸ κυριώτερον μέρος τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς.

Ἡ ἐρμηνεία τῆς Γέδα φωνῆς, εἶναι ἔπιανος, ἡ ὁμολόγησις. ὅταν Ἰουδαῖοι οἱ ὁμολογῶντες λέγονται, καὶ ἀληθῶς εἰς τὴν Ἰουδαίαν οἱ Γεδαῖοι ἐδόξαζον, καὶ ὁμολογῶν τὸν Θεόν, διότι εἰς αὐτοῦ ἠκμαζεν ἡ Ἰερωσύνη, ἡ Θυσία, ὁ Ναός, ὁ Θεῖος Νόμος, καὶ ἡ τῆ Θεῖ Λατρεία.

Ἐνταῦθα δὲ χρεῖα εἶναι νὰ σημειωθῆ καὶ τῆτο, ὅτι αὐ καλὰ καὶ τὸ ὄνομα Ἰουδα, καὶ Ἰουδαία, σημαίνει συνεχέςερον τὸ Βασίλειον τῶν δύο Φυλῶν Γέδα, καὶ Βενιαμίν, καθὼς εἶπομεν, τὸ ὄνομα τῆ Ἰσραὴλ σημαίνει ὁμοίως συνεχέςερον τὸ Βασίλειον τῶν δέκα Φυλῶν ὅπῃ ἑξήρτωτο τοῦ Ἰεροβοάμ, καὶ ἔτι λέγεται, ὅτι ὁ Ἰεροβοάμ νὰ ἐβασιλεύσεν ἐπὶ Γέδα, ὁ δὲ Ἰεροβοάμ ἐπὶ Ἰσραὴλ. ὅμως ἐνίοτε συγχέονται καὶ αὐτῶ, διότι Γέδα, ποτὲ μὲν ἀνομαζέται Ἰσραὴλ, καθὼς ἐν τῷ 4. Κεφαλαίῳ τῆς Ἰερμίας, ἐνίοτε δὲ αὐτὴ τῆ μέρες οὐκίως ὅπῃ ἐδόθη τῆς Φυλῆς τῆ Ἰουδα, καθὼς εἰς ἐκεῖνο τῆ Δανιὴλ. ἡ δὲ Ἀβραάμ ὁ Προφήτης ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ καὶ εἰς ἐκεῖνο τῆ Ἰωάνης. Μετὰ δὲ αὐτῶ ἠλθεν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ Ἰερουσαλήμ δηλονότι,

λονότι, ἥτις ἡ ἐν τῇ μοίρᾳ τῆ Βενιαμίν, καθὼς εἶναι φανερόν εἰς τὸ 18. καὶ 28. τῆ Ἰησοῦ, καὶ οἱ Μαθηταὶ αὐτῶ εἰς τὴν Ἰουδαίαν Γῆν, ἥτοι εἰς τὴν Γῆν τῆς μοίρας τῆ Ἰούδα, καὶ ἄλλῃ συνεχῶς. Ἐ ὁποῖα αὐτῶ δύο ὀνόματῶ πρέπει νὰ παρατηρῶμεν εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Θεῖων Γραφῶν.

Πέμπτον, λέγεται ἡ Ἐπαγγελία, διὰ τὴν γεγεννημένῳ τῷ Ἀβραάμ ἐπαγγελίαν (ὡς καὶ τοῖς λοιποῖς Θεοῖς Πατράσιν) εἰς τὴν ὁποίαν ἠλθεν ἀπὸ τὸ Οὐρ τῆς Χαλδαίας, προσαχθεῖς ἀπὸ τὸν Θεόν, καθὼς λέγεται εἰς τὴν Γένεσιν (12.) ἔξελθε ἐκ τῆς Γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς Συγγενείας σου, καὶ ἐκ τῆς Πατρός σου, καὶ δεῦρο εἰς Γῆν ἣν αἰσοὶ δείξω. ὅταν ὁ Ἀπόστολος πρὸς Ἑβραῖους (11. 9.) πῖσει παρῶκησεν (ὁ Ἀβραάμ) εἰς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, ὁ γὰρ Θεὸς ἐπηγγείλατο αὐτῷ τῷ Πατριάρχῳ ἡμῶν Ἀβραάμ δεῦρο εἰς κατῶσχισιν αὐτῶν (Πράξεις 7. 5.) καθὼς καὶ ὁ ἴδιος αὐτῶ Θεὸς ἔτω τὴν φανεροὶ δι ἄλλων ἰσοδυναμῶν λέξεων, ὅταν παρὰ τῷ Ἰεζεκιήλ (20. 42) διότι ἐγὼ Κύριος ὁ Θεὸς ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν με ὑμᾶς εἰς τὴν Γῆν τῆ Ἰσραὴλ, εἰς τὴν Γῆν ἣν ἔξα τὴν χεῖρά μου τῆ δεῦρο αὐτῶ τοῖς Πατράσιν ὑμῶν. καὶ ἐν τοῖς Ἀριθμοῖς (32. 11.) τὴν Γῆν ἣν ὤμωσα τῷ Ἀβραάμ, καὶ Ἰσαὰκ, καὶ Ἰακώβ.

Ἐκτον, αὐ καλὰ καὶ αὐτὴ ἡ Γῆ νὰ ἐδόθη τοῖς Ἰσραηλίταις παρὰ τοῦ Θεοῦ, ὅμως λέγεται καὶ ἡ Γῆ τῆ ἰδίου Θεοῦ, πλὴν ὅχι καὶ τὴν ἑννοίαν ἐκεῖνῳ κατ' ἡ ὅλη ἡ Γῆ εἶναι τῆ Θεοῦ. τῆ Κυρίας ἡ Γῆ, καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς. (1. Κοριν. 10. 28.) καὶ εἶναι καὶ Κύριος τῆ παντὸς (Ματθαῖος 11. 25.) δίχαριστοῖσι Πάτερ Κύριε τῆ Οὐρανῶ, καὶ τῆς Γῆς. καὶ Λευκῶς (10. 21) ἀλλὰ κατὰ τινα ἑξῆζουσιν, καὶ ἰδιόζοντῶ τρόπον, ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτῶ τὴν Γῆν κατέσπασε τὸν Θεόν. Βασιλείας αὐτῶ, δηλαδὴ ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Ἰερουσαλήμ, καὶ ἐν τῷ Ἰεροσολύμοις. Ναφ ἠυδόκησε νὰ λατρεύεται εἰς τὸν Μωσαϊκὸν Νόμον μετὰ διαφόρων Λατρείας, καθὼς εἶναι φανερόν εἰς ὁδὺ Ἰερὸς Καδικας.

Ὅτι λοιπὸν λέγεται καὶ ἡ Γῆ ἰδιόζοντῶ τῆ Θεοῦ, εἶναι φανερόν Ψαλμῷ 85. ἠυδόκησας Κύριε τὴν Γῆν σου. Λευκῶν 25. 23. ἐμοὶ γὰρ ἐστὶν ἡ Γῆ. Ἰωάν. 1. 6. Ἐστῆνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν Γῆν μου. καὶ 3. 2. Ἰερμίας 16. 18. Ἰεζεκιήλ 36. 5. καὶ 38. 6.

Ἐβδομον λέγεται ἄλλοτε ἀπλῶς ἡ Γῆ, καὶ ἄλλοτε μετὰ προσθήκης τῆ πᾶσα, ὡς τὸ, ὁ δὲ Θεὸς ἡμῶν πρὸ αἰῶνων ὑπάρχων σωτηρίαν εἰργάσα ἐν μέσῳ τῆς Γῆς. Φαλμ. αἰαμβιβόλωσ δὲ ἐνταῦθα ἡ Γῆ λέγει τὴν Ἰσραηλιτικὴν Γῆν. Ἰερμίας. Ἐπὶ πᾶσιν τῶν τῶν κατοικούντων τὴν Γῆν. Ἰεζεκιήλ, τὸ πῆρας ἦκει ἐπὶ τῶν τέσσαρας πτέρυγας τῆς Γῆς. ὁ Ἀπόστολος Ἰακώβος, ἐν τῷ καιρῷ τῆ Ἡλιῶ ἐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς Γῆς ἐνιαυτοῦ τρεῖς, καὶ μεῖνας ἔξ. τὴν ὁποίαν Ἰσορίαν αἰαφέρουσιν ὁ Ἰερὸς Λευκῶς (4. 25.) προσθέτει τὸ, πᾶσα, λέγων ἐπὶ πᾶσιν τὴν Γῆν 1. Βασιλ. 17. 7. ὅταν ἐλήφθη ἡ πηγὴ τῆς Ἰσορίας παρὰ τοῖς Ἰεροῖς Ἀποστόλοις, λέπει τὸ, πᾶσα. ἐκ ἐγένετο ὑστὸς ἐπὶ τῆς Γῆς, καὶ 18. 1. Οὐ δώσω ὑστὸν ἐπὶ πρόσωπον τῆς Γῆς.

Αὐτῶ τῶ ῥῆτῶ, τινὲς τῆς Ἰερῶν Ἐξηγητῶν λαμβανέσαν ἀπλῶς διὰ ὅλην τὴν

Οὐκ ἐμὲν, τινὲς δὲ διὰ μόνῳ τὴν Ἰουδαϊκὴν Γῆν. οἱ Ἑβραῖοι ὁμῶς κοινῶς τὴν Ἰουδαίαν καὶ τὴν Ἰσραηλιτικὴν Γῆν, ἀλλὰ καὶ τὸ παρά τῳ Εὐαγγελιστῇ Ματθ. 23. λεγόμενον, σκότος ἐγένετο ἐπὶ πάσαι τὴν Γῆν, τινὲς μὲν τὸ ἐκλαμβάνουσι διὰ ὅλην τὴν Γῆν, τινὲς δὲ διὰ μόνῳ τὴν Ἰουδαίαν.

Ὁ γὰρ ὄνομα, καὶ τελευταῖον λέγεται Ἀγία Γῆ, ὅσον παρά τοῖς Ἰουδαίοις, ὅσον καὶ παρά τοῖς Χριστιανοῖς, πλὴν κατ' ἄλλον, καὶ ἄλλον τρόπον. παρά μὲν τοῖς Ἰουδαίοις, ὡς ἤδη αἰωτέρω εἶρηται, λέγεται Γῆ τῆς Θεῆς, ἐπειδὴ καὶ κατ' ἑξαιρέτην ἔχον εἰς αὐτὴν ἠθέλησε νὰ λατρεύεται, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς αὐτῷ ἐπηγγείλατο ὡς Πατὴρ τοῖς Ἀγίοις, καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ κενῷ ἔχον ὅλα τὰ ἀπόφύλα Ἐθνη ἀπ' αὐτὴν, τὴν ἔδωκεν εἰς κληρονομίαν αὐτῷ. Παρὰ δὲ τοῖς Χριστιανοῖς, καὶ δι' αὐτὸ τῆτο, ὅμως κατ' ὑπεροχὴν, καὶ ὑπερέτερον ἔνοιαν, διὰ τὸ γεγονότα δηλαδὴ ἐν αὐτῇ Θεῖα τῆς νέας χάριτος Μυστήρια, τὸ ἰσοῦν αὐτὸ ὄνομα αὐτὸ καλὰ καὶ κατὰ τὴν πηγὴν, φαίνεται τῷ ἄλλῳ ὑπεράτερον, ὅμως εἶναι κατὰ τὴν ἀξίαν, καὶ ὑπεροχὴν ἕξοχώτερον. Λέγεται λοιπὸν ἡ Ἀγία Γῆ κοινῶς, καὶ παρά τοῖς Ἰουδαίοις, καὶ παρ' ἡμῶν. ἐπειδὴ καὶ δὲν ὀνομάσθη πρότερον μὲ τοῦτον ὄνομα, παρά ἀφ' οὗ ἤκμασεν εἰς αὐτῷ τὸ σέβας τῆς Θεῆς, καὶ ἀφ' οὗ ἠγίασθη μετὰ τὴν παρυσίαν, καὶ τὸ ζωοποιῶν πάθη τῆς Κυρίας ἡμῶν. αὐτὴ ἡ ὀνομασία φαίνεται ἐν τῇ σοφίᾳ τῆς Σολομώντος (12. 3.) ὅτι παλαιῶς Οἰκίτορας τῆς Ἀγίας οὐ Γῆς μισήσας. καὶ 2. Μακκα 17. ἀπὸ τῆς Ἀγίας Γῆς, ἐνθα λαλοῦσιν ἐπὶ τῆτο διὰ τὴν Ἰουδαίαν, κατὰ τὴν ἐκ τῆς ἐξῆς λόγων φανερώς ἀποδείκνυται ἡ Ἀγία, διότι ἐκεῖ εἰς τὸν καιρὸν τῆς παλαιῆς Νόμου ἤκμασεν ἡ λατρεία τῆς Θεοῦ. ἐκεῖ τῷ ἀθανάτῳ Θεῷ ἐπροσφύετο ἡ ἀπρόσδεκτοι Θυσίαι (ὅταν εἰς ἄλλα μέρη ἐθύοντο θυσίαι εἰς τὴν Ἐβραϊκὴν καὶ ἐλατρεύοντο τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων χειρῶν) ἀλλὰ καὶ τῷ τοῖς ἄλλοις ἠθροῦν ἀποκερυφά, οὐρανοῦ, καὶ θεῖα Μυστήρια, τοῖς οἰκηταῖς αὐτῆς τῆς Γῆς ἀπεκαλύφθησαν, τῆς Δαβὶδ λέγοντος, Οὐχ ἔγω ἐποίησα παντὶ Ἐθνεῖ, καὶ ὡς κείσεαι αὐτὸ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς. καὶ πάλιν. Γνωστὸς ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός, ἐν Ἰσραὴλ μέγα τὸ ὄνομα αὐτῆς. διότι ἐγέννησεν αὐτὴ ἡ Ἀγία Γῆ ἐπιστήμους Ἀγίους Πατριάρχας, Προφῆτας, Ἀποστόλους, Μάρτυρας, Ἀδελφούς, καὶ ἄλλους πολλὰς ἀγιότητι, καὶ μαθήσει διαπρέψαντας, καὶ διακεκλήσαντας τῷ Θεῷ, Ἄνδρας, καὶ Γυναῖκας. διὰ τὸ εἰς αὐτῷ ἐπληρώθησαν τὰ σύμβολα τῆς παλαιῆς Νόμου εἰς τὸν καιρὸν τῆς χάριτος, ὅταν εἰς αὐτῷ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο, καὶ ἐκ τῆς Παρθένης Μαρίας ἐφάνη ὁ Χριστὸς ὁ Υἱὸς τῆς Θεῆς, καὶ γεννηθεὶς ἔξ αὐτῆς ὁρατὸς, καὶ ἀνθρώπος γενόμενος, τοῖς ἀνθρώποις συναγεσάθη. εἰς αὐτῷ ἔδωκεν αὐτῷ τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς αὐτῆς. εἰς αὐτῷ διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων ἔδωκε τῷ Πατρὶ αὐτῆς εἰς ὀλοκαύτωμα τὸ αἷμα, καὶ πνεῦμα αὐτῆς. εἰς αὐτῷ ἀνηρέθη, ἀνέβη εἰς οὐρανοῦς, καὶ τοῖς πιστέουσιν αὐτῷ ἐπέμψεν τὸ Πνεῦμα τὸ πανάγιον. Ἀπ' αὐτῷ ἰδαιμαίωσαν οἱ Ἀπόστολοι εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, διὰ τὸ διδάξαι τὸ Εὐαγγέλιον παντὶ πλάσματι. εἰς αὐτῷ τέλος πάντων ἐλάσεται ἐπὶ νεφελῶν τῆς οὐρανοῦ, δυνάμει πολλῇ, καὶ μεγαλειότητι ὁ υἱὸς τῆς ἀνθρώπου, διὰ τὸ κείνη ὅλα τὰ γέ-

τὸ γέννη, καὶ νὰ ἀποδώσῃ ἐκάσῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτῆς, ὅσον καλὰ, ὅσον κακὰ, ὅπως ἀποβληθῆντων τῶν κακῶν εἰς τὸ πῦρ τὸ αἰώνιον, νὰ φέρῃ ὅσα ἐκλεκτῶν εἰς γλῶσσαν ἁγίαν, εἰς γλῶσσαν ζώντων.

Ἐν συντομίᾳ, δικαίως, καὶ ἀρεμοδίως λέγεται ἡ Ἀγία, διότι εἰς αὐτῷ δὲν εἶναι βῆμα ποδῶν, ὅπως νὰ μὴ τὸ ἐλάμπρυνε, καὶ νὰ μὴ τὸ ἠγίασεν, ἢ τὸ σῶμα, ἢ ἡ σκιά τῆς Σωτῆρος, ἢ ἡ ἐνδοξος παρυσία τῆς Ἀγίας τῆς Θεῆς Μητρός, ἢ ὁ περιβλεπτός τῶν Ἀποστόλων ἔσμος, ἢ τὸ ἐκχυθῆν τῶν Μαρτύρων ἀξιοτίμητον αἷμα.

Διὰ τούτων ὅλα λοιπὸν ἡ Χώρα αὐτῆς εἶναι, καὶ ὀνομάζεται Ἀγία. καὶ μέχει τῆδε λεχθέντα περὶ τῶν κοινῶν ὀνομάτων τῆς Ἀγίας Γῆς, ἰκανὰ, καλὰ καὶ διάφορα τῆς διδασκαλίας καὶ ἄλλας ὀνομασίας, δηλαδὴ λέγοντες τὴν Γλῶσσαν κατὰπαύσεως, ὡς λέγει ὁ Προφῆτης, Ὡς ὤμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου, εἰ εἰσελεύσομαι εἰς τὴν γλῶσσαν κατὰπαύσιν μου. (ἦτοι εἰς τὴν Γλῶσσαν τῆς Ἐπαγγελίας, κατὰ τὴν κοινῶς οἱ Διδάσκαλοι τὸν ἕξον, μετὰ τὸ νὰ εἶναι τύπος τῆς αἰωνίης ἀναπαύσεως, εἰς τὴν ὁποῖαν ὡς ἀπὸ πόνου εἰς ἀνάπαυσιν ἔξ Αἰγύπτου οἱ Ἰσραηλιταὶ ἐπανήλθον) καὶ Γλῶσσαν ζώντων, ὅτι εἰς αὐτῷ τὸ πάλαι, καὶ μόνῳ ἐλατρεύετο ὁ ἀληθὴς ζῶν Θεός. γνωστὸς γὰρ ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ὁ Θεός, ὅταν καὶ ἴδιον τῆς Θεῆς ἐπίθετον εἶναι, τὸ νὰ ὀνομάζεται κυρίας ζῶν, ὡς τὸ, εἰς τὸν Θεὸν τὸν ἰσχυρὸν τὸν ζῶντα. καὶ φοβερὸν τὸ ἐμπροσθεῖν εἰς χεῖρας Θεῆς ζῶντος.

Ἐν τῇ κληρονομίᾳ, καὶ κυριότητι Θεῆς. πλὴν ὅσον αὐτῷ, ὅσον καὶ ἄλλα παρυσία τῆτοῖς, καὶ ἰσοδύναμα, αὐτὸ καλὰ καὶ νὰ λέγονται ἀληθῶς περὶ τῆς Ἀγίας Γῆς, μερικῶς ὁμῶς εἰρημένα, καὶ διάτινα ἰδίως ἀποτελέσματα, δὲν πρέπει νὰ κατὰπαύσονται, καὶ νὰ συναρθεῖνται μετὰ αὐτῶν εἰρημένα. ἐπειδὴ καὶ ποτὲ ἐν ἡλθον, μὴτε ἐλαβον τοιαύτῳ χρῆσιν, ὅπου νὰ ὀνομάζεται ἡ Ἐπαγγελία τῆς λαοσύνης καὶ μετὰ αὐτῶν κοινῶς, ὡς ὀνομάσθη μετὰ τῶν προειρημένων ἐπιτα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Εἰς τοῖους πρώτον ἐδόθη ἡ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας, καὶ τοῖος πρώτον τὴν ἐκυρίωσε νομίμως, καὶ δικαίως.

Ὁ μολογόμενον εἶναι, καὶ βέβαιον εἰς ὅσας πιστεύει τῇ Θεῖα Γραφῇ, ὅτι καθὼς μετὰ τὸν κατὰκλυσμόν ἢ κατοικημένην ἅπαντα Γῆ ἐμερίσθη εἰς τὸν Σὴμ, Χαμ, καὶ Γάφεθ, διὸ καὶ ἕκαστον τριτημέριον αὐτῆς τῆς Γῆς ἐκλήρωθη εἰς ἕνα ἕνα κατὰ τῆς ὁποῖαν εἰς τὸ ἐν ἦτον καὶ ἡ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας. Τῆτο τὸ ἰσορεῖ ὁ Θεὸς Μωϋσῆς εἰς τὸ 10. τῆς Γενέσεως, καὶ εἶναι ἕξω πάσης ἀμφιβολίας. ἢ ἀπορία δὲ μένει εἰς τῆτο. εἰς ποῖον ἐδιωρίσθη αὐτὴ ἡ Ἀγία Γῆ, καὶ ποῖος ἀπὸ ὅσων Υἱῶν τῆς Νῶε πρώτον δικαίως, καὶ νομίμως τὴν ἐκυρίωσεν; εἰς αὐτῷ τὴν ζήτησιν δύο γνώμαι ἀνίσκονται διαφανεῖσαι. ἢ πρώτη εἶναι τῆς Ἑβραίων, τὴν ὁποῖαν πολλοὶ τῶν παλαιότερων, καὶ νεωτέρων σοφῶν τῶν ἠκολούθησαν, ὅτι ἡ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας νὰ ἐπαρθεῖν πρώτον εἰς τὸν Σὴμ τὸν πρεσβυτάτον τῆς Νῶε, καὶ ὅτι

αὐτὸς, καὶ οἱ Τίτῃ αὐτῆ νὰ ἐσάθῃσαν τῆς αὐτῆς Γῆς Δεσπότηαι, καὶ Κύριοι νόμιμοι. λέγει γὰρ ὡς ὁ Νῶε ἀπὸ θεῖα πνεύματος ὀδηγηθεὶς, ἐδιαμέρισεν εἰς οὐδὲν τρεῖς τὰ Τίτῃ τὸν Σῆμ, τὸν Χαμ, καὶ τὸν Γάφεθ ὅλον τὸν τότε ἐγνωσμένον Κόσμον, καὶ πῶς ἡ Γῆ ἢ Ἀγία νὰ ἐδοῦν τῷ Σῆμ. τὴν διανομὴν δὲ αὐτῆν τὴν ἰσορρεῖ ὁ Ἅγιος Ἐπιφάνιος, ὁ καὶ ὁπαδὸς τῆς γνώμης αὐτῆς, πρὸς τὸ τέλος τοῦ Ἀγκυρωτῆ, ἔτω λέγων αὐτολεξεί,

Ἔσασι πάντες τὸν δίκαιον Νῶε, λείψανον τῆ Κόσμου γεγονότα μετὰ τὸν κατὰ νόμον, ὡς οὐκ παρελείφθη αὐτότε, καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτῆ, δια δίκαιος ὄντων, καὶ οὐδὲν ἑαυτῆ παιδὰς ἀλαβεῖς καθίσταται πειρώμενος, ἵνα μὴ τοῖς αὐτοῖς ὑποπέσωσι κακοῖς, ὡς καὶ οἱ ἐν τῷ κατακλισμῷ, ἐ μόνον δια λόγων τῆτοις τὴν ἀλάθειαν παρεῖθε, ἀλλὰ καὶ δια ὅρκου ἀφ' ἐνὸς ἐκάστου αὐτῶν τῷ πρὸς τὸν ἀδελφὸν εὐνοίαν ἀπήτησε. καὶ διαμερίζει μὲν ὡς κληρονόμος τὸν Κόσμον, κατὰ τῆς ἑσῆς ὑπὸ τῆ Θεῆ, τοῖς τριῶν Τίτῃ αὐτῆ τὸν παρόντα Κόσμον ὑπὸ κλήρους διελών, καὶ ἐκάστην μερίδα καὶ κληρὸν ἐκάστῳ ἀπονέμων, καὶ τῷ μὲν Σῆμ τῷ πρῶτοτόκῳ ἐπέπεσεν ὁ κληρὸς ἀπὸ Περσίδος, καὶ Βάκτραν ἕως Ἰνδικῆς, ἕως τῆς Χώρας Ῥινοκερέρων, αἰαμίσον Αἰγύπτου, καὶ Παλαστίνης, ἀπὸ τῆς ἐρυθρῆς θαλάσσης. καὶ μετ' ὀλίγον τὸ αὐτὸ παρασέει, ἀειθμῶντες οὐδὲν κατοικιστὰς τῆς Παλαστίνης, καὶ οὐδὲν Ἑβραῖος εἰς τὸν καιρὸν τῆ Σῆμ. ἐπειδὴ ἄλλων τινῶν λεχθέντων, ἐπαναλαμβάνοντες τὸν λόγον λέγει, ὅτι ἡ Παλαστίνη, καὶ πάντα τὰ πλησίον αὐτῆς, εἰς τὸν κληρὸν τῆ Σῆμ ἐπέπεσεν. Ἐπιβεβαίωσι αὐτῆν τῷ γνώμῃ καὶ ἡ παράδοσις τῆ Σύρων, ὅτι ὁ Νῶε ὁμῆ μετὰ τῆς Ἐπαρχίας τῆ Κόσμου νὰ ἐδοῦν μέρος καὶ τῆ ὅσα τῆ Ἀδάμ εἰς οὐδὲν Τίτῃ του, καὶ ἔδωκε τὸ Κρανίον τῷ Σῆμ — ἐ τῷ Ἐπαρχίῳ ἐκείνῳ τῷ ὀνόματι λέγομεν Ἰεδαῖαι. ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος

12. 6.

Μωυσῆς φανερῶν νὰ φανερώσῃ τὸ αὐτὸ εἰς τῷ Γένεσιν, ἐνθα ἀφ' ἧ ὀμίλησε περὶ τῆς ἐλευθέρως τῆ Ἀβραάμ εἰς τὸν τόπον Συχέμ, καὶ εἰς τῷ Δρῦν τῷ ὑψηλῆν, ἐπρόσθεσεν. Οἱ δὲ Χανααῖοι τότε κατακέν τῷ Γῆν, θέλοντες νὰ σημειώσῃ μετὰ τῆτο, πῶς ἀδίκως παρὰ τῆ Χανααῖον ἀφῆρῆν ἡ Γῆ Χανααῖ, ἐπειδὴ καὶ ἀπέβλεπεν ὡς ἴδια εἰς τὸν Ἀβραάμ, ὡς κατὰ γόμενον ἀπὸ τὸν Σῆμ.

Εἰς αὐτῆ τὴν γνώμῃ ἐσάθη καὶ ὁ Θεὸς Ἰεράνυμος, Ἐπιστολῆ 129. πρὸς τὸν Δάρδανον, καὶ ἄλλοι πολλοὶ Διδάσκαλοι μεγάλα ὀνόματος. Ἐπειδὴ εἰς τῆτο πείθει καὶ ὁ λογαριασμός, διότι ὄντως ὁ Σῆμ πρῶτοτόκος Τίτῃ τῆ Νῶε, θεῖα πνεύματι φασισθεὶς ὁ Πατὴρ αὐτῆ Νῶε, ἐγνώρισε πῶς εἰς ἐκείνῳ τῷ Ἐπαρχίῳ ἔμελλον νὰ ῥιφθῶσι τὰ πρῶτα θεμέλια τῆ σκιάδος Ναοῦ τῆ Σολομῶντος. καὶ πῶς ἡ οἰκοδομὴ τῆ ἀληθινῆ, καὶ αἰδίου Θεῆ, τέλος πάντων ἐμελλε νὰ κατασκευασθῆ, καὶ νὰ τελειωθῆ ἐπαύῃ εἰς τὸ θεμέλιον τῆ Ἀποστόλων, καὶ Προφητῶν, ὄντος Ἀκρογωνιαῖου Λίθου αὐτῆ τοῦ Χριστοῦ, καὶ μάστιγα διὰ τῷ ἀξίῃ τῆ Σωτήρος, καὶ πάντων τῆ Πατριάρχων, καὶ πάντων τῆ Ἁγίῃ Λαοῦ, ὅπου ἐκατὰ γόντο ἀπ' ἐκείνων, ἀλόγως τοῦτον τὸν τόπον τὸν ἐδίωξε τῷ Σῆμ, διότι δὲν ἦτον δίκαιον νὰ ἀφαιρῆται αὐτὸς ὁ τόπος ἀπ' αὐτοῦ, καὶ νὰ δοθῆ εἰς ἄλλους, τόσον διὰ τῆ πρῶτοτόκῃ, ὅσον καὶ διότι τὸν ἠλάτῃσεν ἀπὸ τῆ ὕβρεν

ὕβρεν τοῦ πολυμοῦ Ἀδελφοῦ Χαμ, τῷ ὀνόματι καὶ αὐτὴν ἐπρογνώρισεν ὁ Νῶε θεῖα πνεύματι.

Ἡ ἄλλη, καὶ δαυτέρα γνώμη ἐναντία τῆς πρώτης, θέλει πῶς νὰ ἐδοῦν ἡ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας εἰς τὸν Χανααῖ ἐγγονοῦ τῆ Νῶε, Τίον τῆ Χαμ, καὶ εἰς οὐδὲν ἕξ αὐτῆ κατὰ γόμενες, καὶ παρ' ἐκείνων νομίμως καὶ δικαίως νὰ ἐκνευθῆ, καὶ ὄχι ἀπὸ οὐδὲν Τίτῃ τῆ Σῆμ. Θεμελιῖται καὶ αὐτὴ ἡ γνώμη ἐκ τῆ 10. Κεφαλῆς τῆς Γενέσεως, ἐνθα ἀπὸ τῆ 15. ἐδαφίε ἕως τοῦ 20. φαίνεται φανερὰ πῶς ἐκείνη ἡ Γῆ, ἡ ὅποια μετὰ αὐτῆ ὀνομάσθη Ἰεδαῖα, παντελῶς δὲν ἔχασθη καὶ τοῦ Σῆμ, ἢ τῆ Τίον αὐτῆ, ἀλλὰ ἀπὸ οὐδὲν Τίτῃ τῆ Χανααῖ, οἱ ὅποιοι εἶναι τῆ τῆ Χαμ, καὶ ἀπ' ἐκείνων ὡς ἀπὸ πατρικῆ ὀνόματος νὰ ἔλαβε καὶ τῷ τῷ αὐτῆ ἐπωνυμίαν, νὰ λέγεται Γῆ Χανααῖ, καὶ Χανααῖα, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω.

Ἐπειδὴ αὖ ἐκείνη ἡ Γῆ ἀπέβλεπε δικαίως εἰς οὐδὲν ἀπογόνους τῆ Σῆμ, καὶ ἀκολούθως οὐδὲν Ἑβραῖους, τίνι τρόπῳ εἶπεν ὁ Θεὸς τῷ Ἀβραάμ, ἔξελθε ἐκ τῆς Γῆς σου, καὶ ἐκ τῆς συγγενείας σου, καὶ ἐκ τῆ οἴκου τῆ Πατρός σου, καὶ δεῦρο εἰς Γῆν ἡν ἄσοι δεῖξω, καὶ τῆ τῷ Γῆν Χανααῖ. καὶ τίνι τρόπῳ λοιπὸν ἔχρησθη εἰς αὐτῆ, ἔχρησθη ἐκ τῆς οἰκείας Γῆς; αἰσῶς καὶ αὐτὴ ἡ Γῆ ἐπαρῆσθη εἰς οὐδὲν Τίτῃ, καὶ ἀπογόνους τῆ Σῆμ, ἐκ τῆς σειρῆς τῆ ὀποίου ἦτον καὶ αὐτὸς ὁ Ἀβραάμ. Διὰ νὰ εἰπῆμεν λοιπὸν πῶς ὁ Ἀβραάμ ὑπέκασε τῆ φωνῆ τῆ Κυρίου, ἐπόμενον εἶναι νὰ εἰπῆμεν, ὅτι ἡ μὲν Μεσοποταμία ἦτον ἡ καὶ φύσιν ἐκείνου Γῆ, καὶ τῆ Πατέρων αὐτῆ, ἡ δὲ Χανααῖ ἀλλοτρία, καὶ φυσικὴ κληρονομία τῆ κατὰ γόμενων ἐκ τῆ Χανααῖ τῆ Τίτῃ τῆ Χαμ.

Γένεσ. 12.

Αὐτῆ καὶ ἄλλα τινὰ παρόμοια τῆτοις εἶναι τὰ ἐπιχειρήματα τῆς δαυτέρας γνώμης. καὶ ἂν καλὰ ὦσεν ὁ λόγος, καὶ ἡ ζήτησις δὲν εἶναι περὶ θεῖων δοκιμῶν, ἢ ἄλλων τινῶν ἀμφιβολιῶν, καὶ ζητημάτων γραφικῶν, τὰ ὅποια ἔχασθη καὶ κοινῶς ἀπὸ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, καὶ Γερουσίας Διδασκάλου, καὶ Πατέρων καὶ ἐσέρχθησαν, καὶ ἐκνευθῆσαν ἕξ ἴσθ παρὰ πᾶσιν ὡς ὁμολογούμενα, καὶ πιστόμενα, ἀλλὰ εἶναι δι' ἄλλα τινὰ, τὰ ὅποια τινες μεγάλα ὀνόματος Διδάσκαλοι, ἢ ἔτω τὰ ἔλαβον καὶ παράδοσιν, ἢ οὕτω τὰ ἐπρόβαλον, δὲν εἶναι τότε μῆτε ἀπίστον, μῆτε ἐναντίον εἰς τῷ ἀλήθειαν, καὶ εἰς τῷ ἀσέβειαν νὰ αἰαχῶσῃ τινὰς ἀπὸ τῷ γνώμῃ των, καὶ νὰ ἀκολοθῆσῃ ἄλλῃ, ὅταν εἶναι ἰσχυρὸς ὁ λόγος, ὡς καὶ ὁ Νύσσης Θεὸς Γρηγόριος ἐν τῷ περὶ Ἀναστάσεως πρώτῳ λόγῳ σαφῶς λέγει (περὶ τῆ ἀειθμῆ δηλαδὴ τῆ τελῶν ἡμερῶν τῆς τῆ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως) εἴτε ὀρθόν, εἴτε καὶ μὴ, ἐν τῆ κείσει τῆ ἀκροατῆ κατὰ λείψομεν, οὐ γὰρ ἀπόφασις ὁ λόγος ἐστίν, ἀλλὰ γυμνασία, καὶ ζήτησις. ὅταν καὶ εἰς τῷ παρεῖσαν ἀμφιβολίαν δὲν ἀκολοθῆ καμία μέμψις εἰς ἐκείνον ὅτε κρατήσῃ τῷ πρώτῳ, ἢ τῷ δαυτέρω γνώμῃ. πλὴν ἡ πρώτη εἶναι δοκιμωτέρα, καὶ ἀσφαλετέρα τῆς δαυτέρας, τὸ ἕνα, ὅτι ἰσχυρότεροι εἶναι οἱ λογαριασμοὶ τῆς πρώτης, παρὰ τῆς δαυτέρας. τὸ ἄλλο, ὅτι ὅταν ἡ ἐναντία γνώμη εἶναι καὶ πλέον ἀδόκιμος, καὶ οἱ λογαριασμοὶ τῆς πλέον αἰσῶς, ἀναδείξῃ σημεῖον εἶναι νὰ ἀφήσῃ τινὰς τῷ παρὰδοσιν, καὶ γνώμῃ τῆ ἐγκρίτων Πατέρων, καὶ νὰ ἀκολοθῆσῃ ἄλλοις. καὶ ἐπειδὴ οἱ λο-

ει λογαρισμοί τῆς πρώτης γνώμης εἶναι καὶ ἀληθεῖς, καὶ ἰσχυρότεροι τῆς δευτέρας, καὶ αὐτὴν ἐδέχθησαν καὶ οἱ ἱεροὶ Διδάσκαλοι μεγάλης ὀνόματος, καὶ ἐπὶ σοφία, καὶ ἀγιότητα, καὶ δόξασαν διαπρέψαντες, καὶ ἅμα πολυμαθεῖς, καὶ εὐδαιμόνεις τῶν Ἑβραϊκῶν παραδόσεων, ὁ ὁποῖος ἐστὶν ὁ Ἅγιος Ἐπιφανείος, ὁ καὶ τῶν γένει Ἑβραῖος, καὶ ὁ Θεὸς Ἰερώνυμος ὁ τῆς Ἑβραϊκῆς γλώσσης, καὶ τῆς παλαιᾶς Γραφῆς ἑξάμετος Ἐρμηνεύς, καὶ Διδάσκαλος, ὅταν αὐτοὶ ποιεῖται ὄντες, λαλοῦσι τὰ ἐν ἰδίω τῶν γραμμάτων, ἑδαιμῶς εἶναι δίκαιον ἢ νὰ προκρίνη τι ἄλλο. καὶ ἀκολούθησεν ἄλλως, λαλοῦντας μετὰ φαινομένους νεωτερικῶς ἀισχυρῶς λογισμῶς. Ὅτι δὲ ὁ ἱερός Ἐπιφανείος φανερᾶ κρατεῖ τὴν πρώτῃν γνώμην, εἶναι αἰκμηφόρον ἐκ τῶν αὐτῶν εἰρημένων αὐτῶν λόγων, καὶ σαφίσερον ἀπὸ τοῦ μετ' ὀλίγου ἀκολούθησεν, καὶ ὅποια αὐτολεξεί ἕτως ἔχουσι.

„ Τῶν τούτων τῶν Ἐβραίων ἕτως ἐκ τῶν τελευτῶν Γένων τοῦ Νῶε γεγονότων, καὶ τειχῆ τῆς Κόσμου τοῖς τρισὶν ἰσὶν διαμερισθέντος, ὡς προεῖπον, ὅρκος ἀπήντησεν παρ' αὐτῶν ὑπὸ τῆς Πατρὸς, μηδένα ἐπεμβαίνειν τῶν τῆς Ἀδελφῆς κληρονομίας, πῶς δὲ ὑπερβαίνει τὴν τῆς ὅρκου διατάξιν, ἕξολοθρεύσθαι ἐν τῶν ὅρκου, καὶ παρὰ τὸ σπέρμα αὐτῶν.

Ἐπεὶ οὖν ἐν τῶν κληρῶν Σὴμ ἡ Παλαιστίνη ὑπέπεσε, καὶ παρὰ τὴν πλησίον αὐτῆς, πλεονέκτης ὢν ὁ Χανααὶ Τίος Χάμ, ἐπῆλθε τῇ Παλαιστίνῃ ὑπερον Γῆ, καὶ τῆς τῆς Γουδαίας, καὶ ἀφαρπάξει αὐτὴν, ἐμακροθύμει δὲ ὁ Θεὸς διδοὺς χροῖας μετάνοιας, ἵνα μετάνοήσῃ οἱ ἐκ τῆς Χάμ, καὶ ἀποδώσῃ τοῖς τοῦ Σὴμ τὴν ἰδίαν κληρονομίαν. ἐκείνοι δὲ ἐμετέον, ἀλλ' ἠθέλον τὸ μέτρον αὐτῶν πληροῦσαι. τότε ὁ Θεὸς μετὰ πολλὰς ὑπερον γενεάς, δίκαιος ὢν, ἐδικαίει τὴν τῆς τῆς ὅρκου, ἕτω γὰρ εἶδει πληρῶσαι τὸ Ἀμορραίων μέτρον. Σὴμ οὖν γενεῶν τὸν Ἀρφαξάδ, Χάμ δὲ γενεῶν τὸν Χανααὶ, Χανααὶ δὲ γενεῶν μετὰ τὴν τῆς τῆς ὅρκου τὸν Ἀμορραίων, καὶ τὸν Γεργεσαίων, καὶ Φερεζαίων, καὶ Εὐαίων, καὶ Ἀρκαίων, καὶ Ἀράδιον, καὶ Σιδωνίων. Ἀρκαίον τὸν Ἰσαάκ, ὡς εἶπαμεν, Ἀρφαξάδ γενεῶν τὸν Κινᾶ. Κινᾶ, τὸν Σάλα. Σάλα, τὸν Ἑβερ. καὶ γίνεται ἡ Πυργοποιία. Ἑβερ γενεῶν τὸν Φαλέκ, καὶ γίνεται γῆς, καὶ γλωσσῶν διαμερισμός. Φαλέκ γενεῶν τὸν Ρ'αγαῶν, τὸν Σερέχ. Σερέχ, τὸν Ναχῶρ. Ναχῶρ τὸν Θάρρα. Θάρρα, τὸν Ἀβραάμ. Ἀβραάμ, τὸν Ἰσαάκ. Ἰσαάκ, τὸν Ἰακώβ, τὸν Ἰσραήλ, καὶ τὸν Ἰσραηλῆτα. Ἰακώβ, τὸν Ἰσραήλ. Ἰσραήλ, τὸν Φαρές. Φαρές, τὸν Ἑσρώμ. Ἑσρώμ, τὸν Ἀράμ. Ἀράμ τὸν Ἀμιναδάδ. Ἀμιναδάδ, τὸν Ναασσάν, καὶ τὸν Σαλωμών.

„ Αὕτη ἡ γενεὰ τῶν ἀπὸ τῆς Σὴμ γεγεννημένων. Τούτους οὖν ἀδικηθέντας ὑπὸ τῶν Γένων Χάμ, καὶ τὸν ἰδίον τόπον ἀφαρπέντας, ἐδικαίει ὁ Θεὸς, ἕξολοθρεύσας οὖν τῆς Χανααὶ καὶ τὸν ὅρκον αὐτῶν, καὶ τὸ σπέρμα τοῦ Σὴμ ἀπολαμβάνει τὴν ἰδίαν Χέραν. ἐκ τῆς ἰδίας γενεᾶς ὁ Θεὸς, καὶ δίκαια ἐκάσφ' ἕκαστον ἀποπέμψαν.

Ἐκ τούτων λοιπὸν ἔγινε φανερόν, ὅτι ἡ πρώτη γνώμη εἶναι ἀληθεῖς, καὶ βεβαιω-

βαιωτέρα. πρὸς δὲ οὖν λόγους τῆς δευτέρας γνώμης πρόχειρος ἡ ἀπαύτησις, καὶ εἶναι αὕτη.

Ἐκείνη ἡ Ἐπαρχία πρῶτον μὲν ἀληθῶς ἔπεσεν εἰς τὸν κληρὸν τῆς Σὴμ, ἀλλ' ὑπερον ὁ Χανααὶ Τίος τῆς Χάμ πλεονέκτης ὢν, ὡς ἀνωτέρω λέγει ὁ Ἅγιος Ἐπιφανείος, καὶ δυνάστης, καὶ ὑπερσχύσας τῶν ἀπογόνων τῆς Σὴμ, νεωτερίσας ἐπέβη τοῖς ὅροις τῆς γῆς, ὡς λέγει καὶ ὁ Κεδωνός, καὶ δυναστικῶς ἤρπασε τὴν Χέραν αὐτὴν ἀπὸ οὖν φυσικῆς κληρονομίας οὖν ἀπογόνους τῆς Σὴμ, κατὰ τὸ ἰδίον πάσχει καὶ ἄλλαι Χέραν. Ἐμακροθύμει δὲ ὁ Θεὸς εἰς οὖν ἀπογόνους τοῦ Χάμ ἄχει καυρῶς, περιμένοντας νὰ μετάνοήσῃ, καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ τὴν Χέραν ὅπως ἀδίκως ἤρπασαν εἰς οὖν ἰδίους κληρονομίας. Ἐπειδὴ ὁμοῦ καὶ δὲν ἐμετάνοήσασαν, ὑπερον ὁ Θεὸς ὡς δίκαιος κερτῆς, τὴν ἐπῆρεν ἀπ' αὐτῶν Χέραν τὸν φέλημά τας, καὶ τὴν ἔδωκε μετὰ πολλαῖς γενεαῖς πάλιν εἰς οὖν φυσικῆς κληρονομίας οὖν ἀπογόνους τῆς Σὴμ.

Εἰς τὸ ἄλλο δὲ ὅπου λέγεται, ὅτι αὐτὴ ἡ Χέρα αὐτὴ ἐδόθη τῶν Σὴμ, καὶ τοῖς ἀπογόνους αὐτῶν, τίνι τρόπῳ λέγει ὁ Θεὸς, ἕξελθε ἐκ τῆς Γῆς, καὶ ἔξῃς; τοῦτο μῆτε ἀξίον εἶναι διόλου τινός λόγου καὶ ἀπολογίας· ἐπειδὴ καὶ ὁ Ἀβραάμ εἰς τὴν Μεσοποταμίαν γεννηθεὶς, τραφεὶς, καὶ ἀνέβη, καὶ διατείνας ἐκείσε ἐβδομηκονταπέντε χρόνους, ἐκείνην καὶ ἐνόμιζε, καὶ εἶχε διαφυσικῶς τὴν Γῆν καὶ Πατρίδα, διότι καὶ τῶν οὖν νομικῶς κανόνας, Πατεὶς ἐκάστου νομίζεται ἐνταῦθα ἡ γέννησις· καὶ ἕξεναντίας, ἡ Γῆ Χανααὶ ἐνομίζετο εἰς τὸν Ἀβραάμ ἀλλοτρία, ὅχι ὡς μὴ φυσικῆ ἀρχῆθεν κληρονομία, ἀλλ' ὡς νόμος πολέμου κρατεμένη, καὶ ἕξεναντίας ἀπὸ ἄλλως, οὖν ἀπογόνους δηλαδὴ τῆς Χάμ, ἔβη ὄντα τότε δυνατῶς, καὶ ἰσχυρᾶ. Διὸ μὴ φανταζόμενος νὰ τὴν ἀποκτήσῃ μῆτε αὐτὸς μῆτε οἱ ἀπόγονοι αὐτῶν ἕξ οἰκείας αὐτῶν δυνάμεως, καὶ μετ' ὅλον ὅπου ἐκαυεῖται, ἐν τῇ πίσει αὐτῶν, πλὴν εἰς τῆτο ἐφάμ' ἀμφίβολος· διότι λέγοντας ὁ Θεὸς, ἐγὼ δώσω τὴν Γῆν αὐτὴν κληρονομήσαι, φανταζόμενος ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὴν ὀλίγην γῆν, καὶ ἀδυναμίαν τὴν ἐδικλῶ τῆς Ἀβραάμ, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὴν πληθύνουσαν, καὶ τὴν δυνάμιν τῶν Χανααίων, οἵτινες τότε κατῴκουν εἰς αὐτὴν τὴν Γῆν, καὶ μὴ παντελῶς κατῴκουν ὑποψίας, ἠρώτα τὸν Θεόν, καὶ τί γνώσομαι τοῦτο; δηλαδὴ τῆς Γῆς ὅπου τῆ ἕξῃς τὴν κατῴκουν. Λοιπὸν αὐτὸ καλὰ καὶ τῶν φυσικῶν κληρονομίαν ἡ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας ἦτον τῶν Γένων τῆς Σὴμ, καὶ ἀκολούθως καὶ τῶν τῆς Ἀβραάμ, ὡσαύτως ὅπως τότε ἐκυριεύετο παρὰ τῶν ἀπογόνων τοῦ Χάμ, ἐνομίζετο εἰς μὲν αὐτὸν ὡς ἀλλοτρία, εἰς δὲ ἐκείνους ὡς ἰδία, οὖν ὁποῖους τέλος ἀφανίσας ὁ δίκαιος Θεὸς, ἔδωκε πάλιν τὴν ἰδίαν Γῆν εἰς τὸ σπέρμα τῆς Σὴμ.

Ἐκ τῶν ἠδη ρηθέντων φαίνεται διόλου ψευδῆς ἡ γνώμη ἐκείνων ὅπως φέλουσιν, ὅτι οἱ πρῶτοι κατοικηταὶ τῆς Γῆς νὰ ἐστῆσαν οἱ Αἰγύπτιοι, ἢ Ἀραβες, ἢ ὡς ἄλλοι, οἱ Κρήτες, οἱ ὁποῖοι μετὰ τῆς Κρόνης ἀποφύγοντες τὰ ὄπλα τῆς Διὸς, ὡς μυθολογοῦσιν, ἕξωσθέντες ἀπὸ τῆς πατρικῆς Γῆς, ἐζήτησαν εἰς κατοικίας νεὰς Ἐπαρχίας. ἢ ὡς ἄλλοι λέγουσιν, ἀγενῆστις λαός, καὶ ῥυπαρὸς ἀπὸ ἐλεφάν-

ελεφάντιον, ἢ τοὺς λέβητες, ἢ φυσικῶν ψόρων ὑπεργασίῃ καὶ ἀπέλθῃ ἐκεῖ ἐξο-
ριστοί, διὰ τὰ μὴ προχωρήσῃ ἢ πεπαλαιωμένη κηλὶς, καὶ τὸ βδελυκτὸν πάθος,
ὡς μεσσοδικὸν, καὶ κολλητικὸν εἰς τὴν καθαρά, καὶ καλῶς ἔχοντα μέρη τῆς πολι-
τείας. ἀλλὰ πᾶς οἱ ἐκ τοῦ Χάρι καὶ γόμενοι, μετὰ τὸν καθολικὸν καὶ κλυ-
μῖν τῶν ὑδάτων, καὶ ἐσάθησαν οἱ πρῶτοι κατοικηταὶ τῆς Γῆς ταύτης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

περὶ τῶν Ὁρέων τῆς Γῆς τῆς Ἐπαγγελίας, ἐκ τῶν ὁποίων γίνεται Φανερόν, ὅτι
ἡ Γῆς αὐτῆς διέσκεται εἰς τὸ μέσον τῆς Γῆς, καὶ τὸ Περσικὸν,
Σατηριαν εἰργάσω ἐν μέσῳ τῆς Γῆς.

Στίχον Ὀμηρικὸν αἰαφείροντας ὁ Στράβων, πρὸς τὸ τέλος τῆς ὀγδόης βιβλίας
τῆς Γεωγραφικῆς, λέγει.

„ Ρίπλωτε, Στρατίλωτε, καὶ ὑπερβύσσω Ἐνίσσῳ,
„ Εἰρήντε χαλεπὸν, καὶ ἀρῆσιν ἐδὲν ὄφελος.

Καὶ τὸ αἴτιον νομίζω εἶναι τὸτο, ὅτι ἐπειδὴ καὶ ὁ σκοπὸς τῆς Γεωγραφικῆς ἄλ-
λος δὲν εἶναι, παρὰ μόνον τῆς πρώτου λόγου καὶ φανερώσῃ τὴν ἄξιαν, τὴν σχέ-
σιν, καὶ τὸ σχῆμα τῆς Οἰκισμένης, καὶ ὅρα τῆς Ἐπαρχιῶν, τὴν θέσιν τῆς Πό-
λεων, ὡς τοποθεσίας τῆς ἐπισήμων Ὁρέων, Λιμνῶν, Ποταμῶν, Ἀλσέων. καὶ
τῆς δεύτερου λόγου, ἰσομεκῶς καὶ τὴν ἐπίσημα συμβαῖναι ποτὲ εἰς ἑνὴν καὶ μέρη,
ἢ μεταπορευθεὶς δηλαδὴ Οἰκοδομῆς, ἢ γενναῖα κατορθώματα ἀξίων Στρατη-
γῶν ἀπάνια τινὰ καὶ παραδόξα, καὶ ἄλλα τέτοις παραπλήσια. καὶ ἀπ' αὐτῶν
καὶ ἄλλοι διαμένοντες πάντοτε καὶ αὐτῶν, καὶ δὲ λοιπὰ μεταβάλλονται συχνάκις
καὶ ὡς μετὰ πειρατείας, ὡς εἶναι καὶ ὅρα τῶν Ἐπαρχιῶν, καὶ ὁποῖα οἱ κατὰ
καρὸν δυνασάδοντες, καὶ μεταβάλλουσιν ὡς θέλουσιν, καὶ ἄλλα μὲν ἀξιώσασιν, ἄλ-
λα δὲ συσέβησιν, καὶ ἐκ τούτων ἀκολουθεῖ ὅτι πολλὰκις καὶ ἀρχαῖα ἢ τελείως ἀφα-
νίζονται, ἢ δυσκόλως διορίζονται, καὶ αἱ Πόλεις ἄλλαι μὲν χηρῶσιν ἀπὸ τῶν κα-
τοικητῶν, καὶ ἄλλαι ἀξιώνουσιν, πολλάκις δὲ καὶ τελείως ἔξαλειφονται, καὶ ἄλλαι
ἐκ νέου γινώσκονται. ὅσον μὲν εἰς τὴν θέσιν τῆς Οἰκισμένης, καὶ τῶν λοιπῶν φυσικῶν,
ἔργον εἶναι τῆς ἐπαγγελίας τῆς καὶ φανερώσασιν ὡς ἔχουσι φύσεως, τὸσον καὶ
προσεχῆ, ὅσον καὶ τὴν πόρρω. καὶ δὲ εἰς τὰς συνεχεῖς μεταβολὰς ὑποκείμενα, καὶ
σοχαζώνται καὶ μὲν νέα καὶ ἐγγύτερα, καὶ καὶ περιγράφουσι τὴν τὴν δυνατὴν ἀ-
κρίβειαν μὲ ἐπιμέλειαν, καὶ δὲ ἀρχαῖα καὶ πόρρω, καὶ μάλιστα τινὰς Πόλεις,
αἱ τινες διὰ τὴν τῆς Χώρας κάκωσιν, ἢ τελείως ἠφανίσθησαν, καὶ πλέον δὲν εἶναι,
ἢ μάλιστα φαίνεται καὶ ἴχνη καὶ σημεῖα αὐτῶν, ὡς αἱ Ὀμηρικῆς ῥηθεῖσαι Ἀρκα-
δικαὶ ἐν τῇ Πελοποννήσῳ, Ρίπτη, Στρατὴν, καὶ Ἐνίσσῳ, ἢ καὶ διότι δὲν ἐσά-
θησαν ποτὲ ἐπίσημοι, ὡς καὶ ἡ λεγομένη Ἀρμένια, διὰ τὴν ὁποῖαν αἰαφείρει ὁ
ἴδιος πάλιν Στράβων βιβλίῳ δωδεκάτῳ, ὅστις ἔργον οὐκ εἶχεν Ἀρμένίῳ ἐτεί-
χισαι, καὶ μακρολογῆ εἶναι περιττὸν, παρὰ μόνον καὶ περιγράψῃ γενικῶς καὶ ὅσα
εἶναι

εἶναι χρήσιμα, καὶ ἀναγκαῖα εἰς τὴν κατέληξιν τῆς παλαιᾶς Ἱστορίας. τοῦτο τὸ
διδάσκει καὶ ὁ αὐτὸς Στράβων σαφέστατα βιβλίῳ α'. λέγων αὐτολεξεῖ ταῦτα.

„ Μόλις γὰρ τὸ ἐπίσης πάντ' εἶναι φανερὰ συμβαίνει, τῆς συμπάσης Οἴκου-
„ μένης ὑπὸ μίαν ἀρχὴν, καὶ πολιτείαν ὑπειγμένης· ἀλλ' ἐδ' ἔτος, ἀλλὰ καὶ ἐγ-
„ γυτέρω μᾶλλον αὐτὸ γινώσκοντο, καὶ προσήκει ταῦτα διὰ πλείονων ἐμφανίζεσθαι,
„ ἵνα εἴη γνώρισμα. ταῦτα γὰρ καὶ τῆς χρείας ἐγγυτέρω εἰσὶν, ὡς ἐκ αὐτῶν εἴη Σαυ-
„ μασόν, ἐδ' εἰ ἄλλος μὲν Ἰνδοῖς προσήκει Χωρογράφος, ἄλλος δὲ Ἰνδοῖς Ἰεωρ-
„ ἄλλος δὲ Ἑλλησι, καὶ Ῥωμαίοις. τί γὰρ αὐτὸ προσήκει τῶν παρ' Ἰνδοῖς Ἰεωρ-
„ φῶν, καὶ καὶ τῶν Βοιωτῶν ἔτω φράζειν, ὡς ὁ Ὀμηρος.
„ Οἱδ' Ἰνδοῖς ἐνέμοντο, καὶ Αὐλίδᾳ πετρῆσσαν, Σχοῖνοντε Σκῶλοντε, ἡμῖν
„ δὲ προσήκει, καὶ δὲ παρ' Ἰνδοῖς ἔπω, καὶ καὶ κατέκασα ἐκέτι.

Καὶ ἐπειδὴ τοιοῦτος αἰαφάινεται ὁ Γεωγραφικὸς Κανὼν καὶ ἀπὸ μέρος τῆς Στρά-
βωνος, ὅσον μὲν εἰς τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Οἰκισμένης, καὶ ὡς ἄλλασ τῆς Ἐπαρχίας,
καὶ εἶναι ὅπως πρέπει καὶ σοχαζέται ὁ Γεωγράφος, ὅσα προείπομεν, εἰς δὲ τὴν
τὴν τῆς Ἐπαγγελίας, καὶ καὶ μέρη αὐτῆς ὁ Κανὼν ἔτος δὲν ἔχει τόπον, ἐπειδὴ
καὶ εἰς αὐτῶν μὲ μεγάλῳ ἐπιμέλειαν καὶ ἐξάνου πρέπει καὶ ἔξεσθαι, καὶ καὶ πε-
ριγράψῃ ὁ ἱερός Γεωγράφος τῆς, καὶ καὶ εἰλάχιστα, ἐπειδὴ καὶ μίτη κανένα μέρος
αὐτῆς, μίτη κανμία Πόλις, ἢ μικρὰ, ἢ μεγάλη δὲν ἐσάθη, εἰς τὴν ὁποῖαν
καὶ μὴ ἔγινε κανένα πρᾶγμα ἀξίον ὑποθέσεως καὶ σημειώσεως, διατὶ αὐτὴ ἐσά-
θη μία Γῆ, εἰς τὴν ὁποῖαν ἔξεσθαι ὁ Θεὸς τῆς ἀπάντων ἠθέλησε καὶ φανερώσῃ
εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος, τὸσον ὅταν ἀνθρώπῳ ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος, ὅσον καὶ ἀφ' οὗ
ἐγεννήθη καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ τὸ ἀνθρώπινον, ἐντελῶς ὄλατε καὶ προσάγματα, καὶ
καὶ θεῖα τε μυστήρια καντε νομικὰ, καὶ σκιαδῆ, καντε καὶ τῆς χάριτος, καὶ ἀλη-
θῆ; κατὰ εἶναι φανερόν, καὶ βέβαιον εἰς τὸν ἀναγινώσκοντα ἐσκεμμένως τὴν ἱε-
ραὴν Γραφὴν παλαιάτε, καὶ νέαν, ὅταν καὶ διὰ τοῦτο ἐπαραινῆθησαν καὶ πολλοὶ
μεγάλῳ ὀνόματι ἀνδρες, καὶ ἐπεγράψαν ἔξερκεβωμένως καὶ μέρος αὐτῶν, λα-
βόντες τὴν ἀρχὴν, καὶ πηγὴν τῆς τοῖσδε κόπτε ἔξ αὐτῆς τῆς Θεῖας Γραφῆς, καὶ
μάλιστα ἀπὸ τὸ βιβλίον Ἰησὺ τῆς Ναυῆ, κατὰ εἰς ἐσάθη εἰς μὲν τὸν ἀρχαῖον Ἰε-
δαῖος ὁ Γάσπηος. ἐκ δὲ τῆς ἡμετέρας, ὁ Καισαρείας Εὐσέβιος, καὶ ὁ Θεῖος Ἰερώ-
νυμος, ἐκ δὲ τῆς μεταγενεστέρας Λατίνων πολλοὶ, καὶ διάφοροι, ὧν οἱ πλέον ἐπί-
σημοι εἶναι, ὁ Μοναχὸς Βροχάρδος, ἢ Βρεχάρδος, ὁ ὁποῖος ἐσάθη ἐπιμελέσα-
τος, καὶ ἀκερβέσατος τὸσον Πελοποδότης, ὅσον καὶ Γεωγράφος ὅλης τῆς Γῆς ταύτης,
καὶ μετὰ τῆτον ἐσάθη τῆτον καὶ μιμητῆς, καὶ ἀκίλεστος ὁ Χερσιανὸς Ἀδριχόμιος
Δέλφος, ὁ ὁποῖος ὡς ὁμιλεῖ μόνος τε, διὰ μακρῶ χρόνῳ, καὶ πολλῶν ἰδρωτῶν ἔξε-
δάκε Θεάτρον τῆς Ἀγίας Γῆς, μετὰ πλουσίως Γεωγραφικῆς Πίνακας, ὅστις ὅσον
μὲν εἰς σαφῆσαι τῆς ἱερᾶς Ἱστορίας, καὶ τῶν τοπικῶν, καὶ κυρίων ὀνομάτων, γε-
νικῶν τε, καὶ μερικῶν τῶν ἀνεσκομμένων εἰς τὸν ἱερὸν Κώδικα, εἶναι ταῦντι πολ-
λῶν ἐγκαμιῶν ἀξίος, ἐπειδὴ καὶ σχεδὸν ὑπερέβη πάντας τὸν πρὸ αὐτῆ ποσῶ τῶν
μέτρῳ ὅσος ἡμεῖς ἴδομεν· ὅσον ὅμως εἰς τὸν Γεωγραφικῆς Πίνακας, καὶ τὴν θέ-
σιν τῶν Κομοπόλεων, φαίνονται ἐπίσημα εἰς αὐτὸν τινὰ ἀμαρτήματα, κατὰ εἰς

μικρὰ σημειώσεως ἄξια καὶ ἡμεῖς ἐπαρατηρήσαμεν, ἐπειδὴ καὶ διεπεράσαμεν ἀπα-
σαι τὴν Γῆν αὐτὴν, πρῶτον μὲν ἐν τῇ νεότητι ἡμῶν, καὶ ἐν ἄξει λαϊκῶν δια-
τελεῖντες (ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως ἀρχόμενοι τῆς οἰκίας, μετὰ τὴν αἰδέμεν Πατριάρ-
χος τῆς Ἀγίας Πόλεως Κυρίως Δουδῆς, τὴν καὶ Δεσπότην, καὶ πρὸς Μητροῦς Θεῖας
ἡμῶν) καὶ μῆκος ἀπὸ τῆς Δαμασκῆ διὰ τῆς κάτω Γαλιλαίας, καὶ Τιβεριάδος Θα-
λάσσης, καὶ Σαμαρείας, καὶ Ἀγίας Πόλεως, καὶ Γεριχῶ, καὶ ἄχρις αὐτῶν τῶν ἐκ-
βολῶν τῆς Ἰορδάνου ἐν τῇ νεκρῇ Θαλάσσει. δεύτερον, ἐν ἄξει Ἱεροδιακόνων διατε-
λεῖντες, καὶ μῆκος αὖτις μετὰ τὸν ἴδιον Ἱεράρχην ἀπὸ νεκρῆς Θαλάσσης, καὶ Γε-
ρσαλήμ, καὶ Γόππης, καὶ κειῖθεν ἐμβαίνοντες εἰς Πλοῖον Ἀλεξανδρινόν, καὶ φθά-
σαντες ἐν Πτολεμαίδι, περιεμείναμεν ἐκεῖσε ἡμέρας ἰκανὰς, ὅθεν μετὰ τὴν αὐτὴν
Πλοῖον πλεύσαντες ἀπασαν τὴν παράλιον Συριακὴν Θάλασσαν, ἀπήλθομεν ἄ-
χρις Ἰστικῆς Κόλπου, καὶ κειῖθεν διὰ ξηρᾶς εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Τρίτον (ἀφίνοντες ὡς καὶ μικρὸν περιόδου αὐτῆς εἰς διαφόρους καιρὸς, καὶ διά-
φορα μέρη) πάλιν κινήσαντες ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως, Πατριάρχαι καὶ ἄλλοι
ἴδω Θεῖα ἐλέει τῆς Ἀγίας Γῆς, ἰσορήσαμεν αὖτις αὐτὴν ἀπὸ Δαμασκῆ διὰ τὴν
Λιβανῆς ὄρεα, ἴνδα καὶ παρατραπέντες τῆς οἰκίας ἰκανῶν Ἀράβων, ἀπήλθο-
μεν εἰς τὴν ὀνομαζομένην Πηγὴν τῆς Ἰορδάνου Δαῦ, κειμένον ἐν τῇ ὑπαρξίᾳ τῆς αὐ-
τῆς ὄρεα Λιβανῆς, καὶ κειῖθεν ἐν μέρει διὰ τῆς Τραχανίτιδος, καὶ τῆς αἰῶν Γαλιλαίας
ἄχρι Πτολεμαίδος, καὶ τῆς Ἀγίας Πόλεως διὰ ξηρᾶς, ὅθεν ἐπαναστρέφόμενοι αὖ-
τις ἐν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ τῆς Ἀγίας Πόλεως, καὶ Γόππης, καὶ κειῖθεν ἐν Πτο-
λεμαίδι διὰ Πλοιαρίας, διήλθομεν πάλιν αὐτὴν ὡς καὶ πρότερον, ἀπὸ τῆς Πτο-
λεμαίδος δηλαδὴ, αἰῶν Γαλιλαίας, καὶ Λιβανῆς, ἄχρι Δαμασκῆ.

Τέτατον, αὖτις διὰ τῆς αὐτῆς, καὶ ἀπαραλλάκτε οὐδὲ ἀπελθόντες ἐκεῖσε,
καὶ ἐπαναστρέφοντες εἰς Κωνσταντινούπολιν. Τῆτο δὲ τὸ ἀμάρτημα, ὡς ἐφημεν, ὡς
μὴ τὸ νομίσαι τινὰς ἀμέλειαν τῆς τοῦ Σουλτάνου Συγγραφῆς, διότι πολλὰ δύσκολον εἶ-
ναι, ἢ ἄλλοις εἰπεῖν, σχεδὸν ἀδύνατον φαίνεται νὰ καταγράψῃ τινὰς ὅρια
Χωρῶν ἀσφαλῶς, καὶ τῆς Πόλεως Ἰερουσαλὴμ ἐκείνων τῆς Ἐπαρχιῶν, αἱ
ὅποια ἀπ' ἀρχῆς ἔπεσον εἰς διαφόρους μετὰβολὰς, ὡς κατ' ἐξαιρετικὸν λόγον ἐξείδη
καὶ ἡ Ἐπαρχία τῆς Παλαιστίνης, περὶ τῆς ὁποίας ὁ αὐτὸς ἴδιος Θεὸς τῆς ἀπαύτων
λέγει (Ἰερεμ. 9. 11.) καὶ δώσω τὴν Ἰερουσαλήμ εἰς μετοικίαν, καὶ εἰς κατοικη-
τήριον δρακόντων, καὶ ὡς Πόλεις Ἰεδα εἰς ἀφανισμόν θήσομαι παρά τὸ μὴ κα-
τοικεῖσθαι, καὶ μάλιστα ἐπεὶ οἱ Ἱεροὶ Κώδικες δὲν σημειώσονται τὴν μῆκην, καὶ πλάτην
αὐτῆς. Μετὰ δὲ τῆς αἰαμετῆς εἰς πολλὰς, καὶ διαφόρους, ὁ Νικόλαος Σαν-
των, ἐπίσημος Γεωγράφος τῆς Βασιλείας τῆς Γαλιλαίας. καὶ οὗτοι μὲν οἱ πάλαι, καὶ
πρὸ ἡμῶν ἔξαιρετοι Συγγραφεῖς τῆς Ἀγίας Γῆς, Ἐβραῖοι τε, καὶ Λατίνοι. ἐν δὲ
τοῖς κατ' ἡμᾶς χρόνοις ἐκ τῆς ἡμετέρας, ὡς ἄριστος αὐτὴν περιέγραψεν ἐν τῇ Ἰε-
ραῖ αὐτῆς Ἰσορία, ἥτοι ἐν τοῖς Ἰουδαϊκοῖς, ὁ σοφώτατος μέγας Λογοθέτης τῆς ἐν
Κωνσταντινούπολιν μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ ἔξ ἀπορρήτων τῆς κρατικῆς Βασιλείας
τῶν Ὀθωμανῶν Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ὁ Βυζαντινός, ἅπαντα καὶ τύποις ἔξεδό-
θησαν ἐν τῇ ἐν Βακουρσίῳ ἀγιωτάτῃ Μητροπόλει τῆς Οὐγγροβλαχίας, ἐν ἔτει
ἀπὸ

ἀπὸ τῆς Ἐνσάκης Οἰκονομίας χιλιοσῶν ἑπτακοσίων δεκάτῳ ἔκτῳ. καὶ ὁ πολυμαθέ-
στατος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μελέτιος, ἐν τῇ Γεωγραφικῇ αὐτῆς Πραγματείᾳ.
ἐκ δὲ τῆς Λατίνων, ὁ πρὸ ὀλίγων ἡδὴ χρόνων χρηματίσας Ἀδριανὸς Ρελαῦδος
Ὁλλανδός.

Δὲν εἶναι ὅμως ἔξω τῆς σκοπῆς νὰ σημειώσωμεν καὶ ἡμεῖς σαφέστερα μετὰ τὸν
εἰς πληρεστάτην δὴλασαν αὖτις τῆς αὐτῆς, καὶ μάλιστα διότι καὶ ὅσοι ἐγραψαν ἄ-
χρι τῆς νῦν δὲν ἔφθασαν εἰς τὸσον ὀλοτελῶς, ὡς νὰ μὴ ἀφίσσασιν καὶ εἰς ἄλλους
νὰ προσθέσωσι καὶ ἄλλα τινὰ, ὡς εἴδει ἀκολουθήσει καὶ εἰς τὸ μετέπειτα.

Ἐπεκτείνεται λοιπὸν αὐτὴ ἡ ἀτυχεστάτη Γῆ, ἀρχομένη ἐκ μὲν τῆς Αἰγύπτου
ἀπ' αὐτὸν τὸν ἔτω λεγόμενον Χείμαρρον τῆς Αἰγύπτου, ἀριστότερον αἰαμετῆς
Ῥινοκέρων, καὶ Πηλυσίης (Μεθόριον ὄν δηλαδὴ τῆς Αἰγύπτου, καὶ Παλαιστίνης)
ἄχρι Φοινίκης, περιερίζεται δὲ μετὰ τῆς Μεσογείας Θαλάσσης πρὸς Δυσμάς, καὶ
τῆς Ἀραβίας ἀπ' Ἀνατολᾶς, ἀπὸ τὸ ὁποῖον μέρος περισφιλίζεται ἀπὸ Βουνά
συνεχῆ.

Ἐχει ἔν ὅρα ἀπὸ μὲν Ἀνατολᾶς, τὰ Βουνά Γαλααδ, καὶ Σανειρ, ἢ Σανειρ,
καὶ Ἀερμῶν, ἢ Ἐρμῶν, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀντιλιβανῆς, περαιτέρω δὲ τῆτων εἶναι
μέρος τῆς Κοίτης Συρίας, καὶ Ἀραβίας. ἀπὸ δὲ Μεσημβρίας, τὴν Πηλυσίαν
Ἀραβίαν, τὴν Ἰδεμαίαν, τὴν ἔρημον Φαραῶν, καὶ τὴν Αἰγύπτου. ἀπὸ δὲ τὴν
Δύσην, μέρος Φοινίκης, καὶ τὴν Συριακὴν Θάλασσαν, ἥτοι τὴν Μεσόγειον, τὴν
ὅποιαν οἱ Ἐβραῖοι καὶ μεγάλην Θάλασσαν ὀνομάζουσιν. ἀπὸ δὲ τὸ Βόρειον μέρος ἔχει
τὴν Φοινικὴν, καὶ τὰ ὑψηλῶτα Βουνά τῆς Λιβανῆς, τῆς καὶ Ἀντιλιβανῆς καὶ τὴν Θεῖαν
Γραφὴν λεγομένην, ὡς Δαμασκῆ.

Διὰ νὰ μάθωμεν ὅμως καθαρῶτερον τὸ μῆκος, καὶ πλάτος αὐτῆς, πρέπει νὰ
ἠξυμῶμεν, ὅτι ἡ Ἐπαρχία τῆς Ἰσραηλιτιδος θεωρεῖται διχῶς, ἢ πλατυτέρας,
καθὸ περιέχει καὶ τὸ ἐντὸς τῆς Ἰορδάνου μέρος, καὶ τὸ ἐκτὸς, ἢ μερικωτέρας, καθὸ
περιέχει μόνον τὸ ἐντὸς αὐτῆς, ὅπερ καὶ τὴν Γραφὴν κυριωτέρας Παλαιστίνης λέ-
γεται. Πλατυτέρας ἐν λαμβανομένη, ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς μῆκος αὐτῆς, ἀπὸ
μὲν τὸ Βόρειον μέρος ἐκ τῆς Χώρας Δαῦ, λαβόντες τὸ ὄνομα ἀπὸ τὴν ὀνομαζομένην Πό-
λιν αὐτῆς, κειμένον ἐν τῇ ὑπαρξίᾳ τῆς Λιβανῆς ὄρεα, ἥτις μετὰ τῆς ὀνομαζομένης
Πανσῆς, παρὰ δὲ τοῖς νεωτέροις Βελανῆς (πλησίον αὐτῆς κεῖται καὶ ἡ Καισάρεια τῆς
Φιλίππης) καὶ ἐπεκτείνεται πρὸς Μεσημβρίαν ὡς τὴν Πόλιν Βηρσαβέ, πλησίον τῆς
ἐρήμης, καθὸς εἰς πολλὰς τόπας ἡ Θεῖα Γραφὴ λέγει, ὅτι οἱ Ἰσραηλιταὶ συνήχ-
θησαν ἀπὸ Δαῦ ὡς Βηρσαβέ, τὸ δὲ πέραν τῆς Ἰορδάνου μῆκος αὐτῆς ἐκτείνεται
ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας Θαλάσσης ὡς τὸν Χείμαρρον Ἀρνῶν, ἢ τὸν Ἰώσηπον, ἀπὸ
τὴν Μαχαρῆν Πόλιν ὡς τὴν Πέλλαν. Μερικωτέρας δὲ θεωρεῖται, περιέχει
τὴν ἐντὸς τῆς Ἰορδάνου, ἥτις ἔχει καὶ αὐτὴ τὸ ἴδιον καὶ τὸ αὐτὸ μῆκος τῆς πλατυτέ-
ρας λεγομένης Παλαιστίνης, ἥτοι ἀπὸ Δαῦ ὡς Βηρσαβέ. ἐκτείνεται δὲ τοῦτο τὸ
αἰαμετῆς διάστημα εἰς 160. μίλια Ἰταλικὰ, καὶ τὸν Θεῖον Ἰεράνυμον ἐν τῇ πρὸς
Δαῦ Επιστολῇ.

Κατὰ πλάτος δὲ λαμβανομένης τῆς Ἰσραηλιτιδος ἐντὸς τῆς Ἰορδάνου Παλαιστίνης, αὐ-

Τῆς κ' τὸν Θεῖον Γεράνυμον, τὸ ἀπὸ Γόπης ἄχει τῆς Βηθλεὲμ διάστημα περιέχει μίλια 46. τὸ δὲ μετὰ αὐτῆ ἄχει τῆ Γορδάνε δὲν σημειῖται παρ' αὐτῆ, συνάγεται ὅμως παρὰ τῆ Γωσήπε νὰ περιέχη κ' αὐτὸ μίλια 25. διότι, ὡς εἴρηται, τῆ ἀφ' Γόπης ἄχει Βηθλεὲμ διαστήματος μίλια 46. περιέχοντος, τῆς δὲ Βηθλεὲμ ἀπὸ τῆς Γερουσαλήμ μίλια 6. ἀπεχέσης ὁμολογουμένως, ἔπεται ἀναμφιβόλως νὰ περιέχη τὸ ἀφ' Γόπης ἕως Γερουσαλήμ μίλια 40. δηλῆται δὲ ἐκ τῆς σαδίων τῆ Γωσήπε, μετὰφερομένων εἰς μίλια, νὰ περιέχη κ' τὸ ἀπὸ Γερουσαλήμ ἄχει τῆς Γεριχῶ μίλια 18. κ' ἀπὸ τῆς Γεριχῶ ἕως τῆ Γορδάνε 7. ἅτινα συμποσοῦνται εἰς 25.

Συνάγεται λοιπὸν τὸ ὅλον πλάτος τῆς ἐντὸς τῆ Γορδάνε Παλαιστίνης ἀπὸ Γόπης ἄχρι τῆ Γορδάνε νὰ εἶναι μιλίων 71.

Ὅτι δὲ ἀξιοπίστοι κ' ὁ Θεῖος Γεράνυμος, κ' ὁ Γωσήπος, ὡς αὐτόπται, κ' σωματικῶς περιόδωται τῆς Παλαιστίνης, εἰδὲς ὁ ἀμφιβάλλον. τὸ ὅποιον τῆτο διάστημα ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Μεσογείας Θαλάσσης πρὸς Ἀνατολὰς ἕως τῆ Γορδάνε, κατὰ τὸν Βροχάρδον, κ' Ἀδριχόμιον, κ' ἄλλας ἀκριβεῖς Περιηγητῶς τῆς Ἀγίας Γῆς, πῆ μὲν ἐκτείνεται εἰς 16. ὥρας, πῆ δὲ εἰς 18. κ' ἀβλαχόσι εἰς 19.

Τὸ δὲ πέραν τῆ Γορδάνε πλάτος ἀρχόμενον ἀπὸ Φιλαδέλφειας, ἔνθα ποτὲ ἦσαν οἱ Μωαβίται, ἐκτείνεται ἕως τὸν Γορδάνην, κειμένων πρὸς μὲν Βορρῶν τῆς Πέλλας, πρὸς Δυσμαῖς δὲ τῆ Γορδάνε, πρὸς δὲ Μεσημβρείαν, τῆς Μωαβιτῆς, κ' ἀπ' Ἀνατολὰς τῆς Ἀραβίας.

Σημειώτεον ὅμως ἐν αὐτῶν, ὅτι διττῶς τῆς Γῆς κατὰ μετρημένης, Γεωγραφικῶς, κατ' ἄσπαστον δηλαδὴ, κ' οἶον εἰπεῖν δι' αἴετος, κ' ὀδοιπορικῶς, κ' διαφόρους δηλαδὴ ἐπαναστροφάς, ἀναβάσεις τε, κ' κατὰβάσεις, κ' τῆς διαφόρου ὀδοιπορίας, εἰσῆσις, κ' σημεία τῆς περιόδου τῆς, κ' ἔτα τῆς διαστημάτων θεωρημένων, ὀδοιπορικῶς δηλαδὴ, κ' ἔ Γεωγραφικῶς, συμβαίνει νὰ κρίσκειται διαφορὰ εἰς ὅδ' σημειῖται ἕως εἰς μίλια, ἢ ἄλλα τινὰ μέτρα τῆς ἀποσημάτων τῆς μήκας, κ' πλάτους.

Καθὼς ὅμως τῶν σήμερον οἱ Προσκυνητῶν διέρχονται, τὸ πλάτος ἀπὸ Γόπης ἄχρι τῆ Γορδάνε μετρεῖται ἔτως. ἀπὸ Γόπης ἕως τῆς Ἀρμαθίας, ἦτοι Ράμα, κοινῶς λεγομένης Ρέμπλι εἶναι διάστημα ὡρῶν 4. ἀπὸ Ράμα ἕως τῆς Γερουσαλήμ διάστημα ὡρῶν 8. ἀπὸ Γερουσαλήμ ἕως τῆς Γεριχῶ 8. $\frac{1}{2}$ ἢ 9. ἀπὸ δὲ Γεριχῶ ἄχρις Γορδάνε 3. $\frac{1}{2}$ ἢ 3. ὅλα ὅμῃ ἄραι 24.

Αὕτη εἶναι ἡ Περιγραφή τῆς Ὁρείου τῆς Ἀγίας Γῆς. εἰς πόσον ὅμως σενὸν Θεάτρον ἐφανερῶς τὸ μέγα ἐκείνο ἔργον τῆς ἀνακαίνσεως ἡμῶν, ἐκηρύχθησαν ἕως προνόμια τῆ τούτου ἔργου, ἕ ὅποια διηγῶνται οἱ Γεροὶ Κώδικες.

Αὕτη κ' μόνη ἡ Ἐπαρχία, κ' ὁ τόπος ἐσάθη ἰκανῶς, ἀπὸ τὸν ὅποιον ὡς ἀπὸ ἱερᾶς Βαλβίδος ἔμελλε νὰ κηρυχθῆ ὁ λόγος τῆ Θεῆ, κ' νὰ θῆλθῃ εἰς ὅλην τῶν Οἰκισμένην, ἐπειδὴ κ' ἐσάθη ὁ τόπος τῆτος κ' μὲν τῶν θεῶν τῆ τότε ἐγνωσμένης Κόσμου, ἐν μέσῳ τῆς Οἰκισμένης, κ' δὲ τῶν κατοικήσων τῆς Ἐθῶν, ἐν μέσῳ αὐτῆς, ὡς θέλομεν φανερώσῃ. χρεῖα ὅμως εἶναι νὰ ἠξάγωμεν τῆτο, ὅτι

τὸ μέ-

τὸ μέσον ἐν αὐτῶν δὲν λαμβανέται κ' ἀκρίβειαν μαθηματικῶς, ἀλλὰ πλατυτέρας, κ' ὀλοσχερεστέρας, κ' ὡς εἰπεῖν, ἠθικωτέρας, ἦτοι κ' ὅδ' ἠθικῶς Φιλοσόφου, οἵτινες τὸ μέσον τῆς ἀρετῶν μὴ δυνάμενοι νὰ τὸ διορίσωσι καθὼς καὶ ἐν λόγοις ἔτω κ' ἐν πράξει κ' ἀκρίβειαν, διορίζουσι νὰ εἶναι ἐκείνο, τὸ ὅποιον κ' τὸ δυνατόν ἐγγίζει εἰς τῶν μεσοτήτων αὐτῶν.

Δὲν χροικᾶται λοιπὸν ἐν αὐτῶν τὸ μέσον μαθηματικῶς, διότι ὁ Κόσμος ὅλος Σφαιρικὸς, κ' ἀκολούθως κ' ἡ Γῆ ὡς Κέντρον αὐτῆ, δὲν ἔχει διορισμένα μέρη ἀρχῆς, μεσότητος, κ' τέλους, ἀλλὰ εἰς καθέτης μέρος θεωρεῖται κ' αὐτῶν, κ' τὸ ἴδιωμα τῆς Σφαιρας, κ' τῶν φύσιν τῆ Κύκλου, εἰς τῶν ὅποιαν αὐτῶν κ' αἱ τρεῖς διαφοραὶ θεωρεῖται νὰ εἶναι κ' ἐν παντὶ, κ' εἰς ἀμῆ. ἐπειδὴ μὴ ὅλος κ' αὐτῶν ἔσχατα μέρη τῆς ἐγνωσμένης Γῆς θῆσιν ἀπὸ καθέ μέρος τῆ μέσου ἀπέχοντα, εἶναι κ' τὸ μέσον αὐτῶν ἀδύηλον. πλατύτερον ὅμως, κ' ὡς εἴπομεν, ἠθικωτέρας λαμβανόμενον τὸ μέσον, ὡς κ' ἄλλοι Διδάσκαλοι θέλουν πῶς ἡ Παλαιστίνη ὅσον πρὸς τῶν θεῶν τῆς τότε ἐγνωσμένης Γῆς, ἦτον ἐν τῶ μέσῳ αὐτῆς, γίνεται φανερόν ἐκ τῆτων.

Οἱ παλαιοὶ Ἑλλῆνες αὐτῶν Γάδειρα (ἐνθα ὁ Πορθητὸς ὁ νῦν ὀνομαζόμενος τῆς Γκιπιλτέρας) ἠθέλον διατῶν Δυτικῶν πέρατα τῆς Οἰκισμένης, ὅπερ κ' ὁ Ἡρακλῆς ἐσησε αὐτῶν δύο σήλας, ὅθεν κ' ὁ Πίνδαρος ἐν τῶν τέλει τῆ τρεῖτε εἶδος τῶν Ὀλυμπίων λέγει.

„ Τὸ πόρσω (ἦτοι τὸ ἐπέκεινα τῶν Ἡρα-
 „ δ' ἐς' σο- κλείων σπηλῶν,
 „ Φοῖς ἄβατον,
 „ κισόφοις, ἢ μὴ δὲ διώξω, κεινὸς εἶλω.

Ἐνθα ὁ Σχολιαστὴς λέγει, χάος ἄρῶν, κ' ζόφον, δι' ὧν ἐμείψουσε τὸ τέλος τῆς Θαλάσσης, ὡς μὴδὲ εἶναι περαιτέρω γνωστὸν. ὅθεν οἱ παλαιοὶ ἐκείνους ὅπου ἔλεγον νὰ ἔξιδῶσιν ἔξω τῶν Ἡρακλειῶν Σπηλῶν, ὅδ' εἶχον τρελες, κ' ἄφρονας.

Ἀλλὰ κ' ὁ Πρωτὸς παρ' Ὀμήρου (Ὀδυσσ. δ'. σίχ. 560.) ἀποικίζοντες τὸν Μεγάλον παρὰ τῶν Θεῶν, κ' πέμποντες τον εἰς αὐτῶν πέρατα τῆς Γῆς, λέγοντες.

„ Ἀλλὰς' ἐς Ἡλύσιον πεδίον, κ' πείρατα Γαίης
 „ Ἀθάνατοι πέμψουσι.

Τὰ ἔσχατα τῆς Ἰβηρίας ἐννοεῖ, ὡς τὸ λαμβανέται ὁ Στράβων (Βιβλ. 3.) ἀλλὰ κ' ὁ Ἐρατοσθένης κατ' αὐτὸν τὸν Στράβωνα ἐν τῆ ἀρχῇ τῆ τρεῖτε βιβλίου, πέρατα τῆς Οἰκισμένης πρὸς μὲν τῶν Δύσιν ἐτίθετο αὐτῶν Ἡρακλεῖς Στήλας, πρὸς δὲ τῶν Ἀνατολῶν, αὐτῶν ἄκρα, κ' ἔσχατα ὄρη αὐτῶν ἀφορίζοντα τῶν πρὸς Ἀρκτον τῆς Ἰνδικῆς πλάτῳ. μετὰ βραχυλογίαν. εἰς ὅδ' παλαιῶς, κ' εἰς τὸν καιρὸν τῶν Προφητῶν μας αὐτῶν Γάδειρα, ἦτοι αὐτῶν ἔσχατα τῆς Ἰσπανίας, ἐγνωρίζοντο αὐτῶν ἔσχατα μέρη τῆς Οἰκισμένης. Ἡ Βρετανία, ἦτοι ἡ Ἀγγλία, ὀνόματι μόνον ἦτον ἐγνωσμένη. οἱ Μορίνοι, ἐνθα ἡ νῦν Βελγία, ἢ Πικαρδία, ἀπὸ τὸν Ποιτῶν Βεργίλιον, οἱ ἔσχατοι τῶν αὐτῶν ὀνομάσθησαν. Μόνον οἱ Γερμανοὶ ἐκείνοι ὅπου κατοικῶσι αὐτῶν ὄχθας τῆ Ρίως Ποταμῆ, κ' τὸ Μεσημβρινώτερον μέρος τῆς Γερμανίας

μαίνας ἦτον ἐγνωσμένοι. Ἀγνοῦσα ἦτον ἡ γῆν ἡ πλῆσιν τῆ Βορρείης Ὠκεανοῦ. Τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Ἀσίας, τὸ ὅποιον τότε κατοικοῦσι Μόσχοβοι, Σίναι, Ταξοί, ἀγνοῦσαν ἐλογίζετο. Μόνον τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Ἀφρικῆς, τὸ ὅποιον ἡ Μεσογίης Θάλασσα, ἢ ὁ Νεῖλος ὁ Ποταμὸς ἐκ μέρους διαβρέχει, ἦτον γνωσόν· οἱ δὲ λοιποὶ κατοικηταὶ τῶν ἐπέκεινα Ἐπαρχιῶν, ζῶντες ὡς ἄγρια θηρία, δὲν ἐσυκασσέφοντο μήτε αἰαμεζέξυτες, μήτε μὲν ἡ λοιπὰ Ἐθνη, ἡ ὅποια ἦτον σολιτισμῶν καλὰ ἔθνη, ἄσε μετὰ βίας ἠμπορεῖσαν νὰ κατὰγραψῶν εἰς τὸν κατὰ τὸν αἰθρώπων· ὅθεν καὶ ὁ Στράβων βιβλίῳ 17. περὶ τῆς Αἰθιοπίας γράφει, ταῦτα λέγει.

„ Ὡς δ' εἰπεῖν ἡ ἡ ἄκρα τῆς Οἰκισμένης ἡ παρακείμενα τῆ δυσκράτῳ, καὶ αἰκίητῳ διὰ τὸ καῦμα, ἢ ψύχος, ἀνάγκη ἀποτέλεσμα εἶναι τῆς ἀκράτῳ, ἢ ἐλαττώματῳ.

Καὶ ὁ Πλῆθρχος ἐν τῷ προομίῳ τῆ βίβλῳ τῆς Θησιῶς.

„ Ὡς περ ἐν ταῖς Γεωγραφίαις, ὡς Σάσσιε Σενεκίων, οἱ Ἰσσορκοὶ ἡ διαφάγοντα τῶν γῆων αὐτῶν, τοῖς ἐσχάτοις μέρεσι τῆ Πινάκων πιέζοντες, ἐνὶ παραγράφῳ, ὅτι ἡ ἐπέκεινα ἔθνη αὐδοῖ, καὶ θηριώδεις, ἢ πηλὸς αἰθρῶν, ἢ σκυθικὸν κρέος, ἢ πέλαγος πεπηγός.

Ὡς ἄρχισε λοιπὸν νὰ κηρύττεται τὸ Εὐαγγέλιον, αὐτὸ μόνον τὸ μέρος τοῦ Κόσμου περιλαμβάνεται, τὸ ὅποιον ἐκατοικῶσαν ἡ Ἐθνη ἡ ἠθεστίσι κεκοσμημένα. ἡ δὲ λοιπὰ αὐτῶν μέρη δὲν ἔτρεφον Πολίτας, ἀλλ' ἀγνοῦσαν τινὰς, ἢ ζῶντας, ὡς εἴπομεν, δίκην θηριῶν ἀγρίων.

Ὁ Πλάτων εἰς τὸν Διάλογον ἐπιγραφόμενον Φαίδων, τῆ κατοικισμένη Κόσμος ὅθεν ὅρες δὲν ὅθεν ἐπεκτείνει περαιτέρω ἀπὸ τὸν Φάσιν Ποταμὸν τῆς Κολχίδος.

Εἰς ὅθεν χρόνος τῆς Αὐγῆς δὲν ἦτον γνωσόν αὐτῶν ἡ Ἀφρικῆ ἦτον τεργυρισμένη ἀπὸ Θάλασσαν. Ὁ Στράβων ἀρνῆται πῶς ἠμπορεῖ νὰ τεργυρίζεται. Ὁ Πολύβιος γράφει νὰ ἦτον ἀγνοῦσαν αὐτῶν ἡ Αἰθιοπία εἶναι συνεχῆς τῆ.

Εἰς τὸν καιρὸν τῆ Σολομώντος, ἡ Βασίλισσα Σαββα λέγεται νὰ ἦλθεν ἀπὸ τῆ πέρα τῆς Γῆς, τὸ ὅποιον ἀναφέρει ἡ ὁ Κύριος εἰς τὸ Εὐαγγέλιον. ἡ Σαββα νομίζεται νὰ εἶναι ἀπὸ ἄλλης μὲν, μέρος τῆς Ἀδαίμονος Ἀραβίας, ἀπὸ δὲ ἄλλης, τῆς Αἰθιοπίας, μάστις ἢ οἱ ἐσχατοὶ Ἀραβες εἰς τὸν καιρὸν τῆ μεγάλης Πομπῆς, τρεῖς μερικὸς χρόνος πρὶν τῆ Χριστῶ, ἐλογίζοντο ἡ πέρα τῆς Γῆς. ἔθεν καὶ ὁ ρηθῆς ἐκεῖνος μέγας Πομπῆς κυριδόντας τῶν Συρίαν, ἔθεν ἐπεθύμησε διὰ τῆς Ἀραβίας νὰ περάσῃ εἰς τῶν ἐρυθρῶν Θάλασσαν, καμῆθεν νικητῆς εἰς τὸν Ὠκεανὸν, ἀπὸ τὸν ὅποιον ἡ Γῆ πανταχοῦθεν περιζώνεται.

Ἡ Κελτικῆ, ἢ ἡ Λασιανία, τρεῖς ἡ ἐσχατῶν γῆν τῆς Ἰσπανίας (οἱ νῦν λεγόμενοι Πορτογάλλοι) ἐλογίζοντο ἀπὸ ὅθεν Ῥωμαῖς ὡς ἐσχατοὶ τῆ αἰθρώπων πρὸς Δύσιν.

Διὰ νὰ μὴ μακρολογῶ. ἡ ἐσχατῶν μέρη τῆς Οἰκισμένης, ἀπὸ τῶν Ἐβραϊκῶν Γεωγραφίαν τῆ καιρῶ ἐκεῖνης, ἦτον ἀπὸ μὲν τῶν Ἀνατολῶν τὸ Ὄφειρ, ἔχον τὸ Ἀραβικόν, ἀλλὰ τὸ Ἰνδικόν, περὶ τῆ ὅποιος αὐτῶν καλὰ ἢ αἰαμεζέξυ εἰς πολλὰς

λῆς Ἐρμιονίδας, ἀείσκειται ἄχει τῆ νῦν διαφωρία, ἢ ἔρις, πλῶ οἱ περισσότεροι θέλῃσι νὰ εἶναι ἡ Ταπροβαῖν Νῆσος τῆς Ἰνδίας, ἢ τῶν σήμερον λεγομένη „ Σάματρα, διὰ τῶν ὅποιον ὁ Στράβων (βιβλ. 2.) λέγει. ἢ δὲ Ταπροβαῖν πιεσάεται σφῶδρα ὅτι τῆς Ἰνδικῆς πρόκειται πελαγία Νῆσος μεγάλη πρὸς Νότον. ἀπὸ δὲ τῶν Δύσιν, τὸ Φῆς, ἢ Φούτ, ἢ πῆ ἡ Μαυριτανία, ἢ Νεμυδία, ἢ ὡς τῶν σήμερον λέγεται κοινῶς Βαρβαρία, ἢ Φέζα, ὡσαύτως ἢ οἱ Θαρσεῖς, ἢ ἡ κατὰ τῆς ἐπισήμου Ἰερῆς Διδασκάλῳ, ἢ ἦθελε νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆ Θεῶ ὁ Ἰωνῆς, περὶ τῆ ὅποιον αὐτολεξεί αὐτῶ γράφει ὁ Ἀλέξανδρος ἐν τῶ περὶ Ἰουδαϊκῆς Ἰσσορίας βιβλίῳ πρώτῳ, Σελίδι 23. Θαρσεῖς δὲ, οἱ μὲν „ Χαλδαῖοι ὅθεν ἐν τῆ Κιλικίᾳ Ταρσεῖς ὑπέλαβον, ὁ δὲ Εὐσέβιος ὅθεν Ἰβηρας „ ὅθεν ἐν τῆ Εὐρώπῃ, ὅθεν νῦν Ἰσπανῆς, Ἐθνος γὰρ ὀνομασθέντα γεγονόσαν ἐν „ αὐτῆ τῆ Ἰβηρίας οἱ Θαρσίται, ἢ εἰς τῶν Λιβύων διαβλύω μαρτυρεῖ Πολύβιος (βιβλ. 4.) ἢ δὲ ἢ Πόλις πρὸς ταῖς Ἡρακλείας Στήλαις παρὰ τῶν Στεφάνῳ τὸ Ταρσηῖον. ἔτι δὲ Ταρσηῖα, καὶ Ἰβηρία ἐν παραλήλου κείμενα „ παρὰ Ἡροδότῳ, τῆ αὐτῶ συγγραῖ. λέγει γὰρ ἐν τῶ περὶ Ὀμήρου Γενέσεως, ἢ βιοτῆς, ἀνακομιζόμενοι δὲ ἐκ Τερσίλιας, ἢ τῆς Ἰβηρίας, ἀπικνεύονται εἰς Ἰθάκην.

„ Ὁ δὲ Μεσσοφραγῆς Γεζεκίηλ (Κεφ 27.) Καρχηδόνιοι, Φοῖν, εἰσὶν ἔμποροῖς ἀπὸ πλῆθῆς πάσης ἰσχυροσῳ, ἀργύριον, ἢ χρυσίον, ἢ χαλκόν, ἢ σίδηρον, ἢ κασσίτερον, ἢ μόλυβδον ἔδωκαν τῶν ἀγορῶν σῳ. Καρχηδονίους „ λέγων ἐν αὐτῶ ὅθεν Θαρσεῖς, ἢ δὲ μὲν ὅθεν ἐφ' ἐκάτερα τῆ μεσογίης πελάγῳ οἰκῶντας ἀπὸ τῆ αὐτῶν γεγενῆσθαι προγόνων, ὁ κρείστων ἀποδοκιμάζει „ λόγος.

Ἀπὸ δὲ Μεσσοβρίας τῶν Σαββαίων, ἢ Αἰθιοπίαν, ἢ τελευταῖον ἀπὸ τὸν Βορρῶν ἐδιώριζον οἱ Ἰουδαῖοι πέρα τῆς Οἰκισμένης ἡ Κωνσταντία Ὄρη (ἢ ἡ ἔλεγον νὰ εἶναι ἢ ἡ Ἐθνη Γῶν, ἢ Μαγῶν) ἢ τὸν Ποταμὸν Τύραν, τὸν νῦν λεγόμενον Νίεσρ. συμφωνῶσι τούτοις ἢ ἡ παρὰ Στράβωνος λεγόμενα βιβλ. 4.

„ Καὶ γὰρ δὲ πολῦτι τοῖς νῦν ἡ τῶν Ῥωμαίων ἐπικράτεια, ἢ τῆ Παρθηναίων τῆς ποιότητος ἐμπειρίας προσέδωκε, κατὰπερ τοῖς μετὰ τῶν Ἀλεξάνδρου „ Στρατείων, ὡς Φοῖν Ἐρατοσθένῳ. ὁ μὲν γὰρ πολὺ τῆς Ἀσίας ἀνεκάλυψεν „ ἡμῖν, ἢ τῶν Βορρείων τῆς Εὐρώπῃς ἀπαντα μέχει τῆ Ἰσσορίας, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι „ ἡ Ἐσσορία τῆς Εὐρώπῃς ἀπαντα μέχει Ἀλβιος Ποταμῶ, τῆ τῶν Γερμανίων δίχα διαρῆντος, ἢ ἡ πέραν τῆ Ἰσσορίας ἢ μέχει Τύρα Ποταμῶ, ἢ δὲ „ ἐπέκεινα μέχει Μαιωτῶν, ἢ τῆς εἰς Κόλχῳς τελευτώσης παραλίας Μιθριδάτης ὁ κληθῆς Εὐπάτωρ ἐποίησε γνώριμα, καὶ οἱ ἐκεῖνης Στρατηγῶ. οἱ δὲ „ Παρθηναῖοι ἢ περὶ τῶν Τρκαίων, καὶ τῶν Βακτριανῶν, καὶ ὅθεν ὑπὲρ δὲ „ Σκύθῳς γνωριματέρους ἡμῖν ἐποίησαν, ἦτον γνωριζόμενοις ὑπὸ τῶν προτέρων.

Τούτων λοιπὸν ἔτω κειμένων, πῶς ἢ τῆς Παλαιστίνης θείας ἀείσκειται ἐν τῶν μέσῳ τῆς πάλαι ἐγνωσμένης Γῆς, εὐκολον εἶναι νὰ βεβαιωθῆ ἐν τέτων.

Πρώτον, ὁ Πολεμαῖος ὑποθέτει τὸν πρῶτον Μεσημβρινὸν τῆς μήκους τῆς Γῆς εἰς ἄς λεγομένας Μακαρίδας Νήσους.

Δεύτερον, ὁ αὐτὸς, τὸ Ἀκρατήριον, ἀφ' ἧς ἀρχεται ὁ Πορθμὸς τῶν Γαδεΐρων (ὁ ὁποῖος ὡς ἤδη ἀνωτέρω εἶπομεν, ἐστὶν τὸ ἔσχατον ἐγνωσμένον Δυτικὸν μέρος τῆς τότε ἐγνωσμένης Γῆς) τὸ δεύτερον σχεδὸν εἰς ἄς πέντε μοίρας τῆς μήκους.

Τρίτον, ὁ αὐτὸς τὸ Ἀνατολικὸν ἔσχατον Ἄκρον τῆς Ταπροβάτης Νήσου, Κιταῖου ἄκρον παρ' αὐτοῦ λεγόμενον, τὸ δεύτερον εἰς ἄς ἑκατὸν τριάκοντα μοίρας τοῦ μήκους (διότι ὡς εἶπομεν ἀνωτέρω, ἐν αὐτῷ ἢ ἀκρίβεια δὲν ζητεῖται.)

Τέταρτον, ὁ αὐτὸς δίδει μήκος τῆς Ἱερουσαλήμ μοίρας ἐξήκοντα ἕξ, ἐκ τῶν ὁποῖων ἀφαιρεμένων τῶν πέντε, τῶν ἀπὸ τῆς πρώτης Μεσημβρινῆς, ἄχρι τοῦ Ἀκρατήριου τῶν Γαδεΐρων, μένει ἡ Ἱερουσαλήμ νὰ δρισκεται εἰς ἄς ἐξήκοντα μοίρας τῆς μήκους, ὅθεν ἔπεται ἐκ τούτων ἀναμφιβόλως ἡ θέσις τῆς Παλαιστίνης πῶς κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς τότε ἐγνωσμένης Γῆς καὶ μήκος.

Ἀλλὰ καὶ καὶ πλάτος τὸ αὐτὸ βεβαιῶται. Οἱ παλαιοὶ ἐμέριζον τὴν πάλαι ἐγνωσμένην Γῆν εἰς ἐπὶ Κλίματα καὶ πλάτος, ἡ δὲ θέσις τῆς Παλαιστίνης τίθεται εἰς τὸ τέταρτον κλίμα. δίδει δὲ πλάτος καὶ ὁ Πολεμαῖος τῆς προκαθημένης αὐτῆς Πόλεως Ἱερουσαλήμ μοίρας 31. καὶ ἂν καλὰ καὶ τὸ ὑψοῦς καθὼς ὑποτίθεται νὰ μὴ παρασένη τὴν μεσοτήτα, πλὴν αὐτὸ ὅσον εἰς τὴν ἡμετέραν ὑπόθεσιν δὲν ἐμποδίζει, ἐπειδὴ καὶ δὲν λέγομεν καὶ ἡμεῖς ὅτι νὰ ἐπέχη τὸ μέσον κατὰ ἀκρίβειαν, ὡς ὅπως νὰ εἶναι κέντρον τῆς κατ' ἡμᾶς Ἡμισφαιρῆς, καὶ τέτοιας λογῆς νὰ κεῖται ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν, ἔχουσα ὅθεν Πόλις εἰς τὸν Ὀρίζοντα, ἀλλ' ὁ λόγος εἶναι καθὼς ὑπετέθη πολλαῖς, ὅτι νὰ δρισκεται εἰς τὸ μέσον τῆς τότε ἐγνωσμένης, καὶ οἰκισμένης Γῆς, καθὼς ἀπὸ ὅθεν Γεωγραφικὸς Πίνακας, καὶ τὴν εἰς ἐπίπεδον τῆς Σφαιρᾶς ἑξάπλωσιν τῆς Πολεμαῖου γνωρίζεται. Ἐξω τῆς λεχθέντων βεβαιῶσι αὐτῶν τὴν ὑπόθεσιν οἱ Θεωρητικοὶ Προφῆται, ὅ, τὴν Ἰεζεκιήλ (Κεφ. 38. εἰδ. 12.) λέγων πῶς ἡ Ἱερουσαλήμ εἶναι ὀμφαλὸς τῆς Γῆς, ἢτοι τῆς Ἰσραήλ, ἐκ τῆς ὁποῖας ἔπεται πῶς ἡ Ἰσραήλ, τῆς ὁποῖας ὀμφαλὸς εἶναι ἡ Ἱερουσαλήμ, νὰ εἶναι ἐν μέσῳ τῆς Γῆς. καὶ ὁ Δαβὶδ (Ψαλμ. 73. 12.) σωτηρίαν εἰργάσθη ἐν μέσῳ τῆς Γῆς, ἡ δὲ σωτηρία ἐγένετο ἐν τῇ Ἰσραήλ, λοιπὸν κεῖται ἐν τῷ μέσῳ τῆς Γῆς.

Ἐπεται ἔν ἐκ τούτων φανερὰ πῶς ἡ Ἰσραήλ καὶ καὶ τὸ μήκος, καὶ καὶ τὸ πλάτος νὰ εἶναι ἐν μέσῳ τῆς τότε ἐγνωσμένης Γῆς.

Ὅτι δὲ καὶ πρὸς τὴν Ἰσραήλ δρισκεται ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, μᾶς τὸ βεβαιῶσι οἱ Θεωρητικοὶ Ἰεζεκιήλ (Κεφ. 5. εἰδ. 5.) λέγων, Ἱερουσαλήμ ἐν μέσῳ Ἰσραήλ, τὸ ὁποῖον ῥητὸν ἑξηγῶντες τὸ ὁ Θεὸς Ἰερωνυμὸς λέγει, ἐν μέσῳ τῆς Ἰσραήλ εἶναι, διότι ἀπὸ τῆς Ἀνατολῆς ἔχει τὴν Ἀσίαν, ἀπὸ τῆς Δύσεως τὴν Εὐρώπην, ἀπὸ τῆς Νότου, καὶ τὴν Μεσημβρίαν, τὴν Λυβίαν, καὶ τὴν Ἀφρικὴν. ἀπὸ δὲ τῆς Βορρᾶς, τὴν Σκυθίαν, τὴν Ἀρμενίαν, τὴν Περσίαν, καὶ τὴν λοιπὰ Ἰσραήλ τῆς τότε.

Τὸ αὐτὸ βεβαιῶντες καὶ ὁ ἱερεὺς Θεοδώρητος εἰς τὴν ἑρμηνείαν τῆς αὐτῆς Προφῆτης,

„ φῆτε, λέγει, Ἐδῶκαν αὐτοῖς καὶ τόπον εἰς κατοικητήριον τῆς Οἰκισμένης Ἰσραήλ, μέσα, πρὸς Ἐὐρώπην μὲν γὰρ, καὶ Ἀσίαν, τὴν Ἀσίαν εἶχον, πρὸς Ἐσραήλ δὲ, τὴν Εὐρώπην διὰ τῆς Θαλάσσης συναπλομένην, ἀπὸ δὲ Νότου, τὴν Λυβίαν, εἰς αὐτῆς γὰρ Ἰσραήλ τρία Τμήματα καὶ οἱ τῆς Νῆας παῖδες τὴν Οἰκισμένην διείλοντο.

Καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Κύριος εἰς τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Ἰσραήλ βιβλίου 5. λέγει γὰρ ἐν τοῖς Νοτιωτέροις Κλίμασι ἢ τῆς Ἰουδαίων Χώρας, Ἰσραήλ πρὸς Ἀρκαδίαν, καὶ Θαλάσσαν, καὶ Ἰσραήλ ἐπ' αὐτῆς κειμένης Χώρας, αἱ τῶν Ἰσραήλ ἀγάλας διεμερίσαντο.

Ὅτι δὲ καὶ ἡ Πόλις Ἱερουσαλήμ λέγεται ἐν μέσῳ τῆς Ἰσραήλ, φανερὸν εἶναι ἐκ τῶν αὐτῶν εἰρημένων δύο Προφητῶν, τῆς Ἰεζεκιήλ δηλαδὴ, ἐπειδὴ καὶ τὴν λέγει ὀμφαλὸν αὐτῆς, καὶ τῆς Δαβὶδ, ἐπειδὴ καὶ κατ' ἑξαιρέτην λόγον ἐν ταύτῃ ἐγένετο ἡ σωτηρία.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰωάννης Βιβλίου 3. περὶ τῆς Ἰουδαϊκῆς πολέμου, Κεφ. 2 ἐν τῇ ἐκφράσει τῆς ἰδίας λεγομένης Ἰσραήλ, αὐτῆς αὐτολεξεί λέγει.

„ Ἐξω γὰρ μὲν (τῆς Ἰσραήλ Ἰσραήλ) ἀπὸ Ἰορδάνης Ποταμοῦ ἄχρι Ἰσραήλ, ἀναπέπταται, μεσαιῶτη δὲ αὐτῆς Πόλις Ἰσραήλ κεῖται, παρ' ὅ καὶ τινες ἐκ ἀσκόπως ὀμφαλὸν τὸ Ἰσραήλ τῆς Χώρας ἐκάλεσαν.

Καὶ ἀλόγως αὐτὴ ἡ Ἰσραήλ Πόλις, ὀμφαλὸς, καὶ μέσον οὐ μόνον τῆς Ἰσραήλ, ἀλλὰ καὶ ἀπάσης τῆς Οἰκισμένης πρέπει νὰ λέγεται. διότι ἡμέρας ὁδὸν ἀπὸ τῆς Μεσογείου Θαλάσσης ἀπέχουσα, μετὰ πολλὴν δειλίαν γίνεται ἡ πλεῖσις εἰς τὴν Ἰσραήλ, Ἰσραήλ, Ἰσραήλ καὶ κυριώτερα μέρη τῆς Εὐρώσης, διότι ἔτω κειμένων τῆς ὀρθοῦσι εἰς τρία μέρη, Εὐρώπην, Ἀσίαν, καὶ Ἀφρικὴν, ὡς εἶρηται, εἰς τὴν ὁποῖα ἡ τότε Οἰκισμένη ἐμοιράζετο, συναπτοντες αὐτὴ ἡ Ἱερουσαλήμ εἰς τὴν Ἰσραήλ, ἀπ' αὐτῆς μετὰ δειλίαν, καὶ ὡς ἀπὸ κέντρου, ἡμποροῦσαν οἱ Ἀπόστολοι νὰ ἑξαιρέτην τὸν λόγον τῆς Θεῆς εἰς ἐκείνας ὅθεν τόπος.

Προσέτι πρέπει νὰ ἠξαιρέτην, πῶς προσεχέει ἡ τὸν αἱ Πόλις τῆς Φοινίκης Τύρος, καὶ Σιδῶν, καὶ ἑξαιρέτην Ἐμπόρια εἰς ὅθεν πρώτους καιροὺς ὅλης τῆς Οἰκισμένης.

Οἱ Τύροι ἀπειρῆς μετοικίας ἀγαλῶν, καὶ εἰς καθὲ μέρος τῆς Γῆς Πόλις ἐκατασκεύασαν, μάλιστα καὶ τὴν Σοικεῖαν, καὶ αἱ πρῶται ἀρχαὶ τῆς Ἐπιστημῶν, δι' αὐτῆς ἐπέρασαν εἰς τὴν Ἰσραήλ, μετὰ τῆς ὁποῖας Ἐπιστήμας, καθὼς ἀποδείχνει Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς, ἐπαυδῶν ὁ Κόσμος, καὶ ἐγένετο ὑποδοχῆς ἄξιος τοῦ Εὐαγγελιστοῦ, εἶτα καὶ μετὰ τὴν συναναστροφὴν αὐτῶν ὁ λόγος περὶ τῶν Ἰουδαίων, καὶ τῆς Ἰσραήλ ἀλαβείας, διήλθεν εἰς τὴν γῆν, καὶ ὁποῖα ἐπροπαρσκαλιώθησαν διὰ νὰ δεχθῶν τὴν διδασκαλίαν τῆς Χριστοῦ εἰς τὸν καιρόν. ὅχι μόνον δὲ αὐτὴ ἡ Ἰσραήλ πραγματικῶς ἔλαβε τὴν θέσιν αὐτῆς ἐν μέσῳ τῆς Γῆς, ἀλλὰ καὶ καὶ τὸν πνευματικὸν λόγον, ὀμφαλὸς, κέντρον, κεφαλὴ, θεμέλιον, πηγὴ, καὶ καρδία ἀπλῶς παντὸς τῆς Κόσμου γνωρίζεται. διότι καθὼς τὸ βρέφος διηλάζει ἐκ τῆς ὀμφαλῆς τῆς Μητρός τε τροφῶν, ἔτω καὶ Ἰσραήλ ἐδήλασαν ἐκ τῆς Ἱερουσαλήμ τὴν πίσιν, τὴν θέσιν σοφίαν, τὴν χάριν, καὶ τὴν σωτηρίαν.

Κείτρον, διότι ἔξ αὐτῆς ὡς ἐκ κέντρος ῥαδίως διεσπάρη, ὡς εἶπομεν, τὸ Θεῖον Εὐαγγέλιον διὰ μέσος τῶν Ἀποστόλων εἰς παντὶ τῷ Ε΄Ψη, ἢ γλώσσης τῆς Μακαρίας Ἀγίας Τριάδος, καὶ τῶν Θεῶν Μυστηρίων, καὶ ἡ Πνευματικὴ Ζωή. καὶ ὅτι ἔξ αὐτῆς αἰτέιλε τὸ Φῶς τῆς γνώσεως εἰς ὅλον τὸν Κόσμον. Καὶ ὅτι ὡσπερ ἐκ τῆς κέντρος ἅπασαι αἱ γραμμαὶ εἰς τὴν περιφέρειαν ἔξέρχονται, οὕτω ἔξ αὐτῆς εἰς ὅλον τὸν Κόσμον ἡ Δοξεία.

Ὡς κεφαλὴ, διότι ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ τῶν Χειρῶν λογίων γίνεται ἡ Θεία κίνησις ἐν ὅλῳ τῷ πνευματικῷ σώματι τῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς θεμέλιον, διότι ἐν αὐτῇ πρῶτον θεμελιωθεῖσα ἡ Ἐκκλησία τῶν Χειρῶν, ἐγκαταστήσεται εἰς ἕλλη τῷ Οἰκουμενῶ ὡς λοιπὰς Ἐκκλησίας.

Πηγὴ, διότι ἔξ αὐτῆς οἱ χεῖμαρροι τῶν πνευματικῶν χαρισμάτων εἰς ὅλα τῷ Ε΄Ψη ἐπλημμύθησαν.

Καρδιά, διότι ἔξ αὐτῆς τὰ ζωτικὰ θεῖα πνεύματα ἔξήλθον, καὶ ἔξέρχονται.

Ὡς ἀληθεὺς καὶ τὸ γράμμα, καὶ τὸ πνεῦμα σώζεται τὸ Προφητικὸν λόγιον, σατηεῖαν εἰργάσασθαι ἐν μέσῳ τῆς Γῆς.

Ἐπειὶ αὖ αἱ Ἀδελφαὶ παρὰ τῷ Ξενοφῶντι ἐκείνοντο νὰ λέγωνται ὅχι μόνον τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ πάσης τῆς Οἰκουμενῆς μέσον, τοιαῦτα λέγοντι.

Ὁὐκ αὖ ἀλόγως οἰηθεῖν, τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πάσης δὲ τῆς Οἰκουμενῆς ἀμφὶ τῷ μέσῳ ἀφικέσθαι τῷ Πόλιν. ὅσα γὰρ ἐν τινὲς πλεῖον ἀπέχεσθαι αὐτῆς, ποσῶτε χαλεπωτέροις ἢ ψύχειν, ἢ θάλλεσθαι ἐντυγαίνεσθαι, ὅποσοιτ' αὖ βελωδῶσιν ἀπ' ἐσχάτων τῆς Ἐκκλησίας ἐπ' ἐσχάτῳ ἀφικέσθαι, πάντες ἔσονται ὡσπερ κύκλος τῶν Ἀδελφῶν ἢ παραπλέσθαι, ἢ παρέρχονται.

Καὶ οἱ Δελφοὶ παρ' Εὐεπίδῃ ἐν τῷ Οἴκῳ.

- „ Τελεποδοσ ἀπόφασιν αὐτῶν Φοῖβος
- „ Ἐλακεν, ἔλακε δεξιόμενος αἰὰ δάπεδον,
- „ Ἴνα μεσόμφολοι λέγωνται μυχοὶ γῆς.

Ἐνθα ὁ Σχολιαστὴς τοιαῦτα λέγει.

Ὁμφολὸς λέγεται ἡ Πυθῶ, παρὰ τὸ ὅτι ὁμφολὸς ὡς ἀπὸ Θεῶν χρηστικῶν ζομένης λέγεται, ἢ παρὰ τὸ εἶναι ἐν μέσῳ τῆς Οἰκουμενῆς. λέγεται γὰρ τὸν Δία μαθεῖν βελόμενον τὸ τέλος τῆς Γῆς, δύο Ἀετῶν ἰσοῦσθαι ἀφείναι, τὸν μὲν ἀπὸ Δύσεως, τὸν δὲ ἀπ' Ἀνατολῆς, καὶ ἐκεῖ αὐτῶν συναντήσασθαι, ὅθεν ὁμφολὸς ἐκλήθη. ἀνακείσθαιτε χρυσοῦς Ἀετοῦς φασί, τῶν μυθολογούμενων Ἀετῶν ὑπομνήματα.

Καὶ ὁ Σχολιαστὴς εἰς τῶν Πινδάρου Πύθια (4.) „ ὅτι ὁ Ζεὺς τὸ μεσαῖον τὸν τῆς Κόσμου καταμετρήσασθαι βελωδῆς, ἴσως καὶ τὸ ἄχος ἐκ Δύσεως, καὶ Ἀνατολῆς ἀφῆκεν Ἀετῶν, οἱ δὲ δι' ἑαυτοῦ συνέπεσον ἀλλήλοισι καὶ τὴν Πυθῶν, ὡς τὴν σύμπτωσιν ὁρίζειν αὐτόντι τῆς ὅλης Οἰκουμενῆς τὸ μεσαῖον. Ἦσαν δὲ σημεῖον τῆς γεγονότος, καὶ χρυσοῦς Ἀετῶν ἀνασκιδνάσας, αὐτῶν τῶν Θεῶν θεμενεῖ, ὠνφασιν αἱ εἰκόνες ἤρθησαν ἐν τῷ Φωκικῷ Πολέμῳ, ὃν Εὐμηλὸς συνεσήσατο.

Καὶ

„ Καὶ ὁ Στράβων (Βιβλ. 9.) λέγεται εἶναι ὅτι Δελφὸς ὁμφολὸν τῆς Γῆς, τὸ αἷτιον, ὅτι ἐν μέσῳ τῆς Ἐκκλησίας ἀπάσης, τῆς τε ἐντὸς Ἰσθμοῦ, καὶ τῆς ἐκτὸς, ὅθεν ἐνομίσθη καὶ τῆς Οἰκουμενῆς, καὶ τῆς Γῆς ἐκάλεισαν ὁμφολὸν προσπλάσαντες καὶ μῦθον, ὃν φησὶ Πίνδαρος, ὅτι συνέπεσον ἐν αὐτῷ οἱ ἀφῆσαντες Ἀετοὶ ὑπὸ τῷ Διὸς, ὁ μὲν ἀπὸ Δύσεως, ὁ δὲ ἀπ' Ἀνατολῆς, οἱ δὲ Κόρακας φασί. δεικνύται δὲ καὶ ὁμφολὸς τῆς ἐν τῷ Ναῷ τετανωμένος, καὶ ἐπ' αὐτῷ αἱ δύο εἰκόνες τῶν μύθων.

Καὶ ὁ Παυσανίας (Βιβλ. 10. Κεφ. 16.) „ τὸν δὲ ὑπὸ Δελφῶν καλούμενον ὁμφολὸν, λίθον πεπονημένον λακεῖ, τῶν εἶναι τὸ ἐν μέσῳ τῆς πάσης, ὡς αὐτοὶ λέγουσιν οἱ Δελφοὶ.

Ἄν λοιπὸν αἱ Ἀδελφαὶ, καὶ ὡς εἶπομεν οἱ Δελφοὶ, ἦτοι ἡ Πυθῶ, ἐλέγοντο μέσον, καὶ ὁμφολὸς τῆς Γῆς, διὰ τὸ ὡς ψαυθεῖς ὁμφολῆς, καὶ ἀπατηλὰ Χρηστικῶν Ἐκκλησιῶν, διατὶ δικαίως νὰ μὴ λέγωνται ἢ, τε Ἰσθαία Γῆ, καὶ ἡ Ἀγία Πόλις Ἱερουσαλήμ μέσον, καὶ ὁμφολὸς ἀπλῶς ἀπάσης τῆς Οἰκουμενῆς; ἐκ τῶν ὁποίων ἀληθῶς ἔξήλθον οἱ θεῖοι χρησμοὶ, ἐκ Σιών γὰρ ἔξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος Κυρίου ἐκ Ἱερουσαλήμ. καὶ αἰτέιλε τὸ Φῶς τῆς ἀληθείας εἰς ὅλα τῷ Ε΄Ψη, καὶ τῷ ἔθνε, καὶ τῷ πόρρω διὰ μέσος τῶν ἱερῶν Ἀποστόλων, οἵτινες κατὰ ἤδη εἶρηται, ὡς ἀπὸ ὁμφολῆς, καὶ κέντρος ἔξελεύσονται τῆς Ἀγίας Πόλεως, ἐκήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιον τῆς μουσικῆς Ἀετοῦ ὡς ὑπόπτεροι Ἀετοὶ εἰς τὴν τετραπέριστα μέρη τῆς Οἰκουμενῆς. Ἀλλὰ τί τῷ πολλαῖ; καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος καρδίαν τῆς Γῆς ἐκάλεισε τῷ Ἱερουσαλήμ. ὡσπερ γὰρ ὁ Ἰωνᾶς ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς κήτης τρεῖς ἡμέρας, καὶ τρεῖς νύκτας ἔμεινεν, ἔτω καὶ ὁ Κύριος τῶν Ἀνθρώπων ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς Γῆς τρεῖς ἡμέρας, καὶ τρεῖς νύκτας (Ματθ. 12. 40)

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Π Ε Μ Π Τ Ο Ν.

Περί τῶν διαφορῶν Καταραφῶν, καὶ Οἰκητόρων τῆς Ἀγίας Γῆς.

Εἰς αὐτῶν τῶν Ἐπαρχίαν ἐσυνέβη περισσότερον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἠκολούθησε καὶ εἰς ἄλλα μέρη τῆς Γῆς, δηλαδὴ τὸ νὰ λάβῃ διαφορὰς Κατοικητῶν, καὶ νὰ ἑξορακίζωσιν οἱ νέοι ὅσον παλαιῶν, νὰ σχηματίζωσι νέα ὄροθεῖα, καὶ νὰ κατασκευάζωσι Πόλεις, χαλῶντες ὡς ἀρχαίας. Ὅθεν ἔπαθε καὶ πολλαῖ δεινὰ, κατὰ δύνασιν αὐτῶν πολλαῖς τὸ πάλαι, ὅχι μόνον ἀπὸ τῶν Προσοίκων, καὶ Περιοίκων Ἐθῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ὅσον ἐπέεα χρόνος ἐδελώθη ἀπὸ τῶν ἐπέκεινα κείμενα Ἐθῶν, Μακεδῶνας δηλαδὴ, καὶ Ῥωμαίους, καὶ εἰς ὅσον μετέπειτα χρόνους εἰς τὸν καιρὸν τῆς Χοσροῦ τῶν Περσῶν, καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς Ὀμάρου ἐγένετο ὑπόχειρος εἰς ὅσον Σαρακηνῶν. καὶ ἐν ὑστέροις, εἰς τὸν καιρὸν τῆς λεγομένης Ἱεροῦ Πολέμου, κυριωθεῖσα παρὰ τῶν Εὐρωπαϊῶν Χριστιανῶν, ποικίλας, καὶ παντοδαπὰς ὑπέστη μεταβολὰς. μετὰ αὐτῶν παρὰ τῶν Σελτζούκων τῆς τε Αἰγύπτου, καὶ τῆς Μπαγδατικής, καὶ ἀπὸ τότε πολλαῖ καταπονηθεῖσα, καὶ τὸν ἐνεσῶν καιρὸν τῶν Ὀθωμανικῶν

καὶ ὑποκειμένη κρατεῖ, καὶ συνεχῶς λεηλατημένη ἀπὸ ὧς συχνὰς ἐπιδρομὰς τῶν ἀχειράτων Ἀράβων, σχεδὸν ἐρήμωται, καὶ ἐν ἀδελφία καὶ εὐσεβείᾳ κατλιώτισεν. ἔτι καὶ μίτη ἀετρίων εἰς ἐντὶ εἶδος Ἐπαρχίας διατελεῖ, ἐπειδὴ συχνάκις μεταβάλλεται, καὶ ποικίλεται καὶ τὴν γῶμιν, καὶ κρίσιν τῆς Ὀθωμανικῆς κράτους, καὶ διὰ τὸ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ εἶναι μία ἡ ἴσος, καὶ καὶ ἀναφύσιν, ὅθεν ἐκπέμπει ἐν αὐτῇ μόνον ὡς ἀρχαίαις αὐτῆς Καταγραφαῖς, καὶ μνήμας, ὡς συμβαλέσας δηλαδὴ εἰς τὴν κατανόησιν τῆς ἱερᾶς Ἰστορίας, καὶ τῆς Φυσικῆς ἀμετάβλητα, δηλαδὴ Ποταμοὶ, Λάκκας, καὶ Βενὰ, καὶ περὶ τῶν πάλιν γενικωτέρως.

Εἰς τὸν καιρὸν λοιπὸν τῆς Ἀβραάμ, ὅταν αὐτὸς ἦλθεν εἰς αὐτὴν τὴν Ἐπαρχίαν, τότε ἐκατοικεῖτο ἡ Ἀγία Γῆ ἀπὸ ὅσων ἑνδεκά Τίους τῆς Χαναάν, ὅσων ἰσχυροὶ ἀρχαῖοι ὁ Μωϋσῆς (Κεφ. 10.) ὅθεν ἀνεφύσθησαν Ἐθνη λαμβανόντες τὸ ὄνομα, καὶ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ αὐτῶν.

Ἀπὸ τῆς πρώτης ἐξάθη ὁ Σιδῶν, ὅστις καὶ Πόλιν ἐπώνυμον συνέστησεν ἐν τῇ Φοινίᾳ, ἐκ τῆς ὁποῖας καὶ ἀγορεύεται οἱ τῆς Σιδῶνος Πολῖται.

Δεύτερος, ὁ Χετταῖος, ἔξ ἢ οἱ Χετταῖοι, οἱ ὁποῖοι ἐκατοίκησαν περὶ τὴν Χεβρὸν, καὶ τὴν Βηρσαβεί, Χωρία Νότια τῆς Χαναανίτιδος Γῆς.

Τρίτος, ὁ Γεβουσαῖος, ἔξ ἢ οἱ Γεβουσαῖοι, οἵτινες μέχρι τῆς Προφητῆαντος Δαβὶδ ἐκυριεύον τὴν Πόλιν Δαβὶδ.

Τέταρτος, ὁ Ἀμορραῖος, ἔξ ἢ οἱ Ἀμορραῖοι, ἀπὸ ὅσων ὅχι μόνον ἡ Ὀρεινὴ τῆς Γεδάας ἐκατοικεῖτο, ἀλλὰ καὶ τὸν Ἰορδάνην Ποταμὸν διαβαίντες καὶ εἰς Πόλεμον ἐλθόντες μετὰ τὸν Μωϋσῆα, καὶ Ἀμμωνίτας, ἔλαβον ὡς Χώρας Βασαὶ καὶ Χεβρων, καὶ ἔτεχον ἢ παρ' αὐτῶν κυριεύουσα Γῆ μετὰ τὸν Ποταμὸν Ἰαββὸν, καὶ Ἀρνὸν.

Πέμπτος ὁ Γεργεσαῖος, ἔξ ἢ οἱ Γεργεσαῖοι, οἱ ὁποῖοι ἔγιναν τῆς πέραν τῆς Ἰορδάνης Γῆς κατοικητὰ περὶ τῆς Γεραρά.

Ἑκτὸς ὁ Εὐαῖος, ἔξ ἢ οἱ Εὐαῖοι, οἵτινες ἐκατοίκησαν ἐν τῇ Ὄρει Ἐρμων, κατ' Ἀνατολὰς πρὸς τὸν Λίβανον.

Ἑβδόμος ὁ Ἀρκαῖος, ἔξ ἢ οἱ Ἀρκαῖοι, οἱ ὁποῖοι εἶχον τὴν κατοίκησιν εἰς τὴν Ὄρειν Ἰαββὸν τῆς Ὄρεις Λιβάνης, τῶν ὁποῖων ἦτον καὶ ἡ Πόλις Ἀρκα, ἡ νῦν δηλαδὴ Πτολεμαῖς.

Ὀγδοὸς ὁ Ἀσαναῖος, ἔξ ἢ οἱ Ἀσαναῖοι, οἱ ὁποῖοι ἔγιναν τὴν Χώραν Σιν, τὴν περὶ τὸ Πηλέσον κειμένην.

Ἐνάτος ὁ Ἀραδῖος, ἔξ ἢ οἱ Ἀραδῖοι, ἢ Ἀραδνοὶ. εἶχον δὲ καὶ αὐτοὶ ὡς κατοικίας τῶν εἰς τὴν Νῆσον τῆς Φοινίκης Ἀραδὸν καλεσμένην, κειμένην παρὰ τῆς ἐκβολῆς τῆς Ἐλαθῆος Ποταμοῦ, καὶ τὴν αὐτικὴν Παραθαλάσσιον Γῆν.

Δέκατος ὁ Σαμαραῖος, ἔξ ἢ οἱ Σαμαραῖοι, οἱ ὁποῖοι καὶ αὐτοὶ ἐκατοικοῦσαν μέρος τῆς Χαναανίτιδος Γῆς.

Ἐνδέκατος ὁ Ἀμαθῖ, ἢ Ἀμαθαῖος, ἔξ ἢ οἱ Ἀμαθαῖοι, ἢ Ἀμαθῖνοι, οἱ ὁποῖοι

ὁποῖοι ἐκατοίκησαν τὴν Ἀμαθῖν, ἢ Ἀμαθῖν, τὴν ὁποῖαν ὡς λέγει ὁ Ἰωσήπος (Βιβλ. ἀ. περὶ Ἰεραϊκῆς Ἀρχαιολογίας. Κεφ. 6.) οἱ Μακεδόνες ὕψιστον Ἐπιφανῆσαν ἀνόμασαν, ἥτις καὶ τὴν σήμερον Χαμά λέγεται, ἄλλοι δὲ τὴν Ἀπάμειαν. Καὶ αὐτὴ μὲν περὶ τῶν ἑνδεκά Τίων τῆς Χαναάν.

Τῶν τῶν Χαναανίων ὁμογενεῖς ἦτον καὶ οἱ Φερεζαῖοι, καὶ οἱ κατοικούντες τεργύρε εἰς τὴν Ὄρει Λιβάνης, καὶ τῆς Ἀμαθῖ, Κιναῖοι, καὶ Κενιζαῖοι. Ὅσα δὲ τῶν Ἰερῶν Ἰστοριογράφος Μωϋσῆς τῆς κατοικηθείσης Γῆς ἀπὸ ὅσων Ἐθῶν τῶν Χαναανίων (Γενεσ. 10.) ἀπὸ Σιδῶνος εἰς Γεραρά, καὶ Γάζαν, καὶ ἕως Σοδομῶν, καὶ Ἀμορράς, καὶ Ἀδαμὰ, καὶ Σεβὶν, ἕως Δασά.

Ὅταν οἱ Ἰσραηλίται εἰσῆλθον εἰς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, ἥτις, ὡς εἶπομεν, ἡ Ἰσραὴλ ἀπ' αὐτῶν ἀνομάσθη, εἰς τὸ μέρος ἐκεῖνο τότε (τὸ ὁποῖον τὸ ἐκυριεύσαν) ἦτον Ἐθνη ἐπὶ μεγάλα, καὶ ἰσχυρὰ, ὡς λέγεται εἰς τὸ Δευτερονόμιον Κεφ. 7. Χετταῖος, Γεργεσαῖος, Ἀμορραῖος, Χαναανῖος, Φερεζαῖος, Εὐαῖος, καὶ Γεβουσαῖος. Ταῦτα ὅμως Ἰσθῶς ὁ Στρατηγός, καὶ Ὀδηγός τῶν Ἰσραηλιτῶν,

Ὅθεν προσάπττοντος, τὴν ἐπῆρην ἀπ' αὐτῶν τῆς Ἐθῆς, καὶ εἰς δώδεκα μέρη τὴν μοίρασε, καὶ εἰς κλήρον τὴν ἔδωκεν εἰς καθ' ἓνα ἀπὸ ὅσων Τίους τῆς Ἰακώβ. οἱ Τίοι ὅμως Λαὶ, καὶ ὁμοσμὸν Ὅθεν, δὲν ἐκυριεύσαν κἀνένα μέρος Γῆς, πλὴν ἐλάμβανον ὡς ἀπαρχὰς ἀπὸ ὅσων πρὸς κυβέρνησιν αὐτῶν.

Εἶχον δὲ προσέτι εἰς ὅσων λοιπὰς κλήρας καὶ διωρισμένας Πόλεις, ὡς ὁποῖας καὶ Λαϊτικὰς, καὶ Γεραῖς ἀνόμαζον, ἀναμετῶν εἰς ὡς ὁποῖας ἦτον καὶ αἱ Φυγαδωτήροι ἕως ἀνομασμένας, διότι ὁποῖος ἦθελε κατεφύγη εἰς αὐτὰς, ἦτον ἐλάττωρος ἀπὸ τὸν ἐπικείμενον αὐτῶν κίνδυνον.

Ἡ Φυλὴ τῆς Ρεβὶμ, καὶ Γαδ, καὶ τὸ ἡμισυ τῆς Φυλῆς τῆς Μανασσῆ, εἶχον τὰς κλήρας τῶν πρὸς τὸ πέραν τῆς Ἰορδάνης καὶ τὴν Κοίλιν Συρίαν, καὶ Ἀραβίαν, οἱ λοιποὶ δὲ ἦν τῆς Ἰακώβ, πρὸς τὸ ἐντὸς τῆς Ἰορδάνης.

Ἐξάθη τὸ Ἰσραηλιτικὸν Γένος εἰς δώδεκα Φυλάς διηρημένον, πλὴν ἢ διαίρεσις αὐτῆ δὲν περιλαμβάνει καὶ ὅσων Τίους τῆς Λαὶ. οἱ δύο ὅμως Τίοι τῆς Ἰωσήφ, τετάρτην ὁ Ἐφραῖμ, καὶ ὁ Μανασσῆς κατεξάθησαν ἀρχαί, ἦτοι πατριαὶ, καὶ κεφαλαιὶ δύο Φυλῶν.

Τὰ Ἐθνη τῶν ὁποῖα εἶρον οἱ Ἰσραηλίται εἰς τὴν Γῆν τῆς Ἐπαγγελίας, οὔτε ἐνίκηθησαν, ἔτε ἀφανίσθησαν τελείως, παρὰ εἰς τὸν καιρὸν τῆς Βασιλείας Δαβὶδ, ὁ ὁποῖος νικητὴς γενόμενος τῶν ἐχθρῶν τῶν, καὶ πράγματι τῶν Ἰεραίων ἠντιπῆσεν, καὶ Πόλιν ἐκατεσκόλασεν εἰς τὸ ὄρος Σιών, ἥτις καὶ Πόλις Δαβὶδ ἀνομάσθη, καὶ ἐξάθη καὶ Ἀκρόπολις, καὶ κεφάλαιον τῆς Πόλεως Ἰερουσαλήμ, καὶ τῆς Βασιλείας ὅμως, καὶ τῆς Δισθεβείας, καὶ ἐκ τῆς συνιθίζεται νὰ ὀνομάζεται Ἀγία. Φανερόν εἶναι ἀπὸ τῆς Ἰεραϊκῆς Ἰστορίας, πῶς ἀφ' ἢ αἱ δέκα Φυλαὶ ἐσχίσθησαν ἀπὸ τῆς Φυλῆς τῆς Ἰερα, καὶ ὕψιστον ἐλήφθησαν αἰχμάλωτοι εἰς τὴν Βαβυλωνίαν, ἐσβέσθησαν σχεδὸν ὡς ὀνόματι τῶν ἄλλων Φυλῶν, καὶ ἔμεινε μόνον ἡ Φυλὴ τῆς Ἰερα, ὅθεν πολὺν καιρὸν πρὸ τῆς γεννήσεως τῆς Χριστοῦ διάφοροι Ἐπαρχίαι τῆς Ἰσραηλιτιδος Γῆς δὲν εἶχον ὀνόματα ἀπὸ ὡς Φυλάς ὡς ἀρχαῖας.

Αὐτῶν οἱ Ἑβραῖοι, καὶ Ῥωμαῖοι τῶν ὀνόμαζον Παλαιστίνην, καὶ Φοινικίαν.

Παλαιστίνη ἐλέγετο κυρίως ἐκεῖνος ὁ τόπος εἰς τὸν ὁποῖον ἕνα καιρὸν ἦτον οἱ Φυλισαῖοι. Φοινικία δὲ ὀνομάσθησαν αἱ λοιπαὶ θαλάσσιοι Ἐπαρχίαι, αἱ ὁποῖαι ἐπεκτείνοντο πρὸς τὸν Λίβανον, ἡ δὲ Φοινικία ἦτον μέρος τῆς Συρίας.

Καὶ αὕτη μὲν ἡ γενικωτέρα καὶ γεωγραφικὴ, καὶ διαίρεσις τῆς Ἀγίας Γῆς πρὸς τῆς τῆς Κυρίας ἡμῶν Γενήσεως. ὅταν δὲ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐφαίη ἐπὶ τῆς, ἦτον ἡ Γῆ τῆς Ἰσραὴλ διηρημένη εἰς Ἰδουμαίαν, Ἰσραηλίαν, Σαμαρείαν, καὶ Γαλιλαίαν, καὶ παρά τῶν πλάτων εἰς τῶν Ἰσραηλίαν, καὶ Τραχανίτιδα, εἰς ἃς ὁποῖας περιλαμβάνονται καὶ ἄλλαι Ἐπαρχίαι μικραί.

Ἡ Ἰδουμαία περιεῖχε τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς Ἰσραηλίτιδος Γῆς, τὸ ὁποῖον ἐκράτει τὸ ὄνομα τῆς αὐτῆς Φυλῆς, εἶχε καὶ τὸν κληρὸν τῶν Φυλῶν τῆς Βενιαμίν, τῆς Δαὺ, καὶ τῆς Συμεών.

Τὸ πλάτος αὐτῆς ἔξαπλώνετο ἀπὸ τὸν Ἰορδανίω Ποταμῶν, ἕως τῶν Ἰσραηλίαν τῶν τῶν Ἰσραηλίαν λεγομένων Πόλιν Παραθαλάσσιον.

Ἡ Ἰδουμαία ἦτον ὁμιχρὴ μὲ τῶν Ἰσραηλίαν πρὸς τὸ Μεσημβριὸν Ἐπίπεδον ἔχουσα τῶν τῶν μετὰ τὴν Ἀραβίαν, καὶ Αἰγύπτου, οἱ ὁποῖοι Ἰδουμαῖοι νικηθέντες ἀπὸ τὸν Ἀρχιερέα Τραχανίαν, οὗ ἐπέβραζεν ἡ νὰ περιετμηθῶσιν, ἡ νὰ διαχωθῶσιν ἀπὸ τῶν ἰδίας τῶν κατοικίας, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τῶν ἀγάπων τῆς πατρίδος τῶν ἐδέχθησαν τῶν περιτομῶν, καὶ ἔλοιπα Ἰσραηλίαν ἔθνη, καὶ ἔλοιπα.

Ἡ Σαμαρεία (πρῶτον μὲν Πόλις, ὕστερον δὲ καὶ ὄνομα Ἐπαρχίας) ἦτον πρὸς τὸ Βόρειον μέρος τῆς Ἰσραηλίαν, μετὰ τὴν Ἰσραηλίαν, καὶ Γαλιλαίας, καὶ μετὰ τὴν Ἰσραηλίαν, καὶ μεγάλης Θαλάσσης.

Ἐκεῖ ἕνα καιρὸν ἦτον ἡ Φυλὴ τῆς Ἐφραΐμ, καὶ τὸ ἡμισυ μέρος τῆς Φυλῆς τοῦ Μανασσῆ, τῆς ὁποῖας Μητρόπολις ἐστὶν ἡ Σιχάρ, ἡ Σιχάρ, αἰάμεσα εἰς δύο ὄρη Γαζαζεῖν, καὶ Γεβάλ, καὶ ὅν τὸ μὲν Γαζαζεῖν εἰς ἄλλοιαν, τὸ δὲ Γεβάλ εἰς κατὰ ἀπὸ Μωσέως ἀφωρισθῆναι.

Ἡ Γαλιλαία ἔχει ὄρη, πρὸς Ἄρκτον μὲν τῶν Φοινικίων (παρεμπιπτόντως μετὰ τὴν, καὶ ὑψιστάμενος τῆς Λιβάνου ὄρη) ἀπὸ δὲ Μεσημβρίας τῶν Σαμαρείαν, πρὸς δὲ τῶν Ἀνατολίαν, τὸν Ἰορδανίαν, πρὸς δὲ Δύσην, τῶν ὄρη Τύρος, καὶ Σιδωνος, πρὸς τῶν Παράλιον τῆς Φοινικῆς Πελάγους.

Αὕτη διαίρεται καὶ τὸν Ἰωσήπον (Βιβλ. 3. Κεφ. 2.) περὶ Ἰσραηλίαν Πολέμου) εἰς δύο, εἰς αὐτὴν δηλαδὴ Γαλιλαίαν (ἡ ὁποῖα καὶ Γαλιλαία τῶν Ἐθνῶν ἐλέγετο, διότι ἕως τὸν καιρὸν τῆς Σολομῶντος ἐκυριεύετο παρὰ τῶν Ἐθνῶν) καὶ εἰς τὴν κάτω.

Ἐνα καιρὸν εἰς αὐτὸ τὸ μέρος ἦτον καὶ αἱ Φυλαὶ τῆς Ἰσάχαρ, τῆς Ζαβουλὸν, τῆς Ἀσέρ, καὶ τῆς Νεφθαλίμ. Περαιτέρω τῆς αὐτῆς Γαλιλαίας, τριγύρω εἰς τῶν ἰσραηλίαν τῆς Λιβάνου, ἦτον καὶ ἡ Ἐπαρχία Πανεύς ἀπὸ τῶν Πόλιν Πανεύδα, ἡ ὁποῖα, ὡς εἴρηται, πρῶτον ὀνομάσθη Δαὺ, μετὰ δὲ τῶν Πανεύς.

Τὸ ἄλλο μερὶδιον τῆς Φυλῆς τῆς Μανασσῆ, τὸ ὁποῖον ἐκεῖτο εἰς τὸ πέραν τοῦ Ἰορδανίαν, περιεῖχεν ἐκεῖνον τῶν Ἐπαρχίαν τῶν Γαλιλαίαν τῆς Ἰσραὴλ, ἡ ὁποῖα πρὸς μὲν Βόρραν περιεῖχεται ἀπὸ τὸν Λίβανον τὸν ἀφορῶν πρὸς τῶν Δαμασκῶν, ἀπὸ δὲ τῶν

δὲ τῶν Ἀνατολίαν, ἀπὸ τῶν ὄρη Σανις, ἢτοι Ἐρμώνεια. Εἰς ἐκεῖνο τὸ Ἐπίπεδον ἐπαύα εἰς τῶν Περσίαν, βασιλεὺς ὁ Ἰωσήπος τῶν Γαλιλαίτιδα, οὕτως ὀνομασθεῖσαν ἀπὸ τῶν Πόλιν Γαλιλαίαν. πλησίον τῆς Γαλιλαίτιδος ἦτον ἡ Βαβυλωνία, ἕνα καιρὸν ἦτον τὸ Βασιλεῖον τῆς Βαβυλωνίας. Πλησίον τῆς Βαβυλωνίας, ἡ Τραχανίτις, ἔτω ῥηθεῖσα διὰ τῶν σκληρότητος τῆς Βενῶν, ὅτι πετρώδης, Τραχανῶνες γὰρ λέγονται οἱ πετρώδεις τόποι.

Ἡ Τραχανίτις ἀπὸ τὸν Στράβωνα περιεῖχεται τῶν Κοίλιν Συρίαν, τὸ Βόρειότερον μέρος αὐτῆς τῆς γῆς ὀνομάζεται Αὐρανίτις (ἢτοι καὶ τῶν σήμερον παρὰ τοῖς Ἀραβί, καὶ Ὄθωμοῖς Χαβραῖν ὀνομάζεται) Ἐπαρχία οὕτω καλουμένη ἀπὸ τῶν Αὐραν Πόλιν κειμένη μετὰ τὴν Καισαρείαν Φιλίππου, καὶ Δαμασκῶν. Ταύτην τῶν Ἐπαρχίαν Τραχανίτιδα, οἱ Ἐβραῖοι καὶ ὀνόμαζον, ὅταν καὶ Οὐσίτις, ἡ Αὐσίτις, καὶ οὗ ἐβδομήκοντος, χρηματίσασαν Χώραν τοῦ Πολύτλα Γαβ, ἕνα καὶ τῶν σήμερον δέκνυται καὶ τὸ μνημα αὐτῆ ἐν τῆ Αὐρανίτιδι, ἢτοι Χαβραῖν, καὶ Κώμην τινὰ Τζεῖκαν λεγομένην Ἀραβίσι, τιμῶμενον παρά τοῖς Ἀραβί, καὶ Ὄθωμοῖς.

Δὲν εἶναι μακρὰ ἀπ' αὐτῆν ἡ Ἰσραηλίαν, περιεῖχεται καὶ αὐτὴ ἀπὸ τῶν Κοίλιν Συρίαν, πρὸς τῶν ὄρη τῆς Λιβάνου. αὕτη ἡ Ἐπαρχία πολλὴ ἀμφιβολίαν ἔδωκεν εἰς τὸν Χαρογράφου.

Ὁ Πλίνιος ἔττει οὗ Ἰουδαίας εἰς αὐτῶν τῶν Κοίλιν Συρίαν. ἄλλοι τῶν ἔττειον ἐντὸς τῆς Ἰορδανίας. ἄλλοι εἰς τὸ πέραν αὐτῆς. Ἡ Ἰσραηλίαν λέγει ὁ Ἀδελφός ὅτι λαμβανῆναι τῶν ἀρχῶν ἀπὸ τὸν Ἰορδανίαν Ποταμῶν πλησίον τῆς Λιβάνου πρὸς Δυσμῶν, καὶ ἐπεκτείνεται ἕως εἰς τῶν ὄρη τῆς Σιδωνίαν, καὶ Τυρίαν, πολλακίς δὲ ὀνομάζεται καὶ Ἄλλος Λιβάνου. φαίνεται ὅμως νὰ εἶναι διττὴ, καὶ ἡ μὲν κείται ἐντὸς τῆς Ἐλλάδος, καὶ Ἰορδανίας τῆς Ποταμῶν, ἡ δὲ πέραν τῆς Ἰορδανίας. ἀπατῆται λοιπὸν ἐκεῖνοι ὅπως ἔττει οὗ Ἰουδαίας εἰς τῶν Περσίαν, μετὰ τὴν λέγεται ἐν τοῖς Παραλειπομένοις πῶς ἐβουθήθησαν ἀπὸ τῶν Φυλῶν τῆς Γαδ, καὶ Ρεβίμ, ἐπειδὴ καὶ ἐκ τῆς δὲν ἀκολοθεῖ παντελῶς πῶς ἐστὶν ἡ αἰαμετῶντες, ἡ ὁλοτελῶς πλησίον εἰς αὐτῆς.

Τινὲς συγχέουσι τῶν Ἰσραηλίαν, καὶ Τραχανίτιδα, νομίζοντες ὅτι ἐκ παραλλήλων νὰ ἐλήφθησαν ἐν Εὐαγγελίοις. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς ὅμως Κεφ. γ'. φανερὰ ταῖς ξεχωρίζει, ἐπειδὴ ταῖς ἰσορεῖ, ὅτι εἰς αὐτῆς ἐστὶν Τετράρχης ὁ Φίλιππος, κατὰ τῶν τῶν Γαλιλαίαν, καὶ Περσίαν ἦτον Τετράρχης Ἡρώδης ὁ Ἀντίπας.

Ἡ Σαμαρεία, ἡ ὁποῖα ὡς εἴπομεν, πρότερον ἦτον Πόλις, μετὰ τῶν δὲ καὶ ὄνομα Ἐπαρχίας, κείται μετὰ τῆς Γαλιλαίας, καὶ Ἰσραηλίαν, ὡς δι' αὐτῆς γίνεται ἡ διάβασις ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας πρὸς τῶν Ἰεροσόλυμα.

Εἰς τὸν καιρὸν ὅταν ὁ Κύριος ἐδίδασκε, Μητρόπολις τῆς Σαμαρείας ἦτον ἡ Σιχάρ, ἢτοι τὸ πάλαι ἐκαλεῖτο Σιχάρ, μετὰ δὲ τῶν ἔλασαν τῆς Κυρίας μας, ὡς πιστεύεται, Νεάπολις. τῶν δὲ παρά τοῖς Ἀραβί, καὶ Ὄθωμοῖς Ναπλῆσι, πλησίον τῆς ὁποῖας ἦτον τὸ Φρίαρ τῆς Γακαβ.

Εἰς τὴν Γῆν τῆς Ἰσραὴλ ἦτον καὶ τὸ μέρος ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐλέγετο Δεκαπόλις, ὅχι μόνον διατὶ δέκα Πόλεις εἰς αὐτὴν εὕρισκοντο, ἐπειδὴ εἶναι φανερόν ὅτι ἦτον καὶ ἄλλαι πόλεις, ἀλλὰ διότι δέκα ἦτον αἱ πλέον ἐπίσημοι, καὶ ὑπερέχουσαι εἰς ὅσας λοιπὰς τῶν μέτρων ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι μὲν τὸ νῦν ἐμὲν ἀποκαλεῖται καὶ σὺν τῆς τῆς Ἰσραὴλ, καὶ ὅχι τῶν Ἰσραηλίων, ὡς ὀνομάζει ὁ Γώσηπος Πόλεις Ἰσραηλίδας. Οἱ Γεωγράφοι ἀπαριθμοῦσιν εἰς αὐτὰς ὡς δέκα Πόλεις καὶ τὴν Καισάρειαν Φιλίππων, τὴν Χωραζίν, τὴν Βηθσαϊδᾶ, τὴν Καπερναούμ, καὶ τὴν Γάδαρα.

Αἱ ῥηθεῖσαι Πόλεις τῆς Δεκαπόλεως φαίνεται νὰ ἦτον εἰς τὴν Γαλιλαίαν, τριγύρω εἰς τὴν Θάλασσαν τῆς Τιβεριάδος, καὶ τὸν Ἰορδάνην. ὅθεν καὶ διὰ τοῦτο λέγει ὁ Γώσηπος, πῶς οἱ Γαλιλαῖοι ἐπεριτριγυρίζοντο ἀπὸ τῆς ἀλλογενῆ γένει.

Αὕτη εἶναι ὡς φαίνεται ἡ Γαλιλαία, τὴν ὁποῖαν τὸ Εὐαγγέλιον ὀνομάζει Γαλιλαίαν τῶν Ἰσραηλίων, ἀπὸ τῆς Πόλεως Γάδαρα, τὴν ὁποῖαν ὁ Στράβων τὴν καλεῖται Μητρόπολιν τῆς Περαιᾶς. Οἱ πλησιόχωροι τόποι ὀνομάσθησαν Γαδαρῆνοι.

Πλησίον τῆς Γαδαράς ἦτον Πόλις πλησιόχωρος ὀνομαζομένη Γεργεσά, τῆς ὁποίας μέμνηται καὶ ὁ Γώσηπος, ὅθεν καὶ Γεργεσῶν Χώρα. καὶ ἐπειδὴ ἡ Γάδαρα, καὶ ἡ Γεργεσά ἦτον πλησιόχωρα, δὲν εἶναι θαυμαστὸν αὐτῆς ἡ Ἐπαρχία, ἡ ὁποία ἀπὸ μὲν σὺν Εὐαγγελιστῶν τὸν Μάρκον, καὶ Λουκᾶν λέγεται Γαδαρῶν, ἀπὸ δὲ τὸν Ματθαῖον νὰ καλεῖται Γεργεσῶν. μήτε εἶναι θαυμαστὸν, αὐτῶν οἱ κατοικῶντες εἰς ὅσας Πόλεις αὐτὰς ἐτρεφον Χοίρους, Ἐπὶ τῆς ὁποίας, ὡς εἴρηται, οἱ πλείους ὄντες, ὅθεν καὶ τὸν Εὐαγγελιστὴν Μάρκον (Κεφαλ. 5. 20.) ἐκεῖνος ὁ Δαιμονισμένος ὅπως ἠλάτρωσεν ἀπὸ τῆς ἀνάσταστος πνεύματι, τὴν ὁποία ὁ Χριστὸς ἐπέμψεν εἰς σὺν Χοίρους, ἤρξατο νὰ κηρύττῃ εἰς τὴν Περαιᾶν τῆς Δεκαπόλεως τὰ ὅσα ἐποίησεν αὐτῶν ὁ Ἰησοῦς. ὡς ἐκ τούτου εἶναι φανερόν πῶς καὶ τὴν Γάδαρα, καὶ ἡ Γεργεσά ἦτον Πόλεις τῆς Δεκαπόλεως, καὶ καὶ σὺν Ἰεροῦς Εὐαγγελιστῶν Ματθαῖοντες, καὶ Λουκᾶν.

Μέρος τῆς Κοίτης Συρίας ἦτον ἡ Ἀβιλιωῖς, τῆς ὁποίας Μητρόπολις ἐστὶν ἡ Ἀβίλα, ἡ ὁποία Ἀβιλιωῖς εἰς τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἦτον ἠνωμένη μὲν τὸ Βασίλειον τῆς Μεγάλου Ἡρώδου, ὅταν καὶ ὁ Ἰερὸς Λευκαῖς ἀριθμῶντας σὺν Ἡγεμόνας, εἰς σὺν ὁποῖους ὁ Βαπτιστὴς Ἰωάννης ἀρχισε νὰ κηρύττῃ τὸ Εὐαγγέλιον, ἐνδυμήθη καὶ ταύτῃ.

Ὁ μέγας Ἡρώδης, εἰς τὰ ὁποῖα τὸν καιρὸν ἐγεννήθη ὁ Κύριός μας, ἐκυριεύειν ἕλκω τὴν Γῆν τῆς Ἰσραὴλ, τὴν Ἰδουμαίαν δηλαδὴ, Ἰσραηλίδαν, Σαμαρείαν, Περαιᾶν, Γαλιλαίαν, Πανασσίδα, Γαυλωνίτιδα, Βαθυναίαν, Τραχωνίτιδα, καὶ παρὰ ταύτας τὴν Ἀβιλιωῖς, ἀποδίδοντες δὲ ἐμοίρασαν αὐτὰς ὡς Ἐπαρχίας εἰς σὺν Τίεστας, τὸν Ἀρχελάου, τὸν Ἀντίππου Ἡρώδου, καὶ τὸν Φίλιππον. τὸ Βασίλειόν τε τὸ ἔδωκε τῷ Ἀρχελάου, τὸ ὁποῖον ἐπεριλάμβανε τὴν Ἰδουμαίαν, τὴν Ἰσραηλίδαν, τὴν Σαμαρείαν, τὸν δὲ Τίοντα Ἡρώδου Ἀντίππου κατέσπασε Τετράρχην τῆς Γαλιλαίας, ὁμῶς καὶ τῆς Περαιᾶς, τὸν δὲ Φίλιππον Τετράρχην τῆς Ἰδουμαίας, καὶ τῆς Τραχωνίτιδος Χώρας, ὁ δὲ Τετράρχης Λυσανίας, ὅστις ἔλα-

βε τὴν

βε τὴν ἀρχὴν τῆς Ἀβιλιωῖς παρὰ τῷ Καίσαρι, δὲν ἦτον συγγενὴς τῷ Ἡρώδου, συναριθμεῖται ὅμως καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸν Εὐαγγελιστῶν μὲν σὺν Διαδόχου τῷ Ἡρώδου Τετράρχου, μὲν τὸ νῦν ἦτον, ὡς εἴπομεν, καὶ ἡ Ἀβιλιωῖς ὑπὲρ τῶν Ἰσραηλίων προσηχῶς τῷ Ἡρώδου.

Ὁ Γώσηπος εἰς τὴν Τετράρχην τῆς Φιλίππων δὲν ἀριθμεῖ καὶ τὴν Ἰσραηλίδαν, καθὼς ὁ Εὐαγγελιστὴς, ἴσως ὅμως καὶ ὁ Γώσηπος μὲν τὸ ὄνομα τῆς Πανασσίδος νὰ ἐπερίλαβε καὶ τὴν Ἰσραηλίδαν, τὸ ὄνομα δὲ τῆς Τετράρχου αὐτῆς κατὰ ποικίλιν λαμβάνεται ἀπὸ τῆς τετάρτης μέτρων τινὸς Ἐπαρχίας, πλὴν ὅχι καὶ πάντως, διότι ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἐπικρατείᾳ τὸ ὄνομα αὐτὸ ἦτον ὄνομα τιμῆς, καὶ Ἰσραηλίδας, καὶ βασιμῆς, εἶναι δὲ φανερόν, διότι ὁ Φεσαήλος Τίος τῆς Ἀντιπάτρου, καὶ ὁ Ἀδελφὸς αὐτῆς Ἡρώδης, ἔλαβον αὐτὴν τὴν ἀξίαν παρὰ τῶν Ἀντωνίων, νὰ εἶναι δηλαδὴ αὐτῶν οἱ δύο Τετράρχαι τῆς Ἰσραηλίδας, καὶ ἰδὲ Ἰωσήπον (Βιβλ. 14. Κεφ. 13.) περὶ Ἰσραηλίδας Ἀρχαιολογίας, ὕψιστον δὲ αἰχμαλώτην ληφθέντος τῷ Φεσαήλου παρὰ τῶν Παρθῶν, καὶ κατὰ τὴν ὁμοίαν τὸν μέγαν Ἡρώδου μόνου Βασιλέως τῆς Ἰσραηλίδας, ὑπὸ τῆς Συγκλήτης Ῥωμαίων, καὶ τῷ Καίσαρι, σπεδῆν τῷ Ἀντωνίου ἀπεδείχθη Βασιλέως τῆς Ἰσραηλίδας, καὶ ἐπειδὴ ἐν τῷ θανάτῳ τε, ἐδιαμοίρασε τὴν Ἰσραηλίδαν εἰς σὺν Τίεστας, ὡς ἤδη εἴρηται.

Ἐν αὐτῷ δὲν εἶναι ἔξω τῶν σκοπῶν νὰ σημειωθῇ καὶ τούτο, ὅτι αὐτὴ ἡ Γῆ τῆς Παλαιστίνης ἔλαβε καὶ ἄλλον διαμερισμὸν ἀπὸ οὗ ἤλθεν εἰς τὴν ὑποαγῶν τῆς Ῥωμαίων.

Ὁ Μέγας Πομπηῖος κυριεύωντας σὺν Ἰσραηλίδας, καὶ τὴν Ἰερουσαλήμ, τὴν ἐσχισμάτισεν εἰς εἶδος Ἐπαρχίας, κατὰ τὴν Ἐπιστάσιν, καὶ Κυβερνήτας, εἰς τὴν μετὰ τὸν θάνατον τῷ μεγάλῳ Ἡρώδου, καὶ τὴν Ἰσραηλίδαν τῷ Τίῳ τοῦ Ἀρχελάου, παρὰ τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος εἰς τὴν Βιένναν τῆς Γαλιλαίας, ἡ Ἰδουμαία, ἡ Ἰουδαία, καὶ Σαμαρεία, ἡ πατρικὴ δηλαδὴ κληρονομία τῷ Ἡρώδου Ἀρχελάου ἀπεδόθη εἰς τὴν Συρίαν, καὶ γενομένη μέρος αὐτῆς, ἐδιοικεῖτο ἀπὸ Κομιστῶν, Ἀντιπᾶτων, καὶ Ἡγεμόνων Ῥωμαίων. ὅθεν ὅταν ὁ Βασιλεὺς Ἰωάννης ἀρχισε νὰ κηρύττῃ, τότε Ἡγεμόνων τῆς Ἰσραηλίδας ἦτον ὁ Πόντιος Πιλάτος, εἰς τὰ ὁποῖα τὴν Ἡγεμονίαν ἔπαυσε, καὶ ἐσαυράθη ὁ Κύριος ἡμῶν. ὁ δὲ Ἀντίππου ὁ καὶ Ἡρώδης, καὶ ὁ Φίλιππος, Ἰσραηλίδαν ὡς Πατρικῶν Ἡγεμονίας. Ἦσαν ἀπὸ τὸν ἀποστάτην Ἰσραηλίδαν ἔλαβεν Ἰσραηλίδαν, ἐπειδὴ ἀπὸ τὸν Γραδιανὸν Ἀντιπᾶτον, καὶ ἀπὸ αὐτὸν ἐμοίρασθη εἰς δύο Ἐπαρχίας, ἐπειδὴ καὶ γράφει ὁ Θεοδόσιος πῶς καὶ εἰς ὅσας δύο Παλαιστίνης νὰ ἦτον Συνέδρια Ἰουδαίων. τελευταῖον ἐδιαμοίρασθη εἰς τρεῖς Ἐπαρχίας, πρῶτῳ δηλαδὴ Παλαιστίνης, δευτέρῳ, καὶ τρίτῳ τὴν ἐπανομασθεῖσαν Σαλαζαίαν. τῆς πρώτης Μητρόπολις ἐστὶν ἡ Καισάρεια. τῆς δευτέρας ἡ Σκυθόπολις, καὶ ἡ Σεβαστή, ἡ καὶ Σαμαρεία, τῆς τρίτης ἡ Ἰερουσαλήμ. ἡ πρῶτη ἦτον Ἰσραηλίδαν, αἱ δὲ ἄλλαι δύο ἐκυβερνῶντο ὑπὸ Ἡγεμόνων, καθὼς εἶναι φανερόν εἰς ὅσας σαζομέναις ἀναγραφῆς τῆς ἐν Ἀνατολῇ, καὶ Δύσει Ἐπαρχίων, αὐτῶν τότε ἦσαν ὑπεξέσεις τῇ Ῥωμαϊκῇ Βασιλείᾳ.

Ε

Κ Ε.

„ νόμασαν Φάραγθα βότρυος, διὰ τὸν βότρυον ὃν ἔκοψαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ,
 „ καὶ ἀπέσρεψαν ἐκεῖθεν καὶ ἀσκεψάμενοι τὴν Γῆν μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας,
 „ καὶ πορεύσαντες ἦλθον πρὸς Μωσῶν, καὶ Ἀαρὼν, καὶ πρὸς πᾶσαν Συναγωγὴν
 „ τῶν Ἰσραὴλ, εἰς τὴν ἔρημον Φαραὶ Κὰδδης, καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς ῥῆμα,
 „ καὶ πᾶσι Συναγωγῇ ἔδειξαν τὸν καρπὸν τῆς Γῆς, καὶ διηγήσαντο αὐτῶν, καὶ εἶ-
 „ πον, ἦλθομεν εἰς τὴν Γῆν ἡμῶν ἀπέσειλας ἡμᾶς, Γῆν ῥέεσαν μέλι, καὶ γά-
 „ λα, καὶ ἔστος ὁ καρπὸς αὐτῆς, ἀλλ' ἢ ὅτι θρασυ τὸ ἔθνος τὸ κατοικεῖν ἐπ' αὐ-
 „ τῆς, καὶ Πόλεις ὄχυρα τετεχισμένα μεγάλα σφόδρα, καὶ τὴν γενεὰν Εἰνάχ
 „ ἐωράκαμεν ἐκεῖ.

Εἰς οὗτο Κριθεῖς (Κεφ. 18.) τινὲς ἐκ τῆς Φυλῆς Δαὺ ἀπερχόμενοι καὶ σκοποὶ
 εἰς τὴν Πόλιν Λαισά (αὕτη ἐστὶν ἡ νῦν Καισάρεια τῆς Φιλίππε) μετὰ τὴν κα-
 σκοπιῶν ἐπαναστρέψαντες εἶπον τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν. αἰσῆστε, καὶ αἰαβῶμεν ἐπ'
 „ αὐτοῖς, ὅτι ἴδομεν τὴν Γῆν, καὶ ἴδῃ ἀγαθὴ σφόδρα, καὶ ὑμεῖς ἡσυχάζετε,
 „ μὴ ἀνήσητε τῆ πορεύσει, καὶ εἰσελθεῖν τῆ κατὰ κληρονομίαν τὴν Γῆν, καὶ
 „ ἠίκα ἐὰν ἔλθῃτε, εἰσελεύσεσθε πρὸς λαὸν ἐπ' ἐλπίδι, καὶ ἡ γῆ πλατεία,
 „ ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Θεὸς ἐν χειρὶ ἡμῶν. τόπος, ὅπου ἐκ ἐστὶν ἐκεῖ ὑψέρισμα παν-
 „ τὸς ῥήματος τῶν ἐν τῇ Γῇ. Ἐξ οὗ ἀπάντων εἰδείχθη ἡ πολυφορέα, καὶ ἀφο-
 „ ρεῖατης.

Ὅτι δὲ ἦτον καὶ πολυαῖθρος, ἀλλὰ βεβαίωτα μείζονα δὲν χρειαζόμεθα
 εἰς τῆτο, παρὰ τὴν γεγονυῖαν ἐπαρρησίαν εἰς τὸν καιρὸν τῆ Βασιλείας Δαβὶδ,
 ἐμετρήθησαν λοιπὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆ Βασιλείας καὶ δύο μέτρα, εἰς τὰ ὅποια ἦ-
 τον τότε διηρημένη ἅπανα ἡ Ἰσραὴλ, εἰς Ἰσραὴλ δηλαδὴ, καὶ Ἰσραὴλ, καὶ ἐγένετο
 Ἰσραὴλ ὀκτακόσκι χιλιάδες ἀνδρῶν δυνάμεως, σωμαμένων ῥομφαίων, καὶ αἰὴρ Ἰσ-
 ραὴλ πεντακόσκι χιλιάδες ἀνδρῶν μαχητῶν (2. Βασιλ. Κεφ. 24. 9.) ἔξω ἀπὸ τὴν
 φυλῶν τῆ Βενιαμίν.

Καὶ εἰς τὰ ἐγκαίνια τῆ Ναῶ ὁ Σολομῶν ἐθύσασεν εἰς δεκατίσσερας ἡμέρας,
 προβάτων 120. χιλιάδας, καὶ βοῶν 22. χιλιάδας (3. Βασιλ. Κεφ. 8. 63.) καὶ
 ἦτον ἔτω πολυαῖθρος, ἔ μόνον ὅταν ἀτύχει ἡ Ἀγία Γῆ, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν και-
 ρὸν τῆς περικυκλώσεως τῆς Ἱερουσαλήμ, εἰς τὸν ὅποιον τὸ Ἰσραὴλὸν Βασιλεῖον ἦτον
 ποτὰ ξεπεσμένον, παρὰ ὅπου ἦτον εἰς τὸν καιρὸν τῆ Δαβὶδ, καὶ τῆ Σολομῶντος,
 ἐθανατώθησαν αἰθροποὶ χίλιαι, καὶ ἑκατὸν χιλιάδες, καὶ αἰχμαλωτίσθησαν
 χιλιάδες ἐνεπὶν ἑπέντε, ὡς ἰσορεῖ ὁ Ἰώσηπος (Βιβλ. 6. περὶ Ἰσραὴλὸν πολέμου
 Κεφ. 9.) ἐντα συνεχῶς προσάπει καὶ αὐτῶν, ὅτι ὁ Νέρων κατὰ φρονῶντας οὗτο Ἰσ-
 ραὴλ, καὶ ὁ Κέσιος Φέλιωνας νὰ παραστήσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ἀκμάζον τῆς Πόλεως τῶν,
 ἐπαρακάλεσε οὗτο Ἀρχιερεῖς νὰ μετρήσῃσι μετ' ἐπὶ τρόπον διηγήσῃσι τὸ πλῆθος
 αὐτῆς, οἱ δὲ εἰς τὸν καιρὸν τῆ Πάσχα μετρήσαντες καὶ θυμάτα, ἀρέθη ὁ ἀείθ-
 μὸς αὐτῶν 256. χιλιάδες, καὶ πεντακόσκι, καὶ ἐπειδὴ εἰς καθεστὸς θυσίαν ἐγένετο Φα-
 τεῖα (διότι δὲν ἦτον νόμιμον νὰ γίνεται ἀπὸ ἕνα καὶ μόνον) εἰς καθεστὸς δὲ μίαν ἀπ'
 αὐταῖς συνέτρεχον ὡς ἐπ' ἑλαττον δέκα αἰθροποὶ, εἰς ἄλλας δὲ καὶ εἴκοσι, ὅσας
 δὲ καὶ θυμάτα, ὡς εἶρηται, 256. χιλιάδες καὶ πεντακόσκι, αὐ κατ' ἐνός δώσωμεν
 μόνον

μόνον ἀπὸ δέκα δαιτυμῶνας, ποτῆται οἱ τότε παραγενόμενοι εἰς τὴν Ἰσραὴλ δύο
 μιλεῖνια (δηλαδὴ δύο φοραῖς ἀπὸ χίλιαι χιλιάδες) καὶ πεντακόσκι πέντε χι-
 λιάδες. καὶ τῆτοι πάντες ἦσαν κατὰροὶ, ἐπειδὴ μήτε οἱ λεπροὶ, μήτε οἱ γονέ-
 ροι δὲν ἦτον θεμιτὸν νὰ μετῆξεν ἐκ τῆς τοιαύτης θυσίας, μήτε αἱ κατὰ μιλῶνα
 ἔχουσαι γυναῖκες, μήτε οἱ ἀλλοθεν ὁπωσδήποτε μεμιασμένοι, μήτε οἱ ἀδόφυ-
 λοι ἐκάσκι θρησκείας. ὁ αὐτός (Βιβλ. 3. Κεφ. 2.) πάλιν περὶ τῆ Ἰσραὴλ πο-
 „ λέμεν περὶ μόνις τῆς Γαλιλαίας ὁμιλῶντας λέγει. Πόλεις πυκναὶ, καὶ τὸ τῶν
 „ Κομῶν πλῆθος πανταχῶς πολυαῖθρον διὰ τὴν ἀφύνησαν ὡς τὴν ἐλαχίστην
 „ ὑπὲρ οὗτο πεντακίς χιλίαις πρὸς τοῖς μυρίοις ἔχειν εἰκῆτορας.

Ἐκ τῆτων λοιπὸν πῶς δὲν ἐσάθη ποτὲ ἄλλη καμία Ἐπαρχία ὡσαν ἡ Ἰσραὴλ,
 καὶ εὐκρετος, καὶ πολυφορος, φανερεται, τῆς ὁποίας τὸ μήκος καὶ πλάτος ἴσον
 ἦτον, εἶρηται Κεφαλαῖα 4. ὅπου νὰ δύναται νὰ τρίψῃ τῶσον πλῆθος αἰθροπῶν,
 ὅχι μόνον εἰς ὅλα καὶ ἀναγκαῖα μετ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ, χωρεῖς νὰ
 τῆς χρεαζῶνται ἄλλα ἐπέισακα ἀγαθὰ, καὶ νὰ ἀεῖσκωνται εἰς αὐτῶν ἐκ πε-
 μεσίας καὶ ὅσα ὁ Διούσιος Ἀλικαρνασῶν χράφει διὰ τὴν Ἰσραὴλ (Βιβλ. 1.) πε-
 ρὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας. τῆ ὁποίας καὶ λόγια δὲν εἶναι ἔξω τῆ σκοποῦ νὰ
 σημειωθῶσιν ἐν αὐτῶν, ἐπειδὴ καὶ παρασέβασιν θεκρεβωμένως αὐτῶν καὶ προτερήμα-
 τα τῆς ἀείσης Ἐπαρχίας, καὶ ὅποια ὅλα ἀεῖσκονται καὶ εἰς τὴν Παλαιστίνην, εἶ-
 ναι δὲ αὐτολεξεί αὐτῶν.

„ Ἐγὼ τὸν ἐκ τῆς πλῆθον ἐκ ἐν μὲ τῆ τῆσαι καρπῶν ἰδέα, εἰδὲ εἰσέρχεταιί-
 „ μοι ζῆλος οἰκίσεως, ἐν ἧ μόνον εἰσὶν ἀρετραί πῖνες, τῶν δὲ ἄλλων εἰδὲν, ἡ βρα-
 „ χυτὴ χρήσιμον, ἀλλ' εἴτις αὐ εἶν πολυαρκεσάτητε, καὶ τῶν ἐπιστάτων ἀγα-
 „ θῶν ἐπὶ πολὺ ἐλάχισον δεομένη, αὐτῶν κρατίστῶν εἶναι λογιζομαι. τούτο
 „ δὲ τὸ πᾶμφορον, καὶ πολυαφελὲς παρ' αὐτῶν ἄλλην γῆν, Ἰσραὴλ ἔχειν πείθο-
 „ μαί, ἔ γὰρ ἀρέρας μὲν ἀγαθὰς ἔχει, καὶ ποτῆας, ἀδενδρος δὲ ἐστὶν ὡς σιτο-
 „ φόρος, εἰδὲ αὐ φύκα μὲν ἐστὶν ἰκανὴ παντοῖα θρέψασθαι, σπείρεται δ' ὡς δὲν-
 „ δεῖται ὀλιγόκαρπος, εἰδὲ αὐτῶν μὲν αὐτῶν παρέχειν δαψιλῆς, προβατῶν εἰ-
 „ θαι δὲ ἀνεπιτήδειος, εἰδὲ αὐτῶν αὐτῶν φαῖν πολυκαρπὸν μὲν εἶναι, καὶ πολυβο-
 „ τον, ἐνδίαίτημα δὲ αἰθροποῖς ὑπάρχειν ἄχαρι. ἀλλ' ἐστὶ πάσης, ὡς εἰπεῖν,
 „ ἠδονῆστε, καὶ ἀφελείας ἐμπλεως.

Τούτοις σύμφωνα λέγει ὁ Ἰώσηπος (Βιβλ. 3. Κεφαλ. 3.) περὶ τῆ Ἰσραὴλὸν
 Πόλεμου.

„ Μέγιστον τεκμήριον ἀρετῆς, καὶ ἀφελείας, τὸ πλῆθύνειν ἀνδρῶν ἐκατέρων.
 „ καὶ πάλιν ἐν τῶ αὐτῶ Κεφαλαῖα ἐκφρασαν ποιέμενος ἰδίως τῆς τε Γαλιλαίας,
 Σαμαρείας, καὶ Ἰσραὴλ, περὶ μὲν τῆς Γαλιλαίας αὐτῶν λέγει.

„ Πῶν πᾶσα, καὶ εὐοτος, καὶ δένδρεσι παντοῖοις κατὰφυτος, ὡς ὑπὸ τῆς ἀπα-
 „ ρείας προσκαλέσασθαι καὶ τὸν ἠίκα γῆς Φιλόπονον.

Περὶ δὲ τῆς Σαμαρείας, ὁμῶς καὶ Ἰσραὴλ αὐτῶν.

„ Ἀμφὼ Ὀρεινὰ, καὶ Πεδιάδες, εἰς τε Γεωργίαν μαλθακαὶ, καὶ πολυφο-
 „ ροί, κατὰ δένδρεσι τε, καὶ ὁπῶρας ὀρεινῆς, καὶ ἡμέρων μεσαί. γλυκὺ δὲ νάμα

παῖ διαφύεως ἐν αὐταῖς, καὶ διὰ πλήθος πᾶς ἀγαθῆς, ἡ κτήνη πλέον ἢ παρ' ἄλλοις γαλακτοφῆρα.

Καὶ ἐν τῷ αὐτῷ Βιβλ. Κεφ. 9. τῷ Χάρα τῆς Γενησαρέτ πόσον ἢ τῷ τῷ φύσιν, ἢ τῷ τῷ κάλλος, γίνεται φανερόν ὅτι ὡς λέγει, ἄττα ἔτας ἔχουσι.

Παρατείνει δὲ τῷ Γενησαρέτ ὁμώνυμος Χώρα Σαυμασὴ φύσιν τε, ἢ κάλλος. οὔτε γὰρ αὐτὴ τὸ φυτὸν ἀγριεῖται διὰ τῷ πύοτην, καὶ παῖ πεφυτῶν κασιν οἱ νεμόμενοι, τοῦ δὲ αἵρος τὸ εὐκρατον ἀρμύζει ἢ τοῖς διαφόροις. Καρῶν μὲν γε, φυτῶν τὸ χειμεριώτερον, ἀπειροὶ τεθῆλασιν. ἐντα φοίνικες, οἱ καύμασι τρέφονται, συκῆαι τε, καὶ ἐλαῖαι πλησίον τούτων, αἷς μαλθακάτερος ἀπὸ ἀποδείκται. Φιλοτιμίαν αὐτῆς εἶποι τῆς φύσεως, βιασαμένης εἰς ἐν συναγαγεῖν ἡ μάχισμα, καὶ τῶν ὠρῶν ἀγαθῶν ἔχει, ἐκάσῃς ἄσπερ αὐτοποιεμένης τῆς Χωρῆς, καὶ γὰρ ἐ μίνον τρέφει παρὰ δόξαν ἡ διαφόρους ἐπύρας, ἀλλὰ ἢ διαφυλάσσει. ἡ μὲν γε βασιλικῶν σαφυλλῶν τε, ἢ σύκων, δέκα μηνῶν ἀδιαλείπτως χορηγεῖ, ὅθεν δὲ λοιπὸς καρπὸς, δι' ἔτας ὅλας περὶ γηράσκον αὐτοῖς. πρὸς γὰρ τῆς τῶν αἵρων δίκρασία, ἢ πηγῆ διάρδευονιμῶν τε, Καφουριαῶν δ' αὐτῶν οἱ ἐπιχώριοι καλῶσι. αὐτῶν φλίβα τῷ Νείλῳ τινὲς ἐδοξαν, ἐπεὶ γειῶ τῷ τῷ τὴν Ἀλεξανδρείαν Λίμνην κορακίῳ παραπλήσιον. μήκος δὲ τῆς Χωρῆς παρατείνει τῷ τῷ αἰγιαλὸν τῆς ὁμώνυμου Λίμνης ἐπὶ σαδίας τετράκοντα, ἢ εὐρὸς εἶκοσι. ἢ αὐτῶν μὲν ἔτα φύσεως ἔχει.

Καὶ Βιβλ. 4. Κεφ. 6. περὶ τῆς Γεδαικῆς ἀρχαιολογίας διὰ τῷ Γεραχῶ λέγει. Πόλις δὲ ἐστὶν Ἀδαίμων αὐτῆ, φοινικᾶς τε φέρειν ἀγαθῆ, καὶ βάλαμον νεμομένη.

Καὶ Βιβλ. 15. Κεφ. 4. φέρει δὲ ἡ Χώρα (τῆς Γεραχῶ) τὸ βάλαμον, ὃ τὸ τιμιώτερον τῶν ἄλλων, ἢ παρὰ μόνους φύεται, τόν τε φοινικᾶ πολλὸν, ἢ καλόν.

Καὶ Βιβλ. 4. Κεφ. 8. περὶ Γεδαικῆς Πολέμου. Θεῖον τὸ Πεδίον αὐτῆς καλεῖται, ἔτασι λέγων. καὶ Πεδίον μὲν ἔπεισαν ἐβδομήκοντα σαδίων μήκος (ὃ δὲ Στράβων λέγει νὰ εἶναι μιλίων ἑκατὸν, ὄντινα ἢ διάρρυστον λέγει, καὶ μεσῶν κατωικίων. (Βιβλ. 16.) εὐρὸς δὲ εἴκοσι).

Ἐκτρέφεται ἐν αὐτῷ Παραδείσους καλλίστας τε, ἢ πυκνοτάτας, τῶν δὲ φοινικῶν ἐπαρδομένη γένη πολλὰ, ταῖς γύσει, ἢ ταῖς παρηγορίας διάφορα. τῶν οἱ πιότεροι πατέμενοι, ἢ μέλι δαψιλῆς ἀνιάσιν ἐ πολλῶν τῶν λοιπῶν χείρων, ἢ μελιτοτρόφος δὲ ἡ Χώρα. φέρει δὲ ἢ ὀποβάλαμον (ὃ δὲ τιμιώτερον τῶν τῶν δε καρπῶν) κύπρον τε, ἢ μυροβάλανον, ὡς ἐκ αὐτῶν ἀμαρτεῖν τινὰ εἰπόντα, Θεῖον εἶναι τὸ Χωρίον, ἐν αὐτῷ δαψιλῆ ἢ σπανιῶν τε, ἢ κάλλις γεννᾶται. τῶν μὲν γὰρ ἄλλων αὐτῷ καρπῶν ἕνεκεν ἐκ αὐτῶν ῥαδίως τὸ παραβληθῆναι κλίμα τῆς Οἰκουμένης, ἔτα τὸ καὶ βληθῆναι πολὺ ἢ ἀναδιδῶσιν.

Ὁ αὐτὸς ἀποραδῶν τῷ Γεδαικῶν, Χώρα ἀγαθῶν καλεῖται, ἢ Χώρα Ἀδαίμων. ἡ ἴδια λέγει ἢ ὁ Θεῖος Γερόνυμος εἰς διάφορα αὐτῆ Συζητήματα, καὶ αὐτὸν καλὰ ἢ εἰς τινὰς τόπους φαίνεται ἀσύμφωνος ἑαυτῆ, πλὴν ὁ λόγος ἐν ἐκείνοις δὲν εἶναι διὰ πᾶσαν ἀπλῶς τῷ Γεραχίτικῷ Γῶν, ἀλλὰ διάτινα μέρη αὐτῆς, κατὰ

κατὰ ἢ ὁ Γερόνυμος διὰ τῷ Πεδίον λέγει. (Βιβλ. 3. Κεφ. 3.) περὶ τῆς Γεδαικῆς πολέμου, πῶς εἶναι ἔρημος, ἢ τραχεῖα τὸ πλέον, καὶ πρὸς καρπῶν ἡμέραν αὐξῆσιν ἀγρωτέρα, διὰ τὸ λοιπὸν δὲ μέρος αὐτῆς λέγει ὅλον τὸ ἐναντίον, δηλαδὴ πῶς εἶναι μαλθακὸν, καὶ πᾶμφορον, ἢ ἡ Πεδία δένδρεσι καὶ φυτῶν ποικίλοις, ἢ τὸ πλείστον εἰς ἐλαῖαν, ἢ ἄμπελον, ἢ φοινικῶνας ἡσκηται, διαρδομένη χειμάρροις τε τοῖς ἀπὸ τῶν Ὄρων, ἢ Πηγῶν ἀεινάοις ἄλλοις, εἴ ποτε ἐκείνοι Σειρίῳ (δηλαδὴ μεγάλῳ καύσωνι) τῆς Θέρης φθῖνοι.

ἢ τῶν ἄλλων τῶν λοιπῶν εἰρημένων (ἀφίνοντες ἢ ἄλλα ποτῶν) φανερόν ἐγένετο εὐκρατον, ἢ πᾶμφορον, ἢ πολυαύρωτον τῆς Ἀγίας Γῆς. αὐτὸ ὅμως τῷ τῷ ἐνεσῶναι καρὸν φαίνεται νὰ ἐμετήλαξε τὸ πρῶτον αὐτῆς σχῆμα, τῆτο τυχεῖν νὰ αἰαφέρεται ὄχι εἰς τῷ φυσικῷ ἀρετῶν τῆς κλίματος ἀπλῶς, ἀλλ' εἰς ἡς καιρικᾶς μεταβολᾶς τῶν πραγμάτων, διότι ἀφ' ἢ ἦλθον οἱ Ἐβραῖοι εἰς ἀθλιωτάτῳ κατῶσαν, ἢ διεσάρασαν εἰς ἡ Ἐθνη, ἀρχισε νὰ λαμβανῆ καὶ ἄλλο σχῆμα, ἢ μάλις μετὰ τὸν ἱερὸν λεγόμενον πόλεμον, ἔστις ἐσάρα σχεδὸν ὁ ὅλος ἡλῆθρος αὐτῆς, ἢ ἔκποτε, ἢ ἄλλοι τῶν νῦν λεηλατεῖται κατ' ἡμέραν πολυτρόπως ἀπὸ τε ἄλλων ποτῶν, ἢ μάλις ἀπὸ τῶν ληστῶν Ἀράβων, οἵτινες διὰ τὸ φύσει πλεονεκτικὸν, ἢ ἀρπακτικὸν αὐτῶν, ἢ διὰ ἡς αἰαμετῶν ἐριδάστε, καὶ διχονοίας, κατέσρασαν τῷ Ἐπαρχίῳ αὐτῶν ἐπίσημον τοῦ Ἀρεως παντοτινὸν Θεῖον.

Προδήλον μαρτυρεῖται, ἢ βεβαυῶνται ἔχομεν εἰς τῆτο ἡ παρὰ τῆς Γωσήπε λεγόμενα διὰ ἡ συμβαῶν ποτὲ πάλιν εἰς αὐτῆν τῷ Γεδαικῶν, ὡς περ ἔτασι γράφει.

Κατὰ ἡ ὑπὸ τῶν ἀκροῶν κατόπιν ὑλλῶν ἐστὶν ἰδεῖν ἐψιλωμένῳ πᾶσαν, ἢ ἔτα τὸ τῷ τῷ τῷ τῆς σίμωνος στρατίας ἐρημία κατελείπετο, ἢ ἡ μὲν ἐμπιπραῖτες, ἢ δὲ κατῶσκαπτοντες, παῖ δὲ τὸ πεφυκὸς ἀνὰ τῷ Χάρα ἢ συμπατῶντες ἡφανίζον, ἢ νεμόμενοι, ἢ τῷ ἐνεργὸν ὑπὸ τῆς πορείας σκληροτέρων ἐποίησαν τῆς ἀκάρτε, κατῶστε εἰπεῖν, ἢ δὲ σημεῖον τί κατελείπετο τοῖς πορθεμένοις τῆς γεγονῆναι.

Χρεῖα ὅμως εἶναι νὰ ἡξάρωμεν, ὅτι αὐτὸ ἢ διὰ ἡ ἡδη ῥηθέντα αἰτία δὲν φαίνεται εἰς τὸ ἀρχαῖον αὐτῆς σχῆμα ἢ Παλαισῆν, ἐπειδὴ καὶ ἀπολείπειται ἡ ὅσα ἀγαθὰ προέρχονται, ἢ φύονται εἰς κατῆ τὸν, ἐκ τῆς τῶν ἐνοικόντων εἰς αὐτῶν καλλιεργίας, γεωργίας, ἢ ἄλλης ἐπιμελείας τῆς Γῆς, ὅμως μῆτε τῶρα δὲν ὑπερεῖται ἀπὸ ὅσα καλὰ ἢ φύσις χαίρεται, ἢ χαρίζεται, ἐπειδὴ μὲ ὅλον ὅτῳ ἔχει ποτῶν τόπος ἀγῶνας. ξηρῶν, ἀνδρῶν, ὀρεινῶν, ἢ πετρώδων, ὅμως ἔχει ἢ πολλὰς καρποφόρας, ἢ πολυφόρας.

Ὁ αἵρας τῆς εἶναι ποτῶν εὐκρατος, διότι κειμένη ἐν τῷ τῶν κλίματι, ὡς εἴπομεν, τῷ ὅθεν παλαιῶν, ἢ ἀπὸ πολλῶν θερμότην κατῶκαται, οὔτε ἀπὸ ψυχρότην περὶ σῶν ἐνοχλεῖται.

Εὐεῖσκαται εἰς αὐτῶν ἀφθονοπαρόχως, κατῶ ἢ Θεῖα Γραφῆ μαρτυρεῖ, μέλι, ἢ γάλα, ὅθεν διὰ τῷ ἀφθονίαν τῶν ἐρηται, ὅτι ῥεῖ μέλι, καὶ γάλα, τῷ τῷ ἔτος τῆς Θεῖας Γραφῆς ἐν ὑπερβολῶν ποτῶν λαλῶσιν (ἢ ἢ τῷ δια-

διαφόρες άλλας έννοιās τῶν Γερῶν Ἐξηγητῶν, ὡς ὁποίας ὄχι μόνον διὰ τὸ σύντομον δὲν ἴσως ἀναφέρονται εἰς τὸ μέσον ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' ὅτι καὶ ἐνασχολούμενοι εἰς άλλας φροντίδας κατεπειγέσας, δὲν ἔχομεν δικαίαν διὰ τὰ λακκάνωμεν καὶ ποιῶμεν δεῖα ῥητὰ, ἐπειδὴ καὶ οἱ Ἀρχόντες τῆ αἰῶνος τέτου δὲν ζητοῦσι παρήμων ῥήσεις Προφητῶν, καὶ αἰνίγματῶν, ἀλλὰ λήψεις ὁλοκλήρων, καὶ χεῖματῶν) Τὰ Χωράφια τῆς ὀλίγῃ καλλιέργειαν χρειάζονται, διότι γεννῶσι καὶ μοναχάτας καρπὸν περισσόν, καὶ γεννήματῶν κατὰ εἶδος, μετὰ τὸ να εἶναι ἡ Γῆ τῶν φυσικῶν παχεῖα, καὶ γόνιμος, χωρὶς να ποτίζεται κατὰ ὡς ἡ Αἴγυπτος, τὸ δὲ αἶμα τὸσον πολλὰ ἄτυχῆ εἰς διαφόρους τόπους, καὶ μάλιστῶν τῶν Παραθαλάσσιων, ὡς δὲν ἔχει πρὸς τὸν ἀπὸρον κάμιαν σύγκρισιν σχεδὸν ὁ καρπὸς, ὅθεν ἐκείνο ἐπὶ εἶπεν ὁ Κύριός μας ἐν παραβολαῖς (Μάρκ. Κεφ. 4. εἰσφ. 8. καὶ 20. καὶ Ματθ. Κεφ. 13. εἰσφ. 8. 23.) ὅτι ἄλλος ἀπὸρος ἔπαιον εἰς Γῆν ἀγαθὴν, καὶ εἰδὼκε καρπὸν ὁ μὲν τριάντων, ὁ δὲ ἐξήκοντα, ὁ δὲ ἑκατὸν, ἀληθῶς πραγματικῶς καὶ τῶν τῶν γράμματα, ἐπειδὴ καὶ εἰς διάφορῆς μέρη, ὡς εἶπομεν, καὶ μάλιστῶν πρὸς τὴν Γάζαν, καὶ τῶν περὶ αὐτῆς ὅθεν ἀφορήσῃ ἡ Γῆ, τὸ ἕνα κοιλὸν δίδει ἑκατὸν. τὸ ψαμίτης εἶναι πολλὰ νοσιμον εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ φρεσικώτερον.

Τὴν αἰοξιν ὄλοι οἱ Κάμποι τῆς δωδιὰζεν ἀπὸ πλήθους δωδεκάτων λουλουθῶν, καὶ μυριστικῶν βοτάνων. δίδει μεγαλῶν τέρψιν εἰς τῶν οδοιπόρων τῶν ὁμμάτων, καὶ κατὰ εἰλγασί τὴν ὄσφρησιν τῶν διάφορα αὐτῆ, καὶ μάλιστῶν ἀπὸ ὄλα, τῶν τριαντάφυλλα, τῶν ὁποία δέρισκονται εἰς πλῆθος, ἔχοντα δωδιὰζεν εἰς ὑπερβολὴν θαυμασιωτέων, ὡς εἰς εἰδὸνα ποτὲ σχεδὸν ἕτερον τῶν, ὅκα τῶν ὁποίων γίνεται καὶ τὸ θαυμασόν, καὶ ζεαίρετον ῥοδόσκαμον.

Ἐχει ὁπωρεκά διάφορα εἰς τὸ εἶδος, καὶ περισσὰ, καὶ νοσιμώτατα εἰς τὴν γεῦσιν, καὶ μάλιστῶν τινὰ εἰς τὸ μεγαλεῖον ἀσύγκριτα, ὡσαύτῃ καὶ κύτρα, καὶ ἄλλα. τινὲς δὲ καρποῖτης μένουν ἀσηποι, καὶ ἀκέραιοι ἕως τὸν ἄλλον χρόνον, ὄχι μόνον εἰς τῶν Ὀσπίτια φυλαγμένοι, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὰ ποζάκικις ἐπαῖνα τῶν δένδρατες.

Ἐχει καὶ Ἀμπελῶνας ποζάκικις, οἱ ὁποῖοι γεννῶσι σαφυλάς ὑπερμεγέθεις, ὡς τὸ φανεροῖ ἡ Θεία Γραφή λέγεται (Ἀρειφ. 13. 24.) διὰ ὅθεν πεμφθέντες ἐκείνου κατὰσκόπες παρὰ τῆ Μαυσιῶς εἰς αὐτὴν, ὅτι ἤλθον ἕως Φάραγγος βότρου, καὶ κόψαντες ἐκείθεν κλήμα, καὶ βότρυν σαφυλῆς ἕνα, τὸν ἐσύκωσαν εἰς ὅθεν ἄμους τῶν ἐν ξύλω καὶ μέσον κρεμμύλων, καὶ ἐφάνερωσαν πρὸς πᾶσας τὴν ἀφορίαν ἐκείνης τῆς Γῆς. ὁ δὲ οἶνος τῆς εἶναι ποζάκικις ἐκλεκτός.

Τρεῖς φοραῖς σχεδὸν τὸν χρόνον εἰς τινὰς τόπους τρυγῶσιν ἀπὸ μερικῶν κλήματῶν οἱ ἐκείσε κατοικῶντες.

Φύει καὶ δένδρα διάφορα, καὶ ἀμειγῆθῃ, καὶ καρποφόρα, ἔξ ὧν δέρισκονται εἰς πλῆθος ῥόδια, νεραύτζια, ῥοδάκινα, σῦκα, λεμόνια, φοίνικες, καὶ ἄλλα εἶδη ἑπαρῶν. ἀλλὰ καὶ ἀκαρπα, ἧτοι τερέβινθοι, κυπάρισσοι, κέδροι, καὶ ἕτερα, ἔξ ὧν ἐκρίει τὸ ζακκμόλαδον. Προσέτι γεννᾷ καὶ ζαχαροκάλαμον. τρέφει εἰς πλῆθος καὶ διάφορα ζῶα, δηλαδὴ ἵππους, καμήλας, ὄνες, ἡμίονους, ἀρκτῶν, λέοντες, παρδάλεις, ἀγελοχοίρες, εἰλάφες, ζαρκαδία, αἴγας, πρόβατα, λαγῶδες,

λαγῶδες, κουνάδια, πέρδικας, τρυγῶνας, ἔρτυγας, φασιανῶς, περσιεῖς, καὶ ἄλλα ποζάκικα.

Τὰ Βενά, καὶ οἱ Κάμποι τῶν περισσότερον τῶν χρόνων καὶ φαινόνται πρᾶσυνα, διὰ τῶν ποζάκικων βοτάνων, καὶ τῶν χλόων. εἶναι ἕμος καὶ ποζάκικοί τόποι εὐκαρποῖ εἰς αὐτὴν ἀκατοίκητοι, ὅθεν καὶ ἀκαλλιέργητοι.

Ἐχει δὲ καὶ κατοικητῶν ἐν μὲν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Χερσιανῶς ἐκάσθε γένους, καὶ θρησκείας, καὶ ἔξω ἀπὸ αὐτῶν, Ὁθωμανῶς, Ἀραβας, Ἐβραῖος, κατὰ καὶ εἰς τινὰς τῶν ἔξω Κάμπον, εἰς δὲ ὡς λοιπὰς ἀπάσας αὐτῆς Κληρονομίας, Ἀραβας κατοικῶντες, καὶ σκληρῶς Μωαμίτες τῆ θρησκείας, αἰαμῶντες εἰς ὅθεν ὁποῖας δέρισκονται καὶ Χερσιανοὶ ὁρθόδοξοι. Ἀραβας δὲ λέγομεν ἐ τῇ ὄψει, ἀλλὰ τῶν γένει, ἔξ ὧν ἄλλοι μὲν εἰσι λακοὶ, ἄλλοι δὲ ὑπομέλωνες, τινὲς δὲ καὶ σχεδὸν μέλωνες, ὡς οἱ κατοικῶντες ἐν τῇ Ἰδεμαία, πλὴν ὄχι ὡς οἱ Αἰθίοπες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Περὶ τῶν ζεαίρετων Ὀρέων ἧτοι Βουνῶν τῆς Παλαιστίνης.

Ἐπομεν αἰωτέρω ἤδη πᾶς δὲν ὑπερεῖται ἡ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας καὶ τὴν σήμερον ἀπὸ ὅσα κατὰ ἀπολαυστικῶν ἡ φύσις χαίρεται, καὶ χαρίζεται. ἔχει δὲ πρὸς αὐτὰ, καὶ τῶν ἄλλα τῶν φύσιν καλὰ, ἄτινα καὶ εἰς χρῆσιν τῶν οἰκητῶν, καὶ εἰς κόσμου τῆς συμβάλλουσιν, οἷον Ὀρη, Θαλάσσιος, Λίμνας, Ποταμοὺς, Αὐλῶνας, Κοιλιάδας, Ἀλση, Νάπας, Πηγὰς, Λετρὰ ἰαματικὰ, τῶν ὁποῖα ἀποράδων μὲν περιγράφει εἰς ἀπάσαν αὐτῆ τὴν περιγραφὴν ὁ Ἰάσηπος, κατ' ἕνα δὲ, καὶ τῶν ἄξιν ὁ Ἀλέξανδρος εἰς τὸ πρῶτον Τμήμα τῆ τρίτης Βιβλίου τῆς Ἰεδαϊκῆς Ἱστορίας, καὶ εὐκολα ἐκεῖ δύναται να τῶν ἰδῆ ὁ κατὰ ἀκρίβειαν φιλομαθῆς, ἡμεῖς δὲ ἐπὶ τῆ παρόντος μόνον σημειώνομεν περὶ τῶν πλέον ἐπιστήμων, καὶ περιβοήτων.

Ἐχει λοιπὸν Ὀρη πολλὰ, τῶν ὁποίων τῶν πλέον ὀνομαστὰ εἶναι αὐτὰ. α. τὸ καλούμενον Ὀρος Κυρίου, ἧτοι τὸ Κυριακόν, ὄχι μακρὰ ἀπὸ τῶν Θαλάσσιων τῆς Γαλιλαίας, εἰς τὸ ὁποῖον πολλὰκις ἀνέβη ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. εἰς αὐτὸ πᾶσας χιλιάδας ἐχόρτασε μετὰ πέντε μόνον ψαμῖα, καὶ ὀλίγα ἰχθυῖδια. εἰς αὐτὸ εἰδὸνα ἔξ Ἰερὸς Μαθητῶν τε πᾶς να προσδύχωνται. εἰς αὐτὸ τὸν υἱὸν τοῦ Ἐκατοντάρχη παράλυτον ἦντα, μετὰ λόγον μόνον παραδόξως ἰάτρευσεν, ἐπ' αὐτῶν δὲ καὶ τὸν Λεπρὸν μόνῃ τῇ προσάψει τῆς Ἀγίας αὐτῆ χειρὸς, ὅλον ὑγιῆ ἀπεκατέστησε.

Διότερον Ὀρος εἶναι τὸ Θαβώριον, τὸ ὁποῖον δέρισκεται εἰς τὴν μέσσην τῶν πεδιάδων τῆς Γαλιλαίας, ἔχον θαυμασιῶν τροφολογῶν μετὰ πεδιάδα, καὶ ζεαίρετων εἰς τὴν κορυφῶν. εἶναι δὲ δυσανάβατον, ὡς μόνον μας ἐν τῇ αἰαβάσει αὐτοῦ τῆ πείρα ἔγνωμεν, τῶν ὁποῖε ἐν μέσῳ τῆς κορυφῆς, ὁρῶνται καὶ μεγαλοπρεπῆ Σεμέλια, καὶ ἐρείπια σεβασμίας Μονῆς, καὶ ἐπιστήμη Μοναστηρίου, ὅπερ ἐτιμᾶτο

εις αιμα της τε Κυρις θείας Μεταμορφώσεως . τέτα τε Όρος ο αέρας είναι πολ-
 λα εύκρατος . εσολίζετο ποτε με άμπελώνας , η έλαιώνας , η άλλα καρποφό-
 ρα , η πωιτερπια δένδρα , από τα οποία όλα τώρα είναι ύσπερημένον . είναι κα-
 ταπετυκτωμένον από διάφορα αυτη αυτοφυη , η δωδέσατα , η δέν λείπει ποτε
 απ αυτο η άχυνη δρόσος , η ζωογόνος . τελευταίον είναι η περιφανέσατον , η
 περιδοξον , περισσότερον από όλα τα άλλα Όρη , δια τλω τε Κυρις μας φεικ-
 τλω , η αιερμύλωτον εις αυτο Μεταμόρφωσιν . το όποιον αυ καλα η οι Ειαγη-
 λισαι δέν το όνομαζουσιν , όμως δε αρχαίας Εκκλησιαστικης κοινης παραδόσεως
 η εκ Προφητικης τινος φωνης , εις αυτο πιστευεται να εγενεν η ρηθείσα θεία Με-
 ταμόρφωσις .

Εις οδω πρόποδας τέτα τε Όρος τινες θείλασι να εσαθη και οικειος ο τόπος ,
 ετα ο Μελχισηδεκ υπώλησε τω Αβραάμ επανασερέφοντι από τλω περιδοξον ,
 η μεγάλω αυδαγαθίω οικεινω του Χολοδογόμου , προσφέροντι εις αυτον αρ-
 τωι , η οιον . η πλέον δοκιμωτέρα όμως γνώμη , η αληθεσερα είναι πως αυ-
 ύπαπαιτη , η φιλοφρόνησις εγένετο πλησίον , η εξω της τότε Αγίας Πόλεως Ιε-
 ρουσαλήμ , ετα εγενετο η θυσία τε Αβραάμ , ετα τλω σημερον ορατα ο ιε-
 ρος τέτος τόπος εντος της Αγίας Πόλεως , προσκολλημένος εξωθεν τω Θείω Ναω
 της τε Κυρις ήμων Αναςάσεως , ετα η Ευκτήριος Οίκος , λεγόμενος Θυσία τε
 Αβραάμ , και σεβάσμιον ήμέτερον Μονασήριον , ωσαύτως τε Αβραάμ επονο-
 μαζόμειον .

Τετόν , η πλησίον τε Θαβωείου Όρος , είναι η άλλο Όρος προς Δυσμάς ,
 Ερμών όνομαζόμειον , οθεν η ο Προφηταναξ , Θαβωρ , η Ερμών εν τω όνομα-
 τισα αγαθιάσσονται . πλησίον αυτε κείται και η Πόλις της Γαλιλαίας Ναειν ,
 ετα ο Δεωότης Χρισός ανέστη τον μονογενη της Χήρας υιον εκ νεκρών .

Τεταρον , είναι περιδοξα τα Όρη Γαλβωε , τα οποία διατέμνεσι τλω Σαμά-
 ρειαν από τλω κάτω Γαλιλαίαν , η εκτείονται η μήκος από τον Ιορδαίνω ειως
 της Πεδιάδος Εσδρελών . εις ταύτω τλω Πεδιάδα εγινω πόλεμοι φρικτω από
 οδω Εβραίους , διότι εκει , κατω μαρτυρεη η θεία Γραφη , εκατατρόπωσε οδω
 Μαδιανίτας ο Γεδεών . εκει ο Σαβλ επολέμησε με οδω Φυλισαίαις , η ο Αχαάβ
 με οδω Σύρας . αλλά και τώρα εις τα ύστερα επολέμησαν εκει σκληρά οι Ταύροι
 με οδω Σαρακυνές , η εκακατόησαν περισσοί .

Πέμπτον είναι το Καρμήλιον , το όποιον είναι διττον , η το μεν κείται εν μέση
 τη Γεδάια προς τλω ξεριμον Ζιφαίαν , η τλω Πόλιν Χεβρών . το δε έτερον , το
 η περιβόητον , κείται προς Αρκτον τέτα , και προς Δυσμάς παραθαλάσσιον ,
 αιμαμεταξυ της Καισαρείας , και της Πτολεμαίδος , είναι δε πολλα ύψηλον , το
 όποιον πάλαι μεν ήτον πολύκαρπον , σολισμένον με άμπελώνας , η έλαιώνας , εκ
 τω όποιων εγένετο οίνος άριστος , η με άλλα άβραλη , η κερπιμα δένδρα , εχον
 η πολλα Σπήλαια , οθεν εσαθη επιτηδειον η εις Αναχωρητας , ετα ποτε και ο
 Ηλίας κατήσχυσε οδω περι τον Βααλ , η απέκτεινε οδω Ψυδοπροφήτας , πλη-
 θιον εις τον Χείμαρρον Κισσών . ενταύθα και την σημερον δείκνυται το Σπήλαιον
 Ηλιδ ,

Ηλιδ , ετα η Ευκτήριος Οίκος , ετα η ήμεις απήλωμεν , η ήκασαμεν ιερω
 Μυσαγωγίαν , η κατ' ετος Πανήγυρις μεγάλη γίνεται , η τλω ετήσιον μνήμω
 τε Προφήτε παρα τω περιόκω Αράβων .

Εκτον , η τλω οδω οτα υπάγει από τλω Ιερουσαλήμ εις Γερχω , είναι το
 λεγόμενον Σαρουάειον Όρος , οχι μακρω από τα Γάλαγα . εις αυτο επαινα ο
 Αυτρωτης ήμων Ιησους Χρισός ενήσθεσε τεσσαράκοντα ήμέρας , και τεσσαράκοντα
 νύκτας , η επειράσθη υπό τε Δάιμονος , τον όποιον νικωντας εκειθεν εκατακρήμνι-
 σω εις τα Βάραθρα . τετο είναι πολλα ύψηλον , δυσανάβατον , η επίκριμενον ,
 ως μόνοιμας τη αναβάσει αυτε εγνωμεν . τέτα τε Όρος ο Ελισσαίος τα πικρό-
 τα ναματα , γλυκίτατα θαυμασίως απεκατέστησεν , εμβάλλοντας εις αυτα άλλας .

Εβδομον , το Όρος τω Ελαϊών , το όποιον είναι καταντικρω της Αγίας Πό-
 λεως η Ανατολάς , η το χωρίζει απ αυτω η λεγομένη Κοιλιάς Κεδρών . λέ-
 γει ο Γώσηπος (Βιβλ. 20. Κεφ 6. εν τω περι Γεδαικής Αρχαιολογίας) πως α-
 πέχει από της Πόλεως σαδια πέντε , η παλιν ο αυτος (Βιβλ. 6. Κεφ. 3. περι
 Γεδαική Πολέμου) πως απέχει 6. το αιτιον της διαφορας φαίνεται να ήκολεθη-
 σεν , οτι απέβλεψεν εις άλλο , η άλλο μέρος τε Όρος , οθεν η ύψηλοτέρα αι-
 τε ακράχεια απέχει 6. σαδια .

Εις τα Πράξεις τω Αποστόλων (Κεφ 6. εδ. 12.) λέγεται Σαββάτου εχον
 οδω . λέγει δε ο ιερός Επιφάνειος Αίρεσει 66. οτι εκ θελω (τω Γεδαιός) βα-
 δίζειν εν τω Σάββασι υπέρ το μέτρον τω εξ σαδιων . ο δε Οικεμένιος λέγει
 ακολεθήςασ τω Ωκειγένει , το , Σαββάτε οδω να είναι ένα μίλιον . γίνεται δε
 σύμφωνος αυτη η διαφωνία ίσως δια τω αιώτης Διλογοφωρείας , οτι ο Γώσηπος έμ-
 ταχειρίσθη μέτρα Ρωμαϊκά τε τότε καιτε , Ρωμαίοις χαλεζόμενος , προς ες αφο-
 ρά η ο σκοπός της Ισοείας αυτε , μείζονα οντα των τότε Γεδαικών , ο δε ιερός
 Επιφάνειος μέτρα Γεδαικά ελάττονα οντα τω τότε Ρωμαϊκών . από το Όρος τε-
 το οχι μόνον η Πόλις , η αι Πλατεία αυτης , κατω η τα κύκλωτης , φαίνον-
 ται κατωρά , αλλά η η νεκρά Θαλασσα , η ο Ιορδαίνης . με το να είναι δε ο τό-
 πος ολίγον υπερανεσηκώς της Πόλεως , η η Πόλις εν Όρεισι κειμένη , δέν είναι μέ-
 γα το Όρος όσον μέρος τε φαίνεται από το μέρος αυτης . από το μέρος όμως τε
 Ιορδαίνης , η της Βηθανίας φαίνεται ύψηλότατον , διότι χθαμαλίζεται τε Όρος
 η Τπάχεια , η το τέρμα , η απλωσ όλον το καάχυμα τε τόπε , μέχει η της
 ερήμης .

Τετο το Όρος εσαθη η ενδοξότατον , η αγιωτατον δι άλλα πολλα οτα εγινω
 εις αυτο , η τα συχνάσ διατριβάς , η προσδωχας τε Κυρις ήμων , η των ιερων
 αυτε Μαθητων , όμως θεαιρεωτέρως δια τλω εις Ούρανός απ αυτο Ανάληψιν
 τε Κυρις ήμων , εις το όποιον παλιν μέχει να κατέβη εν τη εσχάτη ήμερα να
 κείνη ζωντας , η νεκρές , κατω εις τα Πράξεις λέγεται (Κεφ. 1. 12.) Ανδρες
 Γαλιλαίοι τί εσήκατε εμβλέποντες εις τον Ούρανόν ; ετος ο Ιησός ο ανάληφθείς
 αφ ύμων εις οδω Ούρανός , ετως ελάσεται ον τρόπον εθεάσασθε πορδόμειον εις
 τον Ούρανόν .

Ἐχει τὸ ὄρος τῆτο τρεῖς Κορυφάς, μίαν ἐν τῷ μέσῳ, τὴν καὶ ὑψηλοτέραν τῶν ἄλλων, ἐκ τῆς ὁποίας ἀνελήφθη ὁ Κύριος εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἄλλω πρὸς Βορρᾶν, κοινῶς Γαλιλαίαν λεγομένην, ὅθεν καὶ οἱ Ἀπόστολοι ὀνομάσθησαν Γαλιλαῖοι, ὡς ἤδη εἴρηται, καὶ ἄλλω πρὸς Μεσημβρίαν, τὸ ὁποῖον καὶ ὄρος Σκανδάλα, καὶ Προσοχθίσματος λέγεται, ἐπειδὴ καὶ εἰς αὐτὸ ἀφοδότησεν ὁ Σολομὸν ὑψηλὸν τῷ Χαμῶς Εἰδώλῳ Μωαβ, καὶ τῇ Ἀστάρτῃ βδελύγματι Σιδωνίων (3. Βασιλ. Κεφαλ. ΙΙ).

Ὁ Πεδῖος Ἐφέσιος ἐν τῇ Περιγραφῇ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἔτσι ἐμφράζει τὸ ὄρος τοῦτο.

- » ὄρος μικρὸν ἀνίστηκός ἐστὶ τοῦ Ἐλαιῶνος,
- » Ἐγκάρσιον, οὐκ ὄρειον, κείμενον πρὸς τὴν Ἐῶν,
- » Ὀλίγον τὴν διάμετρον γεωδὲς, καὶ πετρώδες,
- » Τὸ μήκος οὐ μακρότερον, ἀλλὰ μιλίων δύο,
- » Εὐθύγραμμον τὴν κορυφῶν ἔχον, ἀπὸ ἐκ ὁρείων,
- » Οὐπὲρ ἐν μέρει πρὸς Βορρᾶν ἐστὶν ἡ Γαλιλαία,
- » Ἐν ἡ δραμόντες ἐβλεψαν οἱ Μαθηταὶ τὸν Κτίσιον.

Ἐλαβε δὲ τὴν τοιαύτην ὀνομασίαν, διότι εἶναι ἀπὸ Ἐλαιῶνας καὶ Ἐφυτον. καὶ ταῦτα μὲν ἄπλοον ἐπίσημα ὄρη ἐντεῦθεν τῆ Ἰορδάνης. ἐπέκεινα δὲ τῆτου πρὸς Ἀνατολὰς εἶναι καὶ ἄλλα ὄρη, καὶ ποικίλα ἀναφερόμενα εἰς ὅσα ἱερὰς Κωδικίας, αἰαμεξὺ εἰς ἃ ὁποῖα περιβόητον εἶναι τὸ Γαλαὰδ, καὶ τὸ Εἰρμὸν, ἢ Ἀερμὸν, ἃ ὁποῖα ὁμοῦ λυόμενα κάμυσαν ἕνα, καὶ καλὰ καὶ κατὰ διαφόρους τόπους λαμβάνονται καὶ διαφέρεις ὀνομασίας, ὅθεν ἀρχόμενα ἀπὸ τοῦ Γαλαὰδ, καθεξῆς λέγονται Σαεῖρ, ἢ Σπεῖρ, καὶ Σανεῖρ, καὶ Σανισῖρ, καὶ Σανιῶρ, καὶ Σηὸν, καὶ τελευταῖον Εἰρμὸν, καὶ Ἀερμὸν, τὸ ὁποῖον καὶ Λίβανος πρὸς ἃ Βόρεια μέρη ἀποκαλεῖται, ὡς ἀρχὴ, καὶ κεφαλὴ γινόμενον τῆ Λιβάνης, καὶ ἰδὲ περὶ τῆτων τὸ τρίτον Κεφαλῶν τοῦ Διαιτερονομίου. τούτων δὲ ὀνομάτων μέγιστον, καὶ κεφαλὴ εἶναι τὸ Γαλαὰδ, ὑπερέχοντες κατὰ τὸ ὕψος ὅλα ἃ ἄλλα, τὰ ὁποῖον ὁ Πτολεμαῖος τὸ ὀνόμασεν Ἰππὸν.

Ἐνδείκνεται καὶ ἄλλα ὄρη μακρὰ ἀπὸ τῆς ἑρημῶν Φαζαῶν, ἔτσι καὶ αὐτὰ ὀνομαζόμενον, Σαεῖρ, ἢ Σπεῖρ.

Πρὸς Βορρᾶν δὲ ἔχει ὄρη τὸν Λίβανον, καὶ Ἀντιλίβανον. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς ἐπισήμων ὀρέων τῆς Χαναανίτιδος Γῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Μ Ο Γ Δ Ο Ο Ν.

Περὶ τῆς Ποταμῶν τῆς Παλαιστίνης.

Ἐἰς τῆτο τὸ ξέπλωμα τῆς τῆς Παλαιστίνης δὲν φαίνεται κανένας Ποταμὸς ἐπίσημος συναπτόμενος μετὰ τὴν Θάλασσαν. Ἐξαιρετος Ποταμὸς εἶναι ὁ Ἰορδάνης, πρὸς τὸν ὁποῖον παραβαλλόμενοι ὅλοι οἱ ἄλλοι Ποταμοὶ, ὅσοι τὴν Παλαιστίνην ἀρδύουσι, περισσότερον πρέπει νὰ λέγονται Χείμαρροι, καὶ Ρύακες, παρὰ Ποταμοὶ. Τῆτες αἱ Πηγαὶ ἀναβλύζουσιν ἐκ τῆς Ἰσραήλ τῆς Λιβάνης, καὶ ὅθεν ἢ μία ὀνομάζεται Ἰορ, ἢ δὲ ἄλλη Δαῦ, αἱ ὁποῖαι καὶ αἱ δύο κατερχόμεναι εἰς τὴν Πεδιάδα τῆς Πανσαδος, καὶ σμιγόμεναι καὶ τὴν Καισάρειαν τῆς Φιλίππου, καὶ ἕνα Ποταμὸν ἀποτελεῖντες, λυώσαν καὶ ἕως ἐπανουμίας, ὅθεν καὶ ἐντεῦθεν κάμνει ἀρχὴν ὁ πολυδύνητος αὐτῶν Ποταμὸς ἐν ταῖς ἱερῶν Γραφαῖς νὰ λέγεται Ἰορδάνης, ὁ ὁποῖος ἀρχίζωντας ἀπὸ Βορρᾶν, καὶ τρέχοντας πρὸς Ἀνατολίαν, καὶ Μεσημβρίαν, πρῶτον μὲν διέρχεται τὴν Μερωνίαν, ἢ Μερωνίον Λίμνην, ἢ τις Σεμεχωνίτις, καὶ Σαμαχωνίτις, καὶ ἱ. Ἰησὺ Μασερεφῶν λέγεται. ἐπειδὴ κάμνοντας πολλὰς καμπὰς, καὶ γυρίσματα, εἰσέρχεται εἰς τὴν Θάλασσαν τῆς Γαλιλαίας, καὶ ἐκεῖθεν πάλιν ἔξερχόμενος, δέχεται διαφόρους Ρύακας χειμερῶνους, αἰαμεξὺ εἰς ὅσα ὁποῖα πλέον ἐπίσημος εἶναι ὁ Ἰαβῶν, ἐκ τῆς ὁποῖαν λαμβάνοντας αὐξήσιν, καὶ μεγαλειότητα, τέλος πάντων τελευτᾷ εἰς τὴν νεκρὰν Θάλασσαν, ὅπερ τὸ αἰετον αὐτῆ ὕδωρ σμιγόμενον μετὰ κάκις αὐτῆς ὕδατα, θνήσκουσι, καὶ ἀφανίζονται, ἀδήλων ὄντων τῆς ὑπογείων πόρων αὐτῆ, μὴ ἔχοντων προφανῆ ἐκρυσιν, ὅθεν καὶ οἶον ἀμελῶς διὰ ἐλικοειδῶν, καὶ ἀγγυλοσφῶν ροῶν εἰς αὐτὴν, ὡς εἰς ἄφρον εἰσέρχεται.

Τῆτος ἐστὶν καὶ πάλαι μὲν περιβόητος διὰ τῆς ποικίλης θαυματουργίας ὅπου ἔγιναν εἰς αὐτὸν, ἐπειδὴ ἔδωκε σφάξαι νὰ τὸν περάσωσιν οἱ Ἰσραῖλοι ἀβρόχως, βασιζόμενοι ἐπὶ τῆ ὕδατα. ἔδωκε θαυμασίαν διάβασιν τῆ Ἡλιᾶ, καὶ Ἐλισσαῖς νὰ τὸν περάσωσι διὰ τῆς μηλιατῆς αὐτῆς ἐπάνωθεν τῆς νῶτων αὐτῆ.

Τῆ Νεεμὸν τὴν λέπραν ἐκάθηρεν, ἐπινδύοντος τῆ Θεῶν διὰ τῆς προσεγγίης, καὶ τῆς Ἰωάννης κήρυγμα, εἰς τὸν ὁποῖον ἐβάπτισεν καὶ ποικίλα βαπτίσματα μετενοίας, καὶ τέλος ἐφανῆ ἅγιος, καὶ προσκυνητός, διότι εἰς αὐτὸν ὁ αἰαμαρτητος Κύριος ἡμῶν ἐβαπτίσθη, καὶ τὸν μὲν σχολιὸν κατέπνιξε δράκοντα, τὴν δὲ Κτίσιν ὅλων ἡγίας, φανεραδείσης ἐκεῖ λαμπρότερον τῆς Ἀγίας Τεταδος.

Τῆτος ἐχρημάτισεν καὶ σύνορον αἰατολικὸν τῆς Γῆς τῆς Ἐπαγγελίας, καὶ ἐχώρισεν καὶ ἕως δύο φυλάς, καὶ τὴν ἡμίσειαν ἐκ τῆς λοιπῶν δέκα φυλῶν ὅπερ ἐκλήρωθησαν τὸ ἐντεῦθεν τῆ Ἰορδάνης.

Τῆτον τὸν διαρεῖ ὁ Γώσπητος εἰς μείζονα, καὶ ἐλάττονα, ὅχι νὰ εἶναι ἄλλος, καὶ ἄλλος, ἀλλὰ ἕνας καὶ ὁ αὐτός. ἐπειδὴ ὁμοῦ καὶ ὁ Γώσπητος δὲν διορίζεται ἕως περὶ λέγεται,

γεται μείζων, με ὀρθῶς κρίνει, ὡς αὐτόπαι τέτε γεγονότες λέγομεν, ὅτι ἐλάσσων τυχαίνει νὰ λέγεται ἐκ τῶν Πηγῶν αὐτῆ ἕως τῆς Σαμαριωνίτιδα Λίμνης, εἴτε ἐκ τῶν ῥοῶν αὐτῆς νὰ λέγεται μείζων ἕως τὸ τέλος, διότι ἐκεῖθεν ἀρχίζει νὰ λαμβανῆ αὐξηση. αὐ ὅμως ἄλλοι τινὲς θέλουσι νὰ λέγεται ἐλάσσων μὲν ἐκ τῶν Πηγῶν ἄχρι τῆς Λίμνης Γενσαρέτ, καὶ ἐπειτὰ ἐκεῖθεν ἄερχόμενος νὰ λέγεται μείζων, τί πρὸς ἡμᾶς; ἂν χαίρεται εἰς τὴν γνώμην του κατένας.

Ὁ Γώσηπος Βιβλ. 3. Κεφ. 9. τῆ Γεδαικῆ πολέμου, ἐγὼσι αὐτολεξεῖ αὐτὸν περιγράφει. „ Καὶ δοκεῖ μὲν Ἰορδαῖος πηγὴ τὸ Πανέιον, φέρεται δὲ ὑπὸ Γλιῶ εἰς τὸ κρυπτῶς ἐκ τῆς καλουμένης Φιάλης, ἢ δὲ ἐς τὴν αἰόντων εἰς τὴν Τραχωμίτιν, ἀπὸ σαδίων ἑκατονταίκοι Καισαρείας, τῆς οὐδὲ κτ' δεξιὸν μέρος ἐκ ἀποθεν. ἐκ μὲν οὖν τῆς περιφερείας ἐτύμως Φιάλη κίληται τροχουοῖς οὐσα Λίμνη, μένει δὲ ἐπὶ χεῖλος αὐτῆ φεῖ τὸ ὕδωρ, μήτε ὑπονοσοῦν, μήτε υπερχόμενον. ἀγνοούμενος δὲ τῆς ὀ Ιορδαῖος ἐντεῦθεν ἀρχεσθαι διὰ τῆς Τετραρχίας ἡσάωντος Τραχωμιτῶν ἡλέγχθη Φιλίππου, βαλὼν γὰρ ἔτος εἰς Φιάλην ἄχυρα κτ' τὸ Πανέιον, ἔνθα ἐδέκην οἱ πάλαι γενῶσθαι τὸν Ποταμὸν, εἶπεν ἀνεχθῆναι. τοῦγε μὲν Πανέιος τὸ φυσικὸν κάλλος ὑπὸ τῆς βασιλικῆς προσεξήσκηται πολυτελείας, τῶν Ἀγρίππων πλεθρῶν κεκοσμημένον. ἀρχόμενος δὲ Φανεῖος ῥάματος ὀ Ιορδαῖος ἀπὸ τῆς ἄντρος, κόπτει μὲν ἕ τῆς Σεμεχωμίτιδος Λίμνης ἔλητε, ἢ τέλματῶ, διαμείψας δὲ ἐτέρους ἑκατονταίκοι σαδίας, μετὰ Πόλιν Ἰαλιάδα, διεκτέμνει τὴν Γενσαῖ μίσθην, ἐπειτὰ ποζῆν αἰαμετρέμενος ἐρημίαν, εἰς τὴν Ἀσφαλίτιν ἔξεισι Λίμνην.

Ἐξὼ ἀπὸ τῆτον πέραν τῆ Ιορδαῖος ἐπίσημος εἶναι ὀ Χείμαρρος Γαβῶν, ὅστις κατερχόμενος πόρρωθεν ἐκ Φιλαδέλφειας, μίγνυται μετὸν Ιορδαῖον Ποταμὸν πλησίον τῶν ἐκροῶν τῆς Γαλιλαίας Θαλάσσης πρὸς Μεσημβρίαν, ἢ μετὰ τούτον ὀ Χείμαρρος Ἀρνῶν, ὀ ὁποῖος κατερχόμενος ἀπὸ οὐδὲ ἀποκρήμνης τῆς, ἢ Φαράγας τῆ ἐπανύμης ὀρρος αὐτῆ Ἀρνῶν, διὰ τῆς Λίμνης Γαζείρ, ἢ διαβαίνοντας τὴν ἀναμετῶξὺ τῶν Ἀμορραίων, ἢ Μωαβιτῶν Γλιῶ, τῶν ὁποῖων ἢ σύνορον ἐρημάτισεν, ὡς ἢ ὑπερον τῶν αὐτῶν Μωαβιτῶν, ἢ Ἰσραηλιτῶν, τέλος εἰς τὴν νεκρῶν εἰσέρχεται Θαλάσσαν.

Ἐκτὸς δὲ τῆ Ιορδαῖος, δέισκεται ἀκόμη εἰς τὴν Παλαισίνην καὶ ὀ Χείμαρρος Κισσῶν, ὅστις ἢ Μαγεδῶν λέγεται, λαβὼν τὴν ἐπανυμίαν ἀπὸ τὸν εἰς αὐτὸν εἰσερχόμενον Χείμαρρον Μαγεδῶν, ἴσως ὀ ἴδιος ἢ Καδημείν, ῥύαξ ὄνας καὶ αὐτὸς, ἀφανιζόμενος εἰς αὐτὸν τὸν Κισσῶν. τοῦτος αὐ καλὰ ἢ νὰ εἶναι μικρὸς εἰς τὸ μέγεθος, διὰ ἕ πολλὰ ὅμως κατορθώματῶ ὄπῃ εἰς αὐτὸν ἔγιναν, πρὸ πάντως ἢ εἶναι, ἢ λέγεται περιβόητος, ὅστις συνάγεται ἀπὸ ἕ νερὰ ὁποῦ κατεβάξουσι ἕ ὕδατῶ ἕ δύο ὀρη, τὸ Θαβάρ, ἢ Ἐσμῶν ὄταν γένων βροχαῖς περισσῶς, ἢ διαπερνῶ πλησίον εἰς ἕς ῥίνας τῆ ὀρους Θαβάρ ἀπὸ τὸ μέρος τὸ ἀνατολικόν. ἐκεῖ ὀ ἀνδρικότῶτος Βαράκ κτ' κράτος ἐνίκησε τὸν Σισάραν. διαμοιράζεται δὲ εἰς δύο αὐτῆς ῥύακας, ἀπὸ οὐδὲ ὁποῖους ὀ ἕνας διατρέχει πρὸς τὰ

Ἀνα-

Ἀνατολικῶν μέρος τῆς Γαλιλαίας, ἢ κατῶντῶ εἰς τὴν Θάλασσαν τῆς αὐτῆς, ὀ δὲ ἄλλος προχωρεῖ πρὸς τὴν Δύσην, καὶ προσλαμβάνοντας ῥύακας καὶ ἄλλους ῥύακας, κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸ ὀρος Ἐφραῖμ, καὶ ἀπὸ ἕ ἕσπι χωρῶν μέρη τῆς Σαμαρείας, ἢ οὐδὲ κάμπες οὐδὲ καλεμένες Ἐσδρελῶν, ἢ τρέχοντες καὶ αὐτὸς τὸ πρὸς Δυσμῶς ἄλλο μέρος τῆς Γαλιλαίας, ἢ φθάνοντας ἕως οὐδὲ πρὸς ποδας τῆ Καρμηλῆς ὀρους, ἔνθα ὀ Προφήτης Ἡλίας ἀπέκτεινε οὐδὲ Γερεῖς τῆ Βάαλ, ἕως τέσσαρα μίλια μακρὰν ἀπὸ τῆς Πτολεμαῖδα, τελευταῖον εἰσέρχεται ἐκεῖ πλησίον ἐν τῆ μεγάλῃ Θαλάσσῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε' ΝΝΑΤΟΝ.

Περὶ τῶν Λιμνῶν, τῶν καὶ Θαλασσῶν ὀνομαζομένων τῆς αὐτῆς Ἀγίας Γῆς.

Ἐκεῖ δὲ ἢ Παλαισίνη διαφόρος Λίμνας, πλεὴν δύο εἶναι διαβόητοι· καὶ ἢ μὲν μία καλεῖται Γενσαρέτις, ἢ Γενσαρέτ, ἢ Τιβεραῖς, ἢ Θαλάσσα Γαλιλαίας, ἢ δὲ ἄλλη, Θαλάσσα Νεκρῶ. ἢ μὲν ἐν Λίμνῃ Γενσαρέτ, κατῶς ἢ ἢ Νεκρῶ, λέγονται Θαλάσσαι, διότι οἱ Ἐβραῖοι συνήθιζουσι μετὰ τὸ ὀνομα τῆς Θαλάσσης νὰ ὀνομαζῶσι κατῶ Λάκκον εἰς τὸν ὁποῖον συναθροίζεται πλῆθος ὕδατων, κἄντε γλυκὰ εἶναι, κἄντε ἀλμυρὰ, τὸ ὁποῖον τῆτον εἶναι συνηθισμένον ἢ εἰς ἄλλα Ἐθνη, ὅθεν ὀ Ἀριστοτέλης ἐν τῶ Περὶ Μετεώρων Βιβλ. πρώτῃ Κεφ. 13. λέγει, „ ὑπὸ τὸν Καύκασον Λίμνη, ἢ καλεῖται οἱ ἐκείσε „ Θάλατταν. ὀ Ἀγαθίας Βιβλ. 3. τῆς γὰρ Λίμνης, ἢ μικρὰν Θαλάσσαν ὀνομαζουσι (οἱ Κέλχοι δηλαδὴ) τὴν εἰς τὸν Εὐξείνον Πόντον ἐμροῦν φερομένην.

Γενσαρέτ δὲ, ἀπὸ τῆς πλησίον Πόλιν Γενσαρέτ, τὴν ὁποῖαν οἱ Ἐβδομήκοντα Μετῶφρασαι τὴν ὀνομαζουσι Χενερέτ. ἢ ἐντεῦθεν ἢ προσεχῆς Θαλάσσα εἰς οὐδὲ Ἀελθμῶς Κεφ. 34. Ἐδα. 11. ἢ Ἰησὺ τῆ Ναυῆ Κεφ. 12. Ἐδαφ. 3. λέγεται Χενερέτ.

ἢ αὐτῆ Λίμνη λέγεται ἀκόμη καὶ Τιβεραῖς ἀπὸ τῆς πλησίον Πόλιν Τιβεραῖδα. ὑπολαμβάνουσιν τινες πῶς αὐτῆ ἢ Πόλις Τιβεραῖς ὀνομαζέτο ἕνα καιρὸν Γενσαρέτ, ἀλλὰ χωρὶς αἰτίας, διότι ἂς λέγει ὀ Γώσηπος, ἢ Τιβεραῖς ἐκατεσκαδόσθη ἀπὸ τὸν Ἡρώδην εἰς τιμὴν τῆ Τιβεραῖς, ὅθεν ἔλαβε ἢ τὸ ἐπώνυμον. λέγεται ἀκόμη Θαλάσσα Γαλιλαίας, ἐπειδὴ ἢ δέισκεται εἰς τὴν Ἐπαρχίαν τῆς Γαλιλαίας, ὀνομαζέται δὲ τὴν σήμερον Γαβαρία διεφθαρμένως ἀπὸ τῆς παρακειμένης αὐτῆ, ὡς εἶπομεν, Τιβεραῖδα, ἢ ὁποῖα εἶχε περιγύρῃς αὐτῆς ἕς Πόλις, τὴν Τιβεραῖδα, τὴν Γενσαρέτ, τὴν Καπερναῦμ, τὴν Χωραζεῖν, τὴν Βηθσαῖδα, τὴν Γεργεσῶ, ἕ Γάδαρα, ἢ ἄλλα Πολύχνια.

Τὰ νεράτης εἶναι ποζῶν καθαρά, ἢ νόσιμα, καὶ ἀπλῶς ὑγιέσασθαι.

Εὐρί-

Εύρισκονται εἰς αὐτὴν καὶ ὄψαρια περισσά, καὶ διάφορα καὶ τὸ εἶδος.

Εἰς τὴν νέαν Διαθήκην εἶναι πολυθρύλητος, ὅσον διὰ τὴν τῆς Κυρίας ἡμῶν εἰς αὐτὴν συχνὴν διάπλασιν, ὅσον καὶ διὰ τὴν τῆς Μαθητῶν αὐτοῦ ἄγρην, καὶ ἄλλα διάφορα θαύματα. ἐν ταύτῃ τῇ Θαλάσσῃ ρίπτοντες οἱ Μαθηταὶ (προσάξαντος τῆς Κυρίας. Γεωγ. 21.) ἠδύκτια εἰς τὸ δεξιὸν μέρος, εἴλκυσαν μεγάλας ἰχθύας εκατοντηκονταετρεῖς, εἰς τὸν ὁποῖον ἀριθμὸν περικλείονται ἔλα καὶ διάφορα εἶδη τῶν ἰχθύων (καθὼς θέλωσιν οἱ περὶ Ζῴων Ἱστορίας ἀκριβεῖς Συγγραφεῖς) τὸ ὁποῖον ἐπροσήμωσαν, ὅτι διὰ τῆς κηρύξεως τῆς Γεωγ. Ἀποστόλων, εἶχαν νὰ ἐλκυσθῶσιν ἀπὸ τῆς ἀλμυρᾶς ὕδατος τῆς Εἰδωλολατρείας, καὶ οἱ ἄγενεῖς, καὶ οἱ ἀγενεῖς, καὶ οἱ πλάσιοι, καὶ οἱ πέντες, καὶ καθὼς γένος αὐθράπων εἰς τὸ Φῶς τῆς Δισεβείας, καὶ Θεογνωσίας. διὰ ταύτης διέρχεται καὶ ὁ Γορδάνης. Διαφανῶς δὲ εἰς τε τὸ μῆκος, καὶ πλάτος αὐτῆς οἱ Συγγραφεῖς, ὅμως ὁ Γώσπητος τῆς δίδει πλάτος μὲν σαδία 40. μῆκος δὲ 100. χεῖρων οὕτως αὐτολεξεί περὶ Γεδαικῆ Πολέμου Βιβλ. 3. Κεφ. 9.

Ἡ δὲ Λίμνη Γενισαῖρ μὲν ἀπὸ τῆς προσεχῆς Χώρας καλεῖται, σαδίων δὲ εὖρος οὕσα τεσσαράκοντα, καὶ πρὸς τέτοις ἐτέρων ἑκατὸν τὸ μῆκος, γλυκεῖα τε ὅμως ἐστὶ, καὶ ποτιμωθέν. καὶ γὰρ τῆς ἐλάδης παχύτητος ἔχει τὸ νάμα λεπτότερον, καθάρα τε ἐστὶ παντοῦθεν, Αἰγιαλοῖς ἐπιλήγησα, καὶ ψάμμο, πρὸς δὲ εὐκρατος ἀρύσασθαι, Ποταμῶν μὲν, ἢ Κελύης προσλίωστέρα, ψυχροτέρα δὲ ἢ καὶ Λίμνης διάχυσιν αἰεὶ μένωσα, καὶ τὸ μὲν ὕδωρ ἐκ ἀποδεί χιόνος ἔχασθαι, ὅπερ θέρους ποιεῖν ἔθος νυκτὸς τοῖς Ἐπιχωρίοις. γέννη δὲ ἰχθύων ἐν αὐτῇ διάφορα πρὸς ὅδῃ ἀλλαχού γυνόν τε, καὶ ἰδεῖν, μέσπε τε ὑπὸ Γορδάνου τέμνεται. Οἱ Νίγερ λέγει, ὅτι ἡ περιμέτρος αὐτῆς περιέχει μίλια 20.

Ἡ δὲ νεκρὰ Θαλάσσα, λέγεται Θαλάσσα Ἀλός, καὶ Ἀλυκὴ, Θαλάσσα Σοδομιτικὴ, Θαλάσσα Ἀραβία, Θαλάσσα τῆς Ἐρήμης, Θαλάσσα Πρώτη, Θαλάσσα Ἀνατολικὴ, Λίμνη Ἀσφαλτίτις, καὶ Θαλάσσα Νεκρά.

Θαλάσσα Ἀλός, καὶ Ἀλυκὴ λέγεται, ἢ ὡς θείωσιτινες πρὸς ἀντιδιαστολήν τῆς Γενισαῖρ, ἢ ὁποῖα εἶναι πότιμος, καὶ γλυκεῖα, ἢ τὸ ἀληθέστερον, διότι γεννᾶται εἰς αὐτὴν ἄλας, καὶ ὅτι τῆς νεράτης εἶναι περισσότερον ἀλμυρὰ ἀπὸ τῆς νερᾶ τῶν ἄλλων Θαλασσῶν.

Θαλάσσα Ἀραβία, διότι πλησιάζει εἰς τὴν Ἀραβίαν. Θαλάσσα τῆς Ἐρήμης, ἢ διότι πλησιάζει εἰς τὴν Ἐρημον Σιν, ἢ διότι παράκενται αὐτῇ τόποι Ἐρημοί, καὶ μάλιστὰ πρὸς τὸν κλῆρον τῆς Γουδα καὶ Νότον, ἢ τὸ κυριώτερον, διότι τῆς περισσότερα παραθαλάσσια τῆς μέση εἶναι ἔρημα, πρὸς ἐνδείξιν, καὶ σημείον τῆς Θεϊκῆς ὀργῆς ὅπερ ἐγένετο παρὰ τοῦ Ἀγίου Θεοῦ εἰς ὅδῃ ποτὲ κατοικούντες αὐτὴν, ὅθεν λέγεται Κεφ. 10. τῆς Σοφίας, Ἐδαφ. 7. οἷς (ὁμιλῶντας διὰ τῆς Σόδομα, καὶ Γόμορρα, ἢτοι ὅδῃ Πενταπολίτας) ἐπὶ μαρτύριον τῆς πονηρίας καπνίζομένη καθέστηκε χέρσος, καὶ ἀτελείην ὄρημα καρποφορῶντα φυτὰ, καὶ τῆς ὁποῖων ἀγανακτῶντες ὁ Κύριος εἶπε τῷ Ἀβραάμ (Γεν. 18. 20.)
κραινή

κραινή Σοδόμων, καὶ Γομόρρας πεπλήθυνται πρὸς με, καὶ αἱ ἀμαρτίαι αὐτῶν μεγάλαι σφόδρα.

Θαλάσσα πρώτη τῆς Γεδαιᾶς, πρὸς ἀντιδιαστολήν τῆς μεγάλης, καὶ Συριακῆς.

Θαλάσσα Ἀνατολικὴ (Γεζεκ. 4. 7.) ὅτι αὐτὴ εἶναι τὸ Ἀνατολικὸν μέρος τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς Ἀγίας Γῆς.

Θαλάσσα Σοδομιτικὴ, ἀπὸ τῆς Πόλεως Σοδόμων, ἣτις ἦτον Μητροπόλις καὶ ἐκεῖσε ἀριστοκρίτων ἄλλων Πόλεων.

Θαλάσσα Νεκρὰ, διότι μήτε γεννᾶ, μήτε τρέφει, μήτε ἀρίσκειται εἰς αὐτὴν κένενα ζωντανόν, ἔτε ὄψαρια, ἔτε ἄλλο ζῶον, εἰς ὅσον ὅτι αὐτὸ ὁ Γορδάνης πλημμυρῶντας, ἤθελε κατεβάσῃ ὄψαρια εἰς αὐτὴν, ἢ ἄλλως ψοφῶσιν, ἢ ἐπαναστρέφονται ὀπισθεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἄλλοθεν ἤθελε φέρῃ τινὰς νὰ ῥίψῃ εἰς αὐτὴν κένενα ζωντανόν, τὸ ὅμοιον πάσχει, διότι ἀπλῶς καθὼς ζῶον ἐν αὐτῇ ἀποθνήσκει.

Λέγεται Λίμνη Ἀσφαλτίτις, διότι ἀναβρῦει ἐκ τῆς πυθμένων αὐτῆς ἄσβεστος, ἣτις ἀέρχεται εἰς τῆς αἰῶν βιαζομένη ὑπότινος πνύματος. Ὁμοίως γίνεταί εἰς αὐτὴν καὶ πίσσα, καὶ θιάφι, καὶ ἄσβολος.

Περὶ ταύτης τῆς Λίμνης πολλοὶ ποῦα, καὶ διάφορα λέγουσι, καὶ ἐκ μὲν τῶν ἀρχαίων ὁ Ἀριστοτέλης Βιβλ. 2. τῆς Μετεωρολογικῶν Κεφαλ. 3. ὁ Στράβων Βιβλ. 16. ἐν τῇ Σεβονίτιδι (διότι αὐτὸς συγχέει τὴν Σεβονίτιδα μετὰ τὴν Ἀσφαλτίτιδα Λίμνην) ὁ Γαλλῶς Βιβλ. 4. Κεφ. 19. περὶ δυνάμεως τῶν ἀπλῶν Φαρμάκων. ὁ Πανσανίας Βιβλ. 5. Κεφ. 7. ὁ Ἀφεικανός, ὁ Τάκιτος Βιβλ. 5. (ἐκ τῶν ὁποῖων τῆς περισσότερα κατὰ τὸν ἐνεσῶντα καιρὸν ἢ πείρα, καὶ ἢ αἰσθησις δὲν τῆς ἀρίσκων ἀληθῆ) ἐκ δὲ τῶν νεωτέρων, Λατίνων μὲν ὁ Βροχάρδος, καὶ Ἀδελχόμιος, καὶ ἄλλοι διάφοροι, ἐκ δὲ τῶν ἡμετέρων, ὁ Ἀλέξανδρος, καὶ οἱ ἔχοντες τῆς βιβλίαντας ἄς τῆς σοχασθῶσιν ἐκεῖ, ἐπειδὴ καὶ τὸ παρὸν συνταγματικὸν δὲν συγχωρεῖ τὸ μῆκος, ὅθεν σημειώνομεν μόνον τῆς πλέον πησᾶ, καὶ παρὰ πᾶσιν ὁμολογώμενα.

Αὕτη λοιπὸν ἀρίσκειται εἰς τὴν Κοιλιάδα ἐκείνην, εἰς τὴν ὁποῖαν ἦσαν ἐκεῖναι αἱ θαυμασταὶ, καὶ περιέφημοι πέντε Πόλεις, δηλαδὴ τῆς Γόμορρα, ἢ Σεβείν, τῆς Σόδομα, ἢ Σιγῶρ, καὶ τῆς Ἀδαμά, τῆς ὁποῖας ὑπερον ὁ δίκαιος κρατῆς Θεός, ὡς εἶπομεν, ὁ βδελυσσόμενος ὅδῃ ἀσελγείας, καὶ ἀσάτης, τῆς ἐκατακαύσει, καὶ τῆς ἐκαταπόντισεν ὁμῶς μετὰ κατοικηθέντας ὀλοτελῶς, εἰς παράδειγμα τῶν μετέπειτα γεννησόμενων ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι ἀκούοντες τὴν τοιαύτην φοβερὰν κατὰδίκην, νὰ τρέμωσιν ὅλας, καὶ νὰ ἀπέχωσιν ἀπὸ τῆς τοιαύτης μυσταρᾶς ἀμαρτίας.

Εἰς αὐτὴν αὐτὸ ῥίψῃ τινὰς πρᾶγμα βαρὺ, δὲν βυθίζεται, ἀλλὰ πλέει ἐπανώθεν ὡς ὁ Φεβλός, τὸ ὁποῖον καὶ ὁ αυτοκράτωρ Οὐεσπασιανός τὸ εἰδοκίμασεν, ἐπειδὴ καὶ δένοντας ἀνθρώπους τινὰς εἰς τὸ εἶναι ἀκινήτους, καὶ ρίπτοντας εἰς αὐτὴν, δὲν ἐκατέβησαν εἰς τὸν βυθόν, ἀλλ' ἐπλεον ἐπανώθεν, ὡς ὅσον οἱ εἰδόμενοι
G
τες

τες πλέειν, ὅσον καὶ οἱ μὴ εἰδότες ἴσονται ἐπαύτως, καὶ καὶ τὸ τὸ εὐδὲν εἰσφέρει-
 ρωσιν, εἰς τὸ ὁποῖον ἀμφιβάλλοντες καὶ ἡμεῖς, (ἔτι ἐν ἑξέει Πρεσβυτέρων διε-
 σκίμενοι) καὶ μὴ εἰδότες τὴν τέχνην παντελῶς τὴν κολυμβῶν, καὶ πλέειν, ἐκ-
 μαμεν τὴν δοκιμὴν μόνου μας, δηλαδὴ εἰσέβημεν εἰς αὐτὴν, καὶ ἐπλέομεν
 ἐπάνω, μετ' ὅλον ὁποῦ ἐπιτηδύσαμεν τὴν λόγους ὅσον ἐδυνάμεθα νὰ κατεδύ-
 σαιμεν.

Τὸ νερόντης εἶναι κατὰ πικρὸν, καὶ παχύ. Ἐξάθη αὐτὴ ἕνα καιρὸν ἐνδοξος, καὶ
 πολυφρύξητος καὶ δι' ἄλλα ποτὰ, ἀλλὰ μάλιστα διὰ τὴν Δεισκομένης εἰς αὐ-
 τὴν, ὡς εἴρηται, πέντε Πόλεις, τῶρα ὅμως εἶναι συχαμερῆ, Φθκτῆ, καὶ ἄ-
 γιος, αὐτὴ ἀξιάται ποτὰς ἀπὸ τῆς ὕδατος ὅπως κατεβαίνουσιν ἀπὸ τὸν Λί-
 βανον, κατ' ὃν καιρὸν αἰαλύσει τὴν ἐκείσε χιόνια, ἢ καὶ ὅταν πέσωσι βροχαῖς
 περισσῆς εἰς τὴν Γαλιλαίαν, ἢ καὶ εἰς τὴν Ὄρη τῆς Γαλααδ, τὴν ὁποῖα δεχό-
 μενος ὁ Ἰορδάνης, καὶ ἀξιάται, τὴν κατεβαίνει ὅλα μέσα εἰς αὐτὴν, εἰς ἣν
 εἰσέρχεται ὁ Χείμαρρος Ἀρνῶν, καὶ ἄλλοι Ρύακες.

Ὅσοι γράφουσι δι' αὐτὴν, τὴν λέγουσι δυσώδη, καὶ ὅτι παντελῶς τριγύρου
 τῆς νὰ μὴ Δείσκονται μίτη δένδρα, μίτη χορτάρια, μίτη ἄλλα εἶδος χλοηφό-
 ρον. καὶ ὅσον μὲν ποτε κινεμένη, καὶ ταραττομένη ὑπὸ τῆς ἀνέμων, νὰ προβαλ-
 λῆ ἀτμὸν θειάδη, καὶ βαρύνουσα, τὴν εἶναι ἀκόλεθον, διότι εἴπομεν πῶς γεν-
 νῆ ἄσβεστον, πίσσαν, ἄσβολον, καὶ θειάφι, πλὴν νὰ εἶναι τὴν νεράτης καὶ φύ-
 σει τοιαύτα, τὴν ἢ πείρα τὸ ἀποδοκιμάζει τὴν σήμερον, διότι ἡμεῖς εἰς αὐτὴν
 ἐνίφθημεν, καὶ ὡς εἴπομεν ἐκολυμβήσαμεν, μείναντες ἰκανῶς ὕψω ἐν αὐτῇ, καὶ
 δὲν αἰσθάνθημεν τινὰ δυσωδίαν, κατὰς μίτη οἱ μετ' ἡμῶν ἄντες, ἀλλὰ καὶ εἰς
 ποτὰς τόπος σιμά, καὶ τριγύρης, καὶ μάλιστα εἰς τὸν τόπον ἐκείνον τὸν ὁποῖον
 ὀνομάζουσι Φέσκαι, εἶναι καὶ ἡ γῆ χλοηφόρος, ἔχει καὶ χόρτα, τὴν ὁποῖα κοινῶς
 τῇ ἐπιχωρίῳ Ἀραβικῇ γλώσσῃ ὀνομάζουσι Λόζα, ἐνταῦθα καὶ τὴν σήμερον γίνεται
 βοσκὴ Ἀραβικῶν ζώων, ἔχει καὶ δένδρα, ἀνὰ καλὰ καὶ αἰωφελῆ. εἶναι ὅμως καὶ
 τὴν ἀληθῆς αὐτὸν, πῶς εἰς μερικὰς τόπος τριγύρης Δείσκονται καὶ πέτραι κε-
 καυμένα, ἐκ τῆς ὁποῖων οἱ Ἀραβες ἀνάπτουσι καὶ πῦρ ὡσαύτ' ἀπὸ ξύλα, τὴν
 ὁποῖας καὶ πέτρας Σοδομιτικὰς ὀνομάζουσι, καὶ ὅταν καίωνται ἀγαίουσι πολλὰ
 δυσωδίαν, καὶ εἰς τὴν αἰαφύεται ἴσως ἐκεῖνο τοῦ Στραβῶνος, ὁμιλῶν τὴν διὰ
 τὴν κύκλῳ αὐτῆς τῆς Θαλάσσης, ἐπ' ὀνόματι τῆς Σερβανίτιδος, ἐν τῷ αὐτῷ εἰ-
 σημένῳ Βιβλ. 16.

» Τὴν δὲ ἔμπυρον τὴν Χώραν εἶναι, τὴν ἄλλα τεκμήρια φέρουσι ποτὰ, καὶ γὰρ
 » πέτρας τινὰς ἐπιεκαυμένας δεικνύουσι τραχείας περὶ Μοασαδα, καὶ Σύριγ-
 » γας ποτὰ καὶ τὴν Γῆν Πετράδη.

Δὲν συμφωνῶσιν οἱ Συγγραφεῖς μίτη εἰς τὸ μήκος, καὶ πλάτος αὐτῆς, διότι
 ἄλλοι θέλουσι νὰ ἔχη πλάτος μίλια ἕξ, μήκος δὲ ὁδοῦ ἡμερῶν τεσσαρῶν, ἢ
 πέντε, ἄλλοι ἄλλως, ὁ δὲ Γώσηπος Βιβλ. 4. Κεφαλ. 8. περὶ Ἰουδαϊκοῦ Πα-
 λέμου τῆς δίδει μήκος σταδία 580. πλάτος δὲ, 150. ὅς τις καὶ οὕτως τὴν πε-
 ριγράφει.

» Ἀξίον

» Ἀξίον δὲ ἀφηγήσασθαι καὶ τὴν φύσιν τῆς Ἀσφαλτίτιδος Λίμνης, ἥτις
 » εἰς πικρὰ μὲν ὡς ἔφλω καὶ ἄγνος, ὑπὸ δὲ κερφότητος καὶ τὴν βαρύνουσα τῆς εἰς
 » αὐτὴν ριφέντων αἰαφέρει, κατὰ δὲ εἰς τὸν βυθὸν οὐδὲ ἐπιτηδύσασθαι
 » ράδιον. ἀφικόμενος γὰρ κατ' Ἰσορίαν ἐπ' αὐτὴν Οὐεσσιανός, ἐκέλευσε τι-
 » νας τῶν νεῖν ἐκ ἐπισαμένων, δεξίνους ὀπίσω τὴν χεῖρας ριφύσαι καὶ τοῦ βυ-
 » θῆ, καὶ συνέβη πάντας ἐπινῆξασθαι κατὰ περὶ ὑπὸ πνύματος αὐτῶν βιαζομένους.
 » ἔσι δὲ ἐπὶ τὴν καὶ ἡ τῆς χροῆς μετὰ βολὴν θαλάσσης. τὴν γὰρ ἐκάστης ἡμέ-
 » ρας τὴν ἐπιφανείαν ἀλλάσσεται, καὶ πρὸς τὴν ἡλιακὰς ἀκτῖνας αὐτὴν γει ποι-
 » κίλων. τῆς μὲντοι ἀσφάλτε κατὰ ποτὰ μέρη βάλως μέλας αἰαδίδωσιν,
 » αἰ δὲ ἐπινῆχονται τὸ, τὴν σχῆμα, καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς ἀκεφάλως παρα-
 » πλῆσαι. προσελώνοντες δὲ οἱ τῆς Λίμνης ἐργάται, καὶ δρασοῦμενοι τὴν συ-
 » νεσῶτος, ἔλκουσιν εἰς τὴν σκάφη, πληρώσασιν δὲ ἀποκόπτειν ἐ ράδιον, ἀλλὰ
 » δι' ἀτονίαν προσήρτηται τῷ μηρῷ τὸ σκάφος, ὡς αὐτὴ ἐμμελίω γυναικῶν
 » αἵματι, καὶ ἔρω διαλύσωσιν αὐτὴν, οἷς μόνου εἶκοι. καὶ χροῆς δὲ ἐ μό-
 » νον εἰς εἰς ἀρμονίας Νεῶν, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἀκεσι σωμάτων. εἰς ποτὰ γοῦν
 » τῆς φαρμάκων παρασμίγεται. αὐτῆς τῆς Λίμνης μήκος μὲν ὀγδοήκοντα, καὶ
 » πεντακόσιοι σταδίοι, κατὰ δὲ ἢ μέχει Ζωάραν τῆς Ἀραβίας ἐκτείνεται, εὖρος
 » δὲ πεντήκοντα, καὶ ἑκατόν. γεινιῆ δὲ ἢ Σοδομίτις αὐτῇ, πάλαι μὲν ἀδαί-
 » μων γῆ, καρπῶν τε ἕνεκα, καὶ τῆς καὶ Πόλεις περὶ αὐτῆς, νῦν δὲ κεκαυμένη
 » πᾶσα, φασι δὲ ὡς δι' ἀσβεστῶν οἰκητόρων κερανοῖς κατὰ φλεγῶν. εἰς γὰρ
 » ἔτι λείψανα τῆς θείας πυρός, καὶ πέντε μὲν Πόλεων ἰδεῖν σκιάς, ἔτι δὲ καὶ
 » τοῖς καρποῖς αὐτῶν αἰαγενναμένῳ, οἱ χροῆς μὲν ἔχουσι τοῖς ἐδαδίοις ὁ-
 » μοίαν, δρεψαμένων δὲ χροῆς, εἰς καπνὸν αἰαλύονται, καὶ τέφρα.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Δ Ε Κ Α Τ Ο Ν .

Περὶ τῆς Ἀγίας Ἰερουσαλήμ, δηλαδὴ περὶ τῆς σημασίας τῆς ὀνόματος αὐτῆς,
 καὶ εἰς ποῖον κλήρον, καὶ φυλῶν ἐδόθη.

Ἀφ' ἧς κατ' ἐπιτομῶν ἐπεριγράψαμεν τὴν Ἀγίαν Γῆν, ἀκόλεθον εἶναι νὰ
 εἰπῶμεν διὰ τὴν ἑξάρτητον Πόλιν αὐτῆς, τὴν Ἀγίαν δηλαδὴ Ἰερουσα-
 λὴμ, ἢ ὁποῖα χροῆματίσασα Μητρόπολις τῆς Ἰουδαίας, καὶ ὑπερέχουσα τὴν ἄλ-
 λας Πόλεις κατὰ μέγεθος, καὶ μεγαλοπρέπειαν, ὅχι μόνον αὐτῆς τῆς Ἰου-
 δαίας, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑψηλῆς ἀπάσης, ὅσαι κατ' εὐκλείαν, καὶ λαμπρότητά ἐπί-
 σημοί εἰσι Πόλεις, ἀπασῶν ποτὰ τῷ μέτρῳ, καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερανέστηκε,
 καὶ πάντοτε ἐξάθη τῆς Ἐπαρχίας αὐτῆς ἀρχαία, πρόκριτος, καὶ ἐπίσημος Πό-
 λις, κατὰ τὸν Εὐσέβειος λέγει, τὴν ὁποῖαν καὶ ὁ Στραβῶν ὀνομάζει (Βιβλ. 16.)
 Μητρόπολιν τῆς Ἰουδαίας, ὁ δὲ θείος Ἰερώνυμος εἰς μίαν αὐτοῦ Ἐπιστολῶν περὶ
 αὐτῆς αὐτῶν γράφει.

» Τῷ παγε εἰς τὴν Γένεσιν, καὶ θείας εὐρεῖ τὸν Μελχισεδέκ, Βασιλεῖα Σα-
 » λὴμ,

», (Ησαϊ. 2. 3.) ἀλλὰ καὶ ὁ Κύριος εἶπεν (Λευκ. 24. 46.) ἔτιως ἔδει παθεῖν τὸν Χριστὸν, καὶ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἐν ὅλῳ κόσμῳ, καὶ ἀφεσθῆναι ἁμαρτιῶν εἰς πάντας τὰς ἡμέρας, ἀρξάμενον ἀπὸ Ἱερουσαλήμ.

Αὕτη ἡ Ἀγία Πόλις αὐτὴ καλὰ καὶ νῦν ὀνομάζεται διαφόρως, ἦτοι Γεβές. Πάλις Δαβίδ. Πόλις Θεῶν. Πόλις τῆς μεγάλης Θεῶν. Πόλις Ἀγία. Ὀρος Σιών. Αἰλία. Σάλεμ. Σαλήμ. Σόλυμα. πλὴν κοινότερον καὶ παρὰ Χριστιανοῖς, καὶ Ἰσραηλῶσι λέγεται Ἱερουσαλήμ. σημαίνει δὲ τὸ ὄνομα, ὡς οἱ τῆς Ἑβραϊδος Φωνῆς εἰδήμονες φέλουσι, ἢ ὅρασις εἰρήνης, παραγόμενον ἐκ τῆς Γὰρ Φωνῆς, σημαίνουσης τὴν ὄρασιν, καὶ τῆς Σάλεμ, δηλώσεως εἰρήνης, ἢ Φωνῆ Κυρίου, ἐκ τῆς Γὰ, καὶ Ὡρ, ὃ δὲ Κεδρῶν εἰς ἄλλον μὲν τόπον λέγει, ὅτι Γεβές ὀνομάσθη διὰ τοῦ καταποικιστῆς Ἱεβουσαίου ἐν αὐτῇ, διότι τὸ Γεβές καὶ τροπικῶς τῆ β'. εἰς β'. γίνεται Ἱερῶ, τὸ δὲ Σάλεμ προστιθέμενον, Ἱερουσαλήμ ὄνομα ἀποτελεῖ.

Εἰς ἄλλον δὲ, ὅτι ἡ Πόλις μὲν πάλαι Γεβές ἐλέγετο, διὰ τὸ τὸν Ἱεβουσαῖον καταποικῆσαι τὸν τόπον ἐκεῖνον, Δαβὶδ δὲ Ἱερουσαλήμ προσηγοῦντο, ἐκ τῆς συμβεβηκότος τεχνολογίας τὸ ὄνομα, ἐν ὧν γὰρ ἐστὶν ὑψηλοῦς κατασκευασμένη, ἐν ᾧ Κύριος ὤφθη τῷ Δαβίδ ἐν ἀλῶνι Ὄρει τοῦ Ἱεβουσαίου (2. Βασιλ. Κεφ. 24.) ἐν τῇ θρασείᾳ τῆ λαὸν διὰ τὴν ἄλογον ἀπειρήθησιν, καὶ τὸ μὲν Ὀρος Ἑβραϊκῆ Φωνῆ λέγεται Ἀρ, ἢ δὲ Πόλις Σαλήμ. ὃ ἐν Δαβίδ νέον τόπον εἰς βασιλεῖον κατασκευάσων, Ἀρσαλήμ ὀνόμασεν, ὃ εἰς τόπος εἰρήνης, Ἱερουσαλήμ δὲ εἰς τὸ Ἑβραϊκὸν παρεπίπνευμένον κέκληται διὰ τὴν κακὴν φωνίαν. ἐκ τῆτων λοιπὸν εἶναι φανερόν ὅτι τινὲς χωρὶς ἀκριβῆ φέλουσι ἁμαρτάνουσι, νομίζοντες μέρος μὲν τῆς Ἑβραϊστικῆς ὀνόματος ἀπὸ τὸ Ἑβραϊκόν, καὶ εἶναι Ἑβραϊκόν, ἦτοι τὸ Ἱερὸν, μέρος δὲ Ἑβραϊκόν, ἦτοι τὸ Σαλήμ, καὶ ὡν κατὰ σύνθεσιν τὸ, Ἱερουσαλήμ.

Λέγουσιν καὶ τῆτο, ὅτι ἐκ τῆς Ἱερῶ, καὶ τῆς Σολομώντος, ὀνομάσθη Ἱερὸν Σολομώντος, καὶ παρηλλαγμένως Ἱερουσόλυμα, ὅμως μήτε τῆτο δὲν ἔχει βασιλείαν ἀληθείας τινός.

Ἀφ' ἧ οἱ Χανααῖοι ἐδιώχθησαν ἀπὸ τῆς Ἀγίας Γῆς παρὰ τῆς Ἰσραηλιτικῆς, καὶ εἰς τὴν ἀποικίαν ἐν ὑπέροισι εἰς τὰς δώδεκα φυλάς παρὰ Ἰησοῦ τῆς Ναυῆ, αὐτὴ καλὰ καὶ ἄλλοις δὲν φέλουσι ἡ Πόλις καὶ αὐτῆς, πλὴν χρεία ἦτον νὰ δοθῆ ἑστία φυλῶν καὶ αὐτῆ, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ Πόλεις τῆς Χανααίας. Ἀπορεῖται λοιπὸν εἰς ποίαν νὰ ἐδόθη, καὶ ἔχομεν ἀπὸ τῆς Θεῆς Γραφῆς, ὅτι νὰ ἐπίσταν εἰς τὸν κληρὸν τοῦ Ἰουδα, καὶ τῆς Βενιαμίν, πλὴν δὲν ἀποκλείεται ἀπὸ αὐτῆ καὶ ἡ Λαβιτικὴ, καὶ ἡ Γερατικὴ φυλὴ, ἐπειδὴ μὲν τὸ νὰ δοθῆτο εἰς αὐτὴν, Ναός, καὶ Τραπέζα τῆς Κυρίου, δὲν ἔπρεπε νὰ λείπωσιν ἀπ' ἐκεῖ καὶ οἱ τῆς Ναφ, καὶ τῆς Τραπέζης δευδόντες, ὅθεν ὅχι μόνον Βασιλικὴ, ἀλλὰ καὶ Λαβιτικὴ, καὶ Γερατικὴ Πόλις ὀνομάσθη, καὶ ὃ ἐν αὐτῇ βασίλισσας Μελαχισδὲκ δὲν ἐσάθη μόνον Βασιλῆς αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ Ἱερῶ τῆς Θεῶν τῆς ὑψίστης.

Ὅτι λοιπὸν ἐπίσταν εἰς τὸν κληρὸν τῆς Ἰσραήλ, εἶναι φανερόν ἀπὸ τὸ Βιβλίον Ἰησοῦ τῆς

», σὲ τῆς Ναυῆ, καὶ ἐκ ἠδυνήθησαν οἱ Ἰσραηλιτῆς Ἰσραήλ ἀπολέσαι αὐτοῦ, καὶ καταποικῆσαι οἱ Ἱεβουσαῖοι ἐν Ἱερουσαλήμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης (Κεφαλ. 15. 63.) διότι ἀπ' αὐτοῦ ἦτον χρεία νὰ πολεμηθῶσιν, ὡς ἔστις δηλαδὴ τῆς Ἱερουσαλήμ εἰς τὸν κληρὸν αὐτῆς, καὶ νὰ διωχθῶσιν ἐκείθεν φέλουσι ἐκδικήσῃ, καὶ νὰ πεμφθῶσιν οἱ Ἰσραηλιτῆς Ἰσραήλ, ἐν τῇ ὁποίᾳ Φωνῆ Ἰσραήλ δὲν τυχαίνει νὰ ἐπισηθῶσιν ὅλοι οἱ κατὰ τὴν Ἰσραηλιτικὴν, καὶ ὅσοι ἔλαβον τὴν ἀρχὴν τῆς Ἰσραήλ, ἀλλὰ μόνον μερικῶς, οἱ κατὰ τὴν δηλαδὴ ἀπὸ τὸν Ἰσραήλ τὸν τῆς Ἰακώβ, ὅστις ἦτον Πατριάρχης, καὶ κεφαλὴ μιᾶς, καὶ μόνος Φυλῆς.

Ὅτι δὲ πάλιν μέρος αὐτῆς ἐπίσταν καὶ εἰς τὴν φυλὴν τῆς Βενιαμίν, φαίνεται αὐτῆς καὶ αὐτῆς Ἰησοῦ τῆς Ναυῆ, ὅστις ἀρραβωνίους τὰς Πόλεις τῆς Φυλῆς τῆς Βενιαμίν, ἀναμετρήσας εἰς αὐτὰς ἀρραβωνίους καὶ τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ Γεβές. αὐτῆς ἐστὶν ἡ Ἱερουσαλήμ (Κεφ. 18. 28.) καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς αὐτῆς Κεφαλῆς προστίθησιν, αὐτῆ ἡ κληρονομία τῶν Βενιαμίν, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ Κεφαλῆ τῆς Κεφαλῆς, Ἐδαφ. 21. λέγεται, καὶ τὸν Ἱεβουσαῖον τὸν καταποικῆσαι ἐν Ἱερουσαλήμ ἐκ ἐκκληρονομήσων οἱ Ἰσραηλιτῆς Βενιαμίν, καὶ καταποικῆσαι ὁ Ἱεβουσαῖος μετὰ τῶν Ἰσραηλιτῶν τῆς Βενιαμίν ἐν Ἱερουσαλήμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης.

Εἰς λύσιν λοιπὸν αὐτῆς τῆς ἀπορίας ἄλλοι λέγουσι, ὅτι τὸ Ὀρος Σιών, ἦτοι ἡ ἀνωτέρα Πόλις νὰ ἐπίσταν εἰς τὸν κληρὸν τοῦ Ἰουδα, ἄλλοι φέλουσι, πῶς ὅχι μόνον ἐν τῇ Σιών, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ ταύτης Συγατῆ, ἦτοι τῇ κατωτέρᾳ Πόλει νὰ εἶχε μερῆς καὶ ἡ φυλὴ τῆς Βενιαμίν. φέλουσι δὲ καὶ αἰτίαν τοιαύτην, ὅτι μὲν τὸ νὰ ἐμετρεῖ νὰ κτισθῆ ὁ Ναός εἰς αὐτῆ παρὰ τῆς Σοφώτατος Βασιλείας Σολομώντος, ἐτύχε νὰ δοθῆ παρ' αὐτῆ μέρος μὲν αὐτῆς εἰς τὴν φυλὴν τῆς Ἰουδα, καὶ μέρος εἰς τὴν φυλὴν τῆς Βενιαμίν, καὶ τῆς Βενιαμίν νὰ ἐδόθη τὸ μέρος ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτον ἡ Τραπέζα, καὶ τὴν προφητείαν τῆς Ἰακώβ λέγοντος (Γενεσ. 49. 27.) » Βενιαμίν λύκος ἀρπαξ τὸ πρῶτον ἔδεται ἔτι, καὶ εἰς τὸ ἐσπέραις δίδωσι τροφὴν, καὶ ὁποῖα οἱ Ἑβραῖοι καὶ τὸν Θεῖον Ἱερώνυμον ἐν τῷ περὶ Ἑβραϊκῶν ζητημάτων Βιβλίῳ, ἔτω καὶ ἐρμηνεύουσι, πῶς ἡ Τραπέζα ἐν τῇ ἐθύοιτο καὶ τῆς Βενιαμίν.

Τῆτο λοιπὸν σημαίνει, ὅτι οἱ Ἱεραῖοι τὸ πρῶτον νὰ ἐθύοιτο καὶ τῆς Βενιαμίν, καὶ τὸ ἐσπέραις ἐμετρεῖτο ἀναμετρήσων καὶ προσφερόμενα παρὰ τῆς λαὸν ἐν τῷ Ναφ καὶ τῆς νομικῆς διατάξεως. λέγουσι δὲ πρὸς τῆτο, ὅτι ἔτιως φημιδομήσων τὸν Ναὸν ὁ σοφώτατος Σολομών, ὡς τῆς μέγας ἐκεῖνης, τὸ ὁποῖον ὀνομάζετο Ἀγία Ἀγίων, τὸ μὲν ἡμισυ τῆς οἰκοδομῆς αὐτῆ νὰ ἦτον εἰς τὴν φυλὴν τῆς Βενιαμίν, τὸ δὲ ἄλλο ἡμισυ εἰς τὴν φυλὴν τῆς Ἰσραήλ, ὅθεν καὶ τὸ ἡμισυ τῆς Κιβωτῆς, καὶ ἕνα ἀπὸ τῆς Χερουβίμ τὸ ἐπάνω αὐτῆς, καὶ τὸ ἄλλο τὸ παρὰ τῆς Σολομώντος κατασκευασθῆν, καὶ ἐπάνω αὐτῆς αὐτῆς ἀνατεθῆν, καὶ ἦτον κληρὸς τῆς Βενιαμίν, καὶ τὸ ἄλλο ἡμισυ τῆς Κιβωτῆς, καὶ τὸ ἄλλο Χερουβίμ τὸ ἐπάνω αὐτῆς, καὶ τὸ ἕτερον τῆς Σολομώντος, καὶ ἦτον εἰς τὸν κληρὸν τῆς Ἰσραήλ, καὶ ἀπὸ τῆτο ἠκολούθησεν, ὅτι καὶ οἱ Βασιλεῖς τῆς Ἱερουσαλήμ νὰ ἐκλέγοντο ἐκ τῆτων τῆς δύο φυλῶν, καὶ πρῶτον ἐκ τῆς Βενιαμίν ὁ Σαβλ, ὅστις διὰ τῆς ἁμαρτίας αὐτῆς ὑπερήθη τῆς Βασιλείας, καὶ ἐπέ-

επέρασαν αὐτὴ εἰς τὴν Φυλὴν τῆς Γεδά, ἐκ τῆς ὁποίας πρῶτος ἐσάφη Βασιλεὺς ὁ Δαβὶδ, ὅστις ἔλαβε τὴν Σιών, καὶ πολεμήσας, καὶ διώξας ἐδὺν Ἰεβουσαίους, τῆ ὁποίας διάδοχος ἐγένετο ὁ Τίος αὐτῆς ὁ Σολομὼν, καὶ οἱ ἄλλοι καὶ ἡ Ἄξιον Βασιλεῖς τῆς Γερουσαλήμ. ἐκ τῶν ῥηθέντων λοιπὸν, καὶ ἐκ τῶν ἀναγινωσκομένων ἐν τῇ β'. Βίβλῳ τῶν Βασιλείων, καὶ εἰς τὴν Παραλειπόμενα, καὶ εἰς τὴν Βίβλια πῦ Εὐδρας βεβαιεῖται, ὅτι καὶ ἡ Λαβιτικὴ Φυλὴ νὰ εἶχε μερίδα καὶ ἐν τῇ Γερουσαλήμ, διότι καὶ ἔξ αὐτῆς ἐλαμβάνοντο οἱ τῆς Γερῆς Λειτουργοί.

Ἐκ τῶν ἀνω εἰρημένων λοιπὸν συνάπτεται ἐπίσημον ἀμάρτημα τῆς Ἀδειχομίας λέγοντος, ὅτι ἡ Γερουσαλήμ ἦτον μόνον εἰς τὸν κλῆρον τῆς Βενιαμίν, καὶ ὄχι καὶ τῆς Γεδά, τὸ ὁποῖον φανερὰ λέγεται εἰς τὸ 15. καὶ 18. Κεφάλαιον Ἰησὲς τοῦ Ναυῆ. αὐ καλὰ λοιπὸν καὶ εἰς τὴν Γερουσαλήμ νὰ εἶχον μερίδιον καὶ αἱ δύο φυλαὶ τῆς Βενιαμίν, καὶ τῆς Γεδά, ὅμως ἰδιαζόντως λέγεται νὰ εἶναι εἰς τὸν κλῆρον, καὶ Πόλις τῆς Βενιαμίν, τὸ ἓνα, ἐπειδὴ καὶ τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς δέσκειται εἰς τὸν κλῆρον αὐτῆς, καὶ μάλιστα τῆς Γερῆς. τὸ ἄλλο, ὅτι οἱ Τιοὶ τῆς Βενιαμίν παλαιῶν ἐκατοικῶσαν εἰς αὐτῶν, ἡ δὲ Φυλὴ τῆς Γεδά εἰσῆλθεν ἐκεῖ ἀπὸ τὸν καιρὸν τῆς Βασιλείας Δαβὶδ, ἐπειδὴ καὶ αὐτὸς τὴν ἐκατοικῆσεν Μητρόπολιν ὅλας τῆς Ἰσραηλιτικῆς Λαῆς, καὶ τῆς Βασιλείας, εἰς τῆς ὁποίας δύο φυλαὶ προσετέθη τρίτη καὶ ἡ τῆς Λαβι, ἀφ' οὗ ἐφέρθη ἐκεῖ ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, καὶ ἡ Τράπεζα, καὶ τὰ λοιπὰ ἱερά, καὶ ἀποδομήθη καὶ ὁ Ναὸς τῆς Θεῆς, καὶ εἰσῆχθησαν εἰς αὐτὸν, αὐ καλὰ καὶ ὄχι πάλιν ἅπανα ἡ Λαβιτικὴ Φυλὴ νὰ ἐκατοικῶσαν εἰς αὐτῶν, ἀλλ' ὅσοι μόνον ἔξ αὐτῆς ἔκαμναν χρεῖα νὰ δέσκεινται εἰς δέξασιν τοῦ Ναῦ, οἱ δὲ λοιποὶ κατοικῶσαν εἰς τῆς Πόλεις αὐτῆς, καὶ εἰς τὸν διατεταγμένον καιρὸν ἀνήρχοντο ἐν αὐτῇ εἰς λειτουργίαν τῆς Ναῦ, καὶ τὴν διατάξιν τῆς Βασιλείας Δαβὶδ, καὶ ὅρα περὶ τούτου τὸ 24. Κεφάλαιον τοῦ πρώτου τῶν Παραλειπομένων.

Ἐπειὶ καὶ τὴν παραδοσὴν τῶν Ἰεβουσαίων, ἡ Γερουσαλήμ αὐ καλὰ καὶ νὰ ἦτον εἰς τὸν κλῆρον τῆς Βενιαμίν, ἐσάφη ὅμως κοινὴ καὶ τῶν δώδεκα φυλῶν, ὅθεν μήτε δέσκειτο εἰς αὐτῶν Οἶκος μισθωτὸς, ὄντες δὲ χρεῶσαι ὅλοι οἱ Ἰεβουσαῖοι καὶ τὴν νομικῶν προσαγγίαν, νὰ συντρέχωσαν εἰς αὐτῶν τρεῖς φορὰς κατ' ἔτος, εἰχον ἅπτα κοινὰ ἀνοικῶν ἐτοιμασμένα μετ' ἐρωμίας, καὶ ὅσοι ἀπ' αὐτῶν ἐπρόλαμβάνον νὰ εἰσέλθωσαν εἰς αὐτῶν πρῶτον, οἱ μετέπειτα ἐρχόμενοι δὲν ἐδύνοντο νὰ ἐδὺν μετεκινήσωσαν ἀπ' ἐκεῖ, ἐπειδὴ καὶ ὡς εἶπομεν, ἡ Πόλις ἦτον κοινὴ κοινῶς, καὶ ἀδιαφόρως τῶν δώδεκα φυλῶν, καὶ δὲν ἐμερίζετο καὶ φυλαὶ, ὡς νὰ εἶχον καὶ ἡ καθεμία ξεχωριστὰ διωρισμένον μερίδιον, καθὼς ἦτον διωρισμένοι οἱ δώδεκα κληροὶ εἰς καθὲ μίαν ξεχωριστῶν φυλῶν.

Ποῖον δὲ μερίδιον νὰ ἐσάφη τῆς Γερουσαλήμ τῆς Φυλῆς τῆς Γεδά ἀνεκλιβόμενος, καὶ ποῖον τῆς Βενιαμίν, εἰς ἡμᾶς περὶ τῆς εἶναι, καὶ μάλιστα ἀδιόριστος παρὰ τῆς Γραφῆς ἡ ἀκριβὴς ἐρῶνα αὐτῆ. ὁμολογεμένως ὅμως φαίνεται, ὅτι τὸ ὄρος Σιών, καὶ τὸ μέρος τὸ Νότιον νὰ ἐσάφη μερίδιον τῆς Γεδά, τὸ δὲ ἱερόν, ἡ τὸ ἔλον, ἡ τὸ πλεῖστον μέρος αὐτῆς, καὶ τὸ Βόρειον μέρος, μερίδιον τῆς Βενιαμίν.

μιν. Διὰ νὰ μείνη ὅμως αὐτὴ ἡ ἔξέτασις, καὶ ζήτησις ἐλαττωτέρα ἀπὸ μακρὰς λόγων, καὶ πᾶσαν ἀλλῶν ἐρῶνα, τὸ βεβαιότερον εἶναι τῆτο.

Ἐμνεῖ ξεχωριστὸς κληρὸς, καὶ Πόλις τῆς Ἀγίας Θεῆς, ὅθεν μόνος αὐτὸς λέγει ὁ Κύριος (Ματ. 3. 35.) μήτε (ὁμοῦσαι) εἰς Γερουσόλυμα, ὅτι Πόλις ἐστὶ τῆς μεγάλης Θεῆς, ὅθεν καὶ ὁ Προφήτης Δαβὶδ τῆτο ἀνιττόμενος ἔλεγε (Ψαλ. 131.) „ ἔξελέξατο Κύριος τὴν Σιών, ἠρετίσατο αὐτὴν εἰς κατοικίαν ἑαυτῶν, αὐτὴ ἡ „ κατεπαυσῆς με εἰς αἰῶνα αἰῶνος, ὅθεν κατοικήσω ὅτι ἠρετίσα μὲν αὐτῶν.

Διὰ τῆς τῶν μετεγενέσεσιν εἰδήμονες τῆς Ἰεβουσαϊκῆς Φωνῆς φέρονται, ὅτι τὸ Γερουσαλήμ νὰ σημαίνῃ προσφύεσεν, κληρονομίαν ἐξέλιψεν (ἐκ τῆς ἱερός, ἡτοι γερῆς, τὸ ὁποῖον κυρίως σημαίνει κληρονομίαν) καὶ ὄχι ὄρασιν, διότι ἀφ' οὗ ὁ Προφήτης Δαβὶδ ἐφανέρωσε Μητρόπολιν αὐτῶν τὴν Πόλιν παντὸς τῆς Ἰσραηλιτικῆς Γένος, καὶ βασιλικῶν, καὶ ἱερατικῶν, καὶ ἀφ' οὗ ὁ Τίος τε ὁ Σολομὼν ἀποδομήσεν τὸν Ναὸν εἰς αὐτῶν, ἠκολούθησεν εἰρήλῃ ὄχι μόνον εἰς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ εἰς ἅπαν τὸ Ἰεβουσαϊκὸν γένος, ὡς τὸ βεβαιώνουσι τὰ λοιπὰ τῆς ἰδίας Ψαλμῶν.

„ Τὴν δὲ αὐτῆς ἀλογῶν ἀλογῆσω, ἐδὺν ἱερεῖς αὐτῆς ἐνδύσω σωτηρίαν, ἐδὺν πτωχὸς αὐτῆς χορῶσω ἄρτον, καὶ τὰ λοιπὰ. καὶ τί τὸ ποῦν καὶ ὁ ἴδιος Θεὸς αὐτῆς μὴ ἔχων τὸ πρῶτον οἶκον βεβαιῶν εἰς λατρείαν αὐτῆς, ἀλλὰ ποτὲ μὲν ἐν Γαλιλαίῳ, ποτὲ δὲ ἐν Σηλω, ποτὲ δὲ ἐν Γαββα, καὶ ἄλλοτε εἰς ἄλλους τόπους, εἰς ἃς μετεφέροντο ἡ Κιβωτὸς, ἡ Σκηνὴ, καὶ τὰ λοιπὰ ἱερά, τελευταῖον ἀποδοκιμάσας ἐδὺν λοιπὰς παύσας, εἰς αὐτῶν ἠυδοκήσεν νὰ ἔχη σφερόν, καὶ ἀμετακίνητον οἶκον αὐτῆς.

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ε Ν Δ Ε Κ Α Τ Ο Ν .

Ποῖος πρῶτος ἐδεμελίωσε αὐτῶν τὴν Πόλιν τὴν Ἀγίαν, καὶ ὅτι ἀποδομήθη εἰς τέσσαρα ὄρη, καὶ ποῖα λέγεται παλαιὰ Γερουσαλήμ, καὶ ποῖα νέα.

Ποῖος πρῶτος ἐδεμελίωσε αὐτῶν τὴν Πόλιν, ἀποδομήθη διαφωνία ἀναμετρήσῃ εἰς ἐδὺν Συγγραφεῖς. ἡμεῖς ὅμως ἀκολουθῶντες ἐδὺν πλεον ἐπισημοτέρως, λέγομεν, ὅτι ἐχρημάτισε πρῶτος Κτίτωρ, καὶ Πολιτικὸς αὐτῆς ὁ Μελχισεδέκ, καθὼς καὶ Βασιλεὺς, καὶ ἱερεὺς τῆς αὐτῆς ὁ αὐτός. ὅθεν λέγεται ἐν τῇ Γενέσει (Κεφ. 14. 18.) „ καὶ Μελχισεδέκ Βασιλεὺς Σαλήμ ἔξελύθη „ κεν ἄρτον, καὶ οἶνον, καὶ δὲ ἱερεὺς τῆς Θεῆς τῆς ὑψίστης. Καὶ αὐ καλὰ νὰ ἦτον καὶ ἄλλαι Πόλεις τῆς τοῦ ὀνόματος, καθὼς εἶναι φανερόν καὶ παρὰ τῆς Εὐαγγελιστῆς Ἰωάννη (3. 23.) „ καὶ δὲ ὁ Ἰωάννης βαπτίζων ἐν Αἰνῶν ἐγγὺς τῆς Σαλήμ. πλὴν ὡς εἶπομεν, οἱ δοκιμώτεροι Συγγραφεῖς βεβαιώνουσι πῶς ὁ Μελχισεδέκ νὰ μὴ ἐσάφη Κτίτωρ, καὶ Βασιλεὺς εἰς ἄλλῶν, ἀλλ' εἰς αὐτῶν, περὶ ἧς ἡμῖν ὁ λόγος. πλὴν ἡ ἔτος, ἡ ἄλλως, αὐτὴ ἡ διαφορὰ δὲν λυμάνεται τὴν ἀσέβειαν. εἰς τῆτο ὅμως ὅσοι περὶ τῆς οἰκοδομῆς αὐτῆς γράφουσι, εἶναι σύμφωνοι πάντες

πῶς ἅπανα ἡ Πόλις ἀποδόμητο, καὶ περιεκλείετο εἰς τέσσαρα ὄρη, καὶ κατασκευάσθη κατ' ἀρχὴν, καὶ ἄλλοις τῆς οἰκοδομῆς αὐτῆς, ἀλλὰ μετέπειτα τῷ Μελχισεδέκ, καὶ κατὰ διαδοχὴν παρὰ τῶν βασιλευσάντων, καὶ ἀρχόντων εἰς αὐτὴν καὶ διαφόρους καιροὺς, καθὼς εἶναι φανερόν εἰς τὸν ἱερὸν παλαιὸν Κώδικα, καὶ εἰς τὸν Γόσηπον, καὶ ἄλλας Συγγραφεῖς.

Τὸ πρῶτον λοιπὸν ὄρος αὐτῆς ἦτον ἡ Σιών. τὸ δεύτερον, τὸ λεγόμενον Ἀκρά. τὸ τρίτον, τὸ Μορία. τὸ τέταρτον, τὸ Βεζεθά. ἐδιαιρέτο δὲ καθὼς ὁ Γόσηπος λέγει (Βιβλ. 5. Κεφ. 4. περὶ Ἰσραὴλ πολέμου) εἰς τὴν αἰωτέραν (ἥτις καὶ αἰὶν ἀγορὰ ἐλέγετο) καὶ κατωτέραν Πόλιν, αἱ ὁποῖαι καὶ ἐχωρίζοντο ἀλλήλων μετὰ μίαν βαθυτάτην Φάραγγα, ἡ ὁποία ἐλέγετο Μελά, ὁ δὲ Γόσηπος τὴν ὀνομάζει Τυροποιόν. ἡ αἰωτέρα περιελάμβανε τὸ ὄρος Σιών, ὡς τὴν ἀφ' ἧς οἱ Ἰσραηλιῖται (καὶ διὰ τὸ ἦν αὐτῶν Ἰεβὺς ἐκαλεῖτο, ὡς εἴρηται) ἀχρι τῆς Βασιλείας Δαβὶδ, ὅστις καὶ κατὰ πολεμίστας αὐτῶν, καὶ ἔξωσάσας αὐτῶν, καὶ πλατύνας μετὰ διαφόρων οἰκοδομῶν, Πόλις Δαβὶδ ὀνομάσθη, καὶ ἰδίως Πόλις Σιών ἐλέγετο, καὶ Πόλις αἰωτέρα, ὡς ἐν ὑψηλοτέρῳ τόπῳ κειμένη ἀπὸ τὴν λοιπὴν Πόλιν.

Τὸ ἄλλο, Πόλις κατωτέρα ὡς ἐν χαμαλωτέρῳ τόπῳ κειμένη, καὶ ἀντιπροσώπως τῇ αἰωτέρῃ, ὅντος καὶ τῶν ὄρων Ἀκρά χαμαλωτέρας ἀπὸ τὸ ὄρος Σιών. ἡ αὐτὴ ἐλέγετο καὶ Ἀκρά ἀπὸ τὸ ῥῆθ' ἐν ὄρει, καὶ ἀπλῶς Ἰερουσαλήμ κατὰ τὸ περιεκτικὸν ὄνομα ὅλης τῆς Πόλεως, διότι ἦτον τὸ μείζον, καὶ πλείον μέρος αὐτῆς, ὅθεν καὶ ὁ Γόσηπος ἐν τῷ αἰὶν εἰρημένῳ Κεφαλαίῳ λέγει, πῶς ἐπαύει εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν, ἡ ὁποία καὶ Λόφης καλεῖται, ἦτον οἰκοδομημένη πᾶσα ἡ Πόλις.

Τῶν δὲ δύο μέρων τῆς Πόλεως ἐχωριστὰ ἀνιπτόμενος καὶ ὁ Ἡσαΐας εἶπεν (Κεφ. 2. 3.) ἐκ Σιών ἔξελεύσεται νόμος, καὶ λόγος Κυρίου ἐκ Ἰερουσαλήμ.

Ἡ αὐτὴ ἐλέγετο καὶ Θουγάτης Σιών, διότι ἐφάνετο πῶς γεννᾶται τρεῖς ἡμέρας ἐκ τῶν ὄρων Σιών, ὡς ὅντος τῆς ὑψηλοτέρου τῶν Ἀκρά, ὡς εἴρηται ἤδη. λέγεται Πόλις τῆς μεγάλης Θεῆς, τὸν δὲ διὰ τὴν αὐτὴν εἶχε ἀγιότητα ἐν τῷ Μωσαϊκῷ νόμῳ, ὅσον ὅτι καὶ εἰς αὐτὴν ἀποδομήθη ὁ Ναός, εἰς ὃν ἐπροσκυνεῖτο ἀγιῶς, καὶ Θεοσεβῶς ὁ εἰς καὶ μόνος Θεός, ἐπειδὴ τότε ἦτον γνωστός ἐν μόνῃ τῇ Ἰσραὴλ ὁ Θεός, ὅστις καὶ μέγας λέγεται εἰς διαστολὴν τῶν ἄλλων ψευδονύμων Θεῶν, καὶ ὅτι εἰς αὐτὴν ἠῶσαν τόσοι Ἄγιοι Πατεράρχαι, τόσοι Ἄγιοι Προφῆται, καὶ δι' ἄλλα πολλα, καὶ μάλις κυριώτερον διὰ τὸ ὅσα ἐνεργήθησαν εἰς αὐτὴν ἐν τῷ Εὐαγγελικῷ Νόμῳ, καὶ τῇ νῦν χάριτι, ἐπειδὴ ἄλλοις ἐν τῇ γεννήσῃ τῆς Κυρίας μας, εἰς αὐτὴν τὸν ἐπρόσφερον ἡ Ἄγια Μήτηρ αὐτῆς ὡς βρέφος. εἰς αὐτὴν ἐφάνετο καὶ ὁ ἴδιος Χριστός ὁ Θεός καὶ πλείονα ὑπερφυῖ μυστήρια, καὶ τέλος, εἰς αὐτὴν ἐτελείωσε τὸ ἔργον τῆς Θεῆς αὐτῆς Οἰκονομίας, ὡς πλατύτερον εἶπομεν αἰωτέρα Κεφ. 10.

Τὸ τρίτον ὄρος Μορία, τὸ ὁποῖον καὶ αὐτὸ ἐγένετο μέρος αὐτῆς εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Δαβὶδ, καὶ μάλις τοῦ Σολομῶντος, οἰκοδομήσας εἰς αὐτὸ τὸν περιεκλείον Ναόν, καὶ ἄλλας μεγαλοπρεπεῖς Οἰκοδομὰς, καὶ μετ' ἐκείνου ἄλλοι

Βασι-

Βασιλεῖς τῆς Ἰσραὴλ, καὶ Ἀρχηγοί, ἐπρόσθεσαν καὶ ἄλλας, καὶ ἐπεεκλείσαν καὶ αὐτὰς εἰς τὴν Ἰερουσαλήμ.

Τὸ τέταρτον ὄρος Βεζεθά (σημαίνει δὲ ἡ λέξις Καινόπολις, ἢ Νεάπολις) διότι κατ' ὀλίγον ἀνέκτισαν τῶν Οἰκοδομῶν καὶ τὸ μέρος τῆς Μορίας, καὶ Βεζεθά, ἐφάνη προσθήκη εἰς τὸ μέσον ὡσαύτῃ ἄλλη μία Πόλις δεύτερα καινέρα, πλὴν μετὰ τὸ νὰ ἐγίνοιτο πρότερον αὐτῆς τῆς νέας Πόλεως καὶ ἄλλαι οἰκοδομαὶ ἀξιοπρεπεῖς ἀναμειβόμεναι εἰς τὴν Βόρεια Τείχη τῆς κατωτέρας Πόλεως, καὶ ὁποῖα καὶ παλαιὰ, καὶ ἀρχαῖα ἐλέγοντο, καὶ τὴν Δυτικὰ τῆς Βεζεθά, ἦτοι τῆς νέας Πόλεως, ἐφάνησαν καὶ αὐτὰ ὡς ἄλλη δεύτερα Πόλις, καὶ οὕτως ἐλέγετο Πόλις δεύτερα, πλὴν μετὰ τὸ νὰ ἐπεεκλείοντο καὶ αἱ τρεῖς ἀπὸ ἑνα κοινὸν Τείχον τετραγύρου, ὀνομάζοντο μετὰ ἑνα κοινὸν ὄνομα Ἰερουσαλήμ, αὐτὰ κατὰ καὶ πάλιν καθὼς μία ἀπ' αὐτῶν ἐχωρίζετο κατὰ τὴν ἑνδον μετὰ ἑξωχωριστὰς ἰδίους τείχους, καὶ τὸ ἐξάθη αἰτία νὰ εἰπωσιν, καθὼς καὶ ὁ Γόσηπος ἐν τῷ ἰδίῳ αἰωτέρῳ Κεφαλαίῳ λέγει, πῶς εἶχε τρεῖς Τείχη.

Διαφώνησαν οἱ Συγγραφεῖς καὶ περὶ τῆς θέσεως τῶν ὄρων τῶν τῶν, πλὴν ἡμεῖς ἀκολουθῶντες τῶν πλείον ἐπιστήμων, καὶ μάλις πάντων τῶν αἰσθησάντων, ἥτις εἶχε τὸ πλεον βέβαιον, καὶ ἀξιόπιστον ἐν τοῖς τοῖς τοῖς, λέγομεν βεβαίως, καὶ ἀντιρρήτως, πῶς τὸ ὄρος Σιών εἶχε τὴν ἑνδον αὐτῆς πρὸς τὴν Μεσημβρινὰ τῆς Πόλεως, τὸ Ἀκρά πρὸς τὴν Βόρεια, τὸ Μορία πρὸς τὴν Ἀνατολικὰ, καὶ Βεζεθά πρὸς τὴν Προσάρκτια μέρη τῆς αὐτῆς, κλίνον πρὸς τὴν Δύσην, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν τὴν θέσιν γίνονται διακρίσεις καὶ ὅσα περὶ αὐτῆς λέγονται ἐν τοῖς ἱεροῖς Βιβλίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις Συγγραφεῦσι, καθὼς αὐτὸ ἄλλως ἐνοουθῆ τῶν ὄρων ἢ θέσις, μένει δυσκατάληπτα.

Ὁκοδόμητο λοιπὸν αὐτὴ ἡ Ἄγια Πόλις ἐν ὄρει, ὅθεν ὁ Δαβὶδ. „Οἱ θεμέλιοι αὐτῆς ἐν τοῖς ὄρει τοῖς Ἄγιοις, καὶ ἦσαν ὅσοι ὄφθαλμοί μου εἰς τὸ ὄρη, ὅθεν ἦξει ἡ βοήθειά μου. καὶ ὁ Ἡσαΐας (2. 2.) Ἐς αὐτὴν ἐν ταῖς ἑσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος Κυρίου, καὶ ὁ Οἶκος τῆς Θεῆς ἐπ' ἄκρων τῶν ὄρων, καὶ ὑψωθήσεται ἐπάνω τῶν βουνῶν, καὶ ἦξουσιν ἐπ' αὐτῶν πάντα τὰ ἔθνη, καὶ ὁποῖα ὅλα ῥῆθ' ἀληθεύουσιν καὶ καθὼς τὸ γράμμα, ἦτοι διὰ τὴν κατωτέραν, καὶ ἐπίγειον Ἰερουσαλήμ.

Ὁκοδόμητο ὅμως ὅχι μόνον ἐν ὄρει, ἀλλὰ ἐπεεπεριεβλήθη καὶ ἔξωθεν μετὰ ἄλλα ὄρη. ὅθεν ὁ Δαβὶδ (124. 2.) ὄρη κύκλῳ αὐτῆς, θέλοντας νὰ δείξῃ πῶς ἡ Πόλις ἦτον ἀσφαλὴς, καὶ ὄχυρα, ὅχι μόνον ἐκ τῶν ἐνδοθεν αὐτῆς ὄρων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐπάνω ἀποδόμητο, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν, διότι ἐπεεπεριεβλήθη ἀπὸ μὲν τὰ νότια μέρη ὑπὸ βαθυτάτων Κοιλάδων, τῆς τε τῆς Σιλωάμ, καὶ τῆς Γαιννήμ (λέγεται ἡ αὐτὴ καὶ Ταφὴτ) ὡς τὴν ἐρμυδίσαν ὅ, τε Εὐσεβείας, καὶ ὁ ἱερὸς Γερώνυμος, Φάραγγα τῆς Ἐννῆμ, ἢ Φάραγγα τῶν Τριῶν Ἐννῆμ, ἥτις προσπαράκειται τῷ Τείχει τῆς Ἰερουσαλήμ πρὸς Ἀνατολὰς (τῆς ὁποίας πλεον εἶναι τὴν σήμερον τὴν μνήματ' ἐκ τῶν Ἰβραίων) ἐκ τῶν ὁποίων ὀνομασθὲς μετὰ τὴν ἔξωθεν καὶ τὸ ὄνομα Γέννα, καὶ μετ' ἐκείνην ἄλλα ὄρη, καὶ Λόφη τῆς Ἀ-

H 2 κελδα-

φθὲν μέρος τῆς Τείχεος παρά τῆς Τίτης, καὶ ἐπέσχετο καὶ τὸ ἔθος τῶν Ῥωμαίων νὰ ἀπέρωσιν ὅλῳ τῷ Πόλει ἄλλας, ἵνα πληρωθῆ τὸ παρά τῆς Κυρίας, ὅτι ἤ-
 ξον ἐπὶ σὲ, καὶ περιβαλῶσιν οἱ ἐχθροὶ σε χαράκατοι, καὶ περικυκλώσασιν,
 καὶ συνέξασιν πάντοθεν, καὶ ἐδαφίσασιν, καὶ ἔτεκνασεν ἐν σοὶ, καὶ ἐκ ἀφῆσαν
 ἐν σοὶ λίθον ἐπὶ λίθῳ. Λεκ. 19.

Τῆτων ἔτι συμφάνως τῆς προρήσει τῆς Κυρίας ἡμῶν τελεσθέντων, καὶ ἀφανισ-
 θείσης εἰς τὸ παντελὲς τῆς Ἀγίας Πόλεως, ὁ Αὐτοκράτωρ Ἀδριανὸς ἀπῄδον-
 τας νὰ δοξασθῆ περισσότερο, κτίζει πάλιν ὁ ἴδιος τῷ Πόλει ὅπως κατέρρε-
 ψε. πλὴν ὅχι εἰς τὸ πρότερον αὐτῆς ὄνομα (τῆτο τὸ παῖει) καὶ τῷ ὀνομάζει
 ἀπὸ ἰδίαν ὀνομασίαν Αἰλίαν, καὶ ὅχι Αἰλίαν ἀπλῶς, ἀλλὰ μάλισσα Αἰλίαν
 Καπιτωλίαν διὰ τῷ αἰτίαν ὅπως προείπαμεν, δηλαδὴ μὲ τὸ νὰ ἔθετο ἔτι πρὶν
 οἰκήτορας αὐτῆς Ἰουδαίους νὰ τελεῖν εἰς τὸ ἐν Ῥώμῃ Καπιτωλίον ἅ ὅσα ἐδίδαν
 πρότερον εἰς τὸν ἐν ἐκείνῃ Ναὸν, καὶ ἐπεκράτει κοινῶς ἡ ποιαύτη ὀνομασία ἕως τὸν
 καιρὸν τῆς μεγάλης Κωνσταντίνου, ὡς εἶται φανερόν καὶ ἐν τῆ ἐβδόμῃ Κανόνος τῆς
 πρώτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου συγκροτηθείσης ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς Βασιλείας,
 ἧτις τὸν Ἱεροσολύμων Ἐπίσκοπον Αἰλίας καλεῖ. Χριστιανικῶς γὰρ ὄντας οὗ-
 τος ὁ Αὐτοκράτωρ, κτίσας τὸν περιβόητον ἐν αὐτῇ, καὶ προσκυνητὸν Ναὸν τῆς τῆς
 Κυρίας ἡμῶν Ἀναστάσεως, αἰεκαίνισε καὶ τῆς Πόλεως τὸ ἄρχη ἀὐτῆς ὄνομα, διό-
 τι ἀπὸ τότε πάντοτε νὰ λέγεται Αἰλία, ὀνομάσθη ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς Ἱεροσα-
 λήμ, πλὴν εἰς ἀντιδιαστολῇ τῆς πρώτης, ὀνομάσθη νέα. λοιπὸν ἀπὸ μὲν
 τὸν καιρὸν τῆς Κτίσεως αὐτῆς, ἕως τὸν καιρὸν τῆς Τίτης, καὶ ἕως τῆς τελεείας τῆς κα-
 τέρσεως τῆς ἀπὸ τῆς Αὐτοκράτορος Αἰλίας Ἀδριανῆ, ἐλέγετο Ἱεροσαλήμ, καὶ
 αὐτὴ ἦτον ἡ παλαιὰ, ἀπὸ δὲ τῆς ἀνοικοδομῆς ὑπὸ τῆς αὐτῆς Αἰλίας Ἀδριανῆ, καὶ
 ἕως τῆς μεγάλης Κωνσταντίνου ἐλέγετο Αἰλία, καὶ Αἰλία Καπιτωλία. πάλιν ἀπὸ
 τῆς μεγάλης, καὶ ἑσπερῆς Βασιλείας, καὶ μάλισσα ἀφ' ἧς ἐκτίσθη ἐν αὐτῇ τὸν προσ-
 κυνητὸν ναὸν τῆς τῆς Κυρίας ἡμῶν Ἀναστάσεως, ἔπαυσε τῆς λέγεσθαι Αἰλία, καὶ
 λέγεται ἕως τῆς σήμερον ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν νέα Ἱεροσαλήμ, καὶ ἡ Πόλις καθὼς
 ἰδίως μὲ τῆτο τὸ ὄνομα, νέα δηλαδὴ Ἱεροσαλήμ ὀνομάζεται, ὡς ἔω κηρυγ-
 μένον διὰ Προφητικῶν Διαπισμάτων, καὶ τὸν Παμφίλου Εὐσεβίου (Λόγῳ 3.
 Κεφ. 33. εἰς τὸν βίον τῆς μεγάλης Κωνσταντίνου) ἀνιττόμενον ἵσως ὅπως λέγεται
 ἐν τῇ Ἀποκαλύψει (Κεφαλ. 21. Ἐδαφ. 2.) ἴδον τῷ Πόλει τῷ Ἀγίῳ και-
 νῷ καὶ βαίνεσαν ἀπὸ τῆς Θερῆς ἐν τῇ Οὐρανῆ, ἠτοιμασμένῳ ὡς νύμφῃ κοσ-
 μημένῳ τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς.

Λέγει καὶ βαίνεσαν ἀπὸ Θεοῦ, διότι καθὼς θέλει ὁ αὐτὸς Εὐσεβίος Κε-
 φ. 25 τῆς αὐτῆς Βιβλίας.

Ἄντικα γὰρ Οἶκον ἄκτιον συστήσασθαι διεκλήετο, ἐκ ἀφῆσι (τρεῖς ἐιν
 οὐ χωρὶς αὐτῶν θείας ἐπιποιίας) τῆτο ἐν διανοίᾳ βαλὼν, ἀλλ' ὑπ' αὐτοῦ
 τῆς Σωτῆρος ἀνακινήσει τῷ πνεύματι, καὶ διὰ τῆτο δηλαδὴ τῷ βλέπει ἐν
 τῇ Ἀποκαλύψει καὶ βαίνεσαν ὑπὸ τῆς Θεοῦ, ὅτι ἐκτίσθη ἡ Νέα Ἱεροσαλήμ τῆς
 Ἀναστάσεως, ὁ Ναὸς τῷ μεγάλῳ Βασιλεῖ ἐμπνεομένῳ, καὶ κινημένῳ εἰς τῆτο τὸ
 αἰδί-

αἰνῶν ἔργον παρά Θεοῦ. ἐν αὐτῷ δὲ δύο τινὰ εἶναι σημειώσεως ἀξία. πρῶτον,
 ὅτι δὲν ἀληθεύουσιν ὅσοι λέγουσι πῶς ἡ νῦν Πόλις Ἱεροσαλήμ νὰ ἐκτίσθη ἐκ νέου
 παρά τῆς μεγάλης Κωνσταντίνου, συνέβη δὲ εἰς αὐτὸν ἡ ποιαύτη ἀπατη μὴ νοή-
 σαντες ἵσως καλῶς ὅπως ὁ αὐτὸς Εὐσεβίος λέγει εἰς τὸν βίον τῆς μεγάλης Κων-
 σταντίνου, Λόγῳ γ'. Κεφ. 33. Νέα κατεσκεύαζετο ἡ Ἱεροσαλήμ ἀντιπρόσωπος
 τῆς παλαιῆς βουαμένη, ἐνθα τὸ ἀντιπρόσωπος Ἱεροσαλήμ δὲν ἐννοεῖται ἀπὸ τῆς
 Πόλεως, ὅτι αὐτὴ δὲν ἐκτίσθη ἀντιπρόσωπος τῆς πρότερον ἔσθι Πόλεως, ὅσον καὶ
 τῷ ἔθει, ἀλλ' ἐκτίσθη εἰς τὸν τόπον τὸν ἴδιον εἰθα ἢ τὸν ἡ παλαιὰ, ἀλλ' κα-
 λὰ καὶ ὡς εἶπομεν, μερικὰ τῆς Πόλεως μέρη ἀπὸ τῆς πρότερον τετελειωμένα ἀφῆ-
 θησαν ἔξω, ὡσαν τὸ ὄρος Σιών, καὶ ἄλλα μὴ ὄντα προσελήφθησαν, καὶ ἐτεχνί-
 σθησαν, ὡς ὁ σεβάσμιος Γολγοθᾶς, καὶ μέρος τῆς ὄρους Γιών. εἶτα καὶ ἐκτίσ-
 θη, καὶ ἐτεχνίσθη ἡ Πόλις ὑπὸ τῆς Αἰλίας Ἀδριανῆ, καὶ παρωνύμως ἀπὸ λόγου
 τῆς ὀνομάσθη Αἰλία, ἐχθὶ δὲ ὑπὸ τῆς μεγάλης Κωνσταντίνου, ὡς εἶναι ὑπελήφα-
 σιν. ἐνδέχεται ὅμως καὶ ἀπὸ τῆς ἑνίας μέρη αὐτῆς ἐκ παλαιότητος, καὶ ἀμε-
 λείας ἀφανισμένα, νὰ ἀνακαίνισθησαν, καθὼς μετέπειτα ὁ Αὐτοκράτωρ Ἡ-
 ράκλειος, καὶ ἐν ὑστέροις ὁ τῶν Τέρκων Αὐτοκράτωρ Σελήμης, ὁ αὐτῷ λαβῶν
 ἐκ τῆς Ἰερουσαλὴμ τῆς Αἰγυπτῆς, πολλὰ ἐκάτερος ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῆς
 χρόνοις σεσαφραμένα μέρη τῶν Τειχῶν τῆς Ἱεροσαλήμ ἐπισκεύασαν, ἀλλ' ἐν-
 νοεῖται ἐν αὐτῷ τὸ ἀντιπρόσωπος Ἱεροσαλήμ τῆς παλαιῆς βουαμένη, τῆς Εὐσεβείας,
 ἀπὸ τῆς προσκυνητῆς Ναῆ τῆς ἐνδόξης τῆς Χριστῆ Ἀναστάσεως, τὸ ὅποιον καὶ νέα
 Ἱεροσαλήμ ἰδίως ὀνομάζει ὁ αὐτὸς Εὐσεβίος, καθὼς τὸ μέρος τῆτο τὸ δοκοῦν
 ἀμφιρρέπεις, καὶ ἀσαφὲς ὁ Σακράτης Βιβλ. α'. Κεφ. 17. τῆς Ἐκκλησιαστικῆς
 Ἱστορίας αὐτῆς, σαφηνίζει αὐτὸ ἔτι λέγων. Ἡ δὲ τῆς Βασιλείας Μήτηρ (δη-
 λαδὴ ἡ Ἀγία Ἐλένη) Οἶκον ἄκτιον ἐν τῷ τῆς Μνήματος Τόπῳ πολυτελεῖ κα-
 τεσκεύασαν, Ἱεροσαλήμ νέα ἐπονομάσασα, ἀντιπρόσωπον τῆς παλαιῆς ἐκείνης,
 καὶ καὶ ἀελελυμένη ποιήσασα. καὶ σημείωσον, ὅτι παλαιὰ, καὶ καὶ ἀελελυμέ-
 νῳ ἐννοεῖται καὶ οὗτος ὁ Σακράτης εἰς τῷ ἐν αὐτῷ περιεκοπῶν, τὸν παλαιὸν δια-
 βόητον, καὶ περιεδοχὸν τοῦ Σολομῶντος Ναὸν, εἰς ὃν ἐκτίσθη ἀντιπρόσωπος
 ὑπὸ τῆς μεγάλης Κωνσταντίνου ὁ ἄγιος Ναὸς τῆς τῆς Κυρίου Ἀναστάσεως, κα-
 θὼς καὶ κείται, καὶ φαίνεται σήμερον. διατὶ δὲ τὸν ὀνόμασε τῆτον Νέα Ἱεροσα-
 λήμ, ὡς ἴσσορεῖ ὁ Εὐσεβίος, πρὸς ἄρρησιν ἡ ἀμφιβολία νὰ νομίζωσιν πῶς
 ἐκ νέου ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς μεγάλης Κωνσταντίνου ἡ Πόλις, καὶ πῶς εἰς ἀντιδιαστολῇ
 τῆς παλαιῆς Ἱεροσαλήμ, ὀνομάσαι νέα.

Ἄλλτερον, καὶ ἔτι δὲν ἀληθεύουσιν (μὲ ὅλον ὅπως εἶναι ἑδαμῶς ἀκαταφρόνητοι
 αὐτοὶ) ὅσοι νομίζουσι νὰ ὀνομάσθη ἡ Πόλις Νέα Ἱεροσαλήμ ἀπὸ τῆς Ἀδριανῆ.
 ἀφ' ἧς δηλαδὴ ἐκτίσθη ὑπ' αὐτῆς, καὶ ὅχι ἀφ' ἧς ἐκτίσθη ὑπὸ τῆς μεγάλης Κων-
 σταντίνου τῆς Ἀγίας Ἀναστάσεως ὁ Ναὸς, καὶ διὰ τὸν Ναὸν, διότι ὁ Ἀδριανὸς
 ἔτος ὁ Κτίτωρ αὐτῆς τὸσον ἦτον ἐχθρὸς τῶν Ἰβραίων, καὶ τὸσον ἐμίσει αὐτὸν,
 ὡς ἐ μόνον ὅτι ἐκώλυε νὰ κατοικῆν ἐν αὐτῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ τῷ βλέπεν μακρόθεν
 ἐμπόδιζον, εἰ μὴ μόνον ἀπαξ τῆς ἔτης, καὶ ἐν ἡμέρᾳ ῥητῆς, τῆς 10. δηλαδὴ τῆς
 Αὐγῆς.

Αυγέας συνεχώρει να εισέρχονται ἐν αὐτῇ, καὶ νὰ θρῆνῶσι τῶν ἰδίων αὐτῶν ἀδελιότητά, ἀλλὰ καὶ τότε οἱ παριστάμενοι Φοβεροὶ Στρατιῶται, ἐμετρήσαν τὸν χρόνον τῆς θρῆνῆς με ἀργύρεα. πῶς λοιπὸν ἦτον δυνατὸν, ἢ ἐπὶ τέττε τῆ Βασιλέως Ἀδραϊῆ, ἢ ὑπερώτερα ὅπῃ ἐκατοίκεν αἰεὶ Ρωμαῖοι, καὶ ἄλλοι Ἑθνικοὶ; Χρυσιανοὶ δὲ πολλαὶ ὀλίγοι, καὶ ἐκείνοι ἐν κρυπῆ, καὶ λαυθαύοντες, νὰ ἀφήσωσι νὰ λέγεται ἡ Πόλις Γερουσαλήμ, καὶ ὄχι Αἰλία;

Ἐκ τέτων ἐν ἔγινε φανερόν, πῶς Νέα Γερουσαλήμ ἀρχισε νὰ λέγεται ἀφ' ἑ οὐ μέγας Κωνσταντίνος, καὶ ἡ Μήτηρ αὐτῆ, ἐκτίσαν τὸν μέγαν Ναὸν τῆς τῆ Κυρίας ἡμῶν Ἀναστάσεως, καὶ ἄλλας πολλαὶ δικτηνεῖς Οἴκας, καὶ πάλιν νέα Γερουσαλήμ ἰδίως ὀνομάσθη ὁ Ναὸς, διὰ δὲ τὸν Ναὸν, καὶ ἡ Πόλις, ὡς εἴρηται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΩΔΕΚΑΤΟΝ.

Ὅτι ἡ Ἀγία Πόλις ἐστάθη περιβόητος πρὸ τῆς τῆ Κυρίας ἡμῶν ἐλάσεως, καὶ δι' ἄλλα πολλαὶ, θεαρέτως δὲ διὰ τῶν Οἰκοδομῶν τοῦ Ναοῦ τοῦ Σολομώντος, καὶ σύντομος ἐν μέρει ἐκφρασις τοῦ αὐτοῦ.

Α Τῆ Ἀγία Πόλις ἐστάθη περιβόητος πρὸ τῆς τῆ Κυρίας ἡμῶν ἐλάσεως, καὶ διὰ τὸν Κτίσιον αὐτῆς, ἐπειδὴ καὶ ἐστάθη, ὡς εἴπομεν ἐν τῷ ἦδη προσεχῶς ἀνωτέρω Κεφαλαίῳ ὁ Μελχισεδέκ, καὶ διὰ τῶν ἀρχαιότητά, ἐπειδὴ καὶ ἐχρημάτισε περίπερ δύο χιλιάδας χρόνος πρὸ Χρυσῆ, καὶ δι' ἄλλα πολλαὶ προτερήματα, ἀλλ' ὅμως θεαρέτως διὰ τὸν ὑπερθεάμασον Ναὸν, τὸν ὁποῖον ἐκτίσεν ὁ Σολομὼν ἐν αὐτῇ. τέττε τῆ Ναῆ ἡ ἐκφρασις ἀρῖσκεται ἐν τοῖς ἱεροῖς Βίβλοις τῶν Βασιλείων, καὶ μάλιστα θεηκερῶμενας παρὰ τῷ Γωσήφω Κεφ. 3. τῆ οὐδέ τις Βιβλίε περὶ Ἰσραήλ ἀρχαιολογίας, καὶ Κεφ. 4. τῆ πέμπτου Βιβλίε περὶ Ἰσραήλ πολέμου, καὶ οἱ ἔχοντες αὐτῆ, καὶ βεβλόμενοι τῶν τέτου καὶ μέρος εἰδῆσι γινῶναι, ἐκείνα μετερχέσθωσαν. ἡμῖν ὅμως ἤρесе νὰ ἐκθέσωμεν ἐν αὐτῶν ὀλίγα τινα, καὶ ὅσα δηλαδὴ ἐκ προχείρου μᾶς ἀφῖσεν ὁ ἱερωτάτος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Μελέτιος ἐν τῇ Περιγραφῇ τῆς Παλατινῆς Κεφαλ. 20. τοῦ δειτέρου Τόμου τῆς Γεωγραφικῆς αὐτοῦ Ἱστορίας, ἥτοι τῆς Ἀσίας, καὶ ὅποια αὐτολεξεῖ ἔτως ἔχουσι.

Τῆτον τὸν Ναὸν τὸν ἐκτίσεν ὁ Σολομὼν εἰς τὸ ὄρος τὸ Μορέα, εἰς τὸ ὁποῖον ὄρος ὁ Ἀβραάμ ἠθέλησε καὶ τῶν θείων θέλῃων νὰ θυσιασῇ τὸν υἱὸν τοῦ τὸν Ἰσαάκ, ἔργον μεγαλοπρεπέστατον, καὶ ὡς εἶδεν ἄλλο, τὸν ὁποῖον καὶ ἱερὸν ἐκάλεσαν, ἀσεβῶς τὸν ἐκάωσε, καὶ ἠδάφισεν ὁ Ναυχοδονόσορ. μετὰ δὲ ἑβδωμήκοντα ἔτη, τὸν ἠδόξωσαν ὁ Ζοροβάβελ ὁμοῦ τοῖς συνελθῆσαν αὐτῷ Ἰουδαίοις ἐκ τῆς ἀποικίας, διὰ τῆς συνειδήσεως τῶν Βασιλέων τῆς Περσίας, ἀλλὰ πολλὰ ἐλλοπίεσαν τῆς προτέρας μεγαλοπρεπέως λαμπρότητος. αὐτὸν τὸν Ναὸν ἰδῶν ὁ Μακεδὼν Ἀλέξανδρος ἠδέσθη, καὶ ἀλαβήθη. τὸν ἐμίανεν ὁ Ἀντίοχος,

» Χρῆς,

» καὶ ἀνεκάθησαν οἱ Μακκαβαῖοι, κατεπολεμήθη ὑπὸ τῆ Πομπηίου, ἐγδύθη ὑπὸ τῆ Κράσσε, εἶτα Ἡράδης ὁ Ἀσκαλωνίτης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων, διὰ νὰ ἐλκύσῃ τῶν ἀγαπῶν τῆ Ναῆ, κρεμνίσας αὐτὸν, τὸν ἀνήγειρεν ἐκ θεμελίων πολλὰ λαμπρότερον, ἴσον καὶ τὸ ἀρχαῖον ὕψος. καὶ μέρη τῆ ἱερῆ τέττε ἦσαν τέσσαρα, τὸ Προαύλιον, ἥτοι ἡ θεωτέρα αὐλή, εἰς τὸ ὁποῖον εἰσέβαινον καὶ οἱ ἄλλογενεῖς. τὸ Κοσμικὸν Ἀγίον, τὸ ὁποῖον ἦτον κεχωρισμένον τῆ προαυλίας με τοῖχον, ὅπου εἰσῆρχοντο τὸσον ἀνδρες, ὅσον καὶ γυναῖκες, μόνον ἐκ τῶν Ἑβραίων προσφέροντες ἅς λατρείας. εἰς αὐτὸ ἦτον ἡ Στοὰ τῆ Σολομώντος, εἰς τῶν ὁποῖων συνεχῶς εἰδίδασκεν ὁ Σωτήρ.

Τρίτον μέρος τῆ ἱερῆ ἦτον ἡ Ἀγία, συνεχῶς με τὸ Κοσμικὸν Ἀγίον, εἰς τὸ ὁποῖον μόνον οἱ ἱερεῖς εἰσέβαινον, καὶ σχεδὸν εἰς τῶν μέσω αὐτῆ, ἀντικρὺ τῆ Ναῆ ἦτον τὸ Θυσιαστήριον, ἐν ᾧ οἱ ἱερεῖς προσέφερον τῆ θυμιάματα, καὶ πρὸς ἐκατέρω πλάταν τέττε τῆ Θυσιαστήριε ἴσατο Χρυσῆ Λυχνία. ὁμοίως ἐκεῖ ἦτον καὶ ἡ Χρυσῆ Τράπεζα ἔχουσα ὄν Ἀρτες τῆς Προθέσεως.

Εἰς ἐτέτο τὸ Θυσιαστήριον εἶδεν ὁ Ζαχαρίας τὸν Ἀγγελοῦ ἱστάμενον εἰς τῆ δεξιὰ τῆ Θυσιαστήριε ὅταν ἱερέσῃ ὡς ἱερεὺς ὅπῃ ἦτον, τὸν προειπόντα τὴν γέννησιν τῆ ἡτέτε.

Τὸ τέταρτον, καὶ τελευταῖον μέρος τῆ ἱεροῦ, Ἀγία Ἀγίων ὀνομάζεται, ἐνδον τῆ ὁποῖε ἐφυλάττετο ἡ Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης, καὶ ἐν αὐτῷ ὁ Θεὸς συνωμίλει με τὸν ἄκρον Ἀρχιερέα, καὶ τῆ ἀπεκρίνετο, ὅταν καὶ Χρηστήριον ἐκαλεῖτο. ἐνδον δὲ τῆς Κιβωτῆ ἦσαν αἱ δύο Πλάκες, εἰς ἅς ὁποῖας ἔγραψεν ὁ Θεὸς τὸν Νόμον, ἡ Στάβλος τῆ Μαίνα, καὶ ἡ Ράβδος τοῦ Ἀαρῶν. αὐτὴ δὲ ἡ Κιβωτὸς δὲν ἰσάζετο εἰς τὸν αἰορθεωθέντα Ναὸν μετὰ τῶν Βαβυλωνικῆν ἐπάνοδον, καὶ πάλιν εἰς τὸ Προαύλιον, ὅπερ καὶ ἄντρον τῶν Ἑθνῶν ἐκαλεῖτο, ἦτον ἡ Ὀραία Πύλη ἀντικρὺζουσα τῆ Ἀνατολῆ, ἥτις διὰ τοῦτο καὶ Ἀνατολικὴ ὀνομάζεται.

Εἰς αὐτῶν ἰάτρωσε τὸν χωλὸν ὁ Πέτρος συνάμα τῷ Ἰωάννῃ ἀρῖσκόμενος. τὸ ὕψος αὐτῆς τῆς Πύλης ἦτον τριάκοντα πηχῶν, καὶ ὅλη ἐκαλύπτετο ὑπὸ χαλκοῦ Κορινθίε. ἡ ἀντικρὺ αὐτῆς Πύλη, δι' ἣς εἰσῆρχοντο εἰς τὸ ἄντρον τῶν Ἰσραήλων, ἦτον ὑψηλὴ πενήντα πηχῶν ἢ εἰσάγουσα δὲ εἰς τὸ ἄντρον τῶν ἱερέων, τὸ ὕψος εἶχεν 70 πηχεῖς. αὐτῆ δὲ τῆ Ναῆ ἡ Πύλη ἦτον κατὰ τὸ ὕψος 90 πηχῶν, καὶ καὶ τῆ διαστήματα τῶν Πυλῶν, ἐσυσοιχῆσαν καὶ τῆ πολυτελῆ Αὐλαῖα, ἥτοι τῆ παραπέτασματῶν, ἢ κατεπέτασματῶν. τὸ κατεπέτασμα τῆς ὑψηλοῦς Πύλης τῆ Ναῆ ἐχίσθη εἰς δύο μέρη ἐκ τῆς κορυφῆς, μέλει τῆς ὑπάτης, ὅταν ὁ Χρυσὸς θεπνῶσεν ἐν τῷ Σαυρῷ. ἐπεριεργυεῖτο το ὄψος ὁ Ναὸς ὑπὸ τῆς ἀρῖσκῆτος Κοιλῆδος τῆς λεγομένης Κεδρῶν, εἰς τῶν ὁποῖων ἐκρέμνισαν οἱ αἰόσιοι Ἑβραῖοι τὸν Ἀπόστολον Ἰάκωβον ἐκ τῆς αἰωτέτης κορυφῆς τῆ Πύργε. τῆτον λοιπὸν τὸν μεγαλοπρεπέστατον Ναὸν κατέκαυσε, καὶ κατέσκαψε Τίτος ὁ υἱὸς τῆ Οὐεσσασιανοῦ, καὶ ἐκτοτε ἔμεινεν ἠδαφισμένος ἔτη σχεδὸν τετρακόσια, ὡς πάλιν ἀνακοδομήθη τὸ ἱερὸν ὅπῃ κρατῆσαν οἱ Τερ-

I

» κοί

κοι σήμεραν ὑπὸ τῆς Χερσιανῶν, μὴ δίδοντες κατ' ἐδένα τρόπον
τῆς εἰς εὐδ' Χερσιανούς.

Καὶ μέχει μὲν τῶδε τῶ τοῦ Α'θλιῶν. εἰρήσασαν ὅμως προσέτι καὶ ταῦτα.

Οὗτος ὁ λεγόμενος Ναὸς τοῦ Σολομῶντος (διότι ὁ ἀρχαῖος ἐκείνος τελείως ἠ-
φανίσθη) δέσκεται τῶν σήμεραν ἐν τῶ ἰδίῳ τόπῳ, ἐνθα ἡ καὶ ὁ παλαιός
ὅστις ὑπερβαίνει ὄχι μόνον ὅλας τὰς οἰκοδομὰς τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ σχεδὸν καὶ
εὐδ' λοιποὺς ἀπανταχοῦ Ναοὺς τῆς Ο'θωμανῶν, εἰ καὶ μὴ καὶ τὸ μέγεθος, ἀλλ'
ὅμως καὶ τὸ ὑπερβάλλον τῆς ἀραιότητος, καὶ τὸ ἄλλο εἰς ἀτεχνίαν κάλλους τῆς
οἰκοδομῆς τε. εἶναι δὲ οἰκοδομημένος ἐπάνω εἰς ὑψηλὸν τόπον, ἥτοι εἰς τὸ ὄρος
Μοριά. ἔχει περιεχλῶν δρυχωροῦται, ἥτις ὡς λέγεται, περιέχει πολλαί-
α, καὶ θανμάσια, πόσον νέα, ὅσον καὶ παλαιά. Δέσκεται σιμὰ εἰς τῶν Χρυ-
σῶν (ὡς ἐλέγετο) τῆς Πόλεως Πόρταν, ἥτις εἶναι προσκολλημένη εἰς τῶν μεγα-
λῶν Αὐλῶν τοῦ Ναοῦ ἀπὸ τῶν μίαν γωνίαν, ἢ κόγχῳ αὐτῆς, ὡς πρὸς Με-
σημβρίαν εἶναι ὁ Ναὸς, ἐνθα ἐγένετο ἡ ὑπαπαντὴ τοῦ Κυρίου μας ἀπὸ τῶν Συ-
μειῶν, οἰομάζεται δὲ παρὰ τοῖς Ἀραβῶσι Μετζιτ Ἀξᾶ, ἥτοι Ἀγία τῆς Ἀγίων,
τὸν ὅποιον τιμᾶσι μεγάλως καὶ αὐτοὶ οἱ Ο'θωμανοὶ, καὶ εἶναι ὅλος μολυβοσκε-
πασος, εἶναι δὲ Μετζιτ, καὶ προσκυνῶσιν ἐκεῖ, εἰς δὲ τὸ μέσον, καὶ τὸ κέντρον
τῆς Αὐλῆς ταύτης, σέκεται ὁ τοῦ Σολομῶντος Ναὸς, λεγόμενος Ἀραβισι Σά-
χρα Τεζάχ, ἥτοι Λίθος Θεῖος, ἢ Ἱερός, καὶ Μάζακ Τὰς, ἥτοι Λίθος
Κρεμάμενος, ἐκ τοῦ ὁποῖο ἔλαβε τῶν ἐπανυμῶν καὶ ὅλος ὁ Ναὸς, διότι εἰς τὸ
μέσον τοῦ Ναοῦ εἶναι μία πέτρα, ἢ ὁποῖα εἶναι προσκολλημένη ἐπάνω εἰς δύο
ταίχους, ἔχουσα ἀπ' αὐτῶν κατὰ μήκος, καὶ πλάτος, καὶ ὑποκάτωθεν τῆς
εἶναι Σπήλαιον.

Οἱ τοῦ Μωάμεθ κοινότερον θέλουσιν πῶς αὐτὴ ἡ πέτρα ἐκατέβη ἀπὸ εὐδ' Οὐ-
ρανοῦ, καθὼς καὶ ἄλλοι τινὲς λέγουσι, ὅτι ἐπάνω αὐτῆς ἐγνώ τὸ πρῶτον ὁ Ἀδάμ
τῶν γυναῖκα αὐτῆς. ἐκ δὲ τῆς Ραββίων Ἑβραίων τινὲς θέλουσιν ὅτι ναὶ εἶναι οἱ
λίθοι ἐκεῖνοι εἰς ἔλαβεν ὁ Ἰακώβ, καὶ ἔθηκε πρὸς κεφαλῶν αὐτῆς, καὶ ἐκοιμή-
θη, καὶ ἐνυπνισθεὶς ἴδε τῶν Κλίμακα, καὶ εὐδ' Ἀγγέλους τοῦ Θεοῦ ἀναβαίνον-
τας, καὶ κατὰβαίνοντας ἐπ' αὐτῶν, οἵτινες λίθοι τότε μὲν ἦτον πολλοὶ, ὕψερν
ὅμως προσάξει Θεοῦ ἐγένοντο εἰς (Γεν. 28. 11.) τινὲς δὲ πάλιν λέγουσι, ὅτι ἡ
αὐτίτυπος τῶν Ὁρει Σινᾶ, καὶ ὁ ἐπ' αὐτῶν διδάσκων τῆς Κιβωτῆς τῆς Διαθή-
κης, ὡς διασαφῶν διπλαδὴ, καὶ ἐρμηνύων τὰ ἐν τῆ Διαθήκῃ περιεχόμενα, ὡς
καὶ ἄλλοι πάλιν θέλουσιν, ὅτι ἡ ὁ λίθος ἐκεῖνος ἐπάνω τοῦ ὁποῖο ἦτον ἡ Κιβω-
τὸς εἰς τὸ Ἀγία τῆς Ἀγίων, καὶ πάλιν ἄλλοι, πῶς ἐγένετο ἐκ τοῦ χοῦς ἐκείνου
ἔξ ἑπλάσθη καὶ ὁ Ἀδάμ.

Ἐπάνω εἰς αὐτῶν δέσκεται τυπωμένον ἓνα πάτημα ποδῶν, τὸ ὅποιον λέγου-
σιν οἱ τοῦ Μωάμεθ ὅτι ναὶ εἶναι τῶ Προφήτης. καὶ Ἀρχηγῶ αὐτῶν, ὅταν ἦλθε,
καὶ ἐπροσκύνησεν ἐπάνω εἰς αὐτῶν.

Εἰς δὲ τὸ ἄλλο μέρος φαίνονται τὰ δάκτυλα τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριὴλ, διό-
τι, ὡς εἴρηται ἀνωτέρω, ἔν δ' ἰδέσθαι ἀδεια ναὶ εἰσέλθωσιν εἰς αὐτὸν, ἢ Χριστι-
νοὶ,

καὶ ἢ τῶν θρησκείας ἀφ' ἑαυτῶν (ἐξ ἑαυτῶν μόνον ἀφ' ἑαυτῶν εἰς τὴν θεῶν ἀδεια
διὰ βασιλικῆς ὀρίσμου) παρὰ μόνον οἱ τῶ Μωάμεθ θρησκείωντες, οἱ δὲ πα-
ραβαίντες τὸν ὅρον τοῦτον, εἶναι ἔνοχοι ἢ εἰς θεόμωσον, ἢ εἰς κεφαλικῶν τιμω-
ρίαν. ὅλα ὅμως τὰ ἔξωθεν τοῦ Ναοῦ, καὶ τῆς Αὐλῆς, φαίνονται ἀπὸ τὸ λεγό-
μενον Παλάτιον τοῦ Πιλάτου, εἰς τὸ ὅποιον τῶν σήμεραν ἔχει τῶν κατοικίαν τε
ὁ Ἐπαρχος τῆς Πόλεως ταύτης, ἥτοι ὁ Πασᾶς.

Περὶ τούτου τοῦ Ναοῦ ἀσύμφωνα πολλὰ καὶ ἰσορῶνται, καὶ λέγονται παρὰ τοῖς
Ἀραβῶσι, καὶ Ο'θωμανοῖς, ἄτινα ἀντίκεινται τῆς Θεῶς Γραφῆς, καὶ τοῖς παρ' ἡμῶν
ἀληθεῶν Ἱστορικοῖς, τὰ ὅποια καίπερ εἰδότες ἀκριβῶς, ὅμως ἐκ ἕξου γραφῆ πα-
ραδῶναι, τὸ δὲ αἴτιον πασιδῆλον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

Περὶ τοῦ Θεῖου, καὶ προσκυνητῆ Ναοῦ τῆς τῶ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως.

Ἀλλὰ καιρὸς εἶναι ναὶ εἰπῆμεν περὶ τοῦ σεβασμιωτάτου, καὶ ἀγιοτάτου Ναοῦ
τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως, δηλαδὴ διὰ τῶν μεγάλων Ἐκκλησιῶν
τοῦ Ἀγιοτάτου, καὶ Ἀποστολικῆς Πατριαρχικῆς Θρόνου τῆς Ἱεροσολύμων, ὁ ὁποῖος
ἐπειδὴ καὶ ἐκτίσθη εἰς τιμῶν τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως, καὶ τοῦ θανάτου,
καὶ τῆς λοιπῶν σωτηριωδῶν παθῶν, εἶναι καὶ ὁ πλέον θειοτάτος, καὶ περιέφι-
μος, καὶ ὑπερβαίνει καὶ εἰς τῶν ἀξίων, καὶ τῶν ἀγιότητων, ὄχι μόνον παντὸς εὐδ'
ἄλλου Θεῖου Ναοῦ τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ τῆς Παλαιστίνης, ἀλλὰ καὶ τῆς Οἰκου-
μένης ἀπάσης. ἐπειδὴ καὶ ὡς εἰς πρωτότυπον ἀπασαί πρὸς αὐτὸν ἀναφέρονται, καὶ ἐν
αὐτῶν πρῶτον τὸ μέγα Θυσιασθῆριον κατεσκεύαστο, ἐπάνω δηλαδὴ εἰς τὸν σεβάσ-
μιον Γολγοθαῖ, ἐν ᾧ ἐγένετο θύμα τὸ Ἀρίον τὸ πρὸ κατὰβολῆς Κόσμου ἐσ-
φαγμένον, ὁ Τίσις, καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ τὸ καὶ σάρκα, εἰς ὃν ἔχου τὸ πανά-
χραντον αὐτοῦ αἷμα, καὶ δούς ἑαυτὸν ἀτίλυτρον ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν, θη-
γόρασεν ἡμᾶς ἐκ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἀλλοτεῖς. διὰ ναὶ γένῃ δὲ ἡ περὶ τούτου διή-
γησις πλέον σαφεστέρα, χρεια εἶναι ναὶ σημειώσωμεν πέντε τινὰ εἰς ξεχωριστὰ
κεφάλαια.

Πρῶτον, ἀφ' ἐσάθη προτετυπωμένους ὁ Θεῖος οὗτος Ναὸς εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀ-
κακίας, καὶ ἀθωότητος.

Δεύτερον, ἀφ' ἐν τῶ Φυσικῶ Νόμῳ.

Τρίτον, ἀφ' ἐν τῶ Γραπτῶ.

Τέταρτον, καὶ τῶ τῶν τρόπων, καὶ μετὰ ποῖα αἰνίγματα ἐπροφητεύθη παρὰ τῶ
Προφητῶν.

Καὶ Πέμπτον, παρὰ τῶν ἐκτίσθη καὶ τῶν ἀρχῶν, καὶ ποσαχῶς ὀνομάζε-
ται, καὶ ὑπὸ τῶν ὕψερν ἀνεκαίνισθη καὶ διαφόρους καιρῶν ὁ Θεῖος ἔπος Ναός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

Ὅτι ὁ ἔνδοξος, ἢ Θεὸς Ναὸς τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως ἦτον προτυπωμένος ἢ ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀκακίας, ἢ ἀθωότητος.

Ποῦοι Ἐκκλησιαστικοὶ Διδάσκαλοι ἐπισήμου ὀνόματος βεβαιῶσιν, ὅτι ὁ προσκυνητὸς Ναὸς τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως ἦτον προτυπούμενος ἢ εἰς τὸν πρῶτον Νόμον, ἦτοι τῆς ἀθωότητος, ἢ τῆς ἀκακίας, καὶ ἀναμαρτησίας, ἢ εἰς τὸν δεύτερον, ἦτοι τὸν Φυσικόν, δηλαδὴ τῆς πεπλοκίας φύσεως, ἢ εἰς τὸν τρίτον, ἦτοι τὸν Γραφικόν, ἢ τέταρτον, εἰς τὰς ῥήσεις τῶν Προφητῶν, ἢ ἀνίγματα. βεβαιῶσιν ταῦτα τῶν ἐπάνεικτων, ἢ διλαβῆ γνώμην αὐτῶν μὲ διαφόρους λόγους. ἡμεῖς ὅμως εἰς τὸ παρὸν Σύνταγμα λέγομεν ὅτι δοκούντα ἡμῖν σαφέστερα, ἢ ἀναγκαίστερα.

Καὶ λοιπὸν πᾶς εἰς τὸν πρῶτον Νόμον, ἦτοι τῆς ἀθωότητος, ἦτον προτυπούμενος ὁ ῥηθεὶς ἔτος σεβάσμιος Ναὸς, ἢ μάλιστ' ἐν τῷ Παραδείσῳ, συνάγειται ἐκ τούτων.

Καθὼς ἐκεῖνος ὁ Παράδεισος ἐφυλάσθη ἕξ ἀρχῆς, οὕτω ἢ αὐτὸς ὁ Ναὸς ἐκλήσθη ἕξ ἀρχῆς τοῦ Κόσμου, καὶ ἠτοιμάσθη εἰς τὸ νὰ γένη ἐν αὐτῷ Φυσία ὁ Κύριος ἡμῶν, τὸ Ἀγνόν δηλαδὴ τὸ ἐσφαγμένον πρὸ κατὰβολῆς Κόσμου, ὡς λέγεται ἐν τῇ Ἀποκαλύψει (13.8.) ἢ αὐτὸν παλαιὸν Ἀδὰμ, πρόξενον τοῦ θανάτου ἐκτίσθη ἕξ ἀρχῆς ὁ Παράδεισος τῆς τρυφῆς, διατὶ νὰ μὴ ἠτοιμασθῆ ἕνας ὁμοῖος διὰ τὸν νέον Ἀδὰμ, τὸν πρόξενον τῆς ζωῆς Ἰησοῦν Χριστόν, ἕξ ἀπὸ τὸν Παράδεισον τῆς τρυφῆς, ἐπλάσθη ὁ πρῶτος καὶ παλαιὸς Ἀδὰμ ἀπὸ πηλοῦ χοϊκόν, ἢ ἐπειτὰ ἐτίθη εἰς αὐτόν, ἀλλὰ ἢ ὁ δεύτερος Ἀδὰμ ὁ Χριστός, ἕξ ἀπὸ τὸν Ναὸν ἔλαβε μορφὴν, ἢ ἐσχηματίσθη ἀπὸ τῆς καθαρευαίτου Γῆς τῆς Παρθενικῆς Μήτρας πρῶτον, ἢ ἐπειτὰ ἐτίθη εἰς αὐτόν.

Ὁ Ποταμὸς ὅπερ εὐγανεν ἀπὸ τὸν τόπον τῆς τρυφῆς, ἢ ἐπότιζε τὸν Παράδεισον, ἐπροτύπωνε τὸν Χριστόν, ἀλλὰ ἢ εἰς τὸν τὸν ἀγιώτατον Ναὸν, καὶ τόπον, ὡσαύτ' ἀπὸ μίαν ἀέναντον Πηγὴν ἔτρεξαν, καὶ ῥέουσιν οἱ ποταμοὶ τῶν θείων χάρισμάτων, ἀπὸ οὗ ὅποιος ὄχι μόνον ὁ τόπος τῆς Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ ἢ ἕλος ὁ Κόσμος ποτίζεται, ἢ γόνιμος γίνεται. τῆτος ὁ ἀγιώτατος Ναὸς ἦτον προτυπωμένος μέσα εἰς τὸν Παράδεισον, ὅτι ἀνάμεσα εἰς τὰ ἄλλα κατὰ ὅπερ ὁ Θεὸς ἐφύλασεν εἰς ἐκεῖνον τὸν Παράδεισον, τὰ πλέον ἔχαιρεται ἐσάθησαν δύο, τὸ Ἐύλον γνωστὸν τῆ εἶδέναι καλόν, ἢ ποιηρῶν, ἢ τὸ Ἐύλον τῆς ζωῆς. ἢ εἰς τούτων τὸν Ἱερόν Ναὸν δέσκονται πολλὰ, ἢ διάφορα σημεῖα διαφόρου διλαβείας, ἀπὸ τὰ ὅποια ἀφραίνονται οἱ προσκυνηταὶ αὐτῶν πνευματικῶς. τὰ ἔχαιρεται ὅμως εἶναι δύο, τύπος πολλὰ σύμφωνος μὲ ἐκεῖνα τὰ δύο Ἐύλα, ἢ εἰς ἐκεῖνα προτυπωμένους. ὁ ἕνας, ὁ ἀγιώτατος τῆ Κρανίος τόπος, σύμφωνος μὲ τὸ Ἐύλον τῆ εἶδέναι γνωστὸν καλόν, ἢ ποιηρῶν. ὁ ἄλλος, ὁ ἔνδοξος Τάφος τῆ Κυρίου ἡμῶν,

σύμφω-

σύμφωνος μὲ τὸ Ἐύλον τῆς ζωῆς. Ἐπροεικόνιζε δὲ τὸ πρῶτον, ἦτοι τὸ Ἐύλον τῆ εἶδέναι γνωστὸν καλόν, ἢ ποιηρῶν, τὸν ἅγιον Γολγοθαῖ, διότι καθὼς ὁ καρπὸς ἐκεῖνος ἐὰν ἤθελε ληφθῆ ἐν καιρῷ, ἢ ἐπιτηδείως, ἤθελε γεννηθῆ εἰς ἡμᾶς τῶν γνωστῶν καλόν, ἢ ποιηρῶν, ἢ ἀκολούθως οὗτο καρπὸς τῆ Ἐύλας τῆς ζωῆς, ἔτως ὁ Χριστὸς ἀνάβας εἰς τὸ ὄρος τῆ Κρανίος, ἐπερμαζώξε τοὺς καρποὺς αὐτῆς, ἦτοι ἐγάθη τὸ πάθος τῆ θανάτου, καὶ μὲ τῶν δοκιμῶν ἔμαθε τῶν ὑπακοῶν, καθὼς ὁ Ἀπόστολος λέγει (5.8. πρὸς Ἑβραίους) ἔμαθε τὸ βάρος τῆς ἀμαρτίας, ἢ τῆς ποιηρῶν, ἢ πόσον χρεῖζει μία ψυχὴ, ὑπὲρ τῆς ὁποίας ἔχουσε τὸ πανάχραντον αἷμα, τὸ τιμιώτερον αὐτοκρίτως παντὸς θησαυρῶν.

Ἐγένετο Ἐύλον γνώσεως εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, διότι ὅταν ὑψώθη ὁ Χριστὸς εἰς τῶν Καθέδραν τῆ Σαουρῆ εἰς τὸ ὄρος τῆ Κρανίου, ἐγνωρίσθη Θεός, καὶ ἄσθραπος, καθὼς ὅπως ζωνάνος τὸ ἐπρεσῆπε μὲ ἐμείνα τὰ λόγια, ὅταν ὑψώσετε τὸν Υἱὸν τῆ Ἀνθρώπου, τότε γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι, (Ἰωάν. 8.28.) ἢ ἀληθινὰ ὡσαύτ' εἰς μίαν Θεοκλήν Ἀκαδημίαν ἐγνωρίσεν ὁ Ληστής τὸν Κύριον, ὁμοίως καὶ ὁ Κεντηθῆν ὁμοῦ μὲ ἄλλους ἐκλεκτῶν, καὶ ἐγένοντο κληρονόμοι τῆς αἰωνίου ζωῆς, σωπῶντας οὗτο ἀποβλήτες, οἵτινες ἐγένοντο κληρονόμοι τῆς ἀτελεστήτου κολάσεως.

Εἰς δὲ τὸ Ἐύλον τῆς ζωῆς προτυπῆτο ὁ σεβάσμιος Τάφος τῆ Χριστοῦ, διότι ὄχι μόνον αὐτὸς ἐκ τῆς τῆ Τάφου αἴεση ἔνδοξος, ἢ ἀθανάτος, ἐπειδὴ καὶ ἢ τὸν Ἀπόστολον (Ῥωμ. 6.9.) θανάτου αὐτῆ ἐκέτι κυριάζει, ἀλλὰ ἢ ἡμεῖς τῆ χάριτι, ἢ δυνάμει τῆς αὐτῆ Ἀναστάσεως, ἔχομεν νὰ αἰασηθῶμεν διπλῆ ἀναστάσει, μὲ πνευματικῶν, ἢ ἀμαρτίας εἰς τῶν χάριν, ἢ μὲ σωματικῶν, ἐπειδὴ ἢ ἅπαντες οἱ ἀποθανόντες εἰς τὰ τέλη τῶν αἰώνων, ἔχουσι νὰ αἰασηθῶσιν ἀφθαρτοί. ὅταν ὁ Ἀπόστολος (Ῥωμ. 4.25.) ὅς παρεδόθη διὰ τὰ παραπτώματα ἡμῶν ἢ ἠγέρθη διὰ τῶν δικαιοσύνην ἡμῶν. ἢ σαφέστερον (Ῥωμ. 6.4. καὶ 5.) συνεῶφημεν ἐν αὐτῷ διὰ τῆ Βαπτίσματος εἰς τὸν θάνατον, ἢ ὡσαύτ' ἠγέρθη Χριστὸς ἐκ νεκρῶν διὰ τῆς δόξης τῆ Πατρὸς, ἔτω ἢ ἡμεῖς ἐν καιρότητι ζωῆς περικατήσωμεν. εἰ γὰρ σύμφυτοι γεγονάμεν τῷ ὁμοιώματι τῆ θανάτου αὐτῆ, ἀλλὰ ἢ τῆς ἀναστάσεως ἐσόμεθα.

Ἐτίθη ὁ παλαιὸς Ἀδὰμ ἐν τῷ Παραδείσῳ τῆς τρυφῆς, εἰς τὸ ἐργάζεσθαι, ἢ φυλάξιν αὐτόν (Γέν. 2.15.) ἢ ὁ νέος ἐν τῷ Ναῷ τῆς τῆς, ἀφ' ἢ ἐνήργησε, ἢ ἐποίησε τῶν σωτηριῶν, ἢ ἔχει παντοτινὰ τῶν φροντίδαμας.

Ἐν ἐκείνῳ τῷ Παραδείσῳ ἐπλάσθη ἢ Εὐα ἀπὸ τῶν πλῆθων τῆ Ἀδὰμ, ἐν δὲ τῷ ἀγιώτατῳ τῆς τῆς Τόπῳ ἐκ τῆ αἵματος, ἢ ὕδατος ὅπερ ἀπὸ τῶν πλῆθων τῆ Χριστοῦ ἐξήλθεν, ἐρραντίσθη, ἢ ἐσχηματίσθη ἢ Ἐκκλησία.

Ἐξω ἀπὸ τὰ δύο ἐκλεκτῶν Ἐύλα, ἢ Δένδρα τῆς γνώσεως τῆ καλοῦ, καὶ ποιηρῶν, ἢ τῆς ζωῆς, ἔκαμε ποτὰ ἄραϊον, ἢ ἐπίσημον τὸν Παράδεισον ὁ ἐκπορδόμενος Ποταμὸς ἕξ αὐτῆ, ὅστις ἀνατρέχοντας, ἢ ποτίζοντας τὸν Παράδεισον, ἢ μὴ δυνάμενος νὰ βασιάζη τῶν πλημύρων τῶν ὑδάτων μέσα εἰς τὸν ῥεῖθρον, χωριζόμενος εἰς τέσσαρα μέρη, ἔχυντο ἢ εἰς ἄλλας τόπους διὰ νὰ

οὗτο

σὺν ποτίζῃ, ἢ καὶ σὺν κάμῃ πλέον καρποφόρος (Γέν. 2. 10.) ἢ ἡσυχὸς ἐστὶ τῆρ ἡμῶν, ἢ ἀρχὴ καὶ πηγὴ πάντων τῶν ἀγαθῶν ποτίζει, καὶ ποιεῖ καρποφόρον τὸν Ἱεροσολυμιτικὸν Παραδείσον, δηλαδὴ τὸν Ναὸν προτυπωμένον ἐν ἐκείνῳ τῷ Ποταμῷ, ἢ λαμπρύνει ἢ τὴν Τριαμβάσαν, καὶ τὴν τραυλομένῳ Ἀγίῳν Ἐκκλησίαν, ἢ ἄλλῳ τῷ Οἰκισμένῳ, Ἀνατολῷ, Δύσει, Ἀρκτον, ἢ Μεσημβρίῳ μὲν ὡς ὕδατος, ἢ ὡς δῶρα τῆς Θείας αὐτῆ χάριτος.

Ποταμὸς εἶναι ἀληθινὰ ὁ Χρυσὸς, ἐκπορεύομενος ἀπὸ τὸν τόπον τῆς τρυφῆς ἢ πέντε τρόπους. Πρῶτον, ἢ τὴν προαιώνιον Γέννησιν, καὶ ὡς εἶναι ὑὸς Θεοῦ.

Δεύτερον, ἢ τὴν χρονικῶν Γέννησιν, καὶ ὡς εἶναι Υἱὸς Ἀνθρώπου.

Τρίτον, ἢ τὴν θνητῶν ζωῶν, καὶ ὡς εἶναι ἐφάπτηστος, ἢ τοῖς ἀνθρώποις συναναστάσθαι.

Τέταρτον, καὶ ὡς ἐπαθεῖν ἐπὶ Σαυῶν.

Πέμπτον, καὶ ὡς ἀνέστη ἀθάνατος ἐκ τῆς Τάφου, ἢ ἀνέβη ἐνδόξως εἰς τὸν Οὐρανὸν, ἢ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τῆς μεγαλοσύνης τῆς Θεοῦ, ἢ Πατρὸς.

Καὶ Πρῶτον, πῶς ὁ Χρυσὸς εἶναι Ποταμὸς ἢ τὴν Θεοτότητα, τὸ εἶδειξεν ὁ Προφήτης Δαβὶδ, ὅστις ὁμιλῶν διὰ τὸν Πατέρα, λέγει (Ψαλ. 35. 10.) ὅτι παρὰ σοὶ Πηγὴ ζωῆς.

Πηγῶν ἐποῶσιν οἱ Ἱεροὶ Ἐξηγηταὶ τὸν Υἱὸν, μάλιστα ὁ Θεοδώρητος Θέλει, πῶς ὁ Δαβὶδ ἐν αὐτῷ μᾶς ἐφάνερσε λαμπρότατον τὴν Ἀγίῳν Τριάδα, διότι τὸν μονογενῆ αὐτῆς Υἱὸν, τὸν ὠνόμασε Πηγῶν ζωῆς, ὅστις παρὰ τῷ Ἱερεμίᾳ (10. 13.) μόνος τε ὀνομάζει τὸν ἑαυτὸν τε μὲ τὸ ἴδιον τῆτο ὄνομα, ἐμὲ ἐγκατέλιπον Πηγῶν ὕδατος ζωῆς, ἢ ἄρυσαν ἑαυτοῖς Λάκκον συντεταμμένον, οἱ δὲ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν. ἢ ὁ Μιχαίας (5. 2.) ἢ αἱ ἐξοδοὶ αὐτῆ ἀπ' ἀρχῆς ἕξ ἡμερῶν ἀρχαίων, τὸ ὅποιον ἢ αὐτὸ τὸ ῥητὸν οἱ Ἱεροὶ Ἐρμηνεῖς τὸ ἐνοῶσι διὰ τὴν ἀπ' αἰῶνος ἐκ τῆς Πατρὸς ἀναρχον Γέννησιν τῆς Τριῆς. ἢ σημειῶσαι ἐν αὐτῷ, ὅτι μὲ τὴν λέξιν τὴν διπλοῦσαν τὴν γέννησιν, ἢ αἱ ἐξοδοὶ αὐτῆ, σημειῶσι ὁ Προφήτης τὴν ἐξοδὸν τῆς Ποταμῶν τὴν ἐξερχομένῳ ἐκ τῆς Παραδείσου, μὲ τὴν ὅποιαν λέξιν τὴν ἔξηγησε ἢ ὁ Μωϋσῆς, Ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται (Γέν. 2. 10.)

Δεύτερον, ὁ Χρυσὸς εἶναι Ποταμὸς ἐκπορεύομενος ἐκ τῆς Παραδείσου, ἢ τὴν χρονικῶν αὐτῆς γέννησιν, καὶ ὡς δηλαδὴ ὑὸς ἀνθρώπου. ὅτι ἐγεννήθη ἐκ τῆς Πατρὸς Μαρίας, ἢ τις εἶναι Παραδείσου πασῶν τῶν ἀρετῶν. ὅθεν ἢ ἡ Ἀγία μας Ἐκκλησία ψάλλει ἐν τῇ ἐνάτῃ φῶδῃ τῆς Σαυροπροσκυνήσεως διὰ τῆς Ἑμνογραφίας Κοσμᾶ, τῆς ἢ ἡμετέρας Ἱεροσολυμίτης. μυσικῶς εἶ Θεοτόκε Παραδείσου ἀγεωργήτως βλαστήσασα Χρυσόν.

Τρίτον, ὁ Χρυσὸς εἶναι Ποταμὸς τῆς Παραδείσου, διότι ἢ μικρὸν φθάνοντα εἰς τελείαν ἡλικίαν, ἐπότιζε τὴν κατὰ τὴν Γῆν τῶν καρδιῶν τῶν ἀνθρώπων μὲ τὴν διδαχῶν, μὲ τὸ ἔλεός τε, ἢ ὡς θεραπείας, καὶ παραδόξως ἐνεργείας, ὅπως ἐνήργησε μὲ τὴν δύναμιν, ἢ χάριν τῶν θαυμάτων αὐτῆ, ὅθεν κατὰ τὴν ἐπί τῆς Πηγῆς τῆς Γακαῶ, δίδει τῆς διψῶσιν Γυναικὶ ὕδατος, ὡς ὅποια δὲν τὴν ἀφίνεσι νὰ διψῶσιν πλέον εἰς τὸν αἰῶνα, ἢ ἐκραζεν εἰς τῆ λόγους

πάντας

πάντας σὺν διψῶσιν, διὰ νὰ σβέσωσι τὴν διψῶσιν, λέγων, ὁ διψῶν ἐρχέσθω πρός με, ἢ πινέτω (Ἰωάν. 7. 37.) ἢ δὲν διώκεται τινὰς ἀπ' αὐτῶν τὴν Πηγῶν, ἀλλὰ πάντες καλεῖνται νὰ θεραπεύσωσι τὴν διψῶσιν ἀπὸ τοῦτο τὸ σωτήριον ὕδωρ, χωρὶς νὰ πληρώσωσιν ἀργύριον, ἢ χρυσόν, ἢ νὰ κάμωσιν ἄλλῳ τινὰ ἐναλλαγῶν πραγμάτων. ὅθεν ὁ Ἡσαίας (12. 3.) ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' ἀφροσύνης ἐκ τῶν Πηγῶν τῆς σωτηρίας.

Τέταρτον, Ποταμὸς ὁ Χρυσὸς, ἢ μάλιστα γονιμώτατος, καὶ ὡς ἐπαθεῖν ἐπὶ Σαυῶν. ἐκεῖ ἐκείνος ὁ γῆινος Ποταμὸς τῆς Παραδείσου ἐκπορεύομενος ἀπὸ τὸν Τόπον τῆς τρυφῆς, ἢ χωριζόμενος εἰς τέσσαρας ἀρχάς, ἐπότιζε ἢ τὸν Παραδείσον, ἢ ἕκαμνε ἢ καρποφόρος ἄλλῃς τόποις κατὰ τῆς Γῆς, ἢ ἀκάρπης.

Ἐδῶ ἀπὸ τῆς ἀνεωγμένῳ Πλάτῳ τῆς Κυρίας μας ἔτρεξεν ὅχι μόνον ὕδωρ, ἀλλὰ ἢ αἷμα, τὸ ὅποιον ἐκχυθῆν, πρῶτον ἐρράντισεν ὅλον τὸ σῶμα αὐτῆ, ἢ ἐπέτα τὸ Κρανίον τῆς Ἀδάμ, ἢ τὸν τόπον ἐν ᾧ ἐκείτο, ἢ ἀκολέσθωσιν ἡγιασθῆ ὅλος ὁ πλησίον Ἱερός Τόπος ἐκεῖνος ἀπ' ἐκεῖνο τὸ ἅγιον χεῖμα, εἶτα μερῶσιν εἰς τέσσαρας ἀρχάς, μὲ τὴν δρασιμωτάτῳ αὐτῆ δύναμιν, ἢ ἐνεργείαν ἐπότισε, ἢ ἡγίασεν ὅλλῳ τῷ τετραπέρατον Οἰκισμένῳ, δηλαδὴ Ἀνατολῷ, Δύσει, Ἀρκτον, ἢ Μεσημβρίῳ. ὅθεν ἔτος ὁ Τόπος τῆς Κρανίος, διότι ἦτον διωρησμένος εἰς τιμωρίαν, ἢ παιδῶσιν τῶν πταίσων, ἦτον ἢ κατηραμένος, διότι ἐπικατάρατος πᾶς ὁ κρεμᾶμενος ἐπὶ ξύλῳ (Γαλάτ. 3. 13.) τῶρα διὰ τὸ ἐκχυθῆν αἷμα τῆς Χρυσῆς εἰς αὐτὸν, ἐγενε ἀγιώτερος ἀπὸ ὅλλῳ, ἢ ἅπαντα ἢ τῆς, ἢ ὅποια διὰ τῆς ἀμαρτίας τῆς Πρωτοπλάστῳ, ἢ ἄλλῳ ἀνθρώπων ἔσα ὑποκειμένη εἰς τὴν Θεῶν κατὰ τῆς, δὲν ἐβλάστανεν ἄλλο, παρὰ ἀκαθάρτας, ἢ τριβόλους, τῶρα διὰ τῆς αἵματος τῆς Χρυσῆς φιλιωθῆσα μὲ τὸν Θεόν, καὶ πάλιν ἄλογηθῆσα, ἐγενε τόπος καρποφόρος, ὅπως δίδει πολλὰς, καὶ πολλὰ ἀκαθάρτας τῶν Θεῶν καρπῆς.

Βεβαιῶνται αὐτῶ ἀπὸ τῆς μαρτυρίας τῆς Θείας Γραφῆς, ἢ ἀπὸ τῆς διδασκαλίαν τῶν Ἀγίων Πατέρων. Ὁ Προφήτης Ζαχαρίας εἰς τὸν ποσειδῶντον καιρὸν τῆς θανάτου τῆς Κυρίας, εἶπε (13. 2) ἢ ἔσαι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει Κύριος Σαββαῶθ, ἢ ἔσομαι ὡς ὄνομα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς Γῆς, ἢ οὐκέτι αὐτῶ ἔσαι μνεῖα, ἢ σὺν Ἐδδοπροφήτῆς, ἢ τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἔλαιον ἀπὸ τῆς Γῆς.

Πέμπτον, ἢ τελευταῖον, ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἶναι Ποταμὸς εἰς τὴν ἐνδοξὸν αὐτοῦ Ἀνάστασιν, ἢ Ἀνάληψιν. ἀγῆκε τῆτος ἀπὸ τῆς Πηγῆς τῆς Τάφου, καὶ ὡς ὁ ἄλλος ἀπὸ τῆς Πηγῆς τῆς Παραδείσου. ὡ καὶ πόσον ἐπότισε τῆτος ὁ Ποταμὸς τὴν Γῆν, ἢ τὴν ἕκαμνε νὰ γεννήσῃ φυτείας νέας, τῶν ὅποιων αἱ αἰαδενδράδες πόσον ὑψώθησαν, ὅπως ἐφθασαν ἢ εἰς αὐτὸν τὸν Παραδείσον. ἀοίγοντας ὁ Σωτὴρ ἡμῶν πρὸς τὴν Σαμαρείτιν τὴν δύναμιν, ἢ ἐνεργείαν τῆς Πηγῆς τῆς ὕδατος αὐτῆ, εἶπεν, ὅσδ' αὐ πῆ ἐκ τῆς ὕδατος ἔ. ἐγὼ δώσω αὐτῶ, ἢ μὴ διψῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα, ἀλλὰ τὸ ὕδωρ ὃ ἐγὼ δώσω αὐτῶ, γενήσεται ἐν αὐτῶ πηγὴ ὕδατος ἀλλομένη εἰς ζωῶν αἰώνιον (Ἰωάν. 4. 14.)

Τόσον

Τόσον αναβαίνει τὸ ὕδωρ μετὰ τὴν τέχνην, ὅσον εἶναι ὑψηλὸς ὁ τόπος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καταβαίνει. οὗτος ὁ ἡμέτερος Πόταμος ἀπὸ πόθεν, καὶ πῶς καταβαίνει; ἐκ τῆς Οὐρανῆς, ἐκ τῆς Πατερικῶν Κόλπων, καθὼς εἰδείχθη ἀπ' αὐτῆς τῆς Εὐαγγελιστῆς Γωάννης ἐν τῇ Ἀποκαλύψει (21. 1.) καὶ εἰδείξέ μοι Ποταμὸν καταρὸν ὕδατος ζωῆς, λαμπρὸν ὡς κρύσταλλον, ἐκπορεύομενον ἐκ τῆς Θρόνης τῆς Θεῆς, καὶ τῆς Ἀρνίᾶς. ἐπειδὴ ἦλθεν εἰς τὸν Κόσμον, ἐκατέβη ἀπὸ τὸν Οὐρανὸν εἰς τὴν κατὰ τὴν γῆν Μήτηρ τῆς Παρθένου. ἐκ τῆς Μήτρας τῆς Παρθένου ἐπήγεν εἰς τὸν Κόσμον, ζητήσας τὸ πρόβατον τὸ ἀπολωλὸς, καὶ εἰσήλθεν εἰς αὐτὸ κατὰ τὴν μερίδα τῆς Γῆς, ὅθεν ἐκατέβη εἰς τὸν Ἀδὼν. ἴδες τὸ κατέβασμα; τῶρα ἰδὲ καὶ τὸ ἀνάβασμα, τὸ ὁποῖον ἐγένετο ὄχι μετὰ ἀνθρώπων τέχνην, ἀλλὰ μετὰ δυνάμειν Θεῶν.

Πρῶτον λοιπὸν ἐγένετο ἡ ἀνάβασις εἰς τὸν ἑαυτόν τε, ἐπειδὴ καὶ εἰς ἄλλους, οἱ ὁποῖοι λυτῶσαν ὕδατα ἐν ἀφροσύνῃ ἐκ τῆς Πηγῆς τοῦ Σωτῆρος. αἰέβη ἐκ τοῦ ἄδου, καὶ ἐκ τῆς ἄβυσσος λαμβανούσας σῶμα, ὄχι ἀδοξον, ἀλλὰ ἐνδοξον, περικυκλωμένους ἀπὸ πλήθους Ἀγγίων Πατέρων, ὅν ὁποῖος εὐγαλεν ἀπὸ τὸν Ἀδὼν.

Πρῶτον αἰέβη εἰς τὴν Παρθένον, ἐπειδὴ ἐφανή εἰς τὸ ἀπολωλὸς πρόβατον τὴν Μαγδαλινῶν, εἰς ὅν Ἀποστόλος, καὶ εἰς ἄλλους ἐκλεκτοὺς ἀνδρας, καὶ γυναῖκας, καὶ τέλος πάντων μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἀπὸ τῆς Ἀναστασίτου, ἀνελήφθη εἰς ὅν Οὐρανὸς, καὶ αἰέβη τόσον ὑψηλὰ, ὅσον εἶναι ὑψηλὰ καὶ ὁ Πατήρ, ἐκ τῆς ὁποῖας ὅν κόλπος ἤθελεν εὐγῆ, καθὼς μόνος τε λέγει. ἤλθεν παρὰ τῆς Πατρὸς, καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν Κόσμον, πάλιν ἀφίμι τὸν Κόσμον, καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν Πατέρα (Γωάν. 16. 28.) καὶ ἐκαθίστη ἐν δεξιᾷ τῆς Θεῆς, καὶ Πατρός, καὶ μεσιτῆς καὶ εἰς τὸ ἐξῆς διὰ λόγους καὶ μᾶς σείλη τὸ Ἅγιον τε Πνεῦμα, καὶ χάριση δῶρα τοῖς ἀνθρώποις, καὶ ποτίση, καὶ καὶ ἀφραῖν τὸ περιβόλι τῆς Ἐκκλησίας τε, καὶ μάλιστ, καὶ ἐξωχρεῖ τὴν ἐκλεκτῶν, καὶ ἀγαθῶν Ἐκκλησίαν τῆς αὐτῆς Ἀναστάσεως μετὰ ὕδατα τῆς χαρίτων αὐτῆς. Ὡς καὶ πᾶσι βλαστῶσιν ἀξίαν, καὶ προύμιον ἔχει τῆτος ὁ Ναός, ὅστις προετυπῶτο ἐν τῷ νόμῳ τῆς ἀκακίας ἐν τῷ Παραδείσῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ.

Ὅτι ὁ αὐτὸς ἐνδοξος, καὶ Θεῖος Ναός προετυπῶτο καὶ ἐν τῷ φυσικῷ Νόμῳ.

Ὅτι ὄχι μόνον εἰς τὸν τῆς ἀφωότητος Νόμον, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὸν τὸν φυσικὸν ἦτον προετυπῶμενος ὁ ῥηθεὶς Ναός τῆς τῆς Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως, παραδειγμα φανερὸν ἔχομεν τὸν Πατριάρχην Ἀβραάμ. ἀναγιγνώσκουμεν ἐν τῇ Γένεσι (22. 2.) πῶς ὅθεν ἐκατοικῶσεν αὐτὸς ὁ σεβάσμιος Πατριάρχης εἰς τὴν Βηρσαβῆ ἐν Γεράροις, εἶπε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός. λάβε τὸν Υἱόν σου τὸν ἀγαπῶν, ὃν ἠγάπησας τὸν Ἰσαὰκ, καὶ πορεύθητι εἰς τὴν Γῆν τὴν ὑψηλῶν, καὶ ἀνέγε-

ἀνέγεγε αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὀλοκαρπῶσιν, ἐφ' ἐν τῇ Ὀρείῳ ὁ αὐτοῖς εἶπω. ὑπακῶσας δὲ, παρέλαβε τὸν υἱὸν αὐτῆς, καὶ ἐπορεύθη εἰς τὸν τόπον ὅπῃ τῆς εἰδείξεν ὁ Κύριος, ἐλέγετο δὲ Γῆ ὑψηλῆ, ἢ ὡς ὁ Σύμμαχος ἐρμηνεύει, ὀπτασίας, ἢ ὡς ὁ Ἀκύλας, καὶ Φανῆς. τῆτος δὲ ὁ τόπος ἄλλος δὲν εἶναι ὁμολογούμενος παρὰ πάντας τοὺς ἱεροὺς βιβληθάρων, παρὰ τὸ μῖσον ἐκείνο τῆς Ὀρεινῆς Γεδάιας, ἢτοι ἡ Γερσαλήμ, εἰς τὸν ὁποῖον ἐκτίσθη ὁ Ναός τῆς τῆς Κυρίας ἡμῶν Ἀναστάσεως. ὅθεν ἐκεῖνο ὅπῃ λέγεται παρὰ τῆς Ἡσαΐα (22. 1. 5.) τὸ ῥῆμα τῆς Φάραγγος Σιών, ὁ Θεοδοσίω, καὶ ὁ Σύμμαχος τὸ ἐρμηνεύει, Φάραγγος ὀρασεως, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐν τῇ Γερά Γραφῇ, πολλάκις ἢ πρὸς τὴν Γερσαλήμ ὁδὸς, λέγεται ἀνάβασις. ἐν δὲ τῇ κορυφῇ τῆς Ὀρείῳ τῆς Γεδάιας, ἦτον καὶ ἓνα ἐξωχρεῖσθον ὄρος, ὀνομαζόμενον Μορία, τὸ ὁποῖον, καὶ τὸν Γεράνυμον, ἐρμηνεύεται Φωτίζον, ἢ Φέγων. τῆτος εἰδείξεν ὁ Θεός τῆς Ἀβραάμ, καὶ φέρον εἰς αὐτὸ τὸν υἱὸν τε εἰς ὀλοκαρπῶσιν, καθὼς λέγουσιν οἱ Ἑβραῖοι, μετὰ ὅποιος σύμφωνος εἶναι καὶ ὁ ἱερός Γεράνυμος, καὶ ἄλλοι, ἐνθα εἰς τὸ μετέπειτα ἐκτίσθη ὁ Ναός τῆς Σολομώντος. συμπεραίνεται ἡ γνώμη αὐτῆ ἀπὸ τὸ διάστημα τῆς τῆτος ἐκείνης, εἰς τὸν ὁποῖον ἦτον τότε ὁ Ἀβραάμ ὅταν ἐλάλησε πρὸς αὐτὸν ὁ Θεός, διότι τῆτος ὁ τόπος ἀπέχει ἀπὸ τῆς Βηρσαβῆ, τὴν ὁποῖαν βλέπει πρὸς τὸ Νότιον μέρος, διαστήματα τεσσάρων ἡμερῶν, καὶ τὸν Θεῖον Γεράνυμον. βεβαιῶται τὸ αὐτὸ καὶ ἀπὸ τῶν λόγων τῆς Γεράς Γραφῆς λεγούσης (Γένε. 22. 3. 4.) καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον ὃν εἰδείξεν αὐτῷ ὁ Θεός τῆς ἡμέρας τῆς τρίτης. εἰς ἐκεῖνον δὲ τὸν τόπον δεικνύεται τὴν σήμερον καὶ ὁ τόπος τῆς ὀλοκαρπῶσεως, τιμώμενος μετὰ Εὐκτῆριον Οἶκον, καὶ Μοναστήριον ἔτι λεγόμενον, Θυσία τῆς Ἀβραάμ, ὡς εἴρηται ἐν τῇ ἀνωτέρῳ Κεφαλαίῳ ἐβδόμῳ. ἐπιβεβαιῶται ταῦτα τὴν γνώμην περὶ τὸν προετυπῶμενον παρὰ τῆς Θεῆς Γραφῆς εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ εἶναι τῆτος.

Εκεῖ ὅπῃ ἔβλαπτεν ὁ Ἀβραάμ τὸ χεῖμα, καὶ ἐπήρε τὴν μάχαιραν καὶ σφάξῃ τὸν Υἱόν τε, καὶ ἐμποδίσθη ἀπὸ τὸν Ἀγγέλον, ἀφ' ὃ ἐλάτρωσθη ἀπὸ τὸν θάνατον ὁ Υἱός τε, αὐτῆ τῆτος ἐβλάστησεν ἓνα κερὸν κατεχόμενον ἐκ τῆς κερῶν αὐτῆ ἐν φυτῷ Σαβῆκ, ὀνόμασε δὲ ὁ Ἀβραάμ τὸν τόπον τῆς ὀλοκαρπῶσεως, Κύριος εἶδε, διότι ἐν ἐκείνῳ τῷ ὄρει εἶδεν ὁ Κύριος τὴν ἀγένειαν τῆς Ἀβραάμ. τὸν ὀνόμασε δὲ ἔτις, ὄχι μόνον χάριν τῆς ὀλοκαρπῶσεως τῆς ὑπὸ αὐτῆ Ἰσαὰκ, ἀλλὰ πολλὰ περισσώτερον προφητικῶς ὁμματα διὰ ἐκεῖνα ὅπου ἔμελλον καὶ ἀκολοθήσῃ εἰς τὸν καιρὸν τῆς Μεσσίας, ὡσαύτῃ δηλαδὴ καὶ ἤθελε δεῖξῃ προφητικῶς, καὶ καὶ προαναφανθῆ συμβολικῶς ὁ Ναός τῆς Ἀναστάσεως τῆς Χριστῆ εἰς ἐκεῖνον τὸν καιρὸν τῆς φυσικῆς Νόμου, ὅθεν καὶ ὁ Χρυσόσομος βιβλιῶν τῆτος τὸ ῥητόν, ταῦτα καὶ λέξιν λέγει.

„ Ταῦτα δὲ πάντα τύπος ἐγγίγνεται τῆς Σαυρῆς, διὰ τῆτος καὶ ὁ Χριστὸς τοῖς Ἰουδαίοις ἔλεγεν, Ἀβραάμ ὁ Πατήρ ἡμῶν ἠγαπήσασατο ἵνα ἴδῃ τὴν ἡμέραν τῆς ἐμῆς, καὶ εἶδε, καὶ ἐχάρη. πῶς εἶδεν ὁ πρὸ τῶν γεννηθέντων χρόνων; διὰ τῆς τύπος, καὶ διὰ τῆς σκιάς. καθάπερ γὰρ ἐνταῦθα τὸ πρόβατον προσλήχθη αὐτῆ τῆς Ἰσαὰκ, ἔτι ὁ Λογικὸς Ἀμνὸς προσλήχθη ὑπὲρ τῆς

Οίκειμην. ἔδει γὰρ ἐν τῇ σκιά προδιαγραφῆναι τὴν ἀληθειαν. ὅρα γάρ-
 μοι ἀγαπητέ, πῶς ἀπαύει διὰ τῆς σκιάς προδιετυπῆτο. μονογενῆς ἐκεῖ,
 καὶ μονογενῆς ἐν αὐτῷ, ἀγαπητός ἐκεῖ, καὶ γνήσιος, ἀγαπητός καὶ ἐν αὐτῷ,
 καὶ γνήσιος. ἔτος γὰρ ἐστὶν ὁ Τίος μὲν ὁ ἀγαπητός φησιν. ἀπὸ τῆ Πατρὸς ἐκεῖ-
 νος εἰς ὀλοκαύτως ἀνεφέρτε, καὶ τῆτον ὁ Πατὴρ ἔξεδωκε, καὶ βοᾷ Πα-
 λος λέγων, ὡς τῆ ἰδίᾳ ὑἱὸς ἐκ ἐφέισατο, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν πάντων παρέδω-
 κεν αὐτόν.

Ἐκάλεσεν ὁ Ἀβραάμ τὸ ὄνομα τῆ τῶν, καὶ τῆ ὄρεος ἐκείνης, Κύριος εἶ-
 δεν, ἵνα εἴπωσι σήμερον ἐν τῷ ὄρει τῶν, Κύριος ὠφθη, διότι ἡ γενομένη ἐρ-
 γα ἐν τῷ φυσικῷ νόμῳ, εἰς ἐκεῖνο τὸ ὄρος προστύπωνται, ἡ ὅποια ὁ Θεὸς καὶ
 Πατὴρ ἐμελλε νὰ καταρῶσθαι μετὰ τὸν υἱὸν τοῦ τὸν ἀγαπητόν, εἰς τὸ Ἅγιον ὄρος
 τοῦ Κρανίς (τὸ ὅποιον εἶναι μέρος τῆ ὄρεος Μορία) καὶ ὅσα εἰργήσεν εἰς τὸν πέ-
 ρεξ τόπον αὐτῆ, ἔνθα ἐκτίσθη ὁ Ναὸς τῆς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως.

Ἐκεῖ ὁ Μονογενῆς λοιπὸν Τίος τῆ Θεῶ, ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν, διὰ τὴν
 σωτηρίαν τῶν ἀνθρώπων γενόμενος ὑπὸ κτύπον μέγας θανάτου, θανάτου δὲ Σαυρῆ,
 ἔγινεν ὀλοκαύτως, καὶ Γερῶς, καὶ ἐπρόσφερε τὴν ἑαυτοῦ λύτρον, καὶ θυσιάαν
 ἐπαύει εἰς τὸν σαρὸν τῶν ἑύλων τῆ τιμῆς Σαυρῆ, εἰς τὸ θυσιάζειον τῆ Κρανίς,
 καὶ πρέσχε καλῶς διὰ τὴν κατὰ λάβην.

Πρεπόντως δίκαιον εἶναι νὰ ὀνομασθῆ προφητικῶς ὁ τόπος ἔνθα ἐκτίσθη ὁ
 Ναὸς τῆς τῆ Κυρίου ἡμῶν Ἀναστάσεως, Κύριος εἶδε, καὶ ἐν τῷ ὄρει τῶν Κύριος
 ὠφθη, διότι ἐν τῷ Ναῷ τῶν εἶδεν ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ τὴν τελείαν ὑπακοὴν τῆ
 Τίᾳ αὐτῆ μέχρι θανάτου σαυρῆ, ὡς εἴρηται. ἐν τούτῳ εἶδεν ὁ Πατὴρ τὴν
 Ἀνάστασιν τῆ μονογενῆς αὐτῆ Τίᾳ, ἐν τῶν εἶδε τὸν Τίον αὐτῆ ἀγόμενον ὡς πρό-
 βατον ἐπὶ σφαγῆν, καὶ ἐκείνῳ ἑαυτὸν προσφέρει, διὰ τὴν ἑκαλείψην ὡς ἀ-
 μαρτίας τῶν ἀνθρώπων, καὶ νὰ ἑλιώσθαι μετὰ τὸν Πατέρα τὸν Κόσμον. ἐν τούτῳ
 ὠφθη ὁ Τίος παραδίδοντας τὸ πνεῦμά του εἰς χεῖρας τῆ Πατρὸς αὐτῆ. ἐν τούτῳ
 ὠφθησαν πεπληρωμένα ἡ ὅσα ἐπροφητεύθησαν περὶ τῆ Τίᾳ τῆ ἀνθρώπου πα-
 ρὰ τῶν ἁγίων Προφητῶν, τελειωθέντος τῆ ἔργου τῆς ἀπολυτρώσεως.

Ἐν τῶν τῶν Ναῷ ὠφθη ὁ Χριστὸς ἀποκαθλωμένος ἐκ τοῦ Σαυρῆ. ἐν τού-
 τῳ τῶν Ναῷ ὀκείνος ὁ Χριστὸς εἰς τὴν σαρκῶσιν αὐτῆ ἐλαίῳ ἀφροσύνης, καὶ
 ἀγαθιάσεως, ὠφθη κεχρισμένος μετὰ μύρα, καὶ ἀρώματῶ, καὶ ἐντετυλιγμένος καὶ
 μετὰ σπόγγον παρὰ τῆ Γωσήφ, καὶ Νικοδήμου τῶν Μαθητῶν τῶν.

Εἰς τῆτον τὸν ἁγίον Ναόν, καὶ Οὐρανίαν Παράδεισον, ὠφθη ὁ Χριστὸς ἐγνη-
 γερμένος ἐκ τῆ θανάτου ἐν δεδοξασμένῃ ζωῇ. ἐν τῶν τῶν Ναῷ ὠφθη ὁ Χριστὸς
 δόξῃ, καὶ τιμῇ ἐσεμμένον, νὰ εὐγὴ ἐκ τῆ Τάφου τῶν θυρῶν κλεισμένων. ἐν
 τούτῳ ὠφθη ὁ Τάφος ἀνεφυγμένος, μετὰ μόνον τῆ λινῆ, εἰς ἡ ὅποια ἦτον τυλιγ-
 μένον τὸ Σῶμα τῆ Ἰησοῦ, εἰς μαρτύριον ὅτι ἀνέστη ὁ ἴδιος αὐτῶν Χριστὸς. ἐν τῶ-
 τῳ τῶν Ναῷ ὠφθη ὁ Κύριος εἰς σχῆμα Κηρωτοῦ εἰς τὴν Μαγδαλιάν, ὅστις
 λέγων αὐτῇ, μή με ἀπτε, τὴν ἐπρόσχε νὰ μιλῶσθαι τοῖς Ἀδελφοῖς αὐτῆ,
 καὶ Μαθηταῖς τὴν ἐνδοξόντων Ἀνάστασιν.

Τελευ-

Τελευταῖον, ἐν τούτῳ τῶν Ναῷ ὠφθη, ὁραται, καὶ ὠφθησεται, πῶς συν-
 τρέχει, καὶ συνέρχεται ὁλος ὁ Κόσμος, εἰς προσκύνησιν τῆ τῶν οὐ ἐσησαν οἱ πό-
 δες τοῦ Λυτρωτοῦ, καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τὴν ἀξιοτάτην νὰ λάβω-
 σι δωρεὰν τὴν ἀφῆσιν τῶν ἀμαρτημάτων αὐτῶν μετὰ πληρεστάτης σωτηρίας, καὶ
 μείζονος χάριτος, ὅσοι ἀλαβῶς, καὶ ἀξίως προσέρχονται εἰς αὐτόν.

Ἐκ τῶν ρηθέντων λοιπὸν ἀλαβῶς τε, καὶ ἀρεμοδίας, φανερόν ἐγένετο, ὅτι καὶ
 ἐν τῷ φυσικῷ νόμῳ προῦπήρην ὁ τύπος τῆ ἁγιοῦ Ναῶ, καὶ ἀκολουθῶν καὶ
 τῶν λοιπῶν πάντων τῶν γεγονότων, καὶ ἐνεργηθέντων ἐν αὐτῷ, εἰς τὸν καιρὸν τῆ
 Νόμου τῆς χάριτος. ὡ καὶ πόσῃ ὑπεροχῇ, καὶ χάριν ἀσύγκριτον κέκτηται ὁ
 Ναὸς ἔτος, πάντων τῶν λοιπῶν τῶν ἐν τῇ Οἰκειμένη ἱερῶν Ναῶν, ὅστις καθὰς
 προετυπῆτο ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἀκακίας, ἔτω καὶ ἐν τῷ καιρῷ τοῦ Νόμου τῆς φύσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΚΤΟΝ.

Ὅτι ὁ αὐτὸς ἡ προτυπούμενος καὶ ἐν τῷ χαπτῷ νόμῳ εἰς τὸν Ναὸν τῆ Σολο-
 μῶντος, ἔτινος, καὶ ἀσυγκρίτως προτιμότερος.

Ἐγίνοντο ὁ Μακάριος Ἀπόστολος πρὸς Ῥωμαίους (10.1.) σκιαὴ εἶχεν ὁ
 Νόμος τῶν μελλόντων ἀγαθῶν, εἶναι φανερόν ὅτι ὅσα σκιάως, καὶ τυ-
 πικῶς ἔγιναν εἰς τὸν Νόμον τὸν παλαιόν, καὶ τὸν Ἰσραϊτικὸν Λαόν, ἔμελλον νὰ
 γένων εἰς τὸν Νόμον τῆς χάριτος ἀληθῶς, καὶ πραγματικῶς.

Καθὰς λοιπὸν ἐσάθη ὁ Ἰσραϊτικὸς Λαὸς τύπος, καὶ ὁμοίωμα τῆ Χριστιανισμοῦ
 Λαῶ, ὁ Μωσαϊκὸς Νόμος τοῦ Εὐαγγελίου, τὸ Πασχατικὸν Ἀρνίον τῆς δι' αἵ-
 ματος σφαγῆς, καὶ θυσίας ἐν τῷ Σταυρῷ, τὸ Μανία τῆς ἐν τῇ ἱερῇ Βήματι
 ἀναιμάκτου προσφορῆς, ἡ τοῦ Ἀβραῶν ἱερῶσυνη τῆς Εὐαγγελικῆς, οὕτω εἰς τὸν
 ἴδιον παλαιόν Νόμον προῦπήρξεν τύπος, καὶ παράδειγμα τοῦ ἁγιοῦ Ναοῦ τῆς
 Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου, ὁ τοῦ Σολομῶντος Ναὸς, καθὰς καὶ ὁ Σολομῶν τύπος
 αὐτῆ τῆ Κυρίου, ὅθεν καθὰς ἀσυγκρίτως εἶναι ἀγενέστερος, καὶ ἐνδοξότερος ὁ Χρι-
 στὸς τῆ Σολομῶντος, ἔτω καὶ ὁ Ναὸς τῆς Ἀναστάσεως εἶναι ἀσυγκρίτως ἀγιώτερος,
 καὶ ἐνδοξότερος τῆ Ναῶ τοῦ Σολομῶντος.

Μεγαλοπρεπῆς, καὶ πολῦτιμος ἐσάθη ὁ Ναὸς αὐτῶν, ἐπειδὴ καὶ ὅλα του ἡ
 μέρη ἦσαν κατεσκευασμένα ἀπὸ χρυσοῦν, καὶ ἄλλῳ πολῦτιμον καὶ ὕλῳ καὶ ἐργα-
 σίαν. ἀλλ' ὅμως μεγαλοπρεπέστερος, καὶ πολλὰ τιμιώτερος ἐγένετο ὁ Ναὸς τῆς Ἀ-
 ναστάσεως τῆ Χριστοῦ, ἐπειδὴ καὶ τῆτος ἐκτίσθη, καὶ ἐβάθη ἀπὸ τὸ πανάχραν-
 τον αἷμα τῆ Κυρίου ἡμῶν, τιμιώτερον ἀσυγκρίτως ἀπὸ ἀργύριον, καὶ χρυσοῦν,
 καὶ καθὰς ἄλλο πρᾶγμα φθαρτόν. περίφημος ἐσάθη ὁ Ναὸς ἐκεῖνος, διὰ τὴν καὶ ὁ
 οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομῆσθαι αὐτὸν λίθοις ἀκροπόμοις ἀργοῖς ἀποδομῆθη, καὶ σφύ-
 ρα, καὶ πέλεκυς, καὶ παῦ σκευῶν ἀπὸ οὐκ ἠκούσθη ἐν τῷ οἴκῳ ἐν τῷ οἰκοδο-
 μῆσθαι αὐτόν (3.Βασιλ.6.7.) διὰ τὴν τὴν γνώμῃ τῶν Ἰσραϊτῶν, ἐσχίζον-
 το οἱ λίθοι χωρὶς ἤχου διὰ μέσσω αἵματος σκώληκος τινὸς ἔχοντος τοιαύτῳ α-

Κ 2 ρετῶ

ρετώ να σχίζη τις πέτρες, καθώς ως λέγεται το αίμα τῆ Τράγος σχίζει τὸν ἀδάμαντα, τὴν ὁποίαν αὐτὴν ἐνέργειαν τῶν σκαλῶν, τὴν ἕξωρε καλά ὁ σοφῶτατος Σολομών, ὅμως ὁ Ναὸς τοῦ ἁγίου Τάφου εἶναι ἐπισημότερος, διότι ἡ πέτρας μετὰ ὁποίας ἐκτίσθη, ἐσχίσθησαν καὶ τὸν Εὐαγγελιστὴν διὰ τῆ ἐκχυθέντος αἵματος τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος λέγεται σκάληξ ἢ οὐκ ἀψευδῶς. καὶ ὅτι τὰ ἐκτίσθη μέρος τοῦ Ναοῦ καὶ ἀπὸ αὐτῆς τῆς πέτρας, εἶναι ἀκολεθρον, ἢ ἀληθινόν, διότι ἐπειδὴ καὶ ἦσαν ἐκεῖ, διατὶ νὰ μὴ τὰς μετὰ χειρισθῶσι καὶ αὐτὰς εἰς τὴν οἰκοδομίᾳ τῆ Ναοῦ;

Ἡ φήμη ἐκείνη τοῦ Ναοῦ διαπάθη εἰς ὅλην τὴν Οἰκουμένην, ὅθεν ἀπὸ ὅλα τὰ μέρη ἤρχοντο οἱ Ἰεδαῖοι διὰ νὰ προσκυνήσωσι, καὶ νὰ θυσιάσωσι τῷ Θεῷ ἐν αὐτῷ, μάλιστα καὶ ἄλλα ἔθνη εἰς θῆραν αὐτῆ. ὅμως τῆτος ἔγινεν ἐπιφανέστερος, διότι ὅλη ἡ Γῆ ἔλαυνεν ἀπὸ τῆς λαμπρότητος αὐτῆ, ὅθεν ὅλα τὰ ἔθνη τοῦ Κόσμου, καὶ ἀληθινοὶ Ἰσραηλιταὶ (Χεῖρες τῶν ἀπίστων Ἰουδαίων, καὶ ἄλλων ἔθνικῶν) συντρέχουσι χάριν ἀλαβείας, καὶ ἀσεβείας εἰς προσκύνησιν τε ἀπὸ τόπου μακροτάτους.

Ἦτον τότε ὁ Θεὸς ἴλωος εἰς ὅν προσδωχόμενος ἀνθρώπους ἐν τῷ Ναῷ τῆ Σολομώντος, καὶ εἰσῆκε τῆ φωνῶν αὐτῶν, ἀλλ' ἐν τῷ εἰρηλῶσειν ὁ Θεὸς μετὰ ἀνθρώπων, διότι ὁ ἄκρος Ἀρχιερεὺς Κύριος ἡμῶν παρακαλεῖ δι' αὐτῶν τὸν Πατέρα αὐτῆ.

Ἐκεῖ πῖθοντες πῦρ ἀπ' Οὐρανῶν ἐτελείωνε, καὶ ἐβεβαίωκε τὴν θυσίαν τὴν ἐπάνω τῆ βήματος, ἀλλ' ἐν τῷ εἰρηλῶσειν ἡ ἀναιμάκτος θυσία τῆ Σώματος τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὸ πῦρ τῆς ἀγάπης αὐτῆ, καὶ ἐκείνη ἀπὸ τῆ ἁγία πᾶσιν, καὶ ἐσερεώθη ἐν τῷ Βασιλῶ τῆ Σαυρῆ.

Ἐσάθη ὁ Ναὸς τοῦ Σολομώντος περιφημος, ὅτι ἐκεῖ ἦτον τὰ Χερσβίμ, τὸ Γλασῆρον, ἡ Κιβωτὸς τοῦ Μαρτυρεῖς, τὰ Μαῖνα, ἡ Ράβδος τοῦ Ἀαρὼν, τὸ Χρυσὸν Θυματήριον, καὶ τὰ λοιπὰ, ἀλλ' ἐδῶ δὲν σοῦ φαίνεται νὰ εἶναι πλέον τιμιώτερος ὁ Τάφος τῆ Κυρίας, ἔνθα ὁσάκις εἰσερχόμεθα, τασάκις βλέπομεν τὸν Σωτήρα νὰ κείτεται ἐν τῆ Σινδῶν, καὶ ὀλίγον ἐκεῖ ἰσάμενος, αὐτὸς νὰ βλέπωμεν τὸν Ἄγγελον νὰ κάθεται εἰς ὅν ποδαστε, καὶ πρὸς τὴν κεφαλῆν τῆ Σαδάρων τυλιγμένον;

Μήτε πρέπει νὰ ἀμφισβάζη τις, ὅτι κατὰ ἐκπαλαί, ἔτω καὶ τῶρα δέχεται ὁ Θεὸς τὰς θυσίας τῶν πιστῶν ὅπου ἐκεῖ γίνονται, καὶ νὰ συχωρῆ τὰς ἀμαρτήματα τῆ λαῶ, καὶ νὰ δείξη τὴν ὀφθῶν ὁδόν, διὰ τῆς ὁποίας νὰ περπατή, καὶ νὰ δίδῃ δόξαν εἰς αὐτὸν τὸν τόπον, καὶ νὰ χαίρη ὅλας τὰς πνευματικὰς χεῖρας.

Ἐκ τῆτων λοιπὸν συναγεται, ὅτι ὁ Σολομών ἐν τῷ Γραπῷ Νόμῳ ἦτον τύπος τῆ Χεῖρῆ, καὶ ὁ Ναὸς τῆ Σολομώντος ἦτον ὁ τύπος, καὶ ἡ σκιά τῆ Ναῶ τῆς Ἀναστάσεως τῆ Χεῖρῆ, ὅστις καὶ χάριν τῆτος ἐκτίσθη.

Ἐἰς αὐτὰ δὲ σημειώτερον καὶ τῆτος, ὅτι ὅταν προηγῶνται χάριν τῆτος ἑτέρη τύποι τῆτος, καὶ σχέδια, δύο πράγματα θεωροῦνται, ἕνα, ὅτι ἐκεῖνα δὲν γίνονται

τα

καὶ διὰ λόγων, ἀλλὰ χάριν ἑτέρη τῆτος, ἐκεῖνος δηλονότι δι' ὃ γίνονται. ἄλλο, ὅτι πλέον δὲν κάμνουν χεῖρα νὰ μένωσιν ἐκεῖνοι οἱ τύποι, καὶ τὰ σχέδια, ἀλλὰ μόνον ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα ἔγιναν κατὰς προετυπῆτον. ὅθεν ἐπειδὴ καὶ ὁ Ναὸς τῆ Σολομώντος ἐσάθη, ὡς εἴρηται, τύπος, καὶ σχέδιον τῆ Θεῶς Ναοῦ τῆς τοῦ Κυρίας ἡμῶν Ἀναστάσεως, καὶ αἰ νομικαὶ λατρεῖαι, τύπος τῶν ἀληθινῶν, καὶ διαγγελικῶν, ἀκολεθρῶς αὐτὸς ἔχει νὰ μὴ εἰς τὸ δῖνωκες, κατὰς καὶ αἱ λατρεῖαι αἱ Εὐαγγελικαὶ, ὁ δὲ Ναὸς τῆ Σολομώντος νὰ μὴ, ὡς καὶ εἶναι, εἰς ἐρήμωσιν παντοπιῶν, καὶ αἱ θυσίαι τῶν Ἰεδαίων εἰς ἀθέτησιν. καὶ ὅρα περὶ τῆτων ὅν καὶ Ἰεδαίων λόγος τῆ Χρυσόμοις εἰς πλάτος.

Ὡ καὶ ποῦ πᾶσις ζῆλαρτε ὑπεροχῆς, καὶ ἀγιότητος ἐσάθη τῆτος ὁ Θεὸς Ναὸς τῆς τῆ Κυρίας ἡμῶν Ἀναστάσεως, ὅστις ἐδείχθη, ὅτι ἦτον προτυπόμενος καὶ ἐν τῷ Γραπῷ Νόμῳ, κατὰς καὶ ἐν τῷ Φυσικῷ, καὶ τῷ τῆς ἀκακίας καιρῷ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ.

Ὅτι ὁ Θεὸς οὗτος Ναὸς προσφιλῆσθαι δι' αἰνιγμάτων, καὶ παρὰ τῶν Προφητῶν, καὶ κατὰ τῆνα τρόπον.

Α Τξάουσι τὴν δόξαν, καὶ τὸ ἀξιάγασον τῆ Θεοῦτατῆ τῆτος Ναῶ, σιμὰ εἰς τὰ αὐτὴ εἰρημῆνα προσέτι καὶ αἱ θεόπνῶσοι Προφητεῖαι, ἐκ τῶν ὁποίων, δύο καὶ μόνος φέρομεν εἰς τὸ μέσον. ἡ πρώτη εἶναι τῆ Προφητῆνακτος Δαβὶδ, καὶ ἡ δὲυτέρα τῆ Προφήτη Αἰγῆαῖς. ὁ μὲν οὖν Δαβὶδ εἶπε (Ψαλμ. 28.) καὶ ἐν τῷ Ναῷ αὐτῆ πᾶς τις λέγει δόξαν. ἀλλὰ τῆχα ποῖος νὰ εἶναι τῆτος ὁ Ναὸς εἰς τὸν ὁποῖον λέγει ὁ Προφήτης, ὅτι ὁ κατῆνας νὰ εἶπῃ τὴν δόξαν τῆ Θεοῦ; τῆχα μήπως καὶ εἶναι ὁ Ναὸς τῆ Σολομώντος; εἰς τοῦτο δὲν θαρρῶ νὰ εἶπῃ τὸ ὄχι, πλεῶν αὐτῆ ἦτον καὶ αὐτὸς, ἀλλὰ πρὸς καιρὸν, καὶ ὄχι πάντοτε, ἐπειδὴ καὶ τὸν ἀπέδοκίμασε παντῶπασιν ὁ Θεὸς, ὡς δηλῆται εἰς πολλὰ μέρη τῆς ἱεραῖς Γραφῆς, καὶ φανερά εἰς τὸ δὲυτερον Βιβλίον τῆ Παραλειπομένων (7. 21.) καὶ ὁ Οἶκος ἔπος ὁ ὑψηλός, πᾶς ὁ διαποροδόμενος αὐτὸν ἐκτίσεται, καὶ εἶπῃ, χάριν τῆτος ἐποίησε Κύελος οὕτω τῆ Γῆ αὐτῆ, καὶ τῷ Οἴκῳ τῆτος; τὸ ὁποῖον ἐκολέθησε διὰ τῆς ἀμαρτίας τῆ Σολομώντος, καὶ τῆ λοιπῶν Βασιλῶν τῆ Γούδα, καὶ τῶν Ἑβραίων, ὡς τὸ μαρτυρεῖ καὶ ἡ ἱεραῖς, καὶ ἔθνικαῖς ἱστορίαις. καὶ προσέτι ἐν ἐκείνῳ μόνον οἱ Ἰεδαῖοι ἐθυσίαζον σφάγια, τὰ ὁποῖα πᾶς μήτε ἔμελλε νὰ δεχθῆ πάντοτε ὁ Θεὸς, μήτε ἤθελε νὰ δοξασθῆ μετὰ αὐτῆ, τὸ ἐφανέρωσε πολυτρόπως διὰ τῶν Προφητῶν αὐτῆ, καὶ ὡν ἕνας ὁ Δαβὶδ λέγει (Ψαλ. 49. 9.)

Οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ Οἴκου Μόσχης, καὶ δὲ ἐκ τῶν Ποιμνῶν σὺ Χειμάρρης. λοιπὸν αὐτῆ ἐκλαμβανέται καὶ δι' αὐτῶν τῶν Σολομώντειων Ναῶν τὸ, καὶ ἐν τῷ Ναῷ αὐτῆ πᾶς τις ἐρεῖ δόξαν, ἀλλὰ πρὸς καιρὸν, ἀληθῆναι δὲ μάλιστα διὰ παντός, λαμβανόμενος ὁ Νῆς τοῦ Προφήτη διὰ τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, εἰς τὸν ὁποῖον ὄχι μόνον οἱ ἀληθῆναι Ἰσραηλιταὶ προσφέρουσι δόξαν, ἀλλὰ καὶ οἱ ἄγγελοι.

γελοι.

γελαι, ἡ Ε΄τη τῆς Ε΄λλωων, τῆς Ρωμαίων, καὶ ὅσα ἄλλα ἐπλασεν ὁ Θεός, ὅλα ἔρχονται νὰ προσκυνήσωσιν ἐν αὐτῷ τὸν Θεόν. ὅθεν ἔτος ἐστὶν ὁ Ναός, ἐν ᾧ πᾶς τις, τρεῖς πᾶσα πνοή, Ἀγγελικὴ, καὶ ἀνθρώπινη εἰς αὐτὸν ἀνεῖ τὸν Κύριον, καὶ παύει ἡ Ε΄τη καθεὶν καὶ τὴν συνήθειαν αὐτῆ λέγει, καὶ ψάλλει δόξαν τῷ Θεῷ, καθὼς καὶ διαδοχῶν ἄχει τῆς σήμερον καὶ μαρτυρεῖσιν, καὶ βεβαιώνας, καὶ φανερώνας αὐτῶν τὰ πράγματα.

Πάλιν ὁ ἴδιος (Ψαλμ. 68. 29.) ἐπὶ Ἱερουσαλήμ σοὶ ὄψοισι Βασιλεῖς δῶρα ἄλλα διὰ ποῖον ἄλλον Ναὸν ἠμπορεῖν νὰ ἐννοηθῶσι ταῦτα ἀρμοδιώτερον, παρὰ διὰ τῆτον, εἰς τὸν ὁποῖον ἦλθον ἀπὸ μακρὰν Βασιλεῖς, Πατριάρχαι, καὶ ἄλλης μεγάλης ἕξασίας Ἡγεμόνες νὰ προσκυνήσωσι τὸν Κύριον μετὰ δῶρα, καὶ περισσότερας φοραῖς αὐτῶν ἐξελθόν, καὶ ἤδη αὐτῶν πέμπουσι προσκυνῶντες ἐν αὐτῷ τὸν πάντων Βασιλέα.

Ἀλλὰ ἄς ἀκρίσωμεν τί λέγει καὶ ὁ Ἀγίας. εἶπε λοιπὸν ταῦτα, ὅσον εἰς παρηγορίαν τῆς πεινῶν, ὅσον καὶ εἰς ἔπαινον τῆς Ἀγίας Ναοῦ (Κεφ. 2.) ἄδε λέγει Κύριος παντοκράτωρ. ἐτι ἀπαξ ἐγὼ σείσω τὸν Οὐρανὸν, καὶ τὴν Γῆν, καὶ τὴν Θάλασσαν, καὶ τὴν Ἠπείρου, καὶ συσείσω πάντα ἡ Ε΄τη, καὶ ἤξει αὐτῶν ὅληκα πάντα τῆς Ἐθνῶν, καὶ πλήσω τὸν Οἶκον τῆτον δόξης λέγει Κύριος παντοκράτωρ, ἐμὸν τὸ ἀργύριον, καὶ ἐμὸν τὸ χρυσίον.

Ταῦτα αὐτῶν λόγια τοῦ Προφήτου ἔκαμαν νὰ κοπιᾷ ὁ νῆς πολλῶν Ἰσραηλιτῶν, ὅσον καὶ ἐκ τῆς ἡμετέρας. οἱ Ἰσραῆλιται, καθὼς λέγουσιν οἱ ἡμέτεροι Διδάσκαλοι, εἰς τὴν Ἰσραηλιν ταύτης τῆς Προφητείας, ἐνόησαν διὰ τὸν δεύτερον Ναὸν τῆς Σολομῶντος, τὸν μετὰ τὸν δὲν διὰ μέσου τοῦ Ζοροβάβελ, τοῦ ὁποῖου τὴν δόξαν, καὶ μεγαλοπρέπειαν λέγουσιν αὐτῷ, πῶς προφητεύει ὁ Προφήτης διὰ νὰ χαροποιθῶσιν οἱ Ἰσραῆλιται, ἀντιθέτως περὶ λυποῦντες διὰ τὴν ἐρήμωσιν τῆς πρώτης Ναοῦ, τὸν ὁποῖον ἐχάλασεν ὁ Βασιλεὺς τῆς Βαβυλωνίας. ἀπαύται ὅμως, διότι ἡ δόξα, καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τῆς δευτέρας Ναοῦ, μετὰ τὸ γύρισμα τῆς Τριῶν Ἰσραηλ ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς Βαβυλωνίας, ἐκ τῆς ὁποῖας οὐκ ἠλθὲν ὁ Ζοροβάβελ, ὅχι μόνον δὲν ἦτον μείζων τῆς δόξης, καὶ μεγαλοπρέπειας τῆς πρώτης, ἀλλὰ μῆτε ἦτον τὸση λαμπρότης, τὸση δόξα, τὸση μεγαλοπρέπεια, ὅσον ἦτον τῆς πρώτης, καὶ τελευταίας, μῆτε ἐφαίνετο τὸση πλοῦτος, καὶ τὸση χρυσίον ὅσον τῆς πρώτης, καὶ ἐπεὶ μῆτε ἦτον τὸση περίφημος ὁ δεύτερος εἰς τὰ Ἱερατικά, καὶ αὐτῶν προρρήσεις τῆς Προφητείας, καὶ τὴν ἀγιότην τῶν Λειτουργῶν, μάλλον δὲ ὁ πρῶτος Ναός, τὸν ὁποῖον ἔκτισεν ὁ Σολομῶν, ὅσον ὑπερέβαινεν ἐκείνον τῆς Ζοροβάβελ εἰς τὴν φήμην, καὶ εἰς τὴν δόξαν, ὅτι οἱ πρεσβύτεροι τῶν Ἰσραηλιτῶν, οἱ ὁποῖοι ἐφθασαν νὰ ἴδωσι τὴν μεγαλοπρέπειαν, καὶ τὴν δόξαν, καὶ τὸν πλοῦτον τοῦ προτέρου, καὶ ἕξουσι τὴν πτωχείαν, καὶ ἀτέλειαν τοῦ δευτέρου, ἔκαμαν μεγαλωῦντες οὐρμούς, χύνοντες ἀμετρα δάκρυα, καθὼς τὸ διηγῆται ὁ Ἐσδρας (Βιβλ. Ι. Κεφ. 3.) τοῦ ὁποῖου αὐτῶν λόγια εἶναι ταῦτα.

» Καὶ πολλοὶ ἀπὸ τῶν Ἱερέων, καὶ τῶν Λαϊτῶν, καὶ Ἀρχόντες τῶν Πατριῶν

» αἱ πρεσ-

» οἱ πρεσβύτεροι, οἱ εἶδον τὸν Οἶκον τὸν πρῶτον ἐν τριμελίῳ αὐτῶν, καὶ τῶν τῶν τῶν Οἶκον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἔκλαιον φωνὴ μεγάλη, καὶ ὁ Ὀχλος ἐν σημασίᾳ μετ' ἀφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι ὠδὴν, καὶ οὐκ ἔδωκεν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων φωνὴν σημασίας τῆς ἀφροσύνης ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ τοῦ λαοῦ. ὅτι ὁ λαὸς ἐκράνυσε φωνὴν μεγάλην καὶ ἡ φωνὴ ἠκούετο ἕως ἀπὸ μακρόθεν.

Καὶ ὁ Ἰωσήπος λέγει. ἐνθυμῶμενοι οἱ Ἱερεῖς, καὶ οἱ Λαῖται, καὶ οἱ Πρεσβύτεροι τῆς Πατριῶν τὸν παλαιὸν Ναὸν, καὶ βλέποντες τὸν νέον ὅπως διὰ τὴν πτωχείαν δὲν ἦτον κτισμένος ὡσαύτῃ ὁ πρῶτος, συλλογιζόμενοι πῶς ἐσμικρύνθησαν ἀπὸ τῆς προτέρας αὐτῶν ἀτυχίας, λυπημένοι, καὶ πολλὰ παραπονεμένοι εἰς τὰ δάκρυα, καὶ οὐρμούς ἕξεχύθησαν, οὕτω αὐτολέξει γράφειν περὶ Ἰσραηλῆος Ἀρχαιολογίας (Βιβλ. ΙΙ. Κεφ. 4.) οἱ δὲ Ἱερεῖς, καὶ Λαῖται καὶ τῆς Πατριῶν οἱ Πρεσβύτεροι τὸν πρότερον Ναὸν ταῖς μνησίαις ἀναπολοῦντες, μέγιστον, καὶ πολυτελέστατον, καὶ τὸν γεγεννημένον ὁρῶντες ἀπὸ πτωχείας ἐνδύεσκον τῆς πάλαι κατεσκευασθέντος, ὅσον εἶεν τῆς ἀρχαίας ἀδαιμονίας ὑποβεβηκότες, καὶ τὴν ἀξίαν τῆς πάλαι λογιζόμενοι, κατήφην, καὶ τῆς ἐπὶ ταῦτον λύτης κρατεῖν οὐκ ἐδύνασθαι, μέγιστον, καὶ δακρυῶν προήγοντο. ἀκόλουθον δὲ εἶναι πῶς μῆτε ἦσαν κλαύση, μῆτε ἦσαν λυπηθῆ, αὐτῶν ἰδῆ τετελειωμένα αὐτῶν ὅσα ὑπέσχετο ὁ Προφήτης.

Ὅθεν διὰ ταῦτα τὴν αἰτίαν ἄλλοι Ἰσραῆλιται ἐπενόησαν ἄλλω μυσθῶν Ἰσραηλιτῶν, λέγοντες πῶς αὐτῶν λόγια τοῦ Προφήτου τυχαίνει νὰ ἐννοηθῶσι διὰ τὸν Ναὸν ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον μέλλει νὰ κτίσῃ ὁ ἐλδοσόμενος Μεσίας. ὅμως εἰς τοῦτο ἀπαύται πάντα παύται, ὅσον ὅτι πολλοὶ, καὶ ὑπὸ πολλῶν Διδασκάλων, καὶ παρ' αὐτῶν τῶν Ἱερέων Γραφῶν, καὶ τῶν πραγμάτων, οὐκ ἀπέδειχθη ὅτι ἀντιρρήτως ἦλθεν ὁ Μεσίας, καὶ δὲν πρέπει νὰ προσμένωσι πλέον ἄλλον, ὅσον καὶ διότι ἐπειδὴ πολλοὶ ἐκ τῶν Ἱερέων, καὶ Λαϊτῶν, καὶ τῶν Ἀρχόντων τῶν Πατριῶν, καὶ τῶν Πρεσβυτέρων ἔκλαιον, συλλογιζόμενοι τὴν δόξαν τοῦ προτέρου Ναοῦ, καὶ τὴν ἀτέλειαν τῆς δευτέρας, παρηγορῶντες τὸν Προφήτην Ἀγίῳ, οὕτω λέγει. Σαρσεῖτε, πληρώσω τὸν Οἶκον τούτου δόξης. λέγοντες δὲ ταῦτα, ἐφάνησε πῶς δὲν εἶναι νὰ κτισθῆ ἄλλος τρίτος φερόν.

Ἄλλοι φέροντες αὐτῶν, ὅτι νὰ ἐνόησεν ὁ Προφήτης διὰ τὸν Ναὸν τῆς Ἡρώδης, τὸν ὁποῖον λέγουσι τινὲς πῶς ἦτον πολλὰ μεγαλοπρεπέστερος ἀπ' ἐκεῖνον τὸν πρῶτον τῆς Σολομῶντος, τὴν ὁποῖαν γνώμην ὡς φανερὰ ψάλλει, καὶ μηδενὸς λόγου ἀξίαν οἱ περισσότεροι τὴν ἀπεδοκίμασαν. καὶ ὅσα μὲν οἱ Ἰσραῆλιται πλάττουσιν, εἶναι τοιαῦτα.

Τῶν δὲ ἡμετέρων οἱ μὲν λαμβάνουσι αὐτῶν λόγια τῆς Προφητείας, διὰ τὴν δόξαν ὅπως ἐμελλε νὰ λάβῃ ὁ τῆς Σολομῶντος Ναός εἰς τὸν καιρὸν τῆς Μεσίας, πλὴν ὅχι ἀπὸ τῆς πρόσκαιρα πλάτης, ἀλλ' ἐκ τῆς τῆς τῆς, καὶ ὑπὲρ φύσιν δωρεῶν τῆς Χειρῆς, διότι εἰς τὴν ἔλθουσιν τῆς Κυρίας μας ἐτελειώθησαν φανερὰ αὐτῶν ὅσα λέγει ὁ Προφήτης. ἐκινήθη ὁ Οὐρανὸς ὅταν ἐφαίνετο ὁ Νέος Ἀσὴρ ἐν τῇ γεννήσει τῆς Κυρίας, ὅταν γινώσκοντες οὐκ ἔμελλε εἰς προσκύνησιν αὐτῆ. ἐσείσθη ἡ Γῆ, καὶ ἡ θάλασσα, μετὰ τὴν

τῶν ἰσχυρῶν, καὶ τὰ τριτάτα τῆς Ῥωμαίων, κατὰ τὴν ἑβραϊκὴν καὶ τὴν ἑλληνικὴν ἰστορίαν, καὶ τὴν ἑβραϊκὴν ἰστορίαν, ἐπειδὴ πλησίον εἰς τὴν γέννησιν τῆς Κυρίας, ἐγένετο προσήγησιν παρὰ τῆς Καίσαρος Αὐγούστου ἀπογράφου πάσαν τὴν Οἰκουμένην. τότε ἦλθεν ὁ ἐκλεκτὸς Χριστὸς, τὸν ὁποῖον ἐπορεύσαν πάντες, ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς ἐν τῇ κάμῃ πρὸς πάντας τὴν σωτηρίαν.

Ἐπληρώθη ὁ Ναὸς τῆς Ζοροβάβελ, ἢ καὶ τῆς Ἡρώδου ἀπὸ δόξης, ὅταν προσήκησιν ὁ Χριστὸς εἰς αὐτὸν παρὰ τῆς Μητρὸς τῆς, καὶ τὸν ἐδέχθη ὁ Γηραὸς Συμεὼν εἰς τὴν ἀγκάλας τῆς. μίσα εἰς αὐτὸν πολλαίς ἐδίδαξεν. ἐνήργησε πολλὰ, καὶ διάφορα θαύματα, καὶ ἐν λόγῳ, ἀπλῶς ἐδοξάσθη περισσότερον τοῦ προτέρου μετὰ τὴν παρασίαν αὐτῆς.

Εἴπομεν δὲ ὁ Ναὸς τῆς Ζοροβάβελ, ἢ τῆς Ἡρώδου, διότι ἓνας καὶ ὁ αὐτὸς νομίζεται, ἐπειδὴ καὶ ὁ Ναὸς τὸν ὁποῖον ἐμετέκτισεν ὁ Ζοροβάβελ δὲν ἐδαφίσθη τελείως, ἀλλ' ἔμενεν ἕως τὸν καιρὸν τῆς Οὐρανοῦ, ὁ δὲ Ἡρώδης ἄλλα μὲν μέρη αὐτῆς ἀφαιρέσεν ἐκ θεμελίων, ἄλλα δὲ ἀνακαίνισεν, πολλαὶ δὲ καὶ προσετέθησαν, κατὰ τὴν ἰστορίαν ὁ Ἰωάννης Βιβλ. 15. τῆς Ἀρχαιολογίας αὐτῆς, Κεφ. ὑστάτου, καὶ Βιβλ. 1. περὶ Ἰουδαϊκῆς Πολέμου Κεφ. 12. ὅταν ἡ αἰκαίνισις, καὶ ἡ ἀξίωσις τῆς Ναοῦ δὲν τὸν ἕκαμε νὰ εἶναι ἄλλος, καὶ διὰ τῆς τοῦ αὐτοῦ Ναοῦ ὅπου κυρίας ἦτον τοῦ Ζοροβάβελ, ἠμποροῦσε νὰ λέγεται ὁρθῶς, καὶ ἀληθῶς, Ναὸς καὶ τῆς Ἡρώδου.

Καὶ ταῦτα, καὶ ἄλλα πολλαὶ λέγεται μετὰ μεγάλῃ ἐράδιαν, καὶ σοφίαν τινὲς Ἐκκλησιαστικοὶ Ἑρμηνεῖς, καὶ Διδασκαλοὶ, εἰς αὐτὴν τὴν προφητείαν τῆς Ἀγγαίας, ἕτεροι δὲ προσιδέουσι καὶ ἄλλῃς βεβαιότητι, ἢ ὅποια αὐτῆς δὲν φαίνεται τὸσον προσφύκει εἰς τὴν ἔνοιαν τῆς λέξεως, ἀρμόζει ὅμως καὶ τὸν πνευματικὸν τρόπον, καὶ τῆς, καὶ ὡς λέγεται τῆς προσοικειώσεως, δηλαδὴ καὶ λόγια τῆς Προφήτης δύνανται νὰ προσαρμοσθῶσι, καὶ νὰ νοηθῶσι διὰ τὸν Ἀγιώτατον Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ λαμπρότατος διὰ τὴν ὑλικὴν κτίσιν αὐτῆς, καὶ ἀνυπέρβλητος εἰς αὐτὸν πολυτέλειαν, καὶ κατ' ὑπερβολὴν μεγαλοπρεπέστατος, διὰ τὴν ἀξίαν, καὶ ὑψηλὴν τῆς διαφόρων Κτιτῶν ἵπτε καὶ τὸν ἀποδομῶσαν, καὶ παρόντες ἐκεῖ μόνον εἰς τὴν οἰκοδομὴν αὐτῆς ὑπηρετήσαν, ὅμως πολλὰ περισσότερον διὰ τὰ πνευματικὰ χαρίσματα, καὶ ὅποια ὁ Σωτὴρ ἡμῶν εἰς αὐτὸν ἐδωρήσατο, καὶ ἄλλα πολλαὶ θαύματα, καὶ ὅποια εἰς αὐτὸν ἐνεργήθησαν, ὅστις ἐσάθη, καὶ εἶναι χαρὰ ὅχι ἐνὸς Ἑβραίου μόνον τῆς Ἰουδαίων, ἀλλὰ παντὸς τοῦ Χριστιανικοῦ Λαοῦ, καὶ τῆς Οἰκουμένης.

Βεβαίως αὐτὴν τὴν ἐρμηνείαν, καὶ δόξαν καὶ ὁ Καισαρείας Εὐσέβειος, ἐπειδὴ καὶ λογιάζει, πῶς ὅσα ἐπροφήτευσαν οἱ Προφῆται περὶ τῆς παλαιᾶς Ἱερουσαλὴμ, τυχαίως νὰ ἐνοηθῶσι διὰ τὴν νῆαν, καὶ ὑλικὴν, διὰ ἐκείνην λέγω ὅτι ὑπερονέκτισθη, εἰς τὴν ὅποιαν εἶναι τὸ σεβάσμιον ὄρος τοῦ Κρανίου, ὁ προσκυνητὸς Τάφος, καὶ ὁ θεῖος ἕως Ναὸς τῆς τῆς Κυρίας ἡμῶν Ἀναστάσεως.

Λοιπὸν κατὰ τὸν τρόπον, ὡς βεβαίως ἠμποροῦμεν νὰ εἰποῦμεν, ὅτι αἱ Προφητεῖαι τοῦ Ἀγγαίου, καὶ τῆς λοιπῶν Προφητῶν, διὰ τὸν Ναὸν τοῦ Σολομών-

λομώντος, ἐρέθησαν διὰ τὸν Ναὸν τῆς Ἀναστάσεως, καὶ διὰ τὴν ἀγίαν καθολικὴν Ἐκκλησίαν.

Λέγει λοιπὸν ὁ Κύριος διὰ τῆς Προφήτης. ἐγὼ σείσω τὸν Οὐρανὸν, καὶ τὴν Γῆν, καὶ τὴν Θάλασσαν, καὶ τὴν ἑβραϊκὴν, καὶ συσείσω πάντας τὰς Ἑβραίας. ταῦτα δὲ πάντα φανερά ἐπληρώθησαν, ὅταν εἰς τὸν τόπον τῆτον τὸν ἅγιον ἐσαυρώθη ὁ Κύριος, διὰ τὸ τότε ὁ Ἡλῖος ἔξω ἀπὸ τὸν καιρὸν, καὶ τὴν ἄραντες ὑπερήθη τοῦ φωτός, καὶ ἐσκοτίσθη, καὶ μετ' αὐτῆς ἡ Οἰκουμένη. τότε ἡ Γῆ ἐσεισθη, καὶ αἱ πέτραι ἐσχίσθησαν, καὶ τὰ Μνημεῖα ἐκείνησαν.

Ἐσεισθησαν πάντες τὰς Ἑβραίας, διότι ὅχι μόνον εἰς τὸν θάνατον τῆς Χριστῆ ἦλθον οἱ Ἰουδαῖοι εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ἀλλὰ καὶ πάντες τὰς Ἑβραίας, ἐπειδὴ καὶ οὐσα ἐπισημοῦσθη ἢ ἑορτὴ τῆς Πάσχα, οἱ μὲν Ἰουδαῖοι συνήλθον πανταχόθεν, διὰ τὴν προσκυνήσασιν εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, καὶ δὲ Ἑβραίας ὡς εἰς κοινὴν πανήγυριν, καὶ ἴσως ἀκόμη περισσότερον ὅταν ὁ Χριστὸς ὑψώθη ἐπὶ τῆς Σταυροῦ, κατὰ τὸν μόνον του τὸ προεῖπε. καὶ ἐγὼ ἐὰν ὑψωθῶ ἐκ τῆς Γῆς, πάντας ἐλκύσω πρὸς ἐμαυτὸν (Ἰωάν. Κεφαλ. 12.)

Τότε ἤξει ὁ ἐκλεκτὸς πάντων τῶν Ἑβραίων (Ἀγ. 2.) καὶ ποῖος εἶναι τῆτος; βεβαίως ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ὁ ποιήσας τὴν σωτηρίαν, ἥτις δὲν ἔλαβε τέλος εἰς τὴν γέννησιν, ἢ εἰς τὰ λοιπὰ ἔργα τῆς ζωῆς αὐτῆς, ἀλλ' εἰς τὸν θάνατον, καὶ τὴν αἰάσασιν τῆς, καὶ ὅποια ἐγένον ἐν τῷ Ναῷ τῆτος, διότι δὲν ἤθελεν ἀφελῆσαι τὸ νὰ γεννηθῆ, ἀλλ' δὲν ἤθελε ἀφελῆσαι τὸ νὰ λυτρωθῶμεν.

Καὶ πλήσω τὸν Οἶκον τῆτον δόξης. ἐὰν ὁ Οἶκος τοῦ Σολομώντος ἐπληρώθη δόξης, ὅταν ἐν αὐτῷ ἐφαίνῃ ὁ Χριστὸς βρέφος, ἢ εἰς τὴν χεῖρας τῆς Συμεὼν, ἢ ὡς εἴρηται, εἰς τὴν ἀξίωσιν τῆς ἡλικίας αὐτῆς, ἢ ἐν μέσῳ τῶν Διδασκάλων, ἢ κηρύττων, ἢ θαυματουργῶν, ὁ ἅγιος ἕως ἡμέτερος Ναὸς ἐφαίνῃ πλέον ἐνδοξότερος, καὶ εἰς τὸν θάνατον τῆς αὐτῆς Σωτῆρος, καὶ μετὰ τὴν ἐνδοξὸν αὐτῆς αἰάσασιν, ὅταν λέγω εἰς τὸν θάνατον αὐτῆς ἐφαίνῃσαν καὶ ἐν Γῆ, καὶ ἐν Οὐρανῷ θαυμασία, καὶ τέρατα, καὶ πολλὰ περισσότερον ἐλαμψεν ὅταν δόξη, καὶ τιμῆ ἐσεφανώθη ἐν τῷ Τάφῳ, καὶ βῆ ἦλθεν ἀπ' αὐτῆς νικήσας τὸν θάνατον, ὅταν ἐλόγιος εἶπεν ὁ Προφήτης, τὸν Οἶκον, καὶ Τάφον αὐτῆς ἐνδοξόν.

Ἐμὸν τὸ ἀργύριον, καὶ ἐμὸν τὸ χρυσίον, λέγει Κύριος παντοκράτωρ. ἐὰν εἰς λαμπρότητα, καὶ μεγαλοπρέπειαν τῆς Ναοῦ τῆς Σολομώντος, ἦτον ἀναγκαῖον τὸ χρυσίον, καὶ τὸ ἀργύριον, διὰ τὴν οἰκοδομὴν τῆς Ναοῦ, εἰς τὸ νὰ φανῆ ἐπίσημος, ἀλλὰ καὶ τὰ ποιῶντα δὲν ἔλειψαν καὶ ἀπὸ τῆτον τὸν Ναὸν τῆς Κυρίας, διότι μεγαλοπρεπῶς, ὡς εἴπομεν, ἐκτίσθη παρὰ τῆς ἰσαποστόλου μεγάλου Κωνσταντίνου, καὶ τῆς ἀγίας αὐτῆς Μητρὸς Ἐλένης, ὡς εἰς τὸ ἀκόλαστον Κεφάλαιον φέλομεν ἰδῆ, καὶ πλεονεχῶς φυλάσσεται, καὶ φέλει φυλαχθεῖ, τῆς ἐν αὐτῷ ἀφέντος συνεργήσαντος, ἐκ τῆς ἐλεημοσυνῶν τῆς Ἀρσενίου, καὶ Ἀλαβῶν Ἡγεμόνων, καὶ λοιπῶν Θεοφιλῶν Χριστιανῶν, αἱ ὅποια εἶναι ξεχωριστὰ ὑπάρχοντα τῆς Θεοῦ, καὶ διαφυλάσσεται οὗτος ὁ θεῖος Ναὸς μετὰ μεγίστης δόξης, καὶ τιμῆς, ἐν μέσῳ Ἑβραίων, ὑπὸ μόνων, καὶ φροντῶν ἀδιακόπων Ἀποστολικῶν Ἀνδρῶν, καὶ ἄλλων ἐνα-

είτων Επισκόπων, η Προσβυτέρων, η Μοναχών, ην όποιών η μέριμνα άλλ-
λη δέν είκα, παρά να διατηρηται έτος ο Θεός Ναός πάντοτε έν δόξη, οι όποιοι
έξη από τας άδιακώπες θυσίας ην χειλέων, η των καρδιών, προσφέρουσι προ-
σέτι καθημέραν έν αύτφ τλώ αιμάμαχτον τδ Τίς τδ Θεδ θυσίαν, ένθα αύτδς
πρώτος θυσία έγένητο είς ζήλιώσιν των άμαρτιών ήμών.

Αυξάνει η δόξα αύτδ η απ άλλας πνευματικάς έργασίας όπε γίνονται είς
αύτδν, η δέν έγίνοντο είς εκείνον τδ Σολομώντος. αυξάνει η δόξα, διότι έν
τέτφ έγινεν η έλαθερία τδ αθεωπίης γένεσ από τον ζυγον της άμαρτίας. έγί-
νη η μετ Θεδ φιλίας, η η της Αγίας Εκκλησίας μνησεία.

Και έν τφ Ναφ τέτφ δώσω εірλίω (Αγίος 2. 9.) ταύτην διηγερίσθη-
μεν παρά τδ Αγγέλδ έν τη γενήσει του Χριστου, η έτελειώθη υπό τδ Δεσπό-
τη των Αγγέλων είς τον θάνατόντ. εί γάρ έχθροί όντες καταλλάγημεν τφ
Θεφ διά του θανάτ τδ Τίς αύτδ, λέγει ο Αποστόλος (Ρωμ. 5. 10.) διά του
θανάτ λέγει, η όχι διά της προσφοράς της είς τον Ναόν του Σολομώντος
διά τούτδ λοιπόν, η άλλα, άς είπόμεν μετ του Προφήτ, μεγάλη είσιν η δό-
ξα τδ Οίκδ τούτδ η έσχάτη ύπερ τλώ πρώτφ.

Μι τδ Κτίριον τδτο δύναται να λάβωσιν όλοι οι δλαβείς Χριστιανοί χαράν
μεγάλην, η τελείαν. καθώς με τδ Κτίριον τδ Ζοροβάβελ άφραΐδησαν οι
Ισραήλι, διότι δέν έχύθη αίμα νομικόν, ήτοι ζών αλόγων, άλλ αίμα λογι-
κόν, η αμίαντον. αίμα διαλλαγής αιώνίς άγιον, από τδ όποιον ήγιασμένοι,
η κεκαθαμένοι οι δλαβείς πιστοί, εισάγονται λαχέμονεντες μετ χαράς, η
αγαλλιάσεως είς εκείνον τον έν τη αύα Ιερουσαλήμ Ναόν, ένθα άκαταπαύτως
δοξολογείται παρά των Αγίων Αγγέλων, η των Δικαίων τδ έν τέτφ τφ επί-
γίφ έσφαγμένον Αρνιον πρό καβαλλής Κόσμδ. ώ η τί περιχρυσος, η μάλ-
λον ένδοξος Ναός τδ προτέρη εκείνη έχρημάτισεν ο Ναός αύτδς της τδ Κυρίου
ήμών Αναστάσεως, ο όποιος έσάθη προκεκρηγμένος και είς αύτδς τδς ρήσεις ην
Προφητών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΟΓΔΩΘΟΝ.

Παρά τίνων εκτίσθη κατ τλώ αρχίω, η ποσαχώς ονομάζεται, η υπό
τίνων ανεκαίνισθη ύπερον ο Θεός έτος Ναός κατ
διαφόρους καιρούς.

ΠΕρ της ηδη άεισκομένης περιφανείας, η μεγαλοπρεπέας οικόδομης του σε-
βασμείδ Ναου της τδ Κυρίδ ήμών Αναστάσεως, άξιον θαυμασμέ είναι
διατίτεις Λατινοί Ισραηλι, η μάλισα εκ των επισήμων, βάζησον είς άμ-
φβολίαν πώος τδχα να έσάθη ο πρώτος Κτίσης αύτδς, επειδή η είναι φανερόν
εκ πολλών αξιοπίστων αρχαίων Εκκλησιαστικών Ισραηλιών Ελλείων, δηλαδή Ευ-
σεβείδ του Παμφίλου, Σακράτης, Θεοδωρήτ, Σωζομένδ, η άλλων, οδν
όποίος

όποίος η αύτοί ανεγνώσαν, ότι οικοδομήθη παρά των μεγίστων, η ίσαποσό-
λων Βασιλέων Κωνσταντίν, η Ελένης. πρό τέτων όμως, όποιος θέλει να ή-
ξάρη αν ήτον η άλλος Ναός είς τον Δεσποτικόν Τάφον, η είς ποίαν καΐσασι
δρείσκετο η αύτδς, η ο σεβάσμιος Γολγοθας, η τδ έν Βηθλεέμ άγιον Σπή-
λιον, ένθα έγένητο η τδ Κυρίδ ήμών γενήσις, η τδ λοιπά σεβάσμια Προ-
κυνήματ, η οι έν τη αγία Πόλει άεισκοόμενοι Χριστιανοί, απ αύτων σχεδόν
των πρώτων Χρόνων της είς Ορανός Αναλήψεως τδ Κυρίδ ήμών, η μάλισα από
τον καιρόν των Καισάρων, τούτε Τίτου, και τδ Αδριανέ έως είς τον καιρόν των
ρηθέντων Βασιλέων, η είς τδ μετέπειτα η διαφόρες καιρές, άς διέλθη έπιμε-
λώς τδ όσα ίσορεί αποσάδλω, και είς πολλά μέρη ο αιδίμιος Ιεροσολύμων Πα-
τριάρχης Κύριος Δοσίθεος, είς τδ περδ των έν Ιεροσολύμοις Πατριαρχδσαύτων,
Βιβλιόντε, όδεν ήμείς μόνον λέγομεν τδ όσα αήκωσιν είς φανέρωσιν της παρέσης
μας υπόθέσεως.

Η Οικόδομη λοιπόν τδ Αγίδ τέτφ Ναου έγινε διά προσαγής, η αλάλα-
μάτων μεγαλοπρεπών, τέτε Αυτοκράτορδ Κωνσταντίν, η της Μακαρίας Μι-
τροδ αύτδ Ελένης, περδτε τδ 326. έτος της τδ Κυρίου ήμών Γενήσεως, μετ
τλώ έν Νικαία πρώτην Οικουμενικήν Σύνοδον, ήτις η αύτη έγένητο η προσαγην
τδ ίδίδ Αυτοκράτορδ, διά της όποίας αποσκορακίσις τέττε Αίρετικές, η κακο-
δόξεδ, έβελήθη ο άσεβέστατος εκείνος να άφανίση η τλώ Ειδωλολατρείαν,
η να έγείρη Ναός παντδχεδ, είς οδν όποίος να προσκυνηται μόνον ο άληθινός
Θεός. όδεν άρχισε να φέρη τλώ βελλώτδ είς έργον, η πρώτον έν τη Παλαι-
σινή, καθώς ίσορεί Ευσεβείος ο Παμφίλδ έν τφ γ. Λόγω Κεφ. 25. η καθε-
ξήδ είς τον βίον τδ αύτδ Κωνσταντίν, τδ όποίδ τδ λόγια έν πεζή φράσει διά
σαφεσέραν κατέληψιν των αναγινωσκόντων είναι τούτδ, φυλάσσοντες μάλλον τλώ
έννοιαν αύτων η τδς λέξειδ.

Εκ του τρίτου Βιβλίου Ευσεβείου του Παμφίλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 25.

Ότι έν τφ αγίφ τόπφ της τδ Κυρίδ ήμών Αναστάσεως επρόσαξεν ο Μέγας
Κωνσταντίνος να οικόδομηθδ Ναός Προσδκτήμεος.

ΚΑΙ επειδή τούτδ έγένητο ποιέτης λογής, επιχειρίσθη ο Θεοφιλέδ Βασι-
λέδς άλλοτι έργον μεγάλης μνήμηδ άξιον, μετξδ είς τδ Ε΄θνος τδ Πα-
λαισινόν οδν Εβραίεδ. η τί ήτον τδτο τδ πανύ αξιοθαύμασον; έβελήθη δη-
λαδή τον μακαριδότατον τόπον της Αγίας Αναστάσεως τον έν Ιεροσολύμοις, ον-
τδ τότε άφανη, η άδοξον, η μηδενί των πιστών εκ περιφανείας γνώριμον, να
τον φανερώση τοίς πάσι, η να τον καΐσθή ένδοξον, η σεβασμιώτατον. διά
τδτο παρδθύδ επρόσαξε να οικόδομηθδ έν τοίς Ιεροσολύμοις Ναός Εύκτήμεος.

εὐκλαδὲ δὲ ἢ εὐθύμῃσιν αὐτῇ τῷ Βασιλεῖ, ἔχωρὶς τῆς Θεῖας βελήστε, καὶ προ-
τροπῆς βιβλαῖα, ἀμὴ αὐτὸς ὁ ἴδιος Χειρὸς ὁ τῆς Αἰνασάσεως αὐτεργὸς, νοε-
ρῶς παρεκίει εἰς τὸ ἔργον τὸ τοῦ Βασιλέα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 26. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Ὅτι τὸ Θεῖον Μνῆμα τὸ ἐκρυψαν οἱ ἄθεοι μετ' αἰματῶν, καὶ εἰδωλα.

Περὶ τῆς
ἀρετῆς
καὶ τοῦ
ζωοδό-
του πᾶ-
σι, καὶ
τοῦ
Σταυροῦ
τοῦ Κυ-
ρίου, καὶ
τῆς
ἐπι-
στολῆς
αὐτοῦ
πρὸς
τὸν
Πά-
τρι-
αρχον
καὶ
τὸν
ἐπί-
σκοπον
καὶ
τὸν
ἐπί-
σκοπον
καὶ
τὸν
ἐπί-
σκοπον

Διότι προλαβόντως αὐθροποίτινες ἀσεβεῖς, ἢ νὰ εἰπῶ κάλλιον, μετ' αἰμα-
τῶν τῶν τοιούτων ἀσεβῶν, τὸ γένος ὀλοκλήρως τῶν δαιμόνων, ἐφιλονει-
κῆσαι παντοτρόπως, καὶ πολυτρόπως, ὅτι νὰ κρύψωσιν ἐν σκοτεινῇ, καὶ νὰ φέρωσιν
εἰς λήθη, καὶ ἀληθοποσίαν παντελῆ, καὶ ἀίδιον ἐκείνο τὸ Θεῖον, καὶ ἅγιον
Μνῆμα τῆς Αἰνασάσεως τῆς Χειρῆ, εἰς τὸ ὅποιον ὁ οὐρανόςθεν κατεβὰς Ἀγγε-
λος, διὰ τὴν γένεσιν τῆς αἰνασάσεως μινυτῆς ἔλασεν ἄνω μετ' αἰματῶν, ἀπε-
κύλισε τὸν ἐπικείμενον τῷ μνήματι λίθον, χάραν τῷ γυναικῶν, αἵτινες ὡσπερ
ἀπολειλιτωμένοι ἔχουσι τὸν νῦν, αἰθροπικῶς, καὶ ἴσα μετ' ὅλης οὐδὲν θανάτου,
μετ' αἰματῶν νεκρῶν ἐνόμισον νὰ εἶναι μετὰ τὸν ζῶντα Θεὸν τὸν Χειρῶν, ἀλλ'
ἀληθῆς ἐλίσατο αὐτὰς ὡς γυναικῶν ὁ Φανερὸς φωτομορφος Ἀγγελος τῆς ἐν ἐκείνῳ τῷ
ἀγίῳ Μνήματι τῷ Φέντος Χριστοῦ τῆς ἑξατάσεως, καὶ ζῶντος, καὶ ἠλδοτέρας αὐ-
τῶν ἀπὸ τὸ βάρος τῆς ἀπιστίας, λίθον δίκην ἐπικειμένης εἰς τὸν νῦν τῶν γυναι-
κῶν, καὶ ὑποπτον ποιήσας διὰ τῶν ἐκούσιον ἀφῆλτο τοῦ ζητημένους παρ' αὐτῶν Χει-
ρῆ τῆς ζῶντος.

Αὐτὸ λοιπὸν τῶ μνήματος τὸ σωτήριον Σπήλαιον ἀσεβεῖς τινες, ὡς προείρηται,
δηροῦσιν νὰ τὸ κρύψωσιν ἀπὸ τῶν αὐθροπῶν ὄψιν, διὰ νὰ τὸ σηκώσωσιν τὴν
εὐθύμῃσιν, νομίζοντες αἰοήτας, ὅτι μετ' αἰματῶν ἤθελαν δυνηθῆ ἕχα νὰ κρύψωσιν
καὶ τῆς αἰνασάσεως τῆς ἀλήθειαν. καὶ λοιπὸν διὰ πολλὰ πόνε, καὶ καμῆτε χῶμα
περισσὸν ἐξωθεν ποθεν φέροντες, ἐπέχον ἐπαύω εἰς τὸ ἅγιον Μνῆμα σκεπά-
ζοντες αὐτὸ, καὶ τὸν πέριξ ἀπαντῶν τῶν. ἐπειτὰ τὸν γενόμενον ἐκ τῆς ἐπιχύσεως
τῆς χροῦ οὐδὲν κατὰ τὴν ἀσφάλειαν μετ' αἰματῶν κατὰ τὴν οὐδὲν, ἔτω ὑποκάτω τῶ μηχαν-
ικῆ τῆς λόφου κατέκρυψαν ἐκεῖνο τὸ τῆς αἰνασάσεως Σπήλαιον, καὶ ὡς ἔλαβε
τέλος, ὅσον εἰς κρύψιν τῆς ἀγίας Μνήματος, τῷ κακῆργων ἢ μηχανῆ, καὶ ῥα-
δικηργία, κτίζουσι ἐπαύω τῆς γῆς ἐκείνης τῆς τεχνιτῆς, καὶ λίθου κατεσραμεί-
της, ἕνα νεκροῦ φεῖον (καθὼς εἶναι δίκαιον νὰ τὸ εἰπῶ) ψυχῶν αὐθροπῶν,
δηλαδὴ διὰ κατὰ τὴν οὐδὲν, καὶ τιμῶν τῶν νεκρῶν Εἰδώλων τῆς Ἀφροδίτης, χα-
ρῆσαι ταύτη τῆ ἀσελγεσάτη Θεῶ, ἐπφοδοῦσιν τὸν σκοτεινὸν, καὶ ἀπέ-
κρυψον, καὶ ἐποίον θυσίας μουσαρῆς, ῥαντίζοντες, καὶ ἐναγίζοντες ἐπαύω εἰς με-
μασμένους Βωμῆς, καὶ τῶν μιαραῖτες συνήθειαν. ἐπειδὴ καὶ μετ' αἰματῶν τῶν Φε-
λοδαίμονα θυσίας τρόπον, καὶ ὅχι ἄλλως πως, ἐνόμισαν νὰ σφραγίσωσιν παντοτινὰ
τὸ θιομισῆς ἔργον, καὶ τῶν πανεργῶν, δηλαδὴ διὰ μέσσω τοιούτων ἀκαθάρ-
των θυσῶν, καὶ εἰδωλικῶν ἐναγισμάτων, νὰ κρύψωσι, καὶ νὰ φέρωσιν εἰς λήθη.

παντε-

παντελῆ τὸ σωτήριον τῆς αἰνασάσεως Σπήλαιον, καὶ τὸ τοῦ ἢ ἢ ἢ, καὶ ἢ ἐπι-
θυμῶν, ἐπειδὴ καὶ δὲν ἐδύνατο οἱ τρισάθλιοι νὰ ἐνοήσωσιν, ὅτι δὲν ἦτον δυνα-
τὸν ἐκεῖνος ὅπως τῶν καὶ τῆς θανάτου νικῶν ἔλαβε, νὰ ἀφῆσιν ἀφανῆς τὸ ἔργον
αὐτὸ, ἐδὲ ἦτον δυνατὸν γενόμενος ὑπὲρ Γῆν, καὶ λάμπων ὡς Ἡλιος, καὶ ἀποτε-
λῶν τὸν δρόμον εἰς τὸν Οὐρανόν, ἀφ' ἧς δηλαδὴ αἰετῆ ἐκ νεκρῶν, νὰ μὴ γνω-
εῖσθῃ εἰς τῶν σύμπασαν τῶν αὐθροπῶν φύσιν, ἐπειδὴ καὶ ἢ σωτήριος δυνάμις
λάμπασα, καὶ φωτίσασα ὡς ψυχῆς μάλλον τῶν αὐθροπῶν παρὰ τῶν σώματων,
ἐπλήρωσε τὸν σύμπαντα Κόσμον τῶν λαμπροτήτων, καὶ αὐγῶν τῶν οἰκείων φωτῶν.

Μετ' ὅλον τὸ τοῦτο ἔφθασαν ἐκεῖνων τῶν ἀσεβῶν, καὶ ἀθῶν ὡς καὶ τῆς ἀληθείας
σκληροῦ τῆς πανεργῶν παρεκτεινόμενα εἰς χροῖους μακρῆς, καίτινας μῆτε
ἀπὸ οὐδὲν πώποτε χρηματίσασα Ἡγεμῆνες ἔθνων, μῆτε Στρατηγῶς, μῆτε ἄλλ-
λος Ἐξουσιασῆς, ἢ Δυναστῆς, μῆτε ἀπ' αὐτῶν οὐδὲν μετὰ τῶν Βασιλέων δὲν ἐρέθη
εἰς κατὰ τῶν, καὶ ἀνατροπῆ τῶ πανεργῶν τῶν ἀσεβῶν ἐπιτηδεῖς, πλεω-
μόνος ὁ τῶ παμβασιλείας Θεῶ φίλος, ὁ καὶ πλήρης ἀγίας πνεύματος, ὁ Θεοσε-
βῆς Κωνσταντῖνος Βασιλεὺς. ἔτος τὸν τόπον ὃν προεδηλώσαμεν τῆς αἰνασάσεως τῆς
Σωτήρος, ὃν κατὰ κεκρυμμένον μετ' ὕλας βδελυρῆς, καὶ ἀκαθάρτης, διὰ τῶν
ἐπιβλαστῶν τῶν ἀθῶν ἐχθρῶν, καὶ σχεδὸν παντελῶς ἀληθοπονημένον, καὶ ἀγνοῦμενον
ἐπαρέβλεψεν, ἐδὲ ὑπέφερε νὰ μὲν ἐπικρατεστέρα ἢ κακία ἐκεῖνων ὅπως καὶ ἐκρυ-
ψαν, ἀλλ' ἐπικελευσάμενος βοήθῆν, καὶ συνεργῶν εἰς ἐκεῖνο ὅπου ἔμελλε νὰ ἐνεργήσῃ
τὸν ἑαυτῶ Θεὸν, ἔτω προσέειπε νὰ καθαρίζεται ἀπὸ τῶν ἀκαθάρτων ὕλας, ἀπὸ
τῶν ὁποῖας ἦτον κατὰ χρωσμένος, ὡς προείρηται, ὁ τόπος ὁ ἅγιος, δίκαιον νομίζον-
τας μάλις, ὅτι ἢ ἢ ὅπως ἐμολύνθη μετ' αἰματῶν εἰδωλικῶν, καὶ ἀθεμίτους θυσίας
τῶν ἀθῶν ἔθνων, πάλιν αὐτὸς διὰ μεσολαβήσεως, καὶ ἐπιμαλείας τῆς, νὰ με-
θεξῆ, ἢ μάλλον εἰπεῖν νὰ ἐπαναλάβῃ τῶ Θεῶ τῶν προτέρων μεγαλεργῶν,
καὶ ἀγιότητῶ. ὅθεν παρὰ τῶν ἐνεργουμένων τῶ βασιλικῶν προσάγματος, ἐπιπτον
ἀφ' ὕψηλου εἰς τῶν Γῆν κάτω, καὶ συνετείβοντο ριπόμενα τοῦ ψάδους τῶ μη-
χανήματων, συνέπιπτον δὲ, καὶ ἠφανίζοντο μετὰ τῶν Εἰδώλων καὶ οἱ τιμῶμενοι Δαί-
μονες, καὶ τῶν οἰκοδομήματων τῆς πλατῆς κατὰ ἀφίζοντο μετ' αὐτῶν τῶ ἑθῶν, καὶ
οὐδὲν Δαίμονας.

λέγει
ἑαυτῶ
Θεὸν, ἢ-
σας δι-
αίτιαν
ποιούση
καθὼς ὁ
πᾶ ὅλων
Θεὸς λέ-
γεται ἰ-
δίῳ τι-
νὶ λό-
γῳ Θεὸς
τοῦ Α'-
βραάμ,
καὶ ἰ-
σαάκ, καὶ
Ἰακώβ,
ἔτω καὶ ὁ
Κύριος
ἡμῶν
κατ' ἐ-
ξείρεται
λόγον
λέγεται
Θεὸς τῶ
μεγάλου
Κωνσταν-
τῆος.

ΚΕΦΑΛ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 31. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Ὅτι ὁ Ναός τῆς Ἀγίου Τάφου νὰ κτισθῆ μετ' οἰκίας, καὶ κολλόνας, καὶ μάρμαρα, καὶ νὰ εἶναι πολλὰ καλλίτερος ἀπὸ ὅλας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Οἰκουμένης.

Πρέπει λοιπὸν ἡ ἀρχινοιά σου ποικιλοτρόπως νὰ διαζῆται, καὶ νὰ κάμῃ πρόνοιαν ὅλων τῶν ἀναγκαίων, ὥστε ὄχι μόνον ὡσαύτ' βασιλικὴ Οἰκοδομὴ νὰ εἶναι καλλίτερα ἀπὸ τῆς ἀπαιτῆσθαι ἑσῶς οἰκοδομίας, ἀλλὰ καὶ τὰ λοιπὰ τοιαῦτα νὰ γένηται, ὥστε ὅλα τὰ θεαίρετα ἐκάστης Πόλεως νὰ νικῶνται ἀπὸ τὸ Οἰκοδομημα τῆτο. Καὶ ὅσον μὲν διὰ τῶν οἰκοδομιῶν τῶν τοίχων, γίνωσκε ὅτι ἐνεχειρίσαμεν τῶν φρενιδῶν τούτων εἰς τὸν Φίλονμας Δρακιλιαδὸν ὅπερ διοικεῖ τὸ μῆρος τῶν Ἐπαρχιῶν, καὶ εἰς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἐπαρχίας, διότι ἡ ἐμὴ Εὐσέβεια ὅδ' ἐπρόσβαξε νὰ φρενίσαν νὰ σείλῃν παρὰ τῆς ἀρχινοίας ὅσα ἀναγκαῖα εἰς τῶν Οἰκοδομιῶν. Περὶ δὲ τῶν Κιόνων, ἢ τοι Μαρμάρων, ἐκεῖνα ὅπερ νομίζεις πᾶς εἶναι τιμιώτερα εἰς καλλωπισμὸν, καὶ σολῶν, καὶ χρησιμώτερα, καὶ σεβαστώτερα εἰς διαμονὴν, σκέψου ἀκριβῶς γινόμενης, πρὸς τὸν ἄνθρωπον νὰ γράψῃς πρὸς ἡμᾶς, ὥστε νὰ γνωρίσωμεν πόσα, καὶ ποῖα χρειάζονται, καὶ ὅποια καὶ νὰ μετακομισθῶσι πανταχόθεν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 32. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Ὅτι ὁ Ἱεροσολύμων Μακάριος νὰ φανερώσῃ εἰς ὅδ' Ἀρχοντες διὰ ὅδ' Ἐργάτας, καὶ τῶν ἄλλων τῆς Οἰκοδομῆς.

Η δὲ Καμάρα τῆς Βασιλικῆς πότερον σου ἀρέσει, νὰ γένη μετ' οἰκίας, καὶ στανίδια, ἢ μετ' ἄλλων τινῶν καλλωπισμῶν; ἀγαπῶ ἀπὸ λόγου σου νὰ τὸ μάθω. διότι αὐτὴ μέλλῃ νὰ γένη μετ' οἰκίας, δύναται τὸ ἐπίλοιπον νὰ καλλωπισθῆ μετ' οἰκίας. ὥστε ἡ Οἰκία σου νὰ φανερώσῃ εἰς ὅδ' εἰρημένους Ἀρχοντες τὸ ὑψηλότερον, πόσοι ἔργαται, καὶ τεχνίται, καὶ ἕξοδα χρειάζονται, καὶ νὰ αἰαφῆται παρὰ τῆς ἀρχινοίας εἰς ἐμὴ ὄχι μόνον διὰ τῶν μάρμαρα, καὶ ὅδ' οἰκίας, ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν στανιδώματων αὐτῶν φανῆ τῆτο καλλίτερον. ὁ Θεὸς νὰ σε διαφυλάξῃ Ἀδελφὲ ἀγαπητέ.

ΚΕ-

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 33. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ναοῦ τῆς Ἀγίου Τάφου, ὅστις καὶ Νέα Γερουσαλήμ λέγεται.

Αὐτὸ μὲν ἔγραψεν ὁ Βασιλεὺς. Διὸς δὲ μετ' τὸν λόγον ἐγένοντο καὶ ἔργα. καὶ λοιπὸν ἐκεῖ ὅπερ ἔγινε τὸ σωτήριον μαρτύριον, καὶ τὰ δεσποτικά παρὰ τῆν, κατεσκευάζετο ἡ νέα Γερουσαλήμ, κειμένη ἀντιπροσώπως μετ' τῶν παλαιῶν βοιωμένων, ἢ ὅποια ὑπερον ἀπὸ τῶν Κυριοκτόνων μισοφονίαν ἐρημοποίησα παντελῶς, ἔλαβε τιμωρίαν δυοσεβῶν οἰκητόρων. ἀντικρὺ λοιπὸν εἰς αὐτῶν ὁ Βασιλεὺς αἰοικοδομῆ μετ' ἕξοδα πλέσια, καὶ δαψιλῆ τῶν καὶ τῶν θανάτων σωτήριον νίκῃ, ὡσαύτ' ὅπερ αὐτὴ ἦτον ὅπερ μετ' Προφητικῶν θεασίματων ἐκρηχθῆ καὶ νῆα Γερουσαλήμ, καὶ τῶν ἀνυμνῶν διεξοδικῶν λόγοι δι' ἐνθὺς πνεύματος θεασίζοντες. καὶ λοιπὸν πρῶτον ἀπὸ ὅλων ὡσαύτ' μία κεφαλὴ ἐκαλωπίζετο τὸ ἱερὸν Σπήλαιον. Μνήμα θεασίσιον, κοινὸν εἰς τὸ ὅποσον ἕνα καιρὸν Ἀγγελοὺς θεασράτων φῶς. ἀνηγελίζετο εἰς ὅλας τῶν ἀναγέννησιν ὅπερ ἐφαίνετο διὰ μέσων τῶν Σωτήρων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 34. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Ἐκφρασις, καὶ περιγραφή τῆς παναγίας Μνήματος.

Αὐτὸ λοιπὸν πρῶτον ὡσαύτ' κεφαλὴ τῶν ὅλων, ἡ φιλοτιμία τῆς Βασιλείας ἐσολίζε μετ' θεαίρετων κολλόνας, καὶ πολλὸν καλλωπισμὸν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 35. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Ἐκφρασις τῆς Αἰθρίας, καὶ τῶν Στοιῶν.

Δίβανε δ' ἐξῆς εἰς τόπον μεγάλον, καὶ αἰοικτόν, εἰς καθαρὸν Αἰθριον, τὸν ὅποσον ἐκαλωπίζετο λίθος λαμπρὸς κατεσκευασμένος εἰς τὸ ἔδαφος, περιεχόμενος ἐν τετραγώνῳ μετ' οἰκίας, καὶ μακρὰς περιφερείας Στοιῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 36. ΤΟΥΤ' ΑΥΤΟΥΤ'.

Ἐκφρασις τῆς Ναοῦ τῆς Ἐκκλησίας, τῶν τοίχων δηλαδὴ, τῆς λοιπῆς οἰκοδομῆς, τῶν κάμνων, καὶ τῆς χρυσοσέως.

Διότι μετ' τὸ ἀντικρὺ πλεῖστον τῶν Σπηλαίων ὅπερ εἶναι καὶ Ἀνατολῆς τοῦ Ἱεροῦ, εἶναι ἐναμένον ὁ βασιλικὸς Ναός, ὁ ὅποιος εἶναι ἕνα ἔργον θεασίσιον, σηκωμένος εἰς ὕψος ἀπειρον, καὶ ἔχων πλάτος, καὶ μακρὸς πολὺ, καὶ ἕσωθεν

Μ

θεν

ἔμειπε πάντοτε εἰς αὐτὸ τὸ ἴδιον ἀρχαῖον σχῆμα. ὅθεν δὲν ἀληθεύει ὁ προρρη-
θεὶς Ἰβαν λέγων ἐν Κεφαλαίῳ 8. τῆς δ'. αὐτῆ διηγήσεως, πῶς πρὸ τοῦ ναυ-
εξιδῆ ἢ Ἱερουσαλήμ ἀπὸ οὐδὲν Εὐρωπαϊκῶν Χριστιανῶν, ἢ Ταφῆ τῆς Κυρίου ἢ
μὲν ἢ ἦτον βραχυτί Ναϊδριον εὐρογύλον τῷ σχήματι οἰκοδομηθῆν. ἔνθα
δὲν ἐπισημαίνεται περὶ τῆς ἰδίως Εὐκτῆριος τοῦ προσκυνητοῦ Τάφου, ἀλλὰ περὶ
παντὸς τῆς Ναοῦ, καθὼς βεβαιῶσι ἡ καθεξῆς παρ' αὐτοῦ λεγόμενα. Τῷ πα-
λαιῷ (Ναφ δηλαδὴ) Ναὸν ἄλλον πολὺ μείζω προσφυκοδόμησαν οἱ μετὰ τὸν Γο-
θόβρητον δηλαδὴ βασιλεύσαντες.

Ὁ παρὰ Λατίνοις Ἀρχιεπίσκοπος Τύρου Γελλιέλμος, ἐν τῇ περὶ τῆς Ἱεροῦ
Πολέμου Ἱστορίας αὐτῆ λέγει, πῶς ὁ Θεῖος ἕτος Ναὸς ἐκτίσθη ἐν τῇ Ἱερατείᾳ
Μαξίμου Ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων, ὁ δὲ Εὐσέβειος λέγει τῆς Μακαρίας, καὶ δὲν
αὐτὴ λέγει ὁ Γελλιέλμος τῷ Εὐσέβειῳ, διότι ὁ Εὐσέβειος λαλεῖ δια τὸν καιρὸν ὅτι
ἀρχισε νὰ κτίσεται παρὰ τῆς Αὐτοκράτορος, καὶ τότε ἀρχιεράτῳ ὁ Μακάριος,
ὁ δὲ Γουλιέλμος δια τὸ τέλος τῆς Οἰκοδομῆς, καὶ τότε ἀρχιεράτῳ ὁ Μαξι-
μος ὁ τοῦ Μακαρίας Διαδόχος.

Σημειωτέον ὅμως ἐνταῦθα πρῶτον, ὅτι κατὰ τὸν Εὐσέβειον ὁ Θεῖος οὗτος Ναὸς
νὰ οἰκοδομηθῆν δια προσάξεως τῆς μεγάλης Κωνσταντίνης, πρὸ τοῦ ναυ ἀπέλθῃ ἢ
Μήτηρ αὐτῆ εἰς τὴν Ἱερουσαλήμ, ὁ δὲ Σωκράτης Βιβλ. α'. Κεφ. 17. καὶ ὁ Θεοδώ-
ρητος Βιβλ. α'. Κεφ. 18. ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ αὐτῶν Ἱστορίας λέγουσι, πῶς νὰ οἰ-
κοδομηθῆν παρὰ τῆς Ἀγίας Ἐλένης, μάστιχα δὲ ὁ Θεοδώρητος προσίθη καὶ τῆ-
το, ὅτι αὐτὴ ἢ ἰδία Ἀγία Ἐλένη ἔλαβε καὶ βασιλικὰ προσάγματ' ἐπὶ τῆς
τῆς, καὶ ἡ ἐπήγεν εἰς τὴν Παλαυσίνην, καὶ ὅποια ἔγραψε πρὸς τὸν Ἱεροσο-
λύμων Μακάριον, καὶ οὐδὲν Ἀρχοντῶν τῶν Ἐπαρχιῶν, νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς
Οἰκοδομῆς. τῆτι λοιπὸν ἢ φανομένη διαφορά εἰς οὐδὲν ἐπισήμως τέτους Ἱστορι-
κῶν, ἀκόλουθον φεραπείεται, λέγοντες, ὅτι εἰς αὐτὴν τὴν Οἰκοδομὴν τυχαί-
ναι νὰ νομισθῆν τοῦτοι οἱ δύο ἕνα, δηλαδὴ ὁ Κωνσταντίνος, καὶ ἡ Ἐλένη, διότι
εἰς τὸν αὐτὸν καιρὸν μετὰ τὴν αὐτὴν θῆλαιν, καὶ μετὰ κοινῶν βοήθειαν ἐσύντρεξαν
καὶ οἱ δύο εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῆτι, ἢ καὶ ἄλλως πως νὰ εἰπῆμεν, ἴσως καὶ ἐμελε-
τεῖτο μὲν τῷ Μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ τὸ ἔργον, ἔλαβε δὲ τὸ τέλος τὸδε δια τῆς
Μητρός τῆς, καὶ οὕτω ὁ μὲν τὸν σκοπὸν εἶπεν ἔργον, ἐπειδὴ καὶ ἔτ' ἐπισημαίνεται
εἰς οὐδὲν Φιλοσόφου, ἢ θεωρεῖται νὰ κείνεται ἕνα μέρος τὸ κυριώτερον καθεξῆς
καθὸ καὶ λέγεται, ἢ ἀρχὴ νὰ εἶναι τὸ ἡμισυ τῆς παντὸς, οἱ δὲ ἐπέβλεψαν εἰς
τὴν ἐκβασιὸν τῆς σκοπεμένης.

Σημειωτέον δὲ ἄλλοτερον, ὅτι αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεῖος Ναὸς λέγεται καὶ τῆς Ἀναστά-
σεως, ὡς εἶπαμεν ἐν τοῖς ἡδὴ ἀνω εἰρημένοις παρὰ τῷ Εὐσέβειῳ. λέγεται καὶ τῆς
Ἀγίας Γολγοθᾶς, ὡς αὐτὸς πάλιν ὁ Εὐσέβειος ἐν τοῖς Ἐγκομιμαῖς τῆς Μεγάλου
Κωνσταντίνου Ἱστορίας. Κατ' αὐτὸ δὲ τὸ Σιωτήριον Μαρτύριον (δηλαδὴ τὸν Ἄγιον
Γολγοθαῖ) Οἶκον Εὐκτῆριον, παμμεγέθητε Ναὸν Ἄγιον, καὶ ἡ ἐξῆς. καὶ ὁ Σω-
ζόμενος Βιβλ. β'. Κεφ. α'. λέγει. Ἀμφὶ τὸν καλέμενον Κρανίον Τόπον. καὶ πάλιν
ὁ αὐτὸς Βιβλ. β'. Κεφ. 26. ἐν τῆτι δὲ ἀμφὶ τὴν τετάρτην δεκάδα τῆς Κωνσταν-
τίνης

τῆς Ἡγεμονίας, ἔξεργασθέντος τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Νεῶ περὶ τὸν Κρανίον Τό-
πον, ὁ Μέγας Μαρτύριον προσαγορεύεται. καὶ ὁ Κύριος Ἱεροσολύμων, Κατη-
χῆσαι 14. βλέπεισ ὅτι καὶ τὸν Τόπον τῆς Ἀναστάσεως προεῖπεν ὁ Προφήτης
Μαρτύριον ἐπικληθῆσόμενον; τῆτι γὰρ λόγῳ μὴ καὶ ἡ ἡ λοιπῆς Ἐκκλησίας ὁ τῆς
Γολγοθᾶς, καὶ τῆς Ἀναστάσεως ἕτος Τόπος Ἐκκλησία καλεῖται, ἀλλὰ καὶ Μαρ-
τύριον; τὴν αὐτὴν Ἐκκλησίαν λοιπὸν ὀνομάζει ὁ Ἄγιος Κύριος καὶ τῆς Ἀνα-
στάσεως, καὶ τῆς Γολγοθᾶς. ὅθεν καὶ τῆτι ἐννοεῖται καὶ τὸ παρὰ τῆς Καθίσης Νι-
κηφόρου λεγόμενον ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ αὐτῆ Ἱστορίας, Βιβλίου ὀγδόου. Ἐν ἑκα-
τέρῳ τοῖς τόποις, ἔντε τῷ Γολγοθᾶ, καὶ τῷ Ἀγίῳ Τάφῳ, ὅχι πῶς νὰ ἐκτι-
σε δηλαδὴ δύο διαφόρους βασιλικὰς ἐκκλησίας, μίαν ἐν τῷ Γολγοθᾶ, καὶ ἄλ-
λῃ τῷ Ἀγίῳ Τάφῳ, καθὼς ὑπέλαβόντινες, ἀλλὰ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν.

Ὁ ἴδιος λέγεται καὶ Ἐκκλησία τῆς Σαυρῆ παρὰ τῷ Βασιλεῖ Σελουκείᾳ ἐν
τῷ καὶ Ἱουδαίων λόγῳ. ἐκεῖ γὰρ τῆς Κυρίας ἀξιώσαντος σαυρωθῆναι, καὶ ἡ
Φλώα, καὶ αὐασιῶν τῷ καλεμένῳ Γολγοθᾶ, ἐκεῖ καὶ ἡ Ἀγία τῆς Θεῆς κατι-
δρῦθη Ἐκκλησία, ἐπωνύμως καὶ σωτήρια τῆς Κυρίας πάνθ' ἕξαστα μέχρι τῆς νῦν,
τῆς Σαυρῆς δὴ λέγω, καὶ τῆς Ἀναστάσεως. καὶ ἐν τῷ Ἀλεξανδρινῷ Ἱστορικῷ, Ο-
πιάτῃ, καὶ Ἀνικίᾳ Παυλίνῃ, τέτοις τοῖς Ἱστορίαις γέγονε καὶ Ἐγκομιμα τῆς Ἐκ-
κλησίας τῆς Ἀγίας Σαυρῆ τῆς οἰκοδομηθείσης παρὰ τῆς Μεγάλου Κωνσταντίνου,
ἐν τοῖς χρόνοις Μακαρίας Ἐπισκόπου Ἱεροσολύμων. ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς περὶ Εἰκόνων
λόγοις τῆς Ἀγίας Γαλιάνης τῆς Δαμασκίνης, ἀρῶσκονται τοιαῦτα μαρτυρεῖται, Σι-
βηριανῆ Ἐπισκόπου Γαβάλων ἀπὸ λόγου τοῦ εἰς καὶ Ἐγκομιμα τῆς Σαυρῆς.

Ἀπὸ τῆς τρίτης μέντοι ἐπὶ τὴν οὐδὲν ἐπανέλθωμεν, ὡς ὁ λόγος φησὶν. ἔλα-
βε λοιπὸν τὴν πρῶτην οἰκοδομὴν ὁ Θεῖος ἕτος Ναὸς παρὰ τῆς Βασιλείου Κων-
σταντίνου, καὶ Ἐλένης, μένοντες εἰς τὴν ἰδίαν δόξαν, καὶ καλοντὴν, ἕως εἰς
τὸν καιρὸν τῆς Αὐτοκράτορος Ἡρακλείου, ὅστις ἀρχισε νὰ βασιλεύῃ ἐν ἔτει τῆς Κυ-
ρίας ἡμῶν χι. α'. ἢ ὡς ἄλλοι θῆλαιν χι. η'. τῷ δὲ πέμπτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐ-
τῆς, Χοσρόης ὁ τῆς Περσῶν Βασιλεὺς κινήσας πόλεμον καὶ τῆς Ῥωμαίων, κατε-
πολέμησε πολλὰ μέρη τῆς βασιλείας τῶν, καθὼς καὶ τὴν Παλαυσίνην, ὅθεν καὶ
καὶ Μοναστήρια τῆς ἐρήμης κατερήμωσε, καὶ οὐδὲν Πατέρας κατέσφαξε, καὶ καὶ τεί-
χει τῆς Ἱερουσαλήμ ἐχάλασε, τὸν δὲ Θεῖον τῆτον Ναὸν κατέκαυσε, καθὼς καὶ
ἄλλως πολλὰς κατηδάφισε, καὶ τῆς ὅποις κινήσας πόλεμον ὁ Ῥηθεὶς Αὐτοκράτωρ
Ἡρακλείος ἐν τῷ ἐβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτῆς, καὶ καὶ κράτος αὐτὸν νική-
σας, καὶ τὴν Περσίαν κατέσφραξε, καὶ τὴν παρὰ τοῦ Χοσρόου κυριεύθεισαν Γῆν
τῆς Ῥωμαίων ἐλατῆρώσας, καθὼς καὶ ὅλλῃ τὴν Παλαυσίνην, καὶ ἐπομένως καὶ
τὴν Ἱερουσαλήμ, ὅχι μόνον τὴν Πόλιν ἐπεριποιήθη βασιλικῶς, ἀλλὰ οἰκοδομῶντας
κατεσκευασμένα αὐτῆς τείχη, καὶ ἡ ἄλλας οἰκοδομῆς, ἀλλὰ κατ' ἐξαιρε-
τον τρόπον, καὶ θεοσεβῶς ἐπιμελήθη. καὶ αὐασιῶσε τῆτον τὸν Θεῖον Ναὸν τῆς τῆς
Κυρίας ἡμῶν Ἀναστάσεως, ὡς φανερὸν εἰς αὐτὸν ἄλλοτερος Μέγας Κωνσταντίνος,
ὡς ὁ Ζωροβάβελ εἰς τὸν τῆς Σολομώντος Ναὸν, τὸν ἔκαμε πλέον ἐπιφανέστερον,
καὶ ἐνδοξότερον τῆς πρώτης, ἕστινος καὶ ἡ Εἰκὼν ἐπι φαίνεται δια Μωσῆος ζωγραφισ-
μένη

μήν ἐν τῇ προσκυνητῇ Ἀγίᾳ Γολγοθᾷ (ἢ ὅποια κτ' τὸ παρὸν ἀμυδρῶς φαίνεται, ἴσως διὰ τὴν πολυκαιρίαν, ὅσον κτ' διὰ τὸν ἀτμώδη καπνὸν τῆς κωνῆς, κτ' κηρίαι, κτ' ὅποια συνάζονται εἰς τόσον ἀριθμὸν, ὅταν τὸ ἡμέτερον Ἐξουίος ἐκτελήσῃ ἐπιστάτης Ἀγίας Ἐσθῆς, κατ' αὐτὴν τὴν μεγάλην Τεσσαρακοσίαν, κτ' μάλιστ' ἐξῆς ὅταν συμπιπῇ τὸ Πάσχα ὁμῶς μετ' ἑσθ' Ἰατίνης, ἢ ἴσως ἀπὸ μίαν ἐβδομάδα, ὡς νὰ αἰάπῃται ἕως ὅτου χιλιάδες Φῶς, ὁμῶς δηλαδὴ κτ' τῆς Φράγγων, τῆς Ἀρμενίων, τῆς Κοπῶν, κτ' Συριανῶν, καὶ ὅλα μετ' ὅσων ἄλλων, κτ' τέχνων, ὅπως χορηγῶσιν εἰς ὅδ' ὀφθαλμῶς ὡραϊώτατον θάμα, καὶ μάλιστ' κατ' αὐτὸν τὸν καιρὸν αἱ νυκτεριναὶ φωτοχυσίαι τῆς τῶσων φανῶν, κτ' λαμπάδων, κάμνουν νὰ φαίνεται κτ' αὐτὸ τὸ βαδύτατον σκοπὸς ἡμέρα ἐλάφωτος, κτ' χρυσήλιος, δαψιλῶς ὑποκινύττεσθαι, κτ' σελαγίζεσθαι τῆς ἐλαπίσματις ἀδιαδέχῃ λαμπρότης ὡς μαρμαρυγᾶς. καὶ ἀληθινὰ φαίνεται ὁ Νὰς ὡς ἄλλος πολυφῶτος, κτ' πολυάστρος Οὐρανός, ἐπειδὴ κτ' ἕνα Φῶς περιεστράπτει ὡς ὅπως ἐκ μυρίων λαμπάδων ἐραυνοζόμενον) ἐπιστατῆντος ἐν τῇ οἰκοδομῇ τῆς τότε πατριαρχίας ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Μοδῆσου, ὅστις μετ' ἄκρην ζῆλον ψυχῆς, κτ' προθυμίαν, ὅχι μόνον ἐκυβέρνησεν ὅσα ἐσύντενον εἰς φύλαξιν τῶν ψυχῶν, καὶ τὴν ἡσυχίαν τῶν τεθλιμμένων Μοναχῶν κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, ἀλλὰ εἰς τὸ νὰ αἰακάνισῃ κτ' ὅδ' ἄλλης διακεκαυμένης θείας Νὰς ἔδειξε τὸν ἑαυτοῦ ἄλλον Ἡράκλειον, κτ' Ζοροβάβελ, κατὰ τὸ μαρτυρεῖ ὁ Μοναχὸς Ἀντίοχος ἐν τῇ πρὸς τὸν Εὐστάθιον Ἐπιστολῇ αὐτοῦ. αὐτὴ λοιπὸν ἐσάθη ἢ πρῶτη καὶ πτωσίς, καὶ ἡ πρῶτη μεγαλοπρεπὴς αἰακάνισις τῆς θείου πύτης Νὰς.

Καλῶς φαίνεται ὁ Νὰς ὡς ἄλλος πολυφῶτος, κτ' πολυάστρος Οὐρανός, ἐπειδὴ κτ' ἕνα Φῶς περιεστράπτει ὡς ὅπως ἐκ μυρίων λαμπάδων ἐραυνοζόμενον) ἐπιστατῆντος ἐν τῇ οἰκοδομῇ τῆς τότε πατριαρχίας ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Μοδῆσου, ὅστις μετ' ἄκρην ζῆλον ψυχῆς, κτ' προθυμίαν, ὅχι μόνον ἐκυβέρνησεν ὅσα ἐσύντενον εἰς φύλαξιν τῶν ψυχῶν, καὶ τὴν ἡσυχίαν τῶν τεθλιμμένων Μοναχῶν κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν, ἀλλὰ εἰς τὸ νὰ αἰακάνισῃ κτ' ὅδ' ἄλλης διακεκαυμένης θείας Νὰς ἔδειξε τὸν ἑαυτοῦ ἄλλον Ἡράκλειον, κτ' Ζοροβάβελ, κατὰ τὸ μαρτυρεῖ ὁ Μοναχὸς Ἀντίοχος ἐν τῇ πρὸς τὸν Εὐστάθιον Ἐπιστολῇ αὐτοῦ.

Τὸ δὲ δεύτερον, ἐκαταχάλασθη ὁ θείος ἔτος Νὰς (ἀφίνοντες ὡς ἀμφίβολα, κτ' ἀβέβαια ὡς ὅσα ὁ Φράγγισκος Κβαρέσιμος ἐκ τῆς Τάξεως τῶν Μινουρίων λέγει ἐν τῇ ἐ. Βιβλίῳ τῆς β'. Τόμος τῆς Ἱστορίας τῆς Ἀγίας Γῆς) κατὰ τὸν Κεδελεύον ἀπὸ ὅδ' Σαρακηνῶν, ὅταν κτ' τὸν Ἰωάννη Πατριάρχην Ἱεροσολύμων ζῶντα κατέκασται, ὡς πῶς ἐπαρακινούσε τὸν τότε Αὐτοκράτορα νὰ ἐστρατεύσῃ κατ' αὐτῶν.

Τὸ τρίτον αὐτὸς ἐκαταχάλασθη εἰς ὅδ' 983. χρόνος ἀπὸ τὸν Χαλιφῆ τῆς Μπαγδατίς, ἢ δὲ αἰτία ἐσάθη ἀπὸ ὅδ' Ἐβραίων, ἐπειδὴ κτ' ἐγραψαν πρὸς αὐτὸν πῶς ἐρχονται πλῆθος πολὺ Χριστιανῶν εἰς προσκύνησιν αὐτῆς, μετ' σκοπὸν ὅτι νὰ κυριεύσῃ τὴν Ἱερουσαλήμ, ὁ ὅποιος ὁπωσδήποτε ἐδιορθώθη παρὰ τῶν Χριστιανῶν κτ' εἰς ὅδ' δύο αὐτῆ παρ' αὐτῶν κακώσεις.

Τὸ τέταρτον ἐκαταχάλασθη αὐτὸς κτ' τὸν Κεδελεύον εἰς τὸν Βίον Ρωμαῶν τῆς Ἀργυροπέλης, ἀπὸ τὸν Σελῶνον τῆς Αἰγύπτου Ἀζίζιον, ἐν τῷ 1009. ἔτει, ὁ ὅποιος κάμνους πολλα κακὰ εἰς ὅδ' Χριστιανῶν, κατέστρεψε κτ' τὸν Ναὸν τούτων, εἶτα αἰσχιστὰ κτ' αὐτὸς κατέλυσε τὴν ζωὴν, ὁ διάδοχος αὐτῆ ἴσως γεννηθεὶς παρὰ τῆς Ρωμαίας αἰχμαλώτης Χριστιανῆς οὐσης, παρακινηθεὶς ἀπ' αὐτῶν, ἔδωκε θῆλημα νὰ τὸν κάμῃ ὅποιος θελήσει. προσβάσας δὲ εἰς αὐτὸν κτ' ὁ αὐτὸς εἰρημῶς Αὐτοκράτορ Ρωμαῶν Ἀργυροπέλης, ἔσειλε νὰ τὸν αἰακάνισῃ

μεγα-

μεγαλοπρεπῶς, ἀλλ' ἀποδῆς τὸ χρῶν, τὸν ἐτελείωσαν οἱ μετ' αὐτὸν Αὐτοκράτορες Μιχαὴλ ὁ Παμφλαγῶν, καὶ ὁ Κωνσταντῖνος ὁ Μονομάχος, πατριαρχῶντος ἐν Ἱεροσολύμοις τῆς Ὁρέσθ.

Μετὰ δὲ αὐτῶν, ἐν ἔτει 1099. ἔπεσεν εἰς τῶν Χεῖρας τῶν Εὐρωπαϊῶν Χριστιανῶν, τὴν ὅποιαν ἐκράτησαν ἕως τὸ 1187. ἔτος, ἔξασασθῆσαν παρ' αὐτῶν χρόνος ὀγδοὺντακτῶν, εἰς τῶν ὁποίων τὴν ἐπικράτειαν ἔγιναν αὐτῶν καλλωπίσματα, κτ' αἰακάνισμοι, κτ' προσθήκαι, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, εἰς τὸν Θεῖον αὐτὸν Ναὸν, ὕψερων αὐτῶν ἐν τῷ 1188. ἔτει διωχθέντων τῶν Χριστιανῶν, ἐκυβέρθη ὑπὸ τῆς Σελῶνης τῆς Αἰγύπτου Σαλαδίνου, ὅταν ἐκακώθη πάλιν ὁ Ναὸς παρ' αὐτῆ κατὰ πολλα, ἐπειδὴ κτ' ἡ παράθυρα θῆξεν ἀβασε, κτ' ὅδ' ὅπως αὐτῶν μετὰ ἐρηλιθῶν ἐκλείσει, καὶ τὴν ὀρθομαρμαρῶσιν θῆξεν ἀβασε, καὶ ὡς περίξ ἐκρέμινισε, καὶ τὴν αὐτῶν τὴν Ἱερουσαλήμ κατηδάφισε, τὴν ὅποιαν καὶ ἔξουσίασαν οἱ μετ' αὐτὸν τῆς Αἰγύπτου Σελῶνοι ἔτη 330. εἶτα παρ' αὐτῶν τὴν ἔλαβεν ὁ περιβόητος τῆς Ὀθωμανῶν Αὐτοκράτορ Σελήμης, καὶ αὐτὸν κατὰ ἀναμεταξὺ εἰς τὴν ἐπικράτειαν τέτων, τῆς Αἰγυπτίων δηλαδὴ, κτ' Ὀθωμανῶν, ἀείσχετο ὁ θείος Θεὸς Νὰς εἰς τὴν θῆξιν τῆς Χριστιανῶν, περιποιέμενος παρὰ τῆς κτ' καιρῆς τῆς Ἱερουσαλήμ Πατριαρχῶν μετ' ἀθημερινῆς ἀκολοθίας, κτ' θείας μουσαγωγίας λαμπρᾶς, κτ' μεγαλοπρεπῆς, κτ' μάλιστ' εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῆς Ὀθωμανῶν, πολλα ὅμως μέρη τῆς αὐτῆ οἰκοδομῆς ὑπὸ τῆς παλαιότητος ἔδεικτο αἰακάνισμῶν, κτ' αὐτὸν ἐδιορθώνοντο κτ' καιρῶν, κτ' κτ' μέρος παρ' αὐτῶν διὰ πολλῶν θῆξων, εἰς τὸ νὰ λαμβάνουσιν ἀδειαν παρὰ τῶν Ἐξουσιασῶν, πλὴν τέλος ἐφθασαν εἰς τόσον, ὡς πολλα μέρη τῆς τοίχων αὐτῆ ἀπέβλεπον εἰς παντελῆ πτώσιν, κατὰ τὸν ἢ σκέπη τῆς μεγάλης Τέρλης, ἢ τοῖς Καμάρας, ὡς ἐκ ξύλων κατεσκευασμένης, ἐκ τῆς ὁποίων ὡς περισσότερα ἐσάπησαν, ὅταν τόσον ἐκ μέρους τῆς ἡμετέρων, ὅσον κτ' τῶν ἐκείσε ἀριστοκρομένων Φρατόρων (ἐπειδὴ ἢ αἱ ἐν αὐτῶν κατοικίαι αὐτῶν, κτ' οἱ πόποι ἀπέβλεπον ἤδη εἰς κρεμμισμὸν ὀλοτελῆ, κτ' μάλιστ' τὸ μέρος τῆς Τέρλης) ἐγίνετο ἐπιμελῆς σκέψις, κτ' φροντίς εἰς τὴν διορθῶσιν τέτων πρὸ χρόνων ἤδη ἰκανῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ ὡς μεγάλα ἔργα (κατὰ τὸν ἐσάθη ἕνα κτ' αὐτὸ) ἀείσκονται κτ' εἰς μεγάλα ἐμπόδια, ἔπεσε φιλοτιμία ἀναμεταξὺ εἰς τὸν Προκάτοχον ἡμῶν, καὶ πρὸς Μητροῦ Θεῖον ἀοιδίμον Πατριάρχην Κύριον Δοσίθεον, κτ' τῶν Φρατόρων. διότι ὁ μὲν ἐφιλοτιμείτο δικαίως, κτ' ἀλόγως νὰ κατορθώθῃ αὐτὸ τὸ μεγαλοπρεπῆς, κτ' θείον ἔργον παρ' αὐτοῦ, κτ' τῆς γενῆς ἡμῶν, οἱ δὲ Φράτορες, παρ' αὐτῶν, κτ' τῶν γενῶν αὐτῶν, κτ' αὐτὸν κατὰ κτ' αὐτοὶ εἶχον Προσάξως δυναστῶν, κτ' ἰσχυρῶς κτ' διαφόρους καιρῶν, ὡς κτ' ἐν τοῖς κατ' ἡμᾶς χρόνοις, τὸν δὲ δεύτερον Κάρολον Βασιλέα τῆς Γαλιανίας, ὁ ὅποιος ὑπέσχετο νὰ βοηθῆσῃ μετ' ὅδ' ἄλλης Μεγιστῆρας τῆς βασιλείας τῆς εἰς τὴν οἰκοδομῆν αὐτῶν μετ' ἐλεημοσύνας, κτ' πᾶσαν ἄλλην ἰσχυρῶν βοήθειαν, κατὰ τὸν γράφει ὁ αὐτὸς εἰρημῶς Πάτερ Ἀντώνιος ἐν τῷ ἰδίῳ Βιβλίῳ, κτ' Κεφαλαίῳ, κτ' μάλιστ' μέγιστον ὑπερασπιστῶν, κτ' ἀγωνιστῶν εἶχαν τὸν Βασιλέα τῶν Γάλλων Λαδβερίκον δέκατον τέρτατον, διὰ τῶν κτ' καιρῶν ἀείσκομένων

Πρέσ-

Πρέσβειαν αὐτοῦ ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ ὑψηλοῦς Πόρτα, καὶ ἐλάμβανον καὶ καιροῦς ἔρισμους εἰς οἰκοδομὴν αὐτῆς, πλὴν πάντοτε ὑπερῆσαν ὁ Πατριάρχης Κύριος Δοσίθεος, καὶ ἀνέτρεπεν αὐτῶν δι' ἄλλων ὀρισμῶν αἰρετικῶν ἐκείνων, ἔτινος ὡς ἐκληρώθημεν καὶ ἡμεῖς ὑπὸ Θεοῦ τῶν διαδοχῶν, ἀνελάβομεν καὶ ἑδὼν ἰδίους ἀγωγίας, διότι οἱ μὲν Φράτορες, αὐτῶν διὰ μεσιτείας, ὡς εἶπομεν, τῶν Πρέσβειων τῆς ῥηθέντος Βασιλέως Λεωβέρτου ἐλάμβανον ὀρισμούς, καὶ ἄδειαν παρὰ τῶν Κρατάντων ἡμῶν εἰς ἀνακαίνισιν, ἡμεῖς δὲ ἔξ ἐναντίας ἐμποδίζαμεν τῶν ἐπιχειρησῶν αὐτῶν, φιλοτιμώμενοι νὰ γένη παρ' ἡμῶν ὁ ἀνακαινισμὸς εἰς τὸ καθόλου, καὶ ὅχι παρ' ἐκείνων, καὶ ἐν μέρει. ἠκολούθησε δὲ αὐτῇ ἡ ἀλλαβὴς, καὶ φιλοτιμῶς, καὶ φιλοδόξως διαφορά μερικῶς χρόνους ἐν τῇ καιρῷ τῆς Γερατικῆς ἡμῶν. εἶπομεν δὲ ἀλλαβὴς διαφορά, καὶ ἄλοιπα, διότι ὁ ἀγὼν αὐτὸς ἐσάθη τόσον εἰς τὸν ῥηθέντα προκάτοχον ἡμῶν Κύριον Δοσίθεον, ὅσον καὶ εἰς ἡμᾶς, ὅχι εἰς τὴν νὰ μὴ γένη ὁ ἀνακαινισμὸς, ἀλλὰ νὰ γένη, πλὴν ὅχι παρ' ἄλλων, ἀλλὰ παρ' ἡμῶν. ἔθεν δὲ εἶναι τῆτο πονηρία τῶν Γραικῶν, οὐδὲ ἀπλῶς φθόνος, καθὼς λέγει ὁ ῥηθείς Φρά Πέτρος Ἀντώνιος εἰς τὸν ἴδιον προῤῥηθέντα τόπον, ἀλλὰ ζήλος θεῖος, καὶ ὑπερμάχους δισεβῆς, καὶ δικαία, ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸν καιρὸν τῆς αἰχμαλωτισμῶς, ἔ παρ' ἄλλων τινῶν, ἀλλὰ παρὰ τῆς γένεως τῶν Ῥωμαίων ἐφυλάχθη ὁ Ἅγιος Τάφος, καὶ ἄλοιπα σεβάσματα Προσκυνημάτων, καὶ εἰς ἡμᾶς ἐδόθησαν καὶ παρ' αὐτῆς τῆς λαβόντος πρώτον τῶν Γερσαλῆμ, καὶ παρὰ τῶν Διαδόχων αὐτῆς, καὶ τῶν Σελτζούκων τῆς Αἰγύπτου, καὶ Χαλιφῶν τῆς Μπαγδατῆς, καὶ παρὰ τῆς κυριώσαντος αὐτῶν ἐν ὑσέρους Αὐτοκράτορος Σελτζούκ Σελῆμη, καθὼς φανερώμεν ἄ παρ' ἡμῶν ἄρισκόμενα τέτων πάντων καὶ ἔγγραφα, καὶ διπλώματα, ἥτοι Χατ Σιερίφια, καὶ εἴτι καὶ ἂν ἔχωσιν οἱ Φράτορες (ὡς καὶ οἱ Ἀρμένιοι, καὶ αἱ λοιπαὶ Φυλαὶ) καὶ ἐν τῇ Ἁγίᾳ Πόλει, καὶ ἐντὸς, καὶ ἐκτὸς, ἥτοι Μοναστήρια, καὶ Ἐκκλησίας, παρὰ τῶν ἡμετέρων φυλαχθέντα ἄ εἶλαβον, καθὼς καὶ τὸ Μοναστήριον τοῦ Σωτήρος ἡμῶν, ἐν ᾧ κατοικῶσι τῶν σήμερον οἱ ῥηθέντες Φράτορες ἡμέτερον ἑδὼν, διότι ἔτοι οἰκῶντες τὸ πρότερον ἐν τῇ Ὄρει τῆς Ἁγίας Σιών ἔξωθεν τῆς Πόλεως, ἐπειδὴ ἔξωθεν ὄκειθεν, καὶ μὴ ἔχοντες ἄλλου κατοικίαν, οἱ τότε ἡμέτεροι φιλοφρονούμενοι, καὶ κείνοντες ὡς ἀδελφῶς, ἑδὼν ἐδέχθησαν ἐντὸς τῆς Ἁγίας Πόλεως, παρέχοντες αὐτοῖς εἰς κατοικίαν τὸ ῥηθέν Μοναστήριον τῆς Σωτήρος. καὶ καὶ αὐτοὶ προαιρέμενοι νὰ ἀρνηθῶσι καὶ μόνον αὐτῶν τὴν διὰ λόγους γυμνῶν ἀχαίριστον εἰς ἑδὼν δωρήσαντας, λέγουσι πῶς τὸ ἔλαβον μετὰ χρηματικῶν δυνάμιν παρὰ τῆς ἑωτερικῶν (δηλαδὴ βία, καὶ δυναστεία, καὶ τὸ σύνθημα αὐτῶν) (ὡς ἰσορεῖ ὁ ῥηθείς Φρά Φραγκίσκος Τόμος 2. Βιβλ. 4. Κεφ. 3. Σελ. 51.) καὶ λοιπὸν ἂν κείνεται τῆτο πονηρία, καὶ φθόνος εἰς ἡμᾶς, ζητούντας ἄ πάτερα δίκαια ἡμῶν, διατὶ ἄχα δὲν νομίζεται πονηρία, καὶ φθόνος, καὶ μάλιστα φανερὰ ἀδικία εἰς ἑδὼν καλῶς Φράτορας, ἀγωνιζομένους νὰ ἰδιοποιηθῶσι ἄ ἀλλότρια, καὶ ἄ μὴ ἀνήκοντα αὐτοῖς; εἰδὲ καὶ προφασίζονται εἰς τῆτο ἀλάβειαν, καὶ ζήλον, διατὶ νὰ μὴ νομίζεται τὸ ἴδιον αὐτῶν καὶ εἰς ἡμᾶς παρ' αὐτῶν, καὶ ὅχι πονηρία, καὶ φθόνος ὡς λέγουσιν; ἔξω μόνον ἂν θέλωσι νὰ θεολογήσασιν

κακῶς,

κακῶς, πῶς καὶ ὁ Ἄγγελος τῶν Περσῶν φθόνος, καὶ πονηρία κινέμενος, ἐφέρετο ἐναντίον τῷ Ἁγίῳ τῶν Ἰσραηλίων, ἀναμειξὸν εἰς ἑδὼν ὁποῖος καμία ἐναντιότης δὲν ἀρῆσκειται, εἰμήπε ποτὲ ἀρέσκειατις διαφορετικῆ, ἐν οἷς ὁ Θεὸς ἐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς ἀπολύτως, καὶ διοριστῶς τὸ ἀμεῖστος τῆς βελήσεως αὐτῆς, ἀλλ' ὑπονοημένους τῆς κατ' ὑπόθεσιν, ἥτις δὲν εἶναι αἰρετικὴ τῆς ἀγάπης, καὶ συμφωνίας αὐτῶν. ὡς νὰ ἀγωνίζεται ὁ καθένας εἰς πλήρωσιν τῶν ἔργων, καὶ ὀφθαλμῶν αὐτῆς διὰ δόξαν Θεοῦ, δὲν εἶναι πονηρία, καὶ φθόνος, ἀλλὰ ζήλος ἐνθεὸς ἐν ἐνὶ συνδύματι τῆς πνεύματος, μάλιστα ὅπως εἰς τῆς λόγους ἦτον ἔξ ἀρχῆς, καὶ ἀνωθεν σκοπός, νὰ διορθωθῆ ἔξ ὀλοκλήρης, εἰς δὲ τῆς λόγους ἐζητεῖτο διὰ μόνον τὸ ἀήκον αὐτοῖς μέρος ἢ διόρθωσις, ὅπως τὸ ἐν μέρει διορθούμενον, φανερόν ἐστι εἶναι, καὶ μένει ἀδιόρθωτον. ἀλλ' ἐπαναληπτικῶς τὸν λόγον εἰς τῶν προκειμένων ἡμῶν ὑπόθεσιν, ἥτις ἠκολούθησεν ἔτω.

Ἰατρὸντες ἐν Κωνσταντινῶν, ἐν ἔτει Σατηνῶν χιλιοσῶν ἑξακοσίων δεκάτῳ ὀγδόῳ, πολλαῖς μᾶς ἐμύνησεν ὁ τότε ἀρῆσκόμενος ἐκεῖσε Ἐξοχὸς τῶν Πρέσβυ τῆς Βασιλέως τῶν Γάλλων Λεωβέρτου δεκάτῳ πέμπτῳ, Κύριος Μαρκεζὶ δὲ Μπονάκ, νὰ συνέλθωμεν ὁμοῦ, καὶ νὰ συντύχωμεν ἀμέσως περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς, σοχαζόμενος συνετῶς, διότι καθὼς εἶχε τὸ ἔργον αὐτὸ μεγάλας δυσκολίας παυσαζόμενος (ἐπειδὴ ἠ προσεχῶς καὶ τὸν αὐτὸν καιρὸν ἔμελλε νὰ ἔλθῃ καὶ μέγας Πρέσβυ τῆς Γερμανικῆς Καίσαρος, νὰ γένη καὶ παρ' αὐτῆς ζήτησις ἐκ μέρους αὐτῆς τοῦ Καίσαρος διὰ τῶν ἰδίων οἰκοδομῶν, τὸ ὁποῖον κοινῶς ἦτον ἀπαρέσκον καὶ ἡμῶν, καὶ τοῖς Γάλλοις) ἐχρηιάζετο καὶ ἀμέσως συνομιλία ἀναμειξὸν ἡμῶν, καὶ αὐτῆς, καὶ ὅχι διὰ μεσαζόντων, καὶ ἐρμηνεύων ἡμεῖς δὲ καὶ σοχαζόμενοι πολλαῖς, ἀπεποιήσαμεθα καὶ πρώτῳ σκέψιν τὸ τοῖστον ζήτημα, τὸ ὁποῖον καὶ ἠκολούθησεν εἰς πολλαῖς μύθους, πλὴν ὅταν ἐφθασεν ἡ προθεσμία τῆς θείας θελήσεως, καὶ ἀρεσκείας, νὰ ἀνακαινισθῆ ὁ θεῖος ἔπος Ναός, συλλογιζόμενοι πολλαῖς, καὶ ἰδίως, καὶ μετὰ ἄλλων θεοσεβῶν ἀξιωματικῶν Προσώπων, Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ Πολιτικῶν, πνεύματι ἀγίῳ κινέμενοι, ἐκείθη καὶ ἀναγκαῖον, καὶ ὀφείλιμον, νὰ γένη ἡ τοιαύτη ἀμέσως συνέλευσις, καὶ συνομιλία. ἔθεν καὶ ἐγένετο τὸ πρῶτον ἐν ἔτει, ὡς εἶπομεν, τῷ Σατηνῶν αΨιή. Μὲν Ἰαννουαρίῳ. τελεσθεῖσης δὲ τῆς πρώτης ἐντάξεως μετὰ τῆς προσκυνοῦσης τιμῆς, καὶ δεξιῶσεως ἐκατέρων τῶν μερῶν, ἐγένετο ἀκολούθως καὶ ἡ περὶ τῆς οἰκοδομῆς σκέψις. πολλῶν δὲ λόγων κινήσεων, καὶ δυσκολιῶν ἀλλογοφάνων προβληθεισῶν καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν, αἱ ὁποῖαι ἀπασαὶ ἀπέβλεπον τὸ περὶ τῆς οἰκοδομῆς εἰς διχόνοιαν, τέλος ἐφάνη (Θεὸς τῆς Ἁγίας καὶ μόνος θελήσαντος) τρόπος ἐνώσεως, θεμελιωμένους ἐπαύω εἰς τοιαύτῳ συμφωνίᾳ, ὅτι ὁ Θεὸς, καὶ προσκυνητὸς Εὐκτήριος Οἶκος τῆς Ἁγίας Τάφου, νὰ μένη ὡς εἶναι καὶ ἀρῆσκειται, πάντῃ καὶ πάντως ἀμετακίνητος, χωρὶς νὰ γένη εἰς αὐτὸν διόλου τίς ἀνακαινισμὸς, ἢ καὶ νὰ ἐγείνη ψυλὴ ἀφή χειρὸς ἀποβλέπεσα εἰς τινὰ διόρθωσιν αὐτῆς, λόγῳ ἄχα ἢ ἀνακαινισμοῦ, ἢ κατωπισμῶς, καὶ τῆτος τῆς βεβαίας, καὶ ἀμετακινήτης, νὰ γένη σοχασμὸς, καὶ μελέτη εἰς ἄλοιπα. Τῆτο ἂν καλὰ πολλαῖς δύσκολον ἐφάνη καὶ τῇ Ἐξοχῶ

N

ΤΗΤΙ

την αὐτὴν, ἀλλὰ πολλὰ περισσότερον τῷ Προκροτόρῳ τῶν Φρατόρων τῶν Ἀγίων Τάφῃ, παρὶντι καὶ αὐτῷ τότε ἐκείσε (ἐπειδὴ καὶ εἰς τὸτο ἀπέβλεπεν ἅπας ὁ ἀγὼν τῶν Φρατόρων) πλὴν τέλος πάντων ἀγωνισθέντων ἡμῶν λαμπρῶς, καὶ σαφεστὴς μὲ γνώμην ἰσχυραῖ, ὅτι αὐτῷ δὲν βεβαιώθη, ἄλλη συνομιλία δὲν κάμνει χρῆσι γὰ γένη, βλέπωντες ὁ Πρέσβυς τὸ ἀμετάθετον τῆς γνώμης ἡμῶν, μετὰ οὐτὸν πολλὰς λόγους ἐσέρχθη, καὶ ἐβεβαιώθη, ὅθεν καὶ ἐδόθησαν ἔγγραφα, καὶ βεβαιωτικά εἰς τὸτο καὶ ἐκ τῶν δύο μερῶν, παρ' ἡμῶν μὲν πρὸς αὐτὸν, παρ' αὐτῷ δὲ πρὸς ἡμᾶς, ἔπειτα καθ' ἑξῆς ἠκολούθησαν ἐν διασημάτι ἰκανῶν ἡμερῶν αἰ λοιπαὶ συνομιλία καὶ ἀμέσως, καὶ ἐμμέσως, καὶ γενομένης ἐπιφελῆς, καὶ τιμίας συμφωνίας αἰαμεταξὺ ἡμῶν περὶ τῆς λοιπῆς οἰκοδομῆς, καὶ ἀνακαινισμῶ, ἔμεινεν ἀκολούθως ἡ σκέψις περὶ τοῦ τρόπου τῆς αἰαφορᾶς τῆ ἀνακαινισμοῦ εἰς τὴν ὑψηλοτάτην Πόρταν, τέλος δὲ ἐρέθη εὐλογον νὰ ἀκολουθήσῃ καὶ αὐτὴ ποιο-
τοτρόπως.

Νὰ δοθῆ παρ' ἡμῶν ἰδίως ἰκετήριος αἰαφορὰ, νὰ δοθῆ ἡμῖν ἄδεια νὰ ἀνα-
καινισαμεν οὐτὸν αἰκίοντες ἡμῖν τόπος ἐν τῷ Θείῳ Ναῷ, χωρὶς τινος βλάβης τῶν
Φρατόρων, καὶ τῶν ἄλλων Φυλῶν, καὶ ἰὰ δοθῆ καὶ ἄλλη αἰαφορὰ καὶ τὸν αὐτὸν και-
ρὸν, καὶ τύπῃν ἐκ μέρους τῆ Πρέσβυς, ὅτι νὰ δοθῆ ἄδεια καὶ εἰς αὐτοῦ, νὰ ἀ-
καινισασι οὐτὸν ἀνακαινισμοῦ χερῶντες προσήκοντες αὐτοῖς τόπος ἐν τῷ Ἀγίῳ
Ναῷ μετὰ τὴν Σέλιον τῶν Ρωμαίων, καὶ χωρὶς τινος βλάβης ἢ αὐτῶν, ἢ τῶν ἄλ-
λων Φυλῶν. δοθῆσαν ἐν τῶν ποιούτων αἰαφορῶν ἐν τῇ αἰαφῇ Πόρτῃ, Σείφ
βελήματι, ἐδόθη τὸ ποῖτον Σέλιμα, πλὴν ἦτον νὰ γένη ὁ ποῖτος ἀνακαινισ-
μῶς μόνον εἰς οὐτὸν ἡμετέρας τόπος, καὶ τῶν Φράγων, καὶ ὅχι καὶ εἰς οὐτὸν τόπος
τῶν ἄλλων Φυλῶν. ἔδακε δὲ τὸτο ἡμᾶς, διότι ἔμειναν καὶ λοιπὰ μέρη τῆ Ναῶ
τῶν ἄλλων Φυλῶν ἀδιόρθωτα, καὶ ἀκαλλώπισα, καὶ ἦτον ὁ ἀνακαινισμὸς τῆ Ναῶ
ἔξ ἡμισείας διορθωμένος, τὸ ὅποιον, καθὼς εἶπαμεν, ποτὲ δὲν τὸ ἠθέλαμεν,
ἔξ ἡμισείας μὲν εἰς λύπην, καὶ ἀθυμίαν περὶ τῆτος, ἐπειδὴ καὶ ἠθέλαμεν
ἰὰ ἔξμεν ἐν τῇ ζωῇ ἡμῶν τὴν παντελῆ διορθῶσαν τῆ Ναῶ εἰς δόξαν τῆ ἐν αὐτῷ
καίριος, πλὴν δὲν εἰσκαμεν τρόπον ἄλογοφανῆς αἰτίας νὰ γένη παρ' ἡμῶν
καὶ ἡ τοιαύτη ζήτησις, ἀλλ' ὁ εἰσκαμὸν πόρον ἐν τοῖς ἀπόροις τί οἰκονομεῖ; ἐπρό-
βλλον οἱ πολυχρόιοι Αὐθένται, καὶ Διοικηταὶ τῆς ὑψηλοτάτης Πόρτας, ὅτι εἰς
τὴν οἰκοδομὴν αὐτῆν ζήτῃσι παρ' ἡμῶν νὰ φυλαχθῶσι δύο τινα. ἓνα, τὸ τί-
μιον τῆς ὑψηλοτάτης Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, καὶ ἄλλο, νὰ μὴ ἀδικη-
θῶσι αἱ ἐχθραὶ τῶν λοιπῶν Φυλῶν τῶν Χερσιανῶν ἐνδὸν τῆ Θείῳ Ναῷ μετὰ τὴν
αἰτίαν τῆς τοιαύτης οἰκοδομῆς. ὅθεν (νὰ εἰπῶμεν καὶ ἡμεῖς) σκιρτῶντες τῷ πνεύ-
ματι μετὰ σκέψης ἰκανῆς, ἀπεκρίθημεν τὸτο. αὐτῶ καὶ καὶ δύο φυλάττονται
ἀμεταβίβῃ, αὐτὴ ἡ Κραταὶ Βασιλεία ὁρῆσι νὰ ἀνακαινισθῆν ἀπλῶς ὅλοι οἱ ἀνακαι-
νισμῶ δέουσι τόποι ἐνδὸν τῆ Ναῶ, καὶ νὰ δοθῆ ἄδεια, ὅτι ἡ καθε Φυλὴ νὰ
διορθῶνται οὐτὸν ἰδίως αὐτῶν τόπος. συνάσαντος δὲ τῆ Ἀγίῳ Θεῷ, ἐκρίθη ἀρε-
σῆ ἢ γνώμη αὐτῆ, καὶ αὐτὸς μετὰ μεγαλωτάτην ἀγνωμοσύνην συγκατατάσαντες
εἰς τὸτο, ἀνέφερον τὴν ὑπόθεσιν τῷ κραταυτάτῳ, καὶ διαπλαγχνικῶς τῶ ἡμῶν

Ἀνακ-

Ἀνακτι, καὶ ὤρισε, καὶ ἐδόθη ἡ τοιαύτη ἄδεια μετὰ ὑψηλοτάτῃ αὐτῷ Χατ Σιερί-
φια, ἓνα εἰς ἡμᾶς, τὸ ὅποιον οἰκεία χεῖρ τὸ ἔδακεν ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ὁ ὑψη-
λοτάτος, καὶ διαπλαγχνικώτατος ὑπέρτατος Ἐπίτροπος, καὶ ἄλλο εἰς τὸν Πρέσ-
βυ, ἐν οἷς σημειώνονται καὶ αἱ λοιπαὶ Φυλαὶ, ἰδίως ὅμως εἰς τὸ δὸβὲν ἡμῖν Χατ
Σιερίφιον, καὶ τὴν ἑξωχωρῆσιν αὐτῶν ἡμῶν, ἐδόθη ἐτι ἡμῖν ἄδεια νὰ ἀνακαι-
νισωμεν ἐ μόνον τὸ ἐνδὸν τῆ Θείῳ Ναῶ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐκτὸς τῆτος, τὰ ὅποια κατ'
ὄνομα περιέχονται εἰς τὸ ρηθὲν Χατ Σιερίφιον, καὶ εἰς οὐτὸν ἄλλους ὀρισμούς,
ὧν τὴν περιλήψιν μετὰ φρασθεῖσαν σημειῶμεν ἐν αὐτῷ ἐν τῇ ἡμετέρῃ ἀπλῇ δια-
λέκτῳ, εἰς κατέληψιν, καὶ χαρὰν τῶν ἀγνωμόνων ἀναγνωσκόντων, καὶ ἔχει
οὕτως.

Ἡ περιλήψις τῆ ὑψηλοτάτῃ Χατ Σιερίφια.

Εξοχώτερος τῶν Μουσουλμάνων Κριτῶν, ὑπέρτερος τῶν Προσεύτων Ὀρθοδό-
ξων, Πηγὴ τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἀληθῆς γνώσεως, ἐπαίρων τὰς σημαίας
τῆς δικαιοσύνης, καὶ πίστεως, Κληρονόμος τῶν Προφητικῶν, καὶ Θεοπέμπτων Ἐπι-
σημῶν, ἴδτε τῇ Σείφ χάριτι, καὶ βοηθείᾳ, Κινῶσι Ἀχμέτ Ἐφέντι, Κεῖτα
τῆ Χαλεπίς, αὐξήλωσις ἢ ἀρετῆ. καὶ κλέος τῶν ἐνδόξων, καὶ μεγάλων, συ-
ναθροιστῶν ἐπιστήμων, καὶ ἀγενῶν ἀρετῶν, ἴδτε τῇ χάριτι, καὶ ἀντιλήψει τῆ
ἀθανάτου Βασιλέως, τῆς ὑψηλῆς μετὰ Πόρτας Καπιτζήμασι Ἀχμέτι, αἰωνι-
ζέσθωσις ἢ δόξα. καὶ Πρωτότυπον τῶν ἐνδόξων, καὶ Προσεύτων τῆς ἐνδόξουμας
Πόρτας πρώτῳ Γεφτερέση Μεσαφᾶ. καὶ ἀπὸ τῆς μεγάλας ἐπιτρόπῃς οὐτὸν
Ἀγάδες Μεσαφᾶ, αὐξήλωσις ὑμῶν ἢ δόξα.

Ἐρχόμενος ὁ Βασιλικὸς μας ὑψηλὸς ὀρισμὸς, γρασὸν ἔσω ὑμῖν, ὅτι τὸ κλέος
τῶν Πατριάρχων ὁ νῦν Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων Χρυσανθῶς, καὶ ἄλλοι Ρω-
μαῖοι Γερεῖς, ἔδωκαν εἰς τῆς λόγους ἀρχιχαλὶ (ἢτοι αἰαφορὰν) εἰς τὸ ὅποιον
φανερῶνται, πῶς μετὰ τὸ νὰ ἐδόθη βασιλικὸς ὀρισμὸς μετὰ τῆς συνθήκας ὅπῃ πε-
εἰέχει καὶ τὸν Φετῶν (ἢτοι νομικὸν Κεφάλαιον) καὶ τὴν ἐράταν τῆς κείσεως, ὁ
ὅποιος διαλαμβάνει, ὅτι μετὰ τὸ νὰ ἐχάλασεν ἀπὸ τῆς πολυκαιρίας ἢ μεγάλης
Καμάρα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Γερσαλήμ τῆς Καμαμὲ ὀνομαζομένης, καὶ ἄλλοι
μερικοὶ τόποι, οἱ ὅποιοι εἶναι διορισμένοι τοῖς Μοναχοῖς Φραντζέζοις, καὶ χρειά-
ζονται ἀνακαινισμὸν, νὰ ἀνακαινίζονται ἀπὸ οὐτὸν Φραντζέζος Γερεῖς, ὅμως νὰ
μὴ πειράζονται μετὰ τὴν πρόφασιν τῆ ἀνακαινισμῶ οἱ τόποι ὅπῃ εἶναι διορισμένοι
εἰς οὐτὸν Ρωμαῖς, Ἀρμενῖς, καὶ εἰς τὸ λοιπὸν ὑπῆκουσιν τῆς Βασιλείας μου. καὶ
μετὰ τὸ νὰ εἶναι βέβαιον πῶς ἢ τῆ ρηθείση Καμάρα συνημμένη, καὶ τοῖς Ρωμαῖοις
διορισμένη Ἐκκλησία τῆ Ἀγίῳ Κωνσταντίνῃ, καὶ τὸ ὑπ' αὐτῇ Μαγρεῖον, Σέ-
λεν πῶσι εἰς τὸν τῆς οἰκοδομῆς καιρὸν, νὰ ἀνακαινίζονται καὶ τὴν παλαιὰν ἐά-
σαν ἀπὸ οὐτὸν Ρωμαῖς. καὶ προσέτι τὸ ἔξω τῆς Καμαμὲ ὀνομαζομένης Ἐκκλησίας
τοῖς Ρωμαῖοις διορισμένον Καμπαναρεῖον, καὶ ἡ παρακειμένη αὐτῷ Ἐκκλησία τῆ

N 2 Ἀγίῳ

Αγίης Γακάβη με τὸ νὰ ἐχάλασαν, καὶ με τὸ νὰ εἶναι φανερόν πως αὐτὴ τὴν τύχη νὰ πείτῃ τὸ Καμπαναρεῖον, θέλει καθάβηται τὴν ῥηθένσαν μεγάλῃν Καμάραν, με τὸ νὰ εἶναι ὑψηλὸν τὸ ῥηθέν Καμπαναρεῖον, νὰ χαμηλώσῃ ὅσον εἶναι δυα- τὸν, καὶ νὰ ἀνακαινίζεται ἀπὸ οὐδὲν Ῥωμαῖος, καὶ αὐτὴ τὴν τύχη εἰς τὸν ἀνακαινισμόν νὰ ἀκολουθήσῃ με λάθος καμία βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπως εἶναι ἐπαύω εἰς τὸν λεγόμενον Τάφον τῆς Χειρῆ, καὶ κάμῃ χρεία νὰ ἀνακαινίζεται με τὸν ἐρισμόμας, καὶ με τὴν εἰδῆσιν τῆς Ῥωμαίων, καὶ τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ τὴν εἶδῆσιν, καὶ τὴν εἶδῆσιν τῆς κείσεως, ὅμως νὰ μὴ βαλῆ χεῖρ κατ' οὐδένα τρέπον εἰς τὴν πέτρας τῆς ῥηθέντος Τάφου, αἱ ὁποῖα αὐτὴ εἶναι καὶ τετρασμέναι νὰ μὴ ἀλαχθῆν, ἀλλὰ νὰ μένῃ καθὼς ἦτον. μᾶς ἐπαρακάλεσαν αὐτὴν κρεμνί- ση εἰς τὸν ἀνακαινισμόν τῆς Μεγάλῃς Καμάρας ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἀγίης Κωνσαν- τίνης, καὶ τὸ ὑπ' αὐτῆς Μαγερεῖον, καὶ τὸ χαλασμένον Καμπαναρεῖον, καὶ ἡ πα- ρακειμένη αὐτῶ Ἐκκλησία τῆς Ἀγίης Γακάβη, καὶ τὴν ῥηθένσαν συνθήκας νὰ ἀ- νακαινίζονται, καὶ αὐτὴ ἀκολουθήσῃ με λάθος ἀνάμεσῶν εἰς τὸν ἀνακαινισμόν τῆς μεγάλῃς Καμάρας καμία λογὴς βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπως εἶναι ἐπαύω εἰς τὸν Τάφον τῆς Χειρῆ, καὶ χρειασθῆ ἀνακαινισμόν, νὰ ἀνακαινίζεται με τὴν εἰδῆσιν τῆς Ῥωμαίων ἱερέων εἰς τὴν παλαιὰν εἶδῆσιν, καὶ τὴν εἶδῆσιν τῆς κείσεως, νὰ ἀνακαινίζονται πρὸς τῆς τῆς παλαιᾶς εἶδῆσιν οἱ τοῖς Ῥωμαῖοις, Ἀρμενίοις, καὶ ἄλλοις ὑποκειμένοις τῆς Βασιλείαςμας ἱερεῖσι διαρισμένοι, χα- λασμένοι, καὶ ἀνακαινισμὸς χερίζοντες τόποι. ἐγυράθη Φετφάις δι' αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ἔδωκε Φετφάι ὁ σοφώτερος τῆς καὶ βάρως σοφῶν, καὶ ἐναρτεώτερος τῆς ἁγίων ἐναρτεῶν Σεχελισλάμης Μεφθίμας Ἀπταχάχης, πὼς με τὸ νὰ χρειάζονται ἀνακαινισμόν τῆς Κελλία τῆς ἐν Γερσαλήμ Καμαμὲ ὀνομαζομέ- νης παλαιᾶς Μοναστηρίου, οἱ Ῥωμαῖοι, καὶ Φραντζέζοι ἐγκατοικοὶ ἱερεῖς ἐκεῖνης τῆς Μοναστηρίου εἶναι τῆς κείσεως νὰ ἀνακαινίσῃ με ὄρισμόν ἐκεῖνα τῆς Κελλία κατὰ τὴν εἶδῆσιν ὅπως εἰσκόονται, χωρὶς νὰ προσθέσῃν τι, καὶ πάλιν τῆς ἐν Γερσα- λήμ Καμαμὲ ὀνομαζομένης παλαιᾶς Μοναστηρίου, μερικοὶ τόποι με τὸ νὰ ἐγκρέ- μισαν, καὶ μερικοὶ νὰ ἀνοῖξαν, καὶ νὰ διασπασθῆ ἡ οἰκοδομὴ, καὶ νὰ χρειάζον- ται ἀνακαινισμόν, αὐτὴν εἰδῆσιν ἀπὸ οὐδὲν ἐγκατοίκους οἱ Φραντζέζοι, καὶ οἱ Ῥω- μαῖοι ἱερεῖς, νὰ ἀνακαινίσῃ με ὄρισμόν ἐκεῖνης οὐδὲν τόπος καὶ τὴν παλαιὰν εἶ- δῆσιν ὅπως εἰσκόονται, χωρὶς νὰ προσθέσῃν τι, με τὴν κείσιν δὲν ἐμποδίζονται, καὶ με τὸ νὰ ἔκαμῃν Ἀρξί, καὶ Ταλχίσι (ἢ τοῖς νὰ ἐφανέρωσεν) εἰς τὴν Βασι- λείαςμας ὁ ὑπέρβητος Ἐπίτροπος, καὶ μέγιστος Συμβλάτης, ἢ ἄξια πῶς σύμπαντος, ὁ διακτικὸς τῶν ἁγίων τῶν Ἐθῶν, ὁ ὑψηλὸς καὶ τὴν διανοῖαν, καὶ τῆς ἐπιχειρήματῶς Βεζίρης ἐνδοξός μας Γαμβρός, καὶ τέλειόμας ἐπίτροπος Ἰμ- πραχὴμ Πασᾶς (ἢ ὁ ὑψηλὸς Θεὸς νὰ διακτικὸς τὴν δόξαν, καὶ νὰ αὐξάνῃ με τὴν βοήθειαν τὸ κράτος) πὼς ὁ σοφώτερος τῶν καὶ βάρως σοφῶν Ρούμελι Καζιασκέρης Ἀχμέτ Ἐφέντης (ἢ ὁ Θεὸς νὰ διακτικὸς τῆς ἀρετῆς) με ὅλων τῶν μεγάλων (ἢ ὁ Θεὸς νὰ πολυπλασιάσῃ μέχρι τῆς δόξης παρούσης) Οὐλεμά- δων τὴν ψῆφον, ἔδωκε Χοτζέτι διαλαμβανόν πὼς εἶναι τῆς κείσεως νὰ ἀνακαι- νίζων-

νίζονται καὶ τὴν παλαιὰν εἶδῆσιν, καὶ τὴν ῥηθένσαν τρόπον οἱ ἀνακαινισμὸς χερί- ζοντες τόποι, ἔδωκε ἀδεια κατὰ τὸ βασιλικόνμας Χατ Σιερίφι νὰ ἀνακαινίζον- ται καὶ τὸν Φετφάι εἰς τὴν παλαιὰν εἶδῆσιν οἱ ἐπισκόπος χερίζοντες τόποι. ὅμως με τὸ νὰ εἶναι τὸ ἀναγκαϊότερον τῆς βασιλικῶν ὑποθέσεων, καὶ τὸ χρειωδέστρον τῆς Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητος, ἢ τήρησις τῆς νόμου, καὶ με τὸ νὰ ἐλπίζεται ἀπὸ λόγους (καθὼς ἀπαυτὴ ἡ σοφία, καὶ πίστις) μεγαλωῶτη ὀρθότης, καὶ εἰς καθεὺν ὑπόθεσιν σύμφωνος τῶν νόμων κινήσις, διὰ νὰ μὴ γένη κατ' οὐδένα τρόπον κἀνένα ἔργον ἐναντίον τῆς κείσεως, καὶ νὰ ἀνακαινισθῆν καὶ τὸν ῥηθένσαν τρόπον οἱ ἀ- νακαινισμὸς χερίζοντες τόποι, χωρὶς νὰ προσεθῆτι, διορίζομεν εἰς τὴν Μουβε- λαῦ, διὰ νὰ ἐπιστατῆς δεσποτικῶς, καὶ ὑμᾶς οὐδὲν προρρήθῆντας σὰς διορίζομεν Μεμπασιρδες εἰς τὸ νὰ ἐνεργήσετε καὶ τὴν εἶδῆσιν τῆς κείσεως αὐτὴν τὴν ὑπό- θεσιν με τὴν ἐπιστάσιν τῆς ῥηθέντος. Λοιπὸν καθὼς σὰς προσάζομεν, νὰ πη- γανῆτε εἰς τὸν τόπον, καὶ νὰ σοχασθῆτε, καὶ νὰ κάμῃτε Κέσφι με μεγαλωῶ- τὴν ἐπιμέλειαν, καὶ ἀκρίβειαν, με ἐπιτηδεῖς Μεϊμάρδες, καὶ Μαθηματικὸς Γεωμέτρως, πόσον τὴν ῥηθένσαν Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίης Κωνσαντίνης, καὶ τὸ Μα- γερεῖον, καὶ τὸ Καμπαναρεῖον, καὶ τὴν παρακειμένην αὐτῶ Ἐκκλησίαν τῆς Ἀγίης Γακάβη, ὅσον ἀκόμη καὶ οὐδὲν παρὰ τῶν τοῖς Ῥωμαῖοις, Ἀρμενίοις, καὶ τοῖς λοιποῖς ὑποκειμένοις τῆς Βασιλείαςμας ἱερεῖσιν ἰδίως χαλασμένους, καὶ ἀνακαινισ- μὸς χερίζοντες τόπους, καὶ νὰ ἰδῆτε τὴν εἶδῆσιν, καὶ τὸ σχῆμα, καὶ μετρήντες τὸ μήκος, βάρως, καὶ πλάτος, καὶ τὸ κάμῃτε Σιτζίλι, καὶ Χοτζέτι, καὶ αὐ- σως, χωρὶς νὰ πειραχθῆν με τὴν πρόφασιν τῆς ἀνακαινισμὸς οἱ τόποι ὅπως δὲν εἶναι διορισμένοι εἰς τὴν λόγους, ἀνάμεσῶν εἰς τὸν ἀνακαινισμόν τῆς μεγάλῃς Καμάρας κρεμνίσῃ ἢ συνημμένη αὐτῆ Ἐκκλησία τῆς Ἀγίης Κωνσαντίνου, καὶ τὸ ῥηθέν Μαγερεῖον, ἢ συνέβῃ με λάθος εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἀνακαινισμὸς καμία βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπως εἶναι ἐπαύω εἰς τὸν Τάφον τοῦ Χειρῆ, καὶ χρειασθῆ ἀνακαινισμόν, νὰ μὴ ἐμποδίζετε οὐδὲν Ῥωμαῖος νὰ ἀνακαινίσῃ καὶ τὴν παλαιὰν εἶδῆσιν, καὶ τὴν εἶδῆσιν τῆς κείσεως, χωρὶς νὰ προσθέσῃν τι. νὰ μὴ ἐμποδίσετε πρὸς τῆς τῆς ἀνακαινίσῃ καὶ τὴν διορισμένῃ αὐτοῖς Ἐκκλη- σίαν τῆς Ἀγίης Γακάβη, καὶ τὸ Καμπαναρεῖον ὅπως εἶναι χαλασμένον, ὅμως εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν εἶναι ἀναγκαῖα μεγαλωῶτη σκέψις, πίστις, καὶ σύμφωνος τοῖς νόμοις κινήσις, εἰς τὸν τρόπον ὅπως αὐτίως καὶ παρακινήθῃτε ἀπὸ Φιλαργυεῖων, καὶ συγχωρήσετε νὰ γένη ἔργον παρὰ νόμον, καὶ εἰς οὐδὲν ἀνακαινισμὸς χερίζοντες τόπους αὐτὴν παρατρέξετε οὐδὲν ὅπως τῆς παλαιᾶς εἶδῆσιν, καὶ μετὰβάλτετι, ἢ ὑψώ- σετε, καὶ ἐκτείνετε, καὶ οὐδὲν τόπος ὅπως εἶναι με πλίνθους ἀφήσετε νὰ γέιουν με τῆς βλα, καὶ ἐκεῖνης ὅπως εἶναι με σῆδηρον καὶ ξύλα Φοινίκων, νὰ καθάσκα- σθῆν με πελεκυμῖνα ἄζ, καὶ σάτζ ξύλα, καὶ ἐκεῖνα ὅπου δὲν εἶναι λωκόν, καὶ κόσμος, νὰ λωκανθῆ, καὶ νὰ κοσμηθῆ, ἢ νὰ ἐκταυθῆ χεῖρ εἰς οὐδὲν λίθους τῆς Τάφου, εἰς καμίασας πρόφασιν, καὶ δικαιολόγημα, δὲν θέλομεν δώσει ἀ- κρόασιν, ἀλλὰ βίβαια θέλετε ὑποπάσει βαρεῖα ποιῆ, ὅθεν νὰ μὴ νικηθῆτε ἀπὸ χερίματῶ. ἀλλὰ με πίστιν νὰ πολιθῆθῃτε, καὶ εἰς τὸν βασιλικόνμας ὄρισ- μόν

μὸν κτ' τὸ ἱερόνμας Χατ Σιερίφι νὰ ὑπακούσετε, καὶ νὰ προσέχετε νὰ μὴ γένη κάμια κίνησις ἐναντία.

Ἐγράφη (κατὰ τὸ ἔτος δηλαδὴ τῆς Ὀθωμανῶν) ἐν ἔτει χιλιοσῶν ἑκατοσῶν τετακοσῶν πρώτῳ, εἰς τὴν δεκάτῳ πέμπτῳ τῆς Ῥεμπιέλ Ἀχίρ, ὅπερ συμπίπτει ἀπὸ τῆς τῆς Κυρίας ἡμῶν Γενήσεως, ἐν ἔτει χιλιοσῶν ἑξακοσῶν δεκάτῳ ἐνάτῳ. τὸ δὲ ἴσον τῆς Χατ Σιερίφι (ὅπερ δηλοῖ γράμμα ἁγίον) ἦτοι ἡ ἔννοια αὐτῆ.

Κατὰ τὴν περίληψιν τῆ βασιλικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς νὰ κινήσῃτε, καὶ νὰ προσέχετε καὶ μὴ γένη κάμια ἐναντία κίνησις.

Περίληψις, ἦτοι ἡ ἔννοια τῆ βασιλικῆς Ὀρισμῆς, τοῦ δοθέντος ἰδίως, καὶ ξεχωριστὰ εἰς ἡμᾶς.

Κλέος τῆς Πατριαρχῶν Πατριάρχου τῆς Ἱεροσολύμων Χρυσάνθε. ἐρχομένους τῆ παρόντος μου ἐπιστολῆς, γνωστὸν ἔστω, ὅτι μετὰ τὸ νὰ μᾶς ἐφανέρωσεν τὸ καύχημα τῆς Ἡγεμονίαν τῆς Φυλῆς τῆς Μεσσίας, ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει διασκόμιενος ἐνδοξότατος Πρέσβυς τῆ βασιλικῆς τῆς Φραγγίτζας Μαρκιζ δὲ Μπονάκ, πῶς χερίζει ἀνακαινισμὸς ἡ μεγάλη Καμάρα τῆς ἐν Ἱερουσαλήμ Καμαμὲ ὀνομαζομένης Ἐκκλησίας, καὶ μερικὸι τῶν Ἱερέων τῆς Φραγγίτζας ἴδιοι τόποι, καὶ νὰ μᾶς ἐπαρακάλεσε νὰ μὴ ἐμποδισθῆ ὁ ἀνακαινισμὸς, κατ' ὅσον συγχωρεῖ ἡ κρίσις, εἰς τὸν καιρὸν τῆ ἀνακαινισμῆ τῆς ρηθείσης Καμάρας ἀπίσως ἀκολυθῆσθαι μετὰ λάθος κάμια βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπου εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν ὀνομαζόμενον Τάφον τῆς Χειρῆς, καὶ χρειασθῆ ἀνακαινισμὸν, νὰ ἀνακαινίζεταί μετὰ τὴν εἰδῆσιν τῆς Ῥωμαίων, καὶ τῆς Πατριαρχῆς. ὅμως νὰ γένη προσοχὴ εἰς τὸ νὰ μὴ βαλθῆ χεὶρ εἰς τὰς πέτρας τῆς ρηθέντος Τάφου, αἱ ὁποῖαι αὐτὴ εἶναι καὶ τετρασμέναι νὰ μὴ ἀλλαχθῆν, ἀλλὰ νὰ μένεν κατ' ὅσον εἶναι, καὶ μετὰ τὸν τὸν τρόπον μετὰ τὸ νὰ ἐδόθη ὀρισμὸς μετὰ τῆς συνθήκας ὅπερ περιέχει, καὶ κτ' τὸ δηλωτικὸν ἀδείας βασιλικόνμας Χατ Σιερίφι, εἰς τὸ νὰ ἀνακαινισθῆ κτ' τὴν ἐστὶν τῆς κείσεως ἐκ μέρους τῆς Φραγγίτζων οἱ προσήκοντες τῶν Φραγγίτζοις Ἱερεῖσι διωρισμέτοι, καὶ ἀνακαινισμῆ χρίζοντες τόποι, ἐντελλόμεθα σοὶ τῶν ρηθέντι Πατριαρχῆ ἡ ἀπόσε νὰ πηγαίνης, ἢ νὰ διορίσης ἀπὸ ἐδῶ πικρῆσε Ἱερεῖς μερικῶς, αἱ ὁποῖοι νὰ εἶναι ἐκεῖ παρόντες ἐν ὅσῳ νὰ λάβῃ τέλος ὁ ἀνακαινισμὸς. ὅθεν κινέμενος κτ' τὸν ὀρισμόνμας, ἢ ἀπόσε νὰ παρασαθῆς εἰς τὸν καιρὸν τῆ ἀνακαινισμῆ, ἢ ἀπὸ ἐδῶ πικρῆσε Ἱερεῖς νὰ διορίσης τινὰς ὅπερ ἐν ὅσῳ νὰ λάβῃ τέλος νὰ μὴ ἀναχωρήσῃ, καὶ ἀπίσως εἰς τὸν καιρὸν τῆ ἀνακαινισμῆ συνέβη μετὰ λάθος κάμια βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπερ εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν Τάφον, κατὰ τὸν βασιλικόνμας ὀρισμὸν, μετὰ τὴν εἰδῆσιν νὰ ἀνακαινίζεταί, ὅμως εἰς τὰς πέτρας τῆς ρηθέντος Τάφου νὰ μὴ ἐκτελεσθῆ χεὶρ κατ' ἐδένα τρόπον, ἀλλ' αὐτὴ εἶναι καὶ τετρασμέναι νὰ μὴ ἀλλαχθῆν, καὶ νὰ μένεν κατ' ὅσον εἶναι. εἰς αὐτὸ νὰ προσέχη

πολ-

πολλά, καὶ νὰ ἐπιμεληθῆς, καὶ κινούμενος κτ' τὸν βασιλικόνμας ὀρισμὸν, ἀπὸ τὴν ἐναντίαν κίνησιν νὰ φυλαχθῆς.

Ἐτερος ὀρισμὸς εἰς τὸν Πασᾶν, ἦτοι Ἡγεμόνα τῆς Ἱερουσαλήμ, ὁ ὁποῖος ἐδόθη ὕστερον ἀπὸ τὸ Χατ Σιερίφι διὰ τὸ νὰ ἀσπισθῆ ὁ Θεῖος Ναὸς ἀφ' οὗ ἀνεκαινισθῆ, μετὰ τὸ νὰ μὴ ἐγράφη εἰς τὸ Χατ Σιερίφι τῆ το ρητῶς, ἦτοι τὸ νὰ ἀσπισθῆ.

Ἡγεμόν τῆς ἐνδόξων Ἡγεμονίαν, Μεγάλε τῆς συνετῆς Μεγάλων, Ἐξουσιασὰ δυνάμειος, καὶ δόξης, Κύριε τιμῆς, καὶ μεγαλοπρεπειίας, ἴδτε τῆ βοηθεία τῆς Γ' ψίσης, Πασᾶ τῆς Ἱεροσολύμων Γμπραχήμ Πασᾶ, αἰωνίζεσθαι ἡ δόξα. καὶ ἄρχαίτερε τῆς Μουσουλμάνων Κριτῆς, ὑπέγετερε τῆς προσετώτων ὀρισμῶν, πηγὴ τῆς ἐπιστήμης, καὶ ἀληθῆς γνώσεως, ἐπαίρων ὡς σημαίας τῆς δικαιοσύνης, καὶ πίσεως, κληρονόμῳ τῆς προφητικῶν, καὶ θεοπέμπτων ἐπιστημῶν, ἴδτε τῆς θείας χάριτι, καὶ βοηθεία, Καθὴ τῆς Ἱεροσολύμων, ἀξέλωθείσθαι ἡ ἀρετή.

Ἐρχομένους τῆ παρόντος μου ὀρισμῆς, γνωστὸν ὑμῖν ἔστω, ὅτι ὁ διεξοδικὸς ὀρισμὸς ὅπερ εἶχε δοθῆ παρελθόντως, μετὰ τῆς συνθήκας ὅπερ περιέχει, καὶ μετὰ Χατ Σιερίφιας δηλωτικὸν ἀδείας διὰ τὸν ἀνακαινισμὸν κατὰ τὴν παλαιὰν ἐστὶν τῆς μεγάλης Καμάρας τῆς ἐν Ἱερουσαλήμ Καμαμὲ ὀνομαζομένης Ἐκκλησίας, καὶ μερικῶν τόπων, περιέχει, ὅτι ἀπίσως μετὰ λάθος ἀκολυθῆσθαι εἰς τὸν ἀνακαινισμὸν κάμια βλάβη εἰς τὴν μικρὰν Καμάραν ὅπερ εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν νομιζόμενον Τάφον τῆς Χειρῆς, καὶ χρειασθῆ ἀνακαινισμὸν, νὰ ἀνακαινίζεταί κτ' τὴν παλαιὰν ἐστὶν, μετὰ τὴν εἰδῆσιν τῆς Ῥωμαίων Ἱερέων. ὅμως ὅχι μόνον ἔγινε σφοδρὰ προσοχὴ νὰ γένη προσοχὴ εἰς τὸ νὰ μὴ βαλθῆ χεὶρ εἰς τὰς πέτρας τοῦ ρηθέντος Τάφου, αἱ ὁποῖαι αὐτὴ εἶναι καὶ τετρασμέναι νὰ μὴ ἀλλαχθῆν, καὶ νὰ μένουν κατ' ὅσον εἶναι. ἀλλ' ἐδόθη καὶ ξεχωριστὸς ὀρισμὸς εἰς τὸ νὰ ἐπισατήσῃ εἰς αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν ὁ Ῥωμαῖος Πατριάρχης Χρυσάνθος, καὶ αὐτὸς ἐπέστη τινὰς νὰ κινήσῃ ἐναντίον τῆ ὀρισμῆμας, νὰ τὸ φανέρωσῃ εἰς τὴν βασιλικόνμας. καὶ μετὰ τὸ νὰ μᾶς ἐφανέρωσαν ὅτι ὡς πέριξ τῆς μικρῆς Καμάρας ὅπερ εἶναι ἐπάνω εἰς τὸν ρηθέντα Τάφον, ὄντα περικυβερτούμενα μετὰ μάγμαρα, καὶ μὴ καλῆς χρείας νὰ σεβαδίσθῃν, ἦτοι νὰ ἀσπισθῆν, τῶρα μετὰ τὴν πρόφασιν τῆ σουβᾶ ὅπου ἐμβαίνει εἰς ἐδῶ τῶν ὅπου ἀνακαινίζονται μετὰ τὴν βασιλικόνμας ἀδειαν, ἔχεν σκοπὸν ἐναντίον τῆ βασιλικῆς ὀρισμῆς νὰ σεβαδίσθῃ καὶ τὴν μικρὰν Καμάραν, ἐσεῖς οἱ προρρηθέντες νὰ μὴ ἀφήσετε ἐναντίον τοῦ βασιλικῆς ὀρισμοῦ, νὰ βαλθῆ παντελῶς χεὶρ μετὰ κάμιαν πρόφασιν εἰς τὰς πέτρας τοῦ ρηθέντος Τάφου, καὶ νὰ σεβαδίσθῃ τὴν Καμάραντα. καὶ ἀπίσως δώσετε δέλημα, καὶ συγκατανύσετε νὰ βάλῃ χεὶρ μετὰ κάμιαν πρόφασιν εἰς τὰς πέτρας, καὶ εἰς τὴν Καμάραν τοῦ ρηθέντος τόπου, νὰ ἐξάρτετε βέβαια πῶς θέλετε ὑποπέσει βαρεῖα ποιηῆ. ὅθεν μετὰ μεγαλωτέτω προσοχῆ, καὶ ἀκριβείαν νὰ κυβερνηθῆτε κτ' τὴν περίληψιν

τοῦ

του παρίτος βασιλικούμας όρισμού, η να μη κάμετε κάμειαν εναντίου κίνησιν .
ετα ποιήσατε η απόφάσεως.

ΕΙς τούτο δέ τώ έργον, καθώς η είς τας λοιπάς πάσας συμβανούσας υπόθε-
σεις του παναγίε Τάφω, έχρημάτισαν συνδρομηταί, η συνεργοί, εν μείν
τη Γερασχία του αιδίμου Θείε ήμών Κυρίου Δοσιθέε, ό εν μακαρία τη λήξει
σφάξατος Αυθέντε μεγας Διερχιδωτής, η η απόρρητων του βασιλικού κρα-
τες Κύριος Αλέξανδρος Μαυροκεδάτος. επί δέ τη ημετέρα Σείφ έλεει Πα-
τριαρχία, πάλιν ό σφάξατος υός αυτέ, πρώτω μόν Ηγεμών πάσης Μολ-
δοβλαχίας, ταυν δέ πάσης Ούγγροβλαχίας Ηγεμών και Δεσπότης Κύριος
Γκαίνης Νικόλαος Βοεβόδας, συνάμα τώ εν μακαρία τη λήξει Αυτέδέλφω αυ-
του Αυθέντε πάσης Ούγγροβλαχίας Κυρίω Γωάννη Βοεβόδα, ως η εν τώ
εφ αυτης της οικοδομής, η τή εργε εφαιή άχρηπνότε, η ένθερμος συναγωνι-
εις, η σύμβουλος χέφρων η γλώσσα μεδεμνιδάσσα, τω παρ ήμών λεγό-
μια έτελης, είλικρινάς, η γενναίως, ό τότε μόν περιβλεπτος μέγας Ερ-
μώδης της κραταιάς Βασιλείας, νυν δέ Αυθέντε πάσης Μολδοβλαχίας Κύ-
ριος Γκαίνης Γρηγοράσκος Γγίκα Βοεβόδας, ό εήσος μόν υπάρχων από Συγα-
τες τή ρηθέντος μακαρίτε σφάξατου Αυθέντε Κυρίε Αλέξανδρου, αδελφι-
δούς δέ του ερημιένου υού αυτου, τή ηδη Ηγεμονδόντος εν τη Ούγγροβλα-
χία, είς δέ τω γενοτά πυλυάρισμα έξοδα, και είς ταύτην τλώ αιακαινί-
σιν, και είς τας λοιπάς κατεξής γεγυνίας μεγαλοπρεπείς οικοδομαίς, ως είς
τον καθόλου αιακαινισμόν του σεβασμίου Μοναστηρίε τώ Αρχαγγέλων εν τη
Αγία Πόλει Γερουσαλήμ, και είς τλώ εκ βάθρων οικοδομώ του εν Γόπη
(ήτοι Γάφφα) Ξενώσε, είς απάουσιν τώ Θεοφιλών προσκυνητώ, ποίοι
εχα έχρημάτισαν χορηγοί; εκ μόν τώ πλουσίαν, και υπέρχων του Γέ-
ιαιε ήμών, βέβαια ουδείς, συνέκλεισε γάρ ό Θεός τας καρδίαις αυτών είς εν-
δειξιν του πλούτου της χρηστότητος αυτου, ενεργούντος, και τελειούντος τλώ
δύαμιν αυτέ εν ταις ασθειάις, επειδή η εκ της υσερήσεως, και αδυναμίας
των λοιπών Δλαβών Χριστιανών φοιόμισε τλώ χορηγίαν αυτών, δια κόπων,
και μόχθων, και διαφόρων πειρηγήσεων ημετέραν (λέγομεν γάρ και ημείς
κατ τον Θειον Αποςολον τεπεινωμένω συνειδότι, έαν θέλω καυχήσασθαι,
ως έσομαι αφρον, αλήθειαν γάρ ερω) η των λοιπών Αδελφών, η Πατέ-
ρη της Κοπότητος τή παναγίε Τάφω. έβοήθησαν όμως εν τη αιακαινίσει του
Παναγίε Τάφω, η μάλισα της Τούρλης, οι μεγάλοι δοκοί, η η λοιπή ύ-
λη, ήτοι σίδηρος, η καρφία μεγάλα, η μικρά, τω όποία επεμψε προ χρο-
νιαν ποζών ό χρηματίας μεγαλοπρεπέστατος Ηγεμών εν τη Ούγγροβλαχία
αιδίμος Σερμπάιος Καντακζλωός, ό όποιος υπό άκρας Δλαβείας, η παρα-
κλήσεως του προκατόχου ήμών αιδίμου Κυρ Δοσιθέου, εκινήθη να αιακαινίση τον
Αγιον τήτον Ναόν δι έξόδων μεγαλοπρεπών, η ηρξατο του σκοπε, πλώ ηκα-
λέθη-

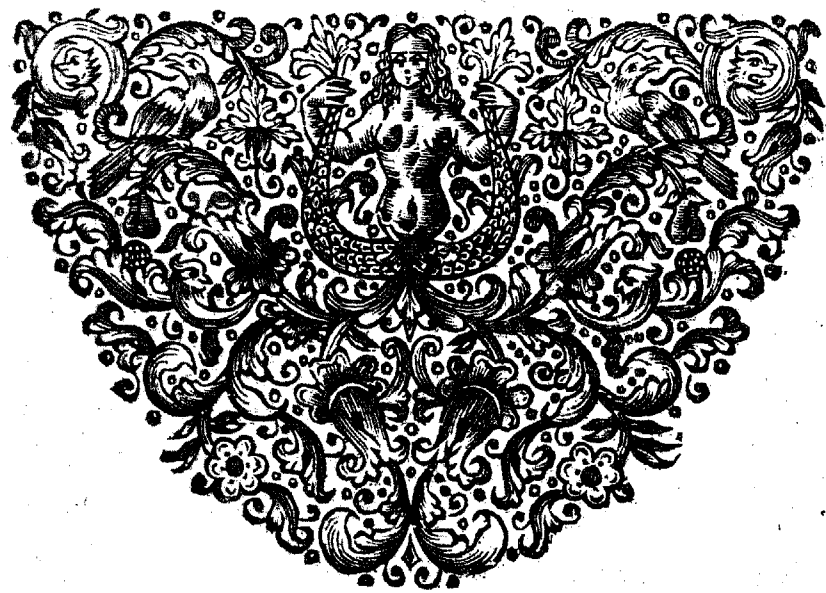
λούθησαν εμπόδια πολλά, θελήσαντος έσως του Αγίου Θεου να έλθη είς εκ-
θασιν εν τώ παρόντι καιρω, η όχι εν έκείνω. με πόσω δέ τιμώ, δόξαν,
η ευκλειαν έγένετο η ποιότη οικοδομή εν τώ Γένει ήμών, είναι κατδηλον εκ
τη ύψηλοτάτε αυτοκρατορικη Κατ Σειρφίου, η τώ λοιπών όεσμών, εν οίς
δηλοποιέμεθα ημείς Εφοροι τώ λοιπών Φυλών, η Επισάται, τώ όποιον και
τούτο (λέγομεν δέ πάλιν τώ αληθές μετ συνοχής, η λύτης καρδίαις) δέν τώ
εγνώσαν οι ημετεροι να προσφέρωσι τλώ προσήκασιν κάμ δια λόγος άχαιεσίαν
αυτώ η μόνω τώ Αγίω Θεώ.

Δέν πρέπει ενάυτα να σιωπήσωμεν η τώ χέφρον, διακριτικόν, βαθύνεν,
η τώ κατ πάντε συνετόν, η πεπειραμένον, η έτι τώ ευγνωμον τή αυ εισημέ-
νε έξοχωτάτε Πρεσβευσε των Γάλλων. διότι αν καλά η από τώ ένα μέρος, η
ίλιεσα κατ αυτλώ τλώ αρχλώ τον είχαμεν ακρον άνταγωνισλώ, η υπέρθε-
μον, η διόλε ακληή είς τω παρήμων δλόγως προτεινόμενα, αφ ε όμως εγνώ-
ρισε, η έβεβαιώθη τλώ δυσκολίαν δια μακράν, η πολλών συνομιλιών, και
ότι αυ αρχίση άδαιοτρόπως, η ως ημείς λέγομεν, αναγκαίως έχει να ακολου-
θήση ένα εκ τώ δύο, η να μη δοθη ποτέ άδεια παρα της ύψηλοτάτης Πόρ-
τες, η αυ δοθη, να ακολουθήσωσι ποζαι ταραχαι, η μάλισα με άμφίβο-
λον πέρας, η όλέθρον, όθεν η με ακραν φρονησιν, όχι μόνον επείσθη ά-
γνωμόνας είς τω λεχθέντε, αλλά έμεινε και με ακραν σαθερότητε είς τω συμ-
φωνηθέντε, η άχει της τελείας πληρώσεως της Οικοδομής. δέν εφαιή εν τώ
μεταξύ τώ Γραικικόν, η τώ Γαλλικόν, αλλά μόνον τώ Χριστιανικόν. τώ αυτώ
δέ εγίνετο η εν τη Αγία Πόλει αιαμειταξύ τώ ημετέραν, η των Φρατόραν,
επειδή μιτ η τη αυτη συμποία (οι εν άλλοις η πάντε ως επί τώ πλείστον ά-
σύμφωνοι) εσύτρεξαν και τω δύο μέρη, όθεν και τας χρείαις ήμών απλήρωσαν
έκείνοι, καθώς η τας εκείνων οι ημετεροι, και ενομίζοντο οι διαρισμένοι τόποι
έκάσε Εθνος ως ιδιοι η μόνοι τή καθ' ενός, η ετως αρχισε καλώς εν τώ αψιθ.
ετει, Μλωι Μαίω, η ετελείωσεν άτυχώς εν τώ αψκ. Μλωι Μαρτίω, είς
τιμώ, η μνημόσυνον μόν άθανάτον των αγωνισθέντων, και κοπιασάντων είς
αυτώ τήπο, δόξαν δέ, η ύμνον αυτέ του Αγίε Θεου, τή πρωταυτίς, η συ-
ναυτίς, η τελειωτου πάντων των αγαθών, όντος Επιτροπε εν τώ Αποςολικώ
Πατριαρχικώ Αγιωτάτω Θεόνω της Ημών μετριότητος, η κατ έξοχλώ Εφό-
ρη της ποιότης οικοδομής, του Πανοσιώτου, και Ελλογιμώτου μεγάλου
Αρχιμανδρείτε του Παναγίε Τάφω, η Αυτέδέλφου ήμών αιδίμου Κυρ Νεο-
φύτου.

Σημειωτέον όμως εν τώ τέλει η τήπο. ότι ό Θεός ετος Ναός, ως όραται,
είναι είς σχήμα Σταυρου, πλώ όχι έντελώς, και η ακρίβειαν. διαρεΐται
δέ είς τρία μέρη, είς αυτλώ τλώ Βασιλικώ Εκκλησίαν της Αγίας Αναςά-
σεως, είς τλώ όποιαν είναι η Ζωοδόχος Τάφος τή Κυρίε, είς τλώ τή σεβασ-
μής, η προσκυνητέ Γολγοθά, η είς τλώ τή τιμίου Σταυρε. ονομάζεται ό-
μως τλώ σήμερα κοινώς άπας, Αγιος Τάφος, πλώ επειδή η είς τω απόνω τω
υπ

ὑπ' ἑψ' ἐκτυπώματ' , καὶ αἱ εἰκόνες παριστάνουσι τὰ πράγματα σαφέστερον , καὶ
τελειότερον παρὰ οἱ λόγοι , ἰδοὺ ἐπεὶ δι' ἀγάπης σου , ἀγνώμων Ἀναγνώστη ,
ἐκδέτομεν ἔμπροσθεν τῶν ὀμμάτων σε τυπωμένους ἀκριβεῖς δύο Πίνακας , ἅ
ἂν ὁ μὲν ἓνας εἶναι Ἰχνογραφία παντὸς τῆς Θεῆς Ναῆς , καὶ τὸ ἕνδον αὐτοῦ ,
καὶ τὸ ἔξω , ὁ δὲ ἄλλος Καταγραφή τῆς Ἀγίας Πόλεως μετὰ τῆς κύκλου , καὶ τῆς
πέριξ αὐτῆς Ἀγίων Προσκυνημάτων , καὶ Μοναστηρίων , καὶ ὅποια βλέποντες
ἐν χαρτῇ , λάμβανει προθυμίαν , καὶ ζήλον ἐνθερμον , καὶ ἀλαβῆν , καὶ ἀπέε-
χισαι καὶ σωματικῶς εἰς προσκύνησιν αὐτῆς .

Ποία δὲ εἶναι ἡ ἀφέλεια καὶ ἡ καρποφορία πρὸς ὅδ' ἀπερχομένους εἰς προσκύν-
ησιν τῆς Παναγίας Τάφου , καὶ τῆς λοιπῶν ἐκείσε Σεβασμιῶν Προσκυνημάτων ,
ἐν τῷ ὑστάτῳ τῆς παρόντος ποιηματίου Κεφαλαίῳ εἰρήσεται .

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ ΕΝΝΑΤΟΝ .

Ὅτι ἡ πρὸς τῷ Ἱερουσαλήμ ὁδοιπορία , καὶ προσκύνησις τῶν Χει-
σιανῶν ἀρχαία ἐστίν .

Ασβεβὴς φησὶν ἡ Θεία Γραφή εἰς βάθος κακῶν ἐμπροσθεν κατὰ φρονεῖ , ἐπεὶ δὴ
σκοτιζέται , καὶ ἔχει μεμιασμένον καὶ τὸν νῦντε , καὶ τῷ συνειδητόντου .
ποῖοιτοῖ εἰσι καίτινες νέοι Αἰρετικοὶ ἐν τῇ Δύσει αἰαφύντες , αὐτιφερόμενοι πρὸς
τοὺς ἄλλοις καὶ κατ' αὐτῆς τῆς ἀλαβείας , καὶ προσκυνήσεως τῶν Ἀγίων τῆς Σωτή-
ρος τόπων , οἵτινες πρὸς σύστασιν τῆς κκοδοξίας αὐτῶν φέρουσιν εἰς τὸ μέσον καὶ
ἴγον τινὰ , ὡς αὐτοὶ λέγουσι , τῆς Ἀγίας Γεηγορίας Νύσσης κατὰ τῆς ποιότητος
προσκυνήσεως . Ἀλλ' ἐγειρέσθωσαν Ψυδοπροφήται , αἰαφανήτωσαν Αἰρετικοὶ ,
φυέτωσαν Σχισματικοὶ , ὑποσχέθωσαν τοῖς ἀκολοθεῖσιν αὐτοῖς τὸν Οὐρανὸν ,
ἀπειλήτωσαν αἰωνίους κολάσεις πᾶσι τοῖς μὴ ἀκολοθεῖσιν αὐτοῖς . κουχασθώ-
σαν ἑαυτοῦ εἶναι Ἀγγέλους καὶ Οὐρανῶν , ἐνεργήτωσαν σημεῖα , καὶ δυνάμεις , ἀ-
κολοθεσάτω αὐτοῖς ἅπας ὁ Κόσμος , βλασφημισάτωσαν τινες μὲν τῷ πῖσιν ,
τινὲς δὲ ὡς παραδόσεις τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας . λοιδορεῖτωσαν
ὅδ' Ἐκκλησιαστικὰς Οἰκονόμους , καὶ δάλας Χεισῶν . σαλαθῆτω ἡ Γῆ , ἠχησά-
τω ἡ Θάλασσα , πιπῆτω ὁ Οὐρανός . ταῦτα πάντα , καὶ ὅμοια γινέσθω . σα-
θῆτω δὲ τὸ ῥῆμα τῆς Θεῆς τὸ ἀποκαλυφθῆν ἐν ταῖς ἁγίαις Γραφαῖς , καὶ ἐν τοῖς
Θεοῖς Πατέρας , καὶ δικαιοθῆσεται ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς . λατρώσα-
τωσαν τὸ Ἐΐθνη ἕκαστον ὃν ἑαυτῷ Θεὸν θελέξωτο . βλασφημισάτωσαν οἱ Αἰρε-
τικοὶ ὅδ' Ἀγίας , καὶ τὴν Ἀγία , ἡμεῖς δὲ μετὰ τῆς Ἀγίας τῆς Χεισῆ Ἐκκλη-
σίας προσκυνῶμεν , καὶ λατρώμεν ἓνα καὶ μόνον Θεὸν ἀληθινόν . τῷ Ἀγίῳ , καὶ
Ὁμοῖον Τριάδα , προσκυνῶμεν δὲ , ἦταν τιμῶμεν ὅδ' Ἀγίας , καὶ ὡς τῶν Ἀ-
γίων Εἰκόνων , προσκυνῶμεν , ἦταν τιμῶμεν τὸν τίμιον Σῶτορον , τὸ ζωοποιὸν Ἐύ-
λον τῆς τιμῆς Σῶτορος , τὸν Ἀγίον καὶ ζωοδόχον Τάφον τῆς Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χρι-
στῆ , τὸν Ἀγίον Γολγοθαῖν , τῷ Ἀγίῳ Ἀποκαθήλωσιν , τὸ Ἀγίον Σπήλαιον
τῆς καὶ σάρκα τῆς Κυρίας ἡμῶν Γενήσεως , τὸ πάτημα τῆς Σωτήρος τὸ ἐν τῷ Ὄρει
τῆς Ἐλαιῶν , τὸν Ἀγίον , καὶ Θεομητορικὸν Τάφον ἐν τῇ Γεθσημανῇ , καὶ ὅδ'
λοιπὰς ἁγίας τῆς Σωτήρος ἡμῶν τόπους , ὃν τρόπον προσεκύνησαν , καὶ ἐτίμησαν
αὐτοῦ οἱ Πατέρες ἡμῶν ἀπὸ τῆς καρῆς τῆς Ἀγίων Ἀποστόλων ἄχρας ἡμῶν , ὅδ'
δὲ ἀποποιεμένοις τῷ ποιῶντι τιμῶν , ὡς παρὰ τῷ Ἐκκλησιαστικῷ παραδό-
σιν , καὶ ὑποτύπωσιν , καὶ διδασκαλίαν τῆς Ἀγίων Πατέρων διδάσκοντες , καὶ ὡς
Ἀγίας Γραφαῖς παρεξηγῶντες , καὶ εἰς τὴν δολιμίαν αὐτῆς βιάζοντες , καὶ πα-
ρασύροισι , μετὰ τῆς Ἀγίας ἐβδόμης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀναθεματίζομεν ,
καὶ ἀποποιεμένοις . ἵνα δὲ μὴ καὶ πρόσκομμα εἴς τινας ἀνδραβείας , καὶ ἀμαθείας
τῆς ἡμετέρων γίνωνται , ἔχοντες Ἀρχηγὸς τὸν Καλβῖνον , καὶ τὸν Λατῆρον , εἰς

παράσασιν τῆς ἀληθείας, ἢ ἀνατροπῶν τῶν ψάδων αὐτῶν, δύο τινὰ νὰ ἀποδείξωμεν ἐν τῷ παρόντι Κεφαλαίῳ ὑπογράφωμεν.

Πρῶτον, ὅτι ἡ εἰς σὺν Ἀγίους τόπος ὁδοιπορία ἐσάθη ἀρχαία, ἢ πατροπαράδοτος ἀπ' αὐτὸν τὸν πρῶτον αἰῶνα τῆς συστάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἀδιάκοπος, ἢ καὶ διαδοχῶν ἄχει τῶ νῦν.

Καὶ δεύτερον, νὰ διαλύσωμεν σὺν ὁποσδήποτε ἰσχυροτέρας λόγους, ἢ βλασφημίας ὅπῃ μετὰ χειρίζονται πάντες οἱ τῆ τιμῆ, ἢ ἀλαβεία τῶν αὐτῶν ἀγίων τόπων μαχόμενοι.

Τὸ πρῶτον δείκνυται ἐκτε τῆς Ἀγίας Γραφῆς, ἐκ πολλῶντε Συνόδων, ἢ ῥητῶν τῶν Πατέρων, ἢ ἕξ αὐτῆς τῆς πράξεως τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. καὶ εἰς μὲν τῶν Θεῶν Γραφῶν ὁ Θεὸς (Δάτερ. 16.) διατάξει, ἵνα πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ τρεῖς τῶ ἔτους εἰς τῶν Σκλίω ἢ εἰς τὸν Ναὸν τῶ Θεῶ προσβῶνται, καὶ προσκυνῶσιν, ἢ τῶ ἐντολῶ ὁ Ἐλκανά, ἢ ἡ Γυνὴ αὐτῶ σαρδαίως ἐφύλαξεν (1. Βασ. 1) ἢ ὁ Κύριος δὲ πρὸς τῶν Μητέρα αὐτῶ, ἢ τὸν Ἰωσήφ ἑταίρου (Λεκ. 2. Ἰωάν. 12.) ἢ μὲν δὲ ἀλλὰ ἢ τῶν Ἐθνικῶν πολλοὶ παρατηρήσαντες αὐτῶ φαίνονται ὡς ἰδίας πατρῶδας καὶ ἀλιμπανόντες εἰς τῶν Ἱερουσαλήμ προσκυνῶσαι ἐρχόμενοι, ὧν ἢ ὁ Αἰθίοψ ἀνεχὸς ὧν, ἢ μακρότερον ἐρχόμενος, ἢ τῆς εἰς τῶν αἰώνιον ζωῶν εἰσαγωγῆς ἐπέτυχεν. Πράξ. 8.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Παῦλος ἰσχυρῶς εἰ δυνατόν ἠὲ φθάσαι τῶν Πεντηκοστῶν εἰς τῶν Ἱερουσαλήμ, ὡς δὴ ἢ Ἰερώνυμος ἐπόμενος ἐν τῆ πρὸς Μαρκέλλαν 13. αὐτοῦ Ἐπιστολῆ δείκνυσι τὸ ὅσον καλὸν εἶναι νὰ ὑπάγασιν οἱ Χριστιανοὶ εἰς σὺν Ἀγίους Τόπος, ἢ Ἀνδρέαν δὲ τὸν Ἀπόστολον ἢ αὐτῶ περιήγησι μαρτυρεῖ πολλὰ εἰς προσκύνησιν τῆς Ἱερουσαλήμ γενέσθαι, ἢ πάλιν εἰς τὸ κύημα ἐπιστρέψαι.

Ἐκ δὲ τῶν Πατέρων, ἕξ ὧν ἢ τὸ ἀρχαῖον τῆς συνηθείας παρέρχεται, ὁ μὲν Εὐσέβιος Φησὶ Βιβλίῳ ἕκτῳ, Κεφ. 1. α. ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος Ἐπίσκοπος Καππαδοξί, ὡς ἢ γέγονε Πατριάρχης Ἱερουσαλῶν, ἢ τέλος τιμῶς ἐμαρτύρησεν, ἐπορεύθη εἰς Ἱερουσαλήμ προσκυνῶσαι σὺν Ἀγίους Τόπος. ὁ αὐτῶ Εὐσέβιος Βιβλίῳ γ'. εἰς τὸν βίον Κωνσταντῆ, ἢ Ἀμβρόσιος ἐν τῷ ἑξοδικῷ λόγῳ τῶ Θεοδοσίου, ἐπανοῦσαι τῶν Ἀγίων Ἐλῆν, ὅτι ἄχῆς ἕνεκα ἐπορεύθη εἰς Ἱερουσαλήμ.

Συζόμενος Βιβ. β'. Κεφ. α. κ. σ'. τῶν Ἐγκαινῶν τῶν ἡμέραν οἱ Ἱερουσαλιμίται κατ' ἔτος ποιεῖσιν ὡς ἢ μνήσεις ἐν αὐτῆ τελείσθαι, ἢ ὀκτῶ ἡμέρας ἐφεξῆς, συνιέναιτε σχεδὸν πολλὰς ἐκ πάσης τῆς ὑφ' Ἡλίου, οἱ κατ' ἰσορῶν τῶν Ἱερῶν Τόπων πάντοτε συντρέχουσι καὶ τὸν καιρὸν αὐτῆς τῆς Πανηγύρεως.

Ταῦτα Φησὶ καὶ Θεοδώρητος, ἀπαύτων, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν φιλοθῶν ἐκείσε θεόντων.

Ὁ Ἅγιος Νικόλαος ἐτι νέος ἀχῆς ἕνεκα ἐπορεύθη εἰς Ἱερουσαλήμ, ὡς μαρτυρεῖ ὁ Μετὰφραστῆς.

Τὸ αὐτὸ μαρτυρεῖ καὶ Ἰερώνυμος Βιβλίῳ περὶ τῶν ἐνδόξων βίων, ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ἀλεξάνδρου, ἐπειδὴ ἔτος ὁ Ἀλέξανδρος ἦτον ἑκατὸν ἔτη πρὸ τῶ Κωνσταντῆ, ἢ ἦτον

ἦτον Ἰερουσύνης, ὃν καὶ Σαυμασίως ἐπαινῶσιν ἢ μόνον ὁ Καισαρείας Εὐσέβιος εἰς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἱστορίων, ἢ ἄλλοι πολλοὶ ἀρχαῖοι Ἐκκλησιαστικοὶ Ἱστορικοὶ, ἀλλὰ ἢ αὐτοὶ οἱ ἀντιφερόμενοι εἰς τῶν Μαγδεπέργοι ἑκατοντῶν τρίτη Κεφαλ. 10. ἐν τῆ ἀρχῆ, ἕξ ὧν γνωρίζεται τὸ ψεῦδος τῶ λόγῳ αὐτῶν παρέρχοντος, ὅτι αἱ εἰς σὺν Ἀγίους Τόπος πορεία νὰ ἀρχίσαν ἐπὶ τῶ Μεγάλῃ Κωνσταντῶν, ὃ ἢ κατωτέρω πλατύτερον ἐλεγχθῆσεται. ὁ αὐτῶ Ἰερώνυμος Ἐπιστολῆ 13. πρὸς Μαρκέλλαν λέγει (ὡς εἴρηται ἢ Κεφαλ. δεκάτῳ) μακρολογία εἶναι κατὰ τὸ παρὸν νὰ ἀναδράμῃ τινὰς ἀπὸ τῶν Ἀνάληψιν τῶ Κυρίῳ, ἢ ἕως τῆς σήμερον, ἢ νὰ ἀειθμῆ τίνες Ἐπίσκοποι, τίνες Μάρτυρες, τίνες Ὁμολογηταί, ἢ τίνες Διδάσκαλοι ἐκ τῶν διαλαμψαίντων εἰς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Διδασκαλίῳ ἡλθον εἰς Ἱερουσαλήμ, νομίζοντες βεβαυῶσθαι ὅτι ὀλιγώτερον νὰ εἶναι ἀσεβεῖς, ὀλιγώτερον ἐπισήμονες, καὶ μήτε, ὡς λέγεται, νὰ ἔλαβον τῶν μακαρίων χεῖρα

ἢ εἰσῶν, αἰσῶς καὶ δὲν ἦσαν προσκυνῶσαι τὸν Χριστὸν εἰς ἐκείνας σὺν τόπος, εἰς σὺν ὁποῖας πρῶτον ἔλαμψε τὸ Εὐαγγέλιον ἀπὸ τῶ τόπος τῶ πάδους, ἢ τῆς κατὰ δίκης.

Ὁμοίως ἢ Ἐπιστολῆ κζ'. περὶ τῆς ἀποβιάσεως Παυλίνης Φησὶ, τίνος Ἐθνεσ ἀφθροῦτοι ἐν τοῖς Ἀγίοις Τόποις ἐκ ἐρχονται, Καὶ Ἐπιστολῆ μς'. πρὸς Ρόμικοι, ὡς ἢ ἡνυχήθη προεβλέπει εἰς σὺν Ἀγίους Τόπος τῆς Παλαιστίνης, ἀπόδος Φησὶν ἢ παρόντος τῶ Κυρίῳ ὑπέσχου. ἀδελφος γὰρ ἐστὶν ὁ τῶν ἀφθρόπων βίος, μήπως ληφθῆς πρὸ τοῦ πληρῶσαι τῶν ὑπόσχεσιν.

Καὶ Ἐπιστολῆ ρνδ'. νοθετεῖ τὸν Δεσπόμενον ἵνα ἔλθῃ εἰς σὺν Ἀγίους Τόπος, ἢ μετὰ τῶν ἄλλων λέγει, ἀληθῶς τὸ προσκυνῶσαι ὅπου ἔστησαν οἱ πόδες τοῦ Κυρίῳ, μέρος πίσεως ἐστίν.

Πατριάρχης Βιβλίῳ β'. τῆς Ἱερῶς Ἱστορίας περιγράφων Ἐλῆνης τῆς μακαρίας τῶν προσκυνῶσιν, λέγει, Σαυμασόν ἐστιν ἰδεῖν ἐν Ἱερουσαλήμ, ἐτι ἐν τῷ τόπος ἕξ ἢ ὁ Κύριος ἀνελήφθη εἰς Οὐρανὸς, ἕως τῶ νῦν διαφυλάττεται ὡς ἢ ἵχνη τῶν ποδῶν αὐτῶ, ἢ συνεχόμενων πολλῶν πιστῶν ἐκ πολλῶν τόπων εἰς αὐτὸν τὸν ἅγιον τόπον, ἢ λαμβανόντων τῆς πατημένης κόνεως, ὅμως ἐδεμίαν αἰσθάνεται ζήμιαν ἢ ἄμμος, ἀλλὰ σῶος, ἢ ἀκέραιος ἀείσκειται ἐν τῷ τόπος αὐτῆς.

Παυλίνος Ἐπιστολῆ ια'. πρὸς Σεβήρον, ἐκ ἄλλοι (Φησὶν) ὁ πόθος ἔλκει εἰς Ἱερουσαλήμ σὺν ἀφθρόπας, εἰμῆ ἵνα σὺν τόπος ἐν οἷς παρὸν ἠὲ ὁ Χριστὸς ἰδῶσαι, ἢ ψηλαφῆσασιν.

Ὁ Ἱερὸς Αὐγουστίνος Ἐπιστολῆ ρλζ'. πρὸς τὸν Κλήρον, ἢ Λαὸν τῆς Ἰταλίας λέγει, ἕξελέξαντο μέσαντι ὡς ἐκ κοινῆ συμφώνῃ δεθέντος ἀμφοτέροι πορεύθηναί εἰς τῶν Ἀγίων Γῶν.

Ὁ αὐτῶ λέγει ἐν τῷ β'. περὶ Πόλεως Θεῶ, πῶς ἕνας ἀλαβῆς προσκυνητῆς τὸ ἅγιον χῶμα ὅπῃ ἐπῆρεν ἀπὸ τὸν περιαιλου τῶ Ἀγίῳ Τάφῳ τὸ εἶχε κρεμάσθαι μέσα εἰς τὸ Κελλίτε, διὰ νὰ μὴ πειράζεται ἀπὸ δαιμονικῆς φαντασίας, ἢ ὑπερον ἐδείθη τῶν εἰς τῶν παροικίῳ ἐκείνῳ Θεοφιλεσάτων Ἐπισκόπων, νὰ δώ-

σεν δέλημα να γένη Εκκλησία εκεί όπου ήθελε παράχωσῃ ἐκεῖνο τὸ σεβάσμιον χῶμα.

Κασσιανὸς Βιβλίω δ'. περὶ τῶν Διαβῶγων τῶν Ξαρνεμένων. Κεφ. 31. μνημονεύει Μοναχῶν τινῶν, οἵτινες διχῆς χάριν ἐπεδίδθησαν εἰς σὺν Ἀγίους Τόπους τῆς Γερσαλήμ, καὶ φησὶ τινες τῶν ἀδελφῶν ἐκ τῶν σοφῶν τῆς Αἰγύπτου ἦλθον εἰς σὺν Ἀγίους Τέπες προσδύχῆς χάριν.

Σακράτης Βιβλ. ζ'. Κεφαλαίω παραλήγοντι γράφει, Εὐδοκίαν τῶν γυναικῶν Θεοδοσίας τῆς Μικρῆς, ἐλθεῖν εἰς Γερσαλήμ, ὡς ἠύξατο.

Ὁ Μετῶφρας γράφει διὰ τὸν Ἅγιον Ἀλέξιον τὸν Ἀνδρωπον τῆς Θεῆς, ὅτι ἐπῆγεν εἰς ὅλας τὰς Κόσμους ὡς ἀγενικωτέρας Εκκλησίας διχῆς χάριν, καὶ πόσῳ μᾶλλον εἰς Γερσαλήμ;

Ὁ Παπαδὸς Ἐπίσκοπος Καισαρείας Καππαδοκίας Κεφ. ρι γ'. γράφει, ὅτι Φιλοράμος ὁ Πρεσβύτερος δύο φορὰς ἐπῆγεν εἰς Γερσαλήμ χάριν προσκυνήσαντα καὶ Κεφ. ρι δ'. γράφει, ὅτι ἡ Ἁγία Μελαμή ἀρισκομένη εἰς Γερσαλήμ, εἶδε χετοὶν ἐρχομένους ἐκεῖ ἐκ πάσης τῆς Οἰκουμένης, προσκυνήσαντας χάριν.

Μαυρίκιος Διάκονος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Μεγάλῃς Εκκλησίας, ὅπως ἐστὺν-θεσε τὸν Συναξαριστῶν γράφει εἰς τῶν δ'. τῆς Ὀκτωβρίου, ὅτι ὁ Ἀνδρόνικος, καὶ ἡ Ἀθανασία ἐπήγασαν εἰς τῶν Γερσαλήμ, καὶ εἰς τῶν κή. τῆς αὐτῆς λέγει, ὅτι ἐπῆγεν εἰς τῶν Γερσαλήμ εἰς προσκύνειαν.

Ὁ Ἅγιος Σαφρόνιος Πατριάρχης Γεροσολύμων γράφει εἰς τὸν βίον Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας, ὅτι ἐπήγαυασι πλῆθος Χριστιανῶν πολὺ κατ' ἔτος εἰς Γεροσολύμην εἰς προσκύνειαν.

Τὴς Ῥωμαῖα Πατρικία ὀνόματι Ῥεσικία ἔβλεπε νὰ ὑπάγῃ εἰς Γερσαλήμ εἰς προσκύνειαν τῶν Ἀγίων Τόπων, καὶ διαβαίνουσα εἰς Βυζάντιον νὰ μισθώσῃ ἀπ' ἐκεῖ, ὁ δὲ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Διάλογος τὴν ἠλεγξε κατὰ ποσῶν διὰ γράμματος διατὶ ἄργησε νὰ πληρώσῃ τῶν ὑπόσχεσίντης.

Ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ β'. Ἐπιστολῇ α'. πρὸς Λέοντα Βασιλέα τὸν Ἰσαυρον λέγει, ἤρξαντο ἀπὸ ὅλου τοῦ Κόσμου οἱ ἄνθρωποι πετάμενοι ὡς ἀετοὶ εἰς τὴν Γεροσόλυμα παραγίνεσθαι, καθὼς εἶπεν ὁ Κύριος, ὅπως τὸ πτώμα ἐκεῖ καὶ οἱ ἀετοὶ πτώμα ὁ Κύριος, ἀετοὶ ὑψηλοπετεῖς οἱ ἀσεβεῖς, καὶ φιλόχρηστοι αὐτοὶ ἄνθρωποι.

Ὁ Χρυσόστομος Ὁμιλίᾳ ζ'. εἰς τὸν Ματθαῖον Φησὶν, οὐδεὶς δὲ ἕτερος λαμπρὸν, καὶ περιφανὲς ἐκεῖνο τὸ Χωρίον ἐποίησεν, ἀλλ' ἢ μόνον αὐτὸς (ἦτοι ὁ Χριστὸς γεννηθεὶς) μετὰ γέν τὸν τόπον ἐκεῖνον ἀπὸ τῶν περάτων τῆς Οἰκουμένης ἐρχονται ἐψόμενοι τῶν φάτνῶν, καὶ τῆς καλύβης τὸν τόπον, ὡς περ αἰῶθεν ὁ Προφήτης προανεφώνησε λέγων, ἐδαμῶς ἐλαχίστη ἐν τοῖς ἠγεμόσιν Ἰσραὴλ.

Καὶ ἡ Εκκλησία ψάλλει Κυριακῇ τῶν Βαίων ᾠδῇ γ'. καὶ ε'. ἄσατε λαοὶ Θεοπρεπῶς ἐν Σιών, καὶ δὲ χῶμα ἀπόδοτε ἐν Γερσαλήμ: καὶ, Σιών Θεῶ Ὁρος τὸ Ἅγιον, καὶ Γερσαλήμ κύκλω σὺν ὀφθαλμοῖς σου ἄρον, καὶ ἴδε συνήγμένα ὡς τέκνα σου ἐν σοὶ, ἴδε γὰρ ἠκαστὸν μακρόθεν προσκυνῆσαι τῶν Βασιλείων.

Ὁ Μί-

Ὁ Μέγας Γουρνιακὸς Διαβῶξί τεσσαρακοσῆ γράφει, Πᾶσι γὰρ φανερὸν τὸ τῶν Ἀγίων Ἀνάσασιν (ἦτοι τὸ Πατριαρχεῖον τῆς Γεροσολύμην) σὺν ἐκ πάσης τῆς Οἰκουμένης ἐκεῖσε συρρέοντες (ὡν τὸ πλῆθος ἀπειρον εἶπεν) καὶ ὑποδέχεσθαι, καὶ τρέφειν, καὶ ποιεῖσθαι δαπανὰς ἀμέτρητες, καὶ παρά πάσας ἐλπίδας τοῖς ἐκεῖσε ἀφροῖζομένοις ἀρκέσας, καὶ τῶν θαυματουργῶν τῆς μεγάλης Θεῆς, καὶ Σωτήρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς πλῆθος ἀμύθητον ἔξι ὀλίγων θρέψαντος ἄρτων, καθ' ἡμέραν ἀρχομένῳ, καὶ δυνατῶν καθεσθῆναι πλῆθει βοηθεῖν ποσῶν.

Ὁ Κοσμάς ὁ Μοναχὸς ἐν τῶ γ'. Τροπαεῖω τῶν Ἁγίων ψάλλει, ἔξέλθετε Ἐθνη, ἔξέλθετε καὶ λαοὶ, καὶ θεάσασθε σήμερον τὸν Βασιλέα τῆς Οὐρανῶ ὡς ἐπὶ Θρόνον Χερουβικῶν ἐπὶ Πύλῃς ἀτελεῖς τῶν Γεροσολύμην προσεπιβαίνοντα, πῶς νομφάεται ὡς σῶφρονα τῶν νέων Σιών. νέων δὲ Σιών, καὶ νέων Γεροσολύμην λέγει ὁ Πνευματικὸς Εὐσέβειος εἰς τὸν βίον τῆς Ἀγίας Κωνσταντίας, ὡς εἴρηται ἐν τοῖς ἐμπροσθεν, τὸν Ναὸν τῆς Ἀγίας Ἀναστασίας, ἐν ᾧ ὁ Ἅγιος Τάφος, καὶ ὁ Ἅγιος Γολγοθᾶς, ἐν οἷς ἐνομφάθη τῶν Εκκλησιῶν ὁ Κύριος.

Ὁ Δαμασκηνὸς Γωάννης ψάλλει εἰς τὸν πρῶτον ἦχον τῆς Ὀκτωβρίου, Κυκλώσατε λαοὶ Σιών, καὶ περιλάβετε αὐτῶν. καὶ εἰς τῶν ὀγδόῳ ᾠδῶν τῆς Ἀγίας Πάσχας, Ἄρον κύκλω σὺν ὀφθαλμοῖς σου Σιών, καὶ ἴδε, ἴδε γὰρ ἠκαστοὶ Θεοφειγεῖς ὡς φωστῆρες ἐκ Δυσμῶν, καὶ Βορρᾶ, καὶ Θαλάσσης, καὶ Ἐώας ὡς τέκνα σου ἐν σοὶ ἀλογεῖντα Χριστὸν εἰς σὺν αἰῶνας.

Ἐν τῶν Βιβλίω τῶν καλεσμένων Γερωντικῶν γράφει, ὅτι Μοναχὸς τις ἀλαβῆς γενόμενος Γρηγόριος ὄνομα διηγήσατό μοι, ὅτι πόσσοι ἐπεισήλθον ἀπελθεῖν εἰς τῶν Γεροσολύμην, καὶ προσκυνῆσαι τῶν τῆς Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἀνάσασιν, καὶ πάντας σὺν ἐκεῖσε σεβασμίως τόπες.

Καὶ ὁ Τερθενσίης Γρηγόριος παλαιὸς, καὶ ἐξογιμὸς ἀνὴρ, βεβαιώνει ἐν τῶν περὶ δόξης τῶν Μαρτύρων, ὅτι παλαιὰ ἐγίνοντο κάποια Πιτῶκια ἀπὸ τὸ χῶμα τῆς Ἀγίας Γῆς ζυμαμένα, καὶ ἐπέμποντο εἰς τῶν τετραπέρατον Οἰκουμένην πρὸς διαφόρους ἀσθενείας ἀφέλιμα, τὸ ὅποιον καὶ τῶρα γίνεται, καὶ ἀπὸ ἡμᾶς σὺν Ῥωμαῖς, καὶ ἀπὸ σὺν Λατίνους, καὶ Ἀρμενίους, καὶ μοιράζονται εἰς τὸν Κόσμον.

Ἀπ' ἀρχῆς λοιπὸν ἐπήγαυαν εἰς προσκύνειαν τῆς Ἀγίας Γεροσολύμην ἀπὸ ὅλου τὸν Κόσμον οἱ ἀλαβεῖς Χριστιανοὶ, καθὼς καὶ Παυλῖνος Ἐπιστολῇ ια'. διηγείται, ὅθεν καὶ ὁ Ἀδελφὸς μαρτυρεῖ ἐκεῖνο ὅτι ἡμεῖς ὁμολογεῖμεν διδασκέντες ἀπὸ τῶν αἰσθησῶν, ὅτι οἱ προσκυνῆται ὅπως ἐκεῖ ἀποθνήσκοντες ἐθάπνοντο εἰς τὸν τόπον τῆς Θεῆς τῶν ξένων, ὅπως ἠγοράσθη μετὰ ἀργύρια τῆς τιμῆς, ὅπως ἐπωλήθη ἀπὸ τὸν Ἰσραὴλ ὁ πολῦτιμος Χριστὸς, εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας λύνονται, καὶ γίνονται κοινοστῶς, τὸ ὅποιον μαρτυρεῖ καὶ ἡ Ἁγία Εὐλίπη ὅταν ἐπῆγεν ἐκεῖ ἐπῆγεν ἀπ' ἐκεῖνο τὸ χῶμα, καὶ ἐφόρτωσε πόσα Καράβια, καὶ τὸ ἐξείλεν εἰς τῶν Παλαιῶν Ῥώμων. καλεῖται δὲ ὁ τόπος ὅπως ἐτέθη ἐκεῖνο τὸ χῶμα, Κάμπος Ἅγιος ἕως καὶ τῆς σήμερον.

Ἀριστὴ εἶναι ἡ Ἱσορία Ζαχαρίας τῆς Πατριάρχου νὰ βεβαιώσῃ τῶν προσκυνήσιν

ση τῶν Ἁγίων Τόπων ὅποια εἰσίν . ὁ γὰρ Χοσρόης ἐπῆρε τὸ τίμιον ἔθλον ἀπὸ τῆν Ἱερουσαλήμ , καὶ τὸ ἐφύλαξεν ὡς τὸ ἦυρε βουβωμένον , τὸ ὅποσον λαβὼν ὁ Μέγας Ἡράκλειος τὸ ἐπῆγε μόνοςτε εἰς Ἱερουσαλήμ , καὶ τὸ ἔβαλεν εἰς τὸν Ἁγιον Γολγοθαῦ , καὶ τὸ ὑψωσεν ὁ τότε Πατριάρχης , καθὼς ποτὲ τὸ ὑψωσε καὶ ὁ Μακάριος Πατριάρχης ἐπὶ Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου , καὶ προσκυνήσας ἐδὺ Ἁγίους Τόπους ὁ Ἡράκλειος ἀνεχώρησε .

Θεοδόσιος ἐν τῇ Ἐρμηνείᾳ τῆ 131. Ψαλμοῦ . αὐτὴ ἡ καὶ παυσίμου εἰς αἰῶνα αἰῶνος . Ἐὐὲ Φησὶ , σὺ εἶπας ὡ Δέσποτα , καὶ ὑπέσχεσ ἀναπαύσασθαι τῇ Σιών φεῖ , καὶ τοῦτο δὲ τετύχηκε πέρατος . εἰ γὰρ ὁ παλαιὸς Νεὸς ἔρημος διὰ τῶν Ἰουδαίων μακίαν ἐγένετο , ἀλλ' ἐν ἐκεῖ πάλιν καὶ τῆ Σαυρῆ , καὶ τῆς Ἀναστάσεως , καὶ τῆς Ἀναλήψεως καὶ Χωρῆα διὰ τῆς Θεῆας ἠξίωτο χάριτος , καὶ ἐκ πάσης Γῆς , καὶ Θαλάσσης συντρέχουσι ἅπαντες τῶν ἐν ἐκείνοις ἀναβλύζουσαν δόλο- γίαν ἀρύσασθαι (φῶδε κατοικήσω , ὅτι ἠρετισάμην αὐτῶν) καὶ τῆτο τέλει τε- τύχηκε , καὶ ἐναπαυθήσεται τῶν οἰκων ἐγένετο . καὶ ὁ Προφητικὸς δὲ λόγος τῆς Σιών ἐμνημόνευσεν . ἐν ἐκείνῃ δὲ καὶ ὁ τῆ Σαυρῆ , καὶ τῆς Ἀναστάσεως τόπος .

Ἡ σύχιος . καὶ τίνος χάριν ἐ τῶν Θεῶν προσκυνεῖν μᾶλλον , ἀλλὰ τῶν ὑποποδῶν παρακελεύεται ; ποῖα δὲ ὅπως ὑποποδῶν ; ἀρα τῇ Γῆ ; ὁ γὰρ Οὐρανόςμοι Φησὶ Θεῶν , ἡ δὲ Γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου , καὶ μὲν προσκυνεῖν ἡμῖν φοιτήσας ἐκ ἔξουσι , ἀλλὰ τῆτον λέγει τὸν τόπον , ὃν δὲ ἑτέρου Ψαλμοῦ ἔξιστο τηλαυγέστερον , προσκυνήσωμεν εἰς τὸν τόπον ἔξισσαν οἱ πόδες αὐτοῦ , λέγει δὲ τὸν Γολγοθαῦ , ἐκεῖνος γὰρ ὄντως ὑπὸ ἐδὺ πόδας αὐτῆ τῆς σαρκὸς καὶ τὸν καιρὸν τὸν Σαυρῆ γεγένηται . Ταῦτα ἐν τῶ β'. Τόμος τῆς σειρᾶς ἐν τῇ Ἐρμη- νείᾳ τῆ 98. Ψαλμῶ . καὶ κατωτέρω ὁ αὐτός . ὕψος ἀρα τῆ Θεῆ Λόγος ἡ ἐν τῶ Ὄρει τῶ Ἁγίου προσκυνήσας . ἄσπερ γὰρ δόξα Βασιλεῖ καὶ ἐν πολέμοι τρόπαια , ἄτω καὶ τῶ Χειρῶν ἡ διὰ τῶν πασημάτων κατόρθωσις , ἥτις ἐν τῶ Ὄρει τῶ Ἁγίου τῶ τὸν Σαυρῶν δεξαμένω γεγένηται . Ἁγιον δὲ τὸ Ὄρος ἐκ ἀφ' ἑαυτῆ καλεῖ , ἀλλ' ἀπὸ τῆς τῆ Σαυρῶνθεντος ἐπιφοιτήσεως .

Οὕτως ἐτίμασαν τὸν Ἁγιον Τάφον ἀπ' ἀρχῆς οἱ Ὁρθόδοξοι ἀχελὺς ἡμῶν , ὅπῃ αὐτὸν θελήσωμεν νὰ εἰπῶμεν εἰδικῶς τῶν Βασιλέων , καὶ Πατριαρχῶν , καὶ τῶν λοιπῶν Ὁρθοδόξων τῶν διλάθειαν , καὶ τιμῶν ὅπῃ ἐκαμῶν εἰς ἐδὺ Ἁγίους Τόπους τῆς τῆ Κυρίας ἐσάρεκα ἐπιδημίας , ἐπιλείψει ἡμᾶς διηγεμένους ὁ χρόνος , καὶ τὸν Ἀποστολικὸν λόγον .

Ὅτι μὲν ἐν ἡ πρὸς ἐδὺ Ἁγίους Τόπους ὁδοιπορία ἐσάθη ἀρχαία , καὶ πατρο- παραδότος συντεθεμελιωμένη μετ' τῶν Ἐκκλησιῶν ἀνεκαθεν , καὶ ἐφθασεν ἀδιακό- πως καὶ διαδοχῶν ἄχρις ἡμῶν , χωρὶς ἀμφιβολίας ἐγενε φανερόν καὶ εἰς αὐτῶν ἐδὺ σκληρογυμνοσέρες τῶν πάντων καὶ ἀρχαῖα ἀνατρεπόντων . ὡς ἐπῆ αὐτὸ καὶ ἀπὸ τὸ πῆσμα τῶν σόματι δὲν τὸ ὁμολογεῖν , τῶν νοῖ ἐδὲ καὶ νὰ διστάζωσιν . ἀκόλου- θον λοιπὸν νὰ τελειώσωμεν καὶ τὸ δεύτερον .

ΚΕ-

Κ Ε Φ Α Λ Α Ι Ο Ν Ε Ι Κ Ο Σ Τ Ο Ν .

Λύσις τῶν ἀντικειμένων λόγων ; καὶ ἐπιχειρημάτων , δι' ὧν οἱ τῆ τιμῆ τῶν Ἁγίων Τόπων μαχόμενοι βλασφημῶσιν .

Ἐπειδὴ δὲ οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ , καὶ καὶ τῆς προσκυνήσεως τῶν Ἱερῶν Τό- πων λυσσῶντες , καὶ ἰσχυρότερα τῶν ἐπιχειρημάτων ἀπὸ τὸν λόγον τῆ Ἁγίης Γρηγορίου Νύσσης ἐραρίζονται , διὰ τοῦτο πρὸ τῆς καὶ μέρος αὐτῶν ἐπι- λύσεως , λέγομεν ἀπλῶς περὶ τῆ ὅλας αὐτῆ λόγος , ὅτι φαίνεται διὰ πολλὰ νὰ μὴ εἶναι τῶν γνήσιον , ἐπειδὴ καὶ δοθέντος νὰ εἶναι γνήσιος , ἐπεταὶ ὁ Ἁγιος νὰ ἀν- λέγη αὐτὸς ἑαυτῶν , ὡσαύτῃ ὅπου ἐκεῖνα ὅπῃ εἰς αὐτὸν ὑποθέτει , ἀλλὰ καὶ καὶ ἀλλὰ λέγει . εἰς τῆτον καθὼς αὐτὸς ὑποτίθεται λέγει , ὅτι νὰ μὴ ἀφελήθῃ ἀ- πὸ τῆς ὁδοιπορίας τῆς καὶ Παλαισίνου , καὶ Ἱερουσαλήμ ἄλλο , παρὰ ὅσον ἐν συγ- κείσει γινῶναι , ὅτι καὶ ἡμέτερος πολὺ τῶν ἔξω ἀγιώτερα εἰσίν .

Εἰς δὲ τῶν Ἐπιστολῶν τῶν πρὸς Εὐσαθίαν , Ἀμβροσίαν καὶ Βασίλισσαν , λέ- γωντες καὶ γνωρίσματῶ τῆς μεγάλης τῆ Δεσποτῆς ὑπὲρ ἡμῶν Φιλαυδραπίας , καὶ ἐν τόποις δεικνύμενα (ἥτοι τὸ ἐν τῇ Βηθλεὲμ Ἁγιον Σπήλαιον , τὸ σεβάσιμον Ὄρος τῆ Γολγοθαῦ , τὸν ἅγιον Τάφον , τὸ Ὄρος τῶν Ἐλαιῶν , καὶ καὶ λοιπὰ ἐκεῖ- σε σεβάσιμα ἴχνη τῆ Κυρίας ἡμῶν) μεγίστης ἐγένετόμοι χαρᾶς , καὶ ἀφροσύνης ὑπόθεσις .

Δύτερον , ὅτι καὶ ἔξ αὐτῶν ἐδηλώθη αὐτῶ ἡ καὶ Θεὸν ἀρετή .

Τρίτον , ἐπιφέρωντες καὶ τῶν αἰτίων διὰ τῶν ὁποίων ἐγενε δὴλη ἡ ἀρετὴ , ἐκ τῆ ἰδεῖν δηλαδὴ καὶ σωτήρια σύμβολα , καὶ ἴχνη τῆ Κυρίας .

Καὶ τέταρτον , συνάγοντες πᾶς τοσαύτης ἐπληρώθη χαρᾶς ἐκ τῆ ἰδεῖν καὶ τῶν τόπων ἐκεῖνων ἐναεργῆ γνωρίσματῶ , ὡς ὑπὲρ λόγον εἶναι τῆ ἀγαθῆ τῶν διήγησιν , μᾶς ἀναγκαζέει νὰ ὑποθέτωμεν , ἡ ὅτι ὁ Ἁγιος νὰ δογματίζη διάφορα , ἡ ὅτι ὁ λόγος ἔπος νὰ μὴ εἶναι οἰκειός , ὅτι πῶσιν περισσοτέραν ἀφέλειαν ἐμελλε-νὰ καρποθῆ ἀπὸ ὅσιν ὁμολογεῖ , ὀνομάζοντες καὶ καὶ ἴχνη ἐκεῖνα τῆ Κυρίας σωτήρια σύμβολα , ὡς πρόξενα δηλαδὴ σωτήριας , καθὼς καὶ καὶ ἰατρικὰ φάρμακα συ- νηθίζεν καὶ αὐτῶ νὰ λέγονται σωτήρια , ὡς εἰς τῶν ὑγείαν συντείνοντες , τὸ ὅποσον καὶ ἐπιτείνοντες , καὶ φανερόντες τὸν ἀγιασμόν , καὶ τελειότητε ὅπῃ αὐτοὶ οἱ Ἁ- γιοὶ Τόποι ἀναμφιβόλως ἔχουσι , καὶ φαρμαζόμενος πᾶς καὶ καὶ ἐφθασεν ὡς τό- στον ἡ κακία νὰ ὑπερισχύσῃ ὅπου νὰ μὴ ἐμποδισθῆ , καὶ νὰ μὴ ἔχολοθράθῃ ἀπὸ τῶν τῶν χάριν τῆς ἀγιότητος , ἐπιφέρει , ὅτι εἰ ὁ τὸ ἅγιον τῆς ὄντως ζωῆς ἴχνος ὡς ὑποδεξόμενος τόπος τῆς πονηρᾶς ἀκαθάρτης ἐ καθαρῶν , τὴ χρῆ περὶ τῶν λοι- πῶν πᾶν ἐνοεῖν τόπων , οἷς ἡ τῆ ἀγαθῆ μετῆσια κατεσπάρη διὰ ψιλῆς ἀκοῆς , καὶ κηρύγματος ; ἐκεῖνο δὲ ὅπου ἐπιφέρουν πᾶς λέγει , ὅτι τοπικὴ μετῆσις Θεοῦ προσεγγισμὸν ἐ κατεργάζεται , εἶναι βεβαίωτον , ὅταν τῶν εἰσῶν τῆ Θεοῦ οὐ- σιωδῶς , καὶ πραγματικῶς τῶν ἐκλαμβωμένων , πάντων γὰρ ἐμπληροῖ ὁ Θεός , καὶ παν-

P καὶ παν-

ἢ πανταχὴ πάρεσι, ἢ ἐδένεσιν ἄμοιρον τῆς ὀντότητος αὐτῆ, ἢ μετέξεως, τῆ γὰρ ἀπέριου οὔτε δίδοται, οὔτε ἐνοεῖται ἐκτός. καθὼς ὁμοῦ συνήθειαι ἢ θεία ὀντότης φανεράτα ἐν δειχίῃ ὡς ἐνεργίας τῆς εἰς ἓνα μέρος τῆ παντὸς περισσοτέρου, παρὰ εἰς ἄλλο, ἢ νὰ ἐγκρίνη κατὰ τὴν ἰδιότητα λόγον φησὶ τὸ ἕτερον, δὲν ἐπιταί. ἄλλως γὰρ ἐδὲ ὁ Οὐρανὸς ἤθελεν εἰσθεῖαι θρόνος αὐτῆ, ἢ ἡ Γῆ ὑποπόδιον τῆ ποδῶν αὐτῆ, ἔτε ἤθελεν ἐνοικῆ μὲν, ἢ ἐμπειρατῆ εἰς ἑδὺ δικαίως, ἢ νὰ ἀπέχη μακρὰν ἀπὸ ἀμαρτωλῶν. ἢ ὁ Ψαλμὸς. ὁ Οὐρανὸς τῆ Οὐρανῆ τῆ Κυρίας, τῆ δὲ Γῆ εἰδωκε τοῖς ἰσὺς τῆ ἀνθρώπων. ἔτι δὲ ἢ διὰ τὰς διατάγματα περισσοτέρως νὰ ἔγινε ἢ πολλὰ πρόξενος σωτηρίας πρὸς τοῖς ἄλλοις τῶν Ἀγγίων βίαις, ἑδὺ ὅποιος πολλοὶ ἀξιοπίστοι διηγῶνται Ἰσραηλῶν, τὸ παράδειγμα τῆς Ὀσίας Μαρίας τῆς Αἰγυπτίας τὸ βεβαίως σαφέςτα. ἢ τί ἄρα δὲν ἤξωρεν ὁ ποιῆτος, ἢ ποιῆτος Διδάσκαλος, πῶς ὁ Θεὸς μάλλον ἀδοκεῖ, χαίρεται, ἢ ἀρέσκειται νὰ φανερωῖ ὡς θείας ἐνεργείας εἰς ἓνα τόπον, παρὰ εἰς ἄλλον, ἢ περισσοτέρου οἱ πιστοὶ ὡς προσώχων ἀποδοῖδασιν εἰς ὡς Ἀγίας Ἐκκλησίας, παρὰ εἰς ἄλλας δημοτικὰς τόπους, τὸ ὅποιον τῆτο εἶναι ὁμολογούμενον ἢ ἀπ' αὐτὸ τὸ ἱερὸν τῆ Σολομῶντος, διὰ τὸ ὅποιον ἐπαρακάλεσεν ὁ αὐτὸς τὸν Ἰσραὴλ Θεὸν, ὅτι νὰ εἰσακάνω εἰς αὐτὸ αἱ προσώχαι, ἢ αἱ δεήσεις, ἢ εἰς τῆ Προβατικῆ Κολυμβήθραν, ἢ ὅχι ἄλλῃ ἐθεραπεύετο κατ' ἔτος ὁ ἀσθενής, ἢ ὁ Κύνος ἡμῶν τὸν τυφλὸν ἔσειλε νὰ νηφθῆ εἰς τῆ Σιλωὰμ τῆ Κολυμβήθραν, ἢ ὁ Ἐλισσαῖος ἔσειλε τὸν Νεεμὰ νὰ καθαρισθῆ εἰς τὸν Ἰορδάνην, ἢ ὅχι εἰς ἄλλον Ποταμὸν τῆ Συρίας. ἀλλὰ ἢ ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ ἀποβλέποντας πῶς ὁ Θεὸς θέλει νὰ χαρίζῃ αὐτῶν τῶν χάριτες, ἢ ἀγαθοσύνην περισσοτέρου εἰς ἓνα τόπον, παρὰ εἰς ἄλλον, λέγει διὰ τὸν τόπον ἐκεῖνον, εἰς ὃν ἤξιωθη νὰ ἀπολαύσῃ ὡς θείας παραμυθίας, ἢ ὑποσχέσεις, ἔση Κύριος ἐν τῆ τόπῳ τῆτο, ἢ ὡς φοβερός ὁ τόπος ἔτος, ἐκ ἑσὶ τῆτο, ἀλλ' ἢ Οἶκος Θεῶ, ἢ αὐτῆ ἢ Πύλη τῆ Οὐρανῆ. Γέν. 28. ἢ 17.

ἢ Ἀγία Ἰερουσαλήμ πῶς εἶναι τόπος ξεχωριστὸς ἐκλελεγμένος ἀπὸ τὸν Θεὸν, ἔξω ἀπὸ ὡς μαρτυρίας τῆς Θείας Γραφῆς, αἱ ὅποιαι ἀριδῆλως παρισῶν, ὅτι θελήξατο Κύριος τῶν Σιών, ἢ λέγεται θεαίρετος Πόλις τῆ Μεγάλῃ Θεῶ, μὰς τὸ ἐφανέρωσεν ἔτι ὁ Κύριος μὲ τὸ ἰδιόντε παράδειγμα, ἐπειδὴ ἢ εἰς αὐτῶν εἰδωρισμένα πράξη ὑπὲρ τῆς τῆ Κόσμου σωτηρίας.

Εἰς αὐτῶν παρέδωκε τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας, εἰς αὐτῶν, ἢτοι ἐν τῆ σεβασμίῳ Γολγοθᾶ ἐγένετο ἢ θυσία, ἢ ἢ προσφορὰ τῆ Θεῶ, ἢ Πατρὸς εἰς ἀπολύτρωσιν τῆ ἀνθρώπων γένους.

Ἐν αὐτῆ ἠύοξε ὡς θύρας τῆ Οὐρανῆ, ἢ ἐδωρήσατο τοῖς ἀνθρώποις ὡς ἐξάνια ἀγαθὰ. ἐκεῖ δέετρεψεν ἢ Θεοτόκος, οἱ Ἀπόστολοι, οἱ Προφῆται, οἱ Πατριάρχαι, ὅθεν ἢ διὰ τῶν προσέτρεχον, ἢ προσέχεσαν λοιπὸν θεαίρετῳ λόγῳ εἰς ἐκείνους ἑδὺ σεβασμίαις τόποις οἱ ἀσεβεῖς μὲ ἀλάθειαν, καὶ σαρδῶν νὰ ἑδὺ προσκυνῶσι πρὸς ὁῦσαν μὲν τῆ Ἀγίας Θεῶ, ἢ πρὸς χάριν, ἀγιασμόν, ἢ σωτηρίαν ἐδικλῶτων. ἢ αὐ οἱ πάλαι ἀλαβεῖς Χριστιανοὶ, ὡς ἦδη εἴρηται ἀνωτέρω,

ρω,

ρω, ἐλάμβανον μόνον κόνιν ἀπὸ τῆ ἁγίας Μνήματος, ἢ τῶν εἶχον εἰς τιμῶν, ἢ θεραπείαν, ἢ ἀποφυγῆν Δαιμόνων, καθὼς ἢ τῶν σήμερον λαμβάνουσι πάλιν οἱ ἀλαβεῖς ἢ ἀπ' αὐτῶν, ἢ ἀκόμη ἀπὸ τῶν κόνιν τῆ Ἀγίας Γολγοθᾶ, τῆ Ἀγίας Σπηλαίς, τῆ Ὀρεῖς τῆ Ἐλαιῶν, ἢ ἐκ τῆ λοιπῶν σεβασμιῶν ἰχνῶν τῆ Κυρίας, ὡς ὅποιος μινυόντας ὅλας ὁμῆ, ὡς ζυμώνουσι μὲ νερόν τοῦ Ἰορδάνῃ, ἢ κάμνοντες ὡς μικρὰ σφαιρίδια, ὡς διαμοιράζουσι παντῆ, καὶ εἰς ὅλα ὡς μέρη τῆ Κόσμου, ἢ ὡς πέρυσιν οἱ Χριστιανοὶ μὲ ἀλάθειαν, διὰ τί ἄρα νὰ μὴ προσρέχουσι μὲ περισσοτέρου προθυμίαν εἰς αὐτῶν ἑδὺ Ἀγίους Τόπους; εἴτα πῶς δὲν εἶναι ξένον, ἢ παντῆ ἀξιώτερον τῆς μεγαλοῖας τῆ Ἀγίας, τὸ νὰ παραβλέπεται αὐτῆ ἢ Σεβασμίαις προσκύνουσι, διὰ τὴν εἰς ἑδὺ Μακαρισμῶν δὲν περιέχεται;

Εἶναι ὀλίγα, ἢ ἀλάθειαν σχεδὸν εἰς ἑδὺ Μακαρισμῶν, τῆ ὅποιων μόνον δοῖται, ἢ ἐπιταί ὡς λοιπὰ τῆ χριστιανισμῶ ἔση, συνήθειαι, ἢ ἀκριβεῖς παραδόσεις, νὰ εἶναι μάταια, ἢ ἀνωφελῆ.

Δὲν περιέχεται εἰς ἑδὺ Μακαρισμῶν ἢ ἀνάγνωσις τῆ ἱερῶν Βιβλίων, λοιπὸν νὰ μὴ ὡς ἀναγινώσκωμεν; δὲν περιέχεται ἢ μοναδικὴ πολιτεία, λοιπὸν νὰ σηκωθῆ ἐκ μέσης ὁ μονήρης βίος; (καθὼς τὸ ἐσήκωσαν ἢ τῆτο, ἢ ἄλλα φρενοβλαβῶς οἱ τῶν φιλοσοφῶντες νέοι Αἰρετικοὶ) δὲν περιέχεται ὅτι νὰ μετὰ λαμβάνωμεν τὸ σῶμάτε, ἢ αἷμα νήσεις, λοιπὸν νὰ καθηυπατάμεν πρότερον; δὲν περιέχεται σέφειν ὡς Ἀνδρόγυνα, ἢ ἄλλα πολλὰ ὡς ὅποια εἰς ἑδὺ Μακαρισμῶν δὲν ἐλαλήθησαν, λοιπὸν νὰ μὴ γίνωνται; δὲν περιέχεται ἢ προσκύνουσι τῶν σεπτῶν Εἰκόνων, λοιπὸν νὰ μὴ ὡς προσκυνῶμεν; δὲν περιέχονται αἱ ὀλονύκτιαι σάσεις, ἢ ἀρχυπῆται, λοιπὸν νὰ μὴ γίνωνται; ἢ ἐν ἐνὶ λόγῳ, ὅσα δὲν περιέχονται εἰς τῆτες ἑδὺ Μακαρισμῶν ἢ τῶν γνώμων αὐτῶν, νὰ μὴ γίνωνται τὸ καθόλου; ἢ αὐ ἔφθασέποτε εἰς ποιῆτον φρόνημα ὁ μέγας Φασῆρ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς τὸ λογιῶσασιν πάλιν αὐτοὶ, ἢ ὡς ἀισχύονται.

Πρὸς τῆτοις, φαίνεται πολλὰ ἀνακόλυστον τὸ λεγόμενον εἰς τὸν ἴδιον λόγον, ὅτι ὅσα θυσιασῆρια εἶναι εἰς ἑδὺ Καππαδοκίας, δὲν ἀείσκονται σχεδὸν εἰς ὅλην τῶν Οἰκουμενῶν, διότι εἰς τὸν καιρὸν τῆς τῆς Μεγάλῃ Διδασκάλῃ ἦτον ἢ ἀσεβεία θεαπλωμένη εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, ἢ πῶς ἦτον δυνατὸν νὰ εἴπῃ, ὅτι περισσοτέρου θυσιασῆρια ἀείσκονται εἰς μίαν Ἐπαρχίαν, παρὰ εἰς ὅλην τῶν Οἰκουμενῶν; ὅτι δὲ ὁ Σωτήριος Λόγος κατ' ἐκείνους ἑδὺ καιρῶν ἦτον ἐξηπλωμένος σχεδὸν εἰς ὅλον τὸν Κόσμον, τὸ μαρτυρεῖ ὁ ἴδιος αὐτὸς Διδάσκαλος λέγων, εἰς τὴν ῥηθεῖσαν ἦδη Ἐπιστολῶν. Νυνὶ δὲ ἢ πᾶσαν τῶν Οἰκουμενῶν ἀπ' ἄκρας τῆ Οὐρανῆ, ἢ ὡς ἄκρας αὐτῆ, ἔσως κηρυσσομένης ἐν φανερῶ τῆς ἀσεβείας, μάλιγα ὅτι εἰς τῶν ἀρετῶν τῆ Ἀγίας ἦτον αὐ τῆ ἐτύχαιε νὰ καυχᾶται, νὰ καυχᾶται ὅχι εἰς τὸ πλῆθος τῆ θυσιασῆριων τῆς Καππαδοκίας, ἀλλ' εἰς τῶν ἀρετῶν, τῶν τελειότητων, καὶ τῶν ὑπεροχῶν τῶν θυσιαζόντων, καὶ ἰερούργούντων, εἰς ἐκείνα ὅπου καὶ ὁ Θεὸς ἀδοκεῖ, καὶ οἱ Ἄγιοι χαίρονται, ὅτι οὐδέ τινας δὲν ἀπέρχεται εἰς τὰς Ἀγίους Τόπους διὰ νὰ ἰδῆ πλείονα θυσιασῆρια;

P 2 ρια;

ρια, αλλά δια να ἴδῃ αὐτοὺς ἐκεῖνα ὅπου διὰ τῆς ἀκοῆς ἔχοντες ἀμυδρὰς ἐπιθυμεῖ.

Πρὸς τέτοις, ὁ λόγος αὐτὸς εἰς πολλὰ ἀρχαῖα χειρόγραφα Βιβλία Ἑλληνικὰ δὲν ἀρίσκειτο εἰς τὰ λοιπὰ μετὰ τὴν γνήσιαν Συγγράμματά, ὅθεν καὶ πολλοὶ ἀξιόπιστοι Συγγραφεῖς Λατίνων μαρτυροῦσι πῶς ὅταν τὰ λοιπὰ Συγγράμματά τῆς τῆς Διδασκαλίας μετεμμελῶσθαι τὸ πρῶτον εἰς τὴν Λατινίδα Φωνῶν, δὲν ἦτον εἰς αὐτὰ ἢ ἔτος ὁ λόγος περιηγμένος, ἀλλ' αἰεφάνη εἰς τὰς μετέπειτα, καὶ πλέον νεωτερικὸς τύπος.

Εἶναι λοιπὸν ἀπὸ τῆς εἰρημίας φανερόν, ὅτι ὁ λόγος αὐτὸς νὰ εἶναι ξένος, καὶ ἀλλότριος τῆς τῆς Ἀγίας διανοίας, καὶ προσεδημένος ἀπ' ἐκείνων ὅπως δέλουσι νὰ συνιστῶσι τὰ δοκίμια, προτιμῶντες τὴν σύστασιν τῆς πείσματόστων ἀπὸ τῆς ἀλήθειαν. πλὴν αὐτὸ κατ' ὑπόθεσιν συγγραφεῖς νὰ εἶναι καὶ γνήσιος, τί πρὸς τὴν ἀλήθειαν;

Πρῶτον μὲν ἂς ἔχη καὶ ἐδῶ λόγον ἐκείνου ὅπως εἶπεν ὁ ἐκ Δαμασκῆ Γωαίνης διὰ τὸν Ἱερὸν Ἐπιφάνειον ἀποφάγοντα τὰς Εἰκόνας, ὅτι οὐ τὸ σαάνιον νόμος τῆς Ἐκκλησίας, εἰδὲ μία χελιδὼν ἕα ποιεῖ, ὡς καὶ τῷ Θεολόγῳ Γρηγορίῳ, καὶ τῆς ἀληθείας δοκεῖ, εἰδὲ λόγος εἰς δυνατὸς ὅλης τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἀπὸ τῆς περὶ τῶν μέλει τῆς αὐτῆς περὶ τῶν αἰατρῶν παραδόσιν.

Δεύτερον, ὅτι ὁ λόγος φαίνεται νὰ ἐμιλῇ ἀγωνιστικώτερον πρὸς ἐκείνους ὅπου εἶχον δι' ἀναγκαῖον πρὸς σωτηρίαν, αὐτῶν τὴν προσκύνησιν, ἐπεὶ καὶ κατ' ἐκείνους ὅπου καιρὸς ἀρίσκειτο εἰς πολλὰς, καὶ μάστις εἰς ὅσον Ἀσκητικῆς, καὶ Ἀσκητικῆς ποιαντὴ γνώμη, ὅτι ἢ πρὸς ὅσον Ἀγίας Τόπος ὁδοιπορία εἶναι ἀναγκαῖα πρὸς σωτηρίαν, καὶ τελειότητα, καὶ ἔνταλμα Κυρίου, κατὰ τὴν καὶ ἄλλα ἀναγκαῖα τὰ πρὸς σωτηρίαν, ὡν ἐκτὸς ἀδύνατον σωθῆναι τὸν αὐτῶν, καὶ ὡς ὁ Ἱερὸς Γεράσιμος λέγει ἐν Ἐπιστολῇ 194. ὡς εἶρηται, πρὸς Δεσιδέειον, μέρος πίστεως. καὶ λοιπὸν ἴσως πρὸς ἀνάγκην τῆς ποιήσεως φρονήματος νὰ ἐμίλησεν ἀγωνιστικώτερον ὁ Φρόνιμος ἔτος Διδασκαλίας, διὰ νὰ συσεῖλη, νὰ μειώσῃ, καὶ ὅσον εἰπεῖν νὰ χαλιναῖσῃ, καὶ νὰ ἀναχαιτίσῃ τὴν ποιαντὴν αὐτῆς ἀδιακρίτον δολάβειαν, τὸ γὰρ καλὸν ἐκ ἑσὶ καλὸν ἐὰν μὴ καλῶς γένηται, μετ' ὅλον ὅπως ὁ ἴδιος, ὡς αἰατῆρα ἢ ἔγνωσται, κατ' ἄλλον τρόπον σοχαζόμενος τὸ πρᾶγμα, καὶ ὡς εἶναι, κερνεῖ τὴν ποιαντὴν ὁδοιπορίαν ἐκ τῶν ἀγαθῶν, καὶ τὴν λέγει ἔργον σωτήριον, κατὰ τὴν καὶ ὁμαίων αὐτῶν ἐρανοφάντων μέγας Βασιλεὺς ἀγωνιζόμενος κατὰ τῶν πλεονεκτῶν, καὶ ἀρπάγων, καὶ παντελῶς ἀσπόνδων, καὶ ἀνελεημόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν πενήτων ἀρπαζόντων, διὰ νὰ ὅσον παροτρύνῃ εἰς ἀπλάγχνα φιλαυτορίας, καὶ ἐλέως. φαίνεται πῶς ἀπαρῆσκειται εἰς τὰς μετὰ τῆς αἰτίας ὑπὲρ τῶν κοιμημένων, λέγωντας, μὴ πλανᾶσθε, Θεὸς ἐμυκτηρίζεται, νεκρὸς εἰς Ουσιασῆριον ἐκ ἀνάγεται, ζῶσαν προσάγαγε τὴν ἑστίαν, ἀποθανόντος σε δὲ ποιὸς μισθὸς ἐργασίας ὀφείλεται;

Τρίτον, ὁ λόγος καλῶς τῆς ὁδοιπορίας ἔχει ἀπλῶς πάντας, ἀλλὰ τοὺς Μοναχῶν, τὰς Μοναχῶν, καὶ τὰς ἀκτῆμονα βίον μετερχομένους, ὅτι μὴ ἔχοντες δύνα-

δύναμιν, ὑπάγου μετ' ἐκείνους τῆς σωτηρίας αὐτῶν, καὶ μετ' ἐκείνους τῆς προσδοκῆς, καὶ τῆς κατὰ Χριστὸν ζωῆς, καὶ ἐτι καλῶς τὸσον ἀνδρας, ὅσον καὶ γυναῖκας ἐκείνους ὅπως ἐπήγανον εἰς προσκύνησιν χωρὶς δολάβειαν, καὶ χωρὶς ζωῆς ἐντιμον, καὶ ἐνάρετον, καὶ ἐνόμιζον, ὅτι ἀπλῶς ἢ εἰς τὰς Ἀγίας Τόπος προσκύνησις ὀφείλει, καὶ ἢ ἢ δολάβεια λείπη, καὶ ἢ κατὰ Χριστὸν ζωῆς, ὅθεν ἐλέγχει τὴν ἀχρείαν ὁδοιπορίαν τῶν ποιῶν, καὶ διὰ τῆτο καλῶς καὶ τὴν προσκύνησιν, ὡς αὐτὸ ἀρετῆς μὴ εἶναι ὀφείλιμον, ἐ μὲν ἀπλῶς. ἐγίνωσκε γὰρ ὁ Νύσσης πολλὰς ἀπελθόντας εἰς προσκύνησιν, κατὰ τὸν Ἱερομάρτυρα Ἀλέξανδρον τὸν παρὰ πάντων ἐπανέμενον. ὅθεν καὶ ὁ Ἱερὸς Γεράσιμος αὐτὰ σοχαζόμενος ἐκώλυεν εἰς τινὰς τὴν ὁδοιπορίαν, πλὴν διὰ νὰ μὴ δείξῃ ὅτι ἀπλῶς καλῶς αὐτῶν, εἶπεν εἰς ἄλλα μέρη, πολλὰ ὀφείλιμα, καὶ παρακμητικὰ δι' αὐτῶν, εἰς τὸσον, ὅτι εἶπε πῶς εἶναι καὶ μέρος πίστεως ἢ γινόμενη προσκύνησις ὅπως ἐσησαν οἱ πέδες τῆς Κυρίου.

Τῶν κειμένων, ῥαδίως ἐπιλύονται καὶ οἱ λόγοι τῶν αὐτῶν, ὅτι καὶ ἡμεῖς ὡς εἶρηται (ὅσον διὰ τὸ πρῶτον ἐπιχειρήμα) δὲν λέγομεν ὅτι νὰ εἶναι αὐτὴ ἢ ὁδοιπορία ἔτος ἀναγκαῖα, ὅπως χωρὶς αὐτῆς νὰ μὴ εἶναι σωτηρία, ἀλλὰ χρῆσιμος, βιωφελὴς, καὶ σεβάσιμος, ὡσαν ὅπως μᾶς κάμνει νὰ ἴδῃμεν αὐτοὺς ἐκεῖνα ὅπως ἐγιναν αἰτία τῆς ἀπολυτρώσεώς μας, καὶ αὐτὰ κράσπεδα τῆς ἰματίων τῆς Χριστῶ ἐφθασαν νὰ ἔβαλε ἴσχυρ μετ' ὅσον τὴν ἀφῆ τὴν χρόνιον τῆς Αἰμορροσῆς νόσον, πῶς ἡμεῖς νὰ μὴ ἐλπίζωμεν μεγάλῳ ἴσασιν ἀπὸ ἐκείνους ὅσον τὸ ζωοπάροχον Σῶμα εἰς ἑαυτοὺς ἐδέχθησαν;

Τὸ δεύτερον ὅπου προβάλλωσιν ἐκ τῆς λόγου, πῶς πολλοὶ εἶναι οἱ πνευματικοὶ κίνδυνοι εἰς τὰς ὁδοιπορίας, καὶ μάστις τῆς Γυναικῶν, λέγομεν, ὅτι καλῶς ἐπιχειρίζεται (κατὰ τὴν καὶ οἱ πρὸ ἡμῶν, καὶ ἡμεῖς πολλὰ πειραστικὰ σοχαζόμενοι, τὰ ὅποια ἐνδέχονται εἶναι νὰ φέρωσι κίνδυνον, καὶ ψυχικόν, καὶ σωματικόν, πολλὰ Πρόσωπα καὶ κοσμικὰ, καὶ μονάζοντα ἐμποδίζομεν, ὅχι μόνον παρανετικῶς, καὶ προσεκτικῶς, ἀλλὰ πομπῶν καὶ δι' ἐπιτιμῶν σφοδρῶν εἰς ὅσον μὴ πειδομένους διὰ νὰ μὴ ἀπέρχονται) πλὴν ὡς εἶπομεν δὲν εἶναι καθολικὸς πρὸς πάντας ὁ λόγος, ἀλλὰ διὰ ὅσον Μοναχῶν, καὶ Ἀσκητικῶν, κατὰ τὴν εἶναι φανερόν σχεδὸν ἀπὸ ὅλων τῶν σειράν αὐτῶν λέγοντος, εἰστίνας τῆς τὸν μονήρι, καὶ ἰδιόζοντα βίον ἐπανηρημένων, καὶ εἰμὲν ἐπωφελὴς ἢ τὸ γινόμενον, ἐκ τῶν εἰδὲ οὕτω καλὸν παρὰ τῶν τελείων ἀπεδάξασθαι, καὶ ὅτι ἴδιον τῆς κατὰ τῆς φιλοσοφίας βίης ἢ δισχημοσύνη, αὐτὴ δὲ ἐν τῷ ἀμικτῷ, καὶ ἰδιόζοντι βίῳ τῆς ζωῆς κατορθῆται, ὡς αἰεπίμικτον, καὶ ἀσύγχυτον εἶναι τὴν φύσιν, μήτε τῶν γυναικῶν ἐν αὐτοῖς, μήτε τῶν ἀνδρῶν ἐν γυναιξὶ πρὸς τὰ παρατετηρημένα τῆς δισχημοσύνης ὁρμώντων, διὰ τὰς αἰτίας ὅπου κατὰ τῆς μετ' ἐκείνους. δὲν ἐμποδίζει ὅμως ἐὰν ἔχον καὶ συντροφίαν ἰκανῶν, καὶ τὸν τρόπον νὰ μὴ ὑσερῶνται τῶν ἀναγκαίων, καὶ ἐτι δὲν ἐμποδίζει ὅσον Κοσμικῶν, καὶ πάντες ἀπλῶς Χριστιανῶν δυνάμενον, καὶ ὁδοιπορίαν Χριστιανικῶς νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Γερουσαλήμ, ἐπεὶ καὶ Μοναχοὶ, καὶ Ἐπίσκοποι, καὶ Πατριάρχαι, καὶ Βασιλεῖς, καὶ Ἀρχόντες, καὶ Ἄνδρες, καὶ Γυναῖκες;

μας, ἢ πλεῖστοι ἢ πτωχοὶ ἐπήγαγον ἢ πρὸ τῆς Νύσσης, ἢ ἐπὶ τῆς Νύσσης, ἢ μετὰ τὸν Νύσσης εἰς τὴν Γερουσαλήμ, καθὼς αἱ συνεχεῖς Πράξεις τὸ μαρτυροῦσαν ἀπὸ τὸν καιρὸν τῶν Ἀποστόλων ἕως τῆς σήμερον. ἀλλὰ ἢ τὸ ἐπιχειρήματα τοῦτο μάλιστα φαίνεται νὰ ἐπιτείνῃ τὸ τῆς οὐδοποιείας χρῆσιμον, ἐπεὶ καὶ προκειμένων τῶν κινδύνων, ἢ ἀσέμων ἐμποδίων, διὰ τὸ εὐσχημον, ἢ ἄκτικόν τῆ κατ' ἀρετῶν βίη καλύπτεται ἢ αὐτὸ τὸ καλόν, καθὼς ἢ ἄλλα πολλαῖ ὄσαν ἀκολοῦθαι ἕτερα ἀποπώτερα. ἐκείνων δὲ ἀρξέντων ἐκ μέσων, τίς ἔτι λόγος καλύσθαι τὸ ἐκ τῆς προσκυνήσεως ἐπιωφελεές, ἢ σεβάσμιον; εἰδὲ εἰς τοὺς τελείως παντελῶς θέλει νὰ μὴ εἶναι διὰ σπουδῆς, οὐδὲν θαυμαστὸν ὅτι ἐκείνοι ὅπῃ φθάσων εἰς τὴν κατ' ἀρετῶν τελειότητῃ γινόμενοι ὅσον ἐγχαρῆ ἀνδράπων ὑπέρτεροι πάσης ὑλικῆς περπαθείας, ἢ τῆς πρὸς τῷ κάτω νόσεως, ζῶσι μόνον τῷ νοῦ, καὶ ὄντες μεμροφώμενοι τῆς τῆ Θεοῦ ἀγιότητος, δὲν ἔχουσι χρῆσιμα διασπῶνται ἀπὸ τῆς ἢ ἐμφορῶνται θείας αἴγλης μετὰ τὴν ζήτησιν τῶν ἐπιβόλων, ὡσαύτῃ εἰς ἑαυτῆς φέρων ἐναργεστάτῃ ἢ ἰνδάλματῃ, ἐκείτι δὲ καὶ οἱ λοιποὶ ὅσοι ἀτελέσμενοι ὅπῃ ἀπ' αὐτῶν ὀδηγούμενοι, φέρονται εἰς τῷ τελειώτερα.

Πρὸς δὲ τὸ τρίτον ὅπῃ προβάλλωσιν ἐκ τῆς Νύσσης, ὅτι δὲν ἠμποροῦμεν νὰ εὐρωμεν εἰς Γεροσόλυμα τίποτε, τὸ ὅποιον νὰ μὴ εἶναι ἢ εἰς τὴν Πατριδαμας, ἢ ἄλλῃ, ἀπ' ἐνοήσωμεν, ὡς ἢ ἀνωτέρω εἴρηται, ἢ περὶ τῶν ἀναγκαίων, ἢ ἔσασικῶν πραγμάτων πρὸς τὴν Χερουσαλήμ θρησκείαν, τῆτο εἶναι ἀληθές, ἢ ὁμολογούμενον, ἐπεὶ ἢ πάντῃ εἶναι Ναοὶ, Μυστήρια, Γερουργίαι, ἢ τῷ ἄλλα ὅσα σάξωσι τὸν ἀνδραπον. ἀλλὰ τῆτων ἔτι εἰσὼν, δὲν δύναται τινὰς νὰ ἀρηθῆ, ὅτι ἀείσκονται εἰς τὴν Γερουσαλήμ τινὰ, τῷ ὅποια δύναται νὰ περισσώσων τὴν ἀλάβειαν, ἢ τὴν πρὸς Χερουσὸν ἀγάπῃ τῆς Χερουσαίων ὅπῃ ἄλλῃ δὲν ἀείσκονται, τῆτιςιν ὁ Ἄγιος Τάφης, ὁ Ἄγιος Γολγοθᾶς, καὶ οἱ λοιποὶ Ἄγιοι Τόποι, ὅπῃ ὅποιος τόσας Φοραῖς ὁ Χερουσὸς ἐπάτησε, ἢ πρὸς ὅπῃ ὅποιος ἐνήργησε τῷ τῷ θαυμασία. ἢ ἐπειτῆ, ὅτι εἶναι τόπος τόπος πλέον ἐκλεκτότερος παρὰ τῷ Θεῷ, εἴρηται ἀνωτέρω, ἀλλὰ μῆτε πρέπει νὰ σκανδαλίζεταί τις ἀπὸ τῷ λόγια τῆ Ἄγιε λέγοντος, ὅτι δὲν ἀφελήθη εἰς ἄλλο τίποτῃ ἐκ τῆς τριακῆς οὐδοποιείας, παρὰ μόνον ὅσον ὅτι ἐγνώρισεν πῶς τῷ ἔξω εἶναι πολὺ ἀγιώτερον τῆς ἐκείσε, διότι τῆτο ἐννοεῖται ὅσον εἰς τὴν τελειότητῃ τῆς Θεῶν δογματῶν (ἐπεὶ κατ' ὄν καιρὸν παρεγένετο ὁ μέγας ἔπος Πατὴρ ἐκείσε, ἢ τὸν ὡς φαίνεται Γεροσόλυμων Ἐπίσκοπος ὁ Ἄγιος Κύριλλος ὁ ῥαΐνας τῷ Κατηχήσεις, ἔστις τότε ἀείσκειτο θῆθερος τῆς Θρόνου ἀπὸ ὅπῃ Ἀρειανούς ὡς ἀντίμαχος τῆτων, ἢ ὑπέρμαχος τῆς ἀληθείας, ἢ ὁρθοδοξίας, ἢ τότε ἀείσκειτο τεταραγμένη ἢ Ἐκκλησία τῆς Γερουσαλήμ ἀπὸ διάφορα σχίσματῃ, ἢ ταραχῆς, εἰς τῶν ὅπῃ μῆτε τὸν ἐδέχθησαν εἰς κοινωνίαν ὡς ὁρθοδοξώτατον, καθὼς μόνος τῆ παραπονεμένος φανερώσει εἰς τὴν ἢ ῥηθεῖσαν Ἐπιστολῶν πρὸς Εὐσαθίαν, Ἀμβροσίαν, ἢ Βασίλισσαν, εἰς δὲ τὴν Καισαρείαν ἐκηρύττετο τρανώτερον, ἢ παρρησιαστικώτερον ἢ ἀσέβεια) ἀλλὰ ὅχι καὶ εἰς τὸν πνευματικὸν ἀγιασμόν. διότι πῶς ἀμφιβάλλει περὶ πῶς ὁ ποιῆτος μέγας Φωστήρ, ἢ Διδάσκαλος, ὁ κατῃ

κατῃ τῶν Αἱρέσεων γιγαντιαῖος Ἀνταγωνιστής, πῶς ἢ πρὸ τῆς νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν Γερουσαλήμ νὰ μὴ ὁμολόγησε τὸν Χερουσὸν Θεὸν ἀληθινόν, νὰ μὴ ἐπίσδωσε τελείως τὴν ἐνανθρώπησιν τῆς Κυρίας διὰ τῆς Παρθένου πρὸ τῆς νὰ ἀπέλθῃ εἰς τὴν Βηθλεὲμ. νὰ μὴ ἐπίσδωσε τὴν ἐκ νεκρῶν θῆναύσαν ἢ πρὸ τῆς θῆθειας τῆς Μνήματος. ἢ τὴν εἰς Οὐρανὸν ἀνάβασιν χωρὶς νὰ ἰδῆ τὸ ὄρος τῆς Ἐλαιῶν, ἢ νὰ ἔλαβε τὴν τελειότητῃ τῆς τοῖστων ἀφ' οὗ ἀπῆλθεν εἰς τὴν Γερουσαλήμ, ἢ εἶδεν αὐτοῖς ὄφθαλμοῖς τῷ σωτήρια ἔχρη, πῶς ὅμως ἔλαβε πνευματικῶν χαρῶν, ἢ ἀφροσύνη, ὡς ἢ ὑπὲρ λόγον εἶναι τῆ τοῖστων ἀγαθῆ τὴν διήγησιν, αὐτοῖς ὁ ἴδιος εἶναι μάρτυς, ὡς ἢ ἠνωτέρω εἴρηται, εἰς τὸν ἴδιον τῆτον λόγον.

Εἰς ἐκεῖνο δὲ ὅπῃ ἐπιφέρεισιν ἐκ τῆς Ἐπιστολῆς τῆς Θεῶς Γερωνύμου πρὸς Παυλίον τὸν Μοναχὸν περὶ Διαγωγῆς Μοναχῶν, ἐν ἢ πολλαῖς ἐπιχειρήμασι δείκνυσιν ἐκεῖνος, πῶς δὲν συμβάλλωσιν αἱ οὐδοποιεῖαι ἐκεῖναι αἱ γινόμεναι εἰς Γεροσόλυμα ὅπῃ ἐπιφέρει ἢ παραδείγματῃ τὸν μέγαν Ἀντόνιον, ἢ ἄλλης Μοναχῆς, οἱ τινες ἢ ἐγγυὸς τῆς Γερουσαλήμ διήγον, ὅμως ἐδέποτε εἰσῆλθον εἰς αὐτὴν, ἐκ τῆς ἢ ἠδὲ προσεχῶς εἰρημένων εἰς τῷ Θεῶς Νύσσης, εἶναι πρόχειρος ἢ ἢ πρὸς αὐτῆς ἀπάντησις. ἐπεὶ ἢ ἢ γνώμη, ἢ ὁ σκοπὸς ἢ τῆς τοῦ Γερου Διδασκαλῆς ἀπέβλεπον εἰς τῷ ἴδια περυσιατικά, εἰς τῷ ὅποια ἢ ὁ Νύσσης, καὶ μόνον εἰς τὸν Μοναχὸν Παυλίον οἰκεία, ἢ ἀρμόζοντῃ, ἢ εἰς ἄλλα παρόμοια Πρόσωπα, δηλαδὴ ὠφέλιμα, ἢ σωτηριώδη πρὸς τὸν μονάζοντῃ, ἢ ἡσυχον βίον ἐκεῖνων, σοχαζόμενος ὡς σοφὸς, ἢ πρακτικὸς Διδάσκαλος, πῶς μᾶλλον ἀφελόνται οἱ ποιῆτοι ἐν τριακῆ ἡσυχῃ ἢ ἀεράχῃ ζωῆ διάγοντες, παρὰ μὲ τριακῆς οὐδοποιείας μακρῆς, ἢ χαλεπῆς, αἱ ὅποια εἶναι συντροφιασμέναι πάντοτε μετὰ διάφορα δυσκολίας, ἢ ταραχῆς, ἢ κινδύνων, ἢ μάλιστα εἰς τῷ τριακῆ ἡσυχαστικά, ἢ μονάζοντῃ πρόσωπα, ὅπῃ διὰ νὰ ὅπῃ κατῆσθη, ἢ νὰ ὅπῃ βεβαιώσῃ εἰς τῆτο, ῥαφῆ σοφῆ, καὶ ἀσεβῆ, διὰ νὰ μὴ νομιζῶσιν πῶς αὐτῶν δὲν ἀπέλθωσιν εἰς προσκύνησιν τῆς Γερουσαλήμ, νὰ ἐλαττῆται, καὶ νὰ σμικρύνεται ἢ αὐτῆς πίσις, φέρνοντῃς ἢ παραδείγμα, ὅτι χιλιάδες ἀνδράπων ἢ ἠγίασαν, ἢ ἠγωνίσαντο μέχρῃς αἵματος, ἢ ἐμαρτύρησαν μετὰ θῆρα, τελείαν, ἢ ἠνδερμον πίσις χωρὶς νὰ ἀπέλθωσιν εἰς τὴν Παλαιστίνῃ, ἢ νὰ ἰδῶσιν ἐκεῖ ὅπῃ Σεβασμίους Τόπους ἐκείνης, τὸ ὅποιον τῆτο κοινῶς ἄπαντες τὸ ὁμολογῶσιν, ἢ τὸ βεβαιώσῃ, ἢ εἰδῆς ἐκ τῆς ἀσεβούντων ἢ ἐδίσασεν, ἢ ἐφρόνησεν, ἢ διδάσκει, ἢ φρονεῖ τὸ ἐναντίον, πλὴν ὡς εἴπομεν ἢ ἀνωτέρω, ὁ λόγος δὲν εἶναι καθολικὸς, ἢ πρὸς πάντῃς, μῆτε διδασκαλικὸς, ἢ ἢ σκοπὸν, ἢ δογματικὸς, ἀλλὰ ἢ πάρεργον, ἢ οἰκονομικὸς εἴτινα Πρόσωπα τὸν ἀσκητικὸν, ἢ μονάζοντῃ μετῆροχόμενα βίον, καθὼς εἴπομεν καὶ περὶ τῆς Νύσσης, τὸ ὅποιον τοῦτο εἶναι λαμπρότερον καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἡλίου ἐκ τῆς λεγομένων παρ' αὐτοῦ εἰς ἄλλης διάφορα τόπος, ἐν οἷς φανεροῦται, ὅτι ὅχι μόνον δὲν ἐμποδίζει ὅπῃ προσερχόμενος εἰς προσκύνησιν τῆς Ἄγιων Τόπων, ἀλλὰ μάλιστα ἢ γενναίως παροτρύνει νὰ ἀποπληροῦσι τὴν ὑπόσχεσιν αὐτῆς, ἢ νὰ προσέρχωνται χωρὶς ἀναβολῆν κατῆ. λέγει λοιπὸν, ὡς ἢ προσεχῶς ἐν τῷ ἀνωτέρω Κεφαλαίῳ

λαίφ ειρηται (αυτολογειν γαρ εις τινα προς σαφωειαν σαφες εραν, η μημηνη τῷ λεγομενων εξεσιν) Επισολῃ κζ'. περι της αποβιωσεως Παυλινης. τινος Εθνης αυθραποι εν τοις Αγιους Τόποις εκ ερχονται; και Επισολῃ μς'. προς Ρωσικον, οστις εαξε να απελθῃ εις οδῷ Αγιους Τόπους της Παλαιστίνης, και επειτα εκαμεν αναβολην καιρου. αποδος φησιν α παρόντος τῷ Κυρις υπεσχε, αδηλος εστιν ο τῷ αυθραπων βίος, μηπως ληφθῃς προ του πληρωσαι τῷ υ-
ποσχεσιν.

Και Επισολῃ ρνδ'. προς Δεσδερον επεκτεινοντες το προδουμον αυτε, η νε-
δετῶτας αυτων να ελθῃ εις οδῷ Αγιους Τόπους, μετῶ τῷ αλλων λεγει και τουτο, το προσκυνησαι οπε εψησαν οι ποδες του Κυρις, μέρος πισεως εστιν.

Ιδε η ε οσα αλλα εσημειωσαμεν εε αυτε ἴδη ανωτερω, η Κεφαλαιφ ΙΟ. τι αλλο λοιπον εμεινεν απο αυτα προφανεσερον ει μη πως ε γραφομενα παρ αυτῶ προς τον Παυλιον, den λαμβανονται κοινως, η καθολικως προς παυτε, αλλα προς μονον εκεινα ε Προσωπα προς ε οποια εγραφε, σοχαζομενος η αυ-
τος ε διαφορα περιστατικα τῷ Προσωπων, καθως η ο Νυσσης;

Αιτιφερεσιν οι Αιρετικοι, οτι αιτιφανεῖ ο Γερως Γερωνυμος τῷ Αγιω Νυσ-
σης, διοτι ο μεν απαρεσκεται εις εκεινους, οστινες εν μερει δισεβειας νομιζουσι το οδῷ εν Γεροσολυμοις τοπους ιδειν, ο δε Γερωνυμος λεγει, το προσκυνησαι οπε εψησαν οι ποδες τῷ Κυρις, μέρος πισεως εστιν. αλλα η προς ταυτε προχει-
ρος η λυσις, η συμφωνοι η οι δυο Γεροι Διδασκαλοι, η Πατερες, ο μεν γαρ Νυσσης ποιειται τον λογον η σκοπον, η διδασκαλικως, η δογματικως προς εκεινους, οστινες αληθως η ενομιζον, η επισιδον το απερχεσθαι εις Γεροσα-
λημ ειναι εν εκ των αναγκαίων, η εσιωδων μερων της πισεως, το οποιον den ειναι αληθες, εδεν η ορθως απαρεσκεται εις οδῷ ουτω φρονουιτας, ο δε Γερωνυμος ποιειται τον λογον, οχι η σκοπον, αλλα η παρεργον, η οικονομικως, η den εννοει απλως, οτι τουτο εστι μέρος πισεως, ως η ε λοιπα αναγκαια, αλλ οτι η προς οδῷ Αγιους Τόπους προσκυνησις ειναι μέρος πισεως, δηλαδη σημειον δι-
λαβειας, διλαβες, η θερμης πισεως εργον, επειδη η οι σεβασμοι τῷ Κυ-
ρις Τόποι, η ε επ' οψιν παθηματα αυτε, διεγειρει τον αυθραπων δρασικα-
τερον, η θερμότερον η προς αποκτησιν, η προς σερεωσιν, η τελαχιζον προς αυ-
ξησιν μειζονος διλαβειας, η κατανυξεως.

Προς εκεινο δε οπε λεγουσιν, ως εφημεν, οι νεοι Αιρετικοι (ως ο Γωαννης Καλβίνος Βιβλιφ δ'. τῷ Διαταξεων Κεφαλιγ'. Παραγραφα ζ'. η αλλοι) οδῷ μετῶ διχης, ητοι υποσχεσεως, η επαγγελιας πορωομενες εις οδῷ Αγιους Τό-
πους χαεν προσκυνησεως, ου μονον ματαιεις ειναι, αλλα η προφανως ασεβεις, το οποιον θαρρεσι να το αποδειχουν με εως συνθεεις αυτῷ φλυαριας, ηγουν με εκεινῶ οπε νομιζεν να αναιρεσι τῷ μοναδικῶ πολιτειαν, ητις εστιν, οτι πασα θεληματικη προσκυνησις (ητοι εκεινη οπου den ειναι διωρισμενη απο τῷ Γραφῶ, αλλ απο τῷ προαιρεισιν τῷ αυθραπων) απαρεσκει τῷ Θεω.

Ρητιον, οτι θεληματικη προσκυνησις λεγεται εκεινη οπε λαμβανεται αυδη
λογε,

λογε, ως να ηυχετο τινας να μη υπαγη εις τῷ τραπεζαν, η να μη νιφθη δυο φοραις, η το απεχεσθαι νεων κρεων, το οποιον ονομαζει ο μεγας Βασίλειος γελοιον (Κανονι 28.) αμη η προσκυνησις ητις εσσεται τῷ Θεω δια τῷ ενεργειων της αρετης, den λεγεται θεληματικη, ητοι νεωτεροποιος, η εκ της επι-
νοιας τῷ δευτερο εδωρημενη, ει η μη εστι προσακτικη, ως δηλεται Κεφ. 30. των Αιρετων, οπε προσαθει πληροσθαι εως διχας.

Εις εκεινο δε οπε λεγουσι, η μαλισα οι απο Μεγδαπεργης Αιρετικοι Εκκα-
τονεδι 4. Πραξει 448. πως εις οδῷ χρονης τῷ μεγαλε Κωνσταντινε να αρχι-
σε το να απερχονται οι Χερσιανοι εις προσκυνησιν των Αγιων Τόπων, υσερον ομως εμποδισθη η τοιαυτη οδοιπορια, ως μαρτυρει ο Νυσσης Γρηγοριος εις τον προρ-
ρηθεντα λογον, περι μεν τετε τῷ λογε ηδη ειρηται ανωτερω.

Οτι δε η προ τῷ Μεγαλε Κωνσταντινε απηρχοντο εις τῷ Γεροσαλημ, η επι-
της Αγιους Τόπους, φανερον ειναι εκ της οδοιποριας τῷ Αγιω Νικολας, η αλλων ποζων, οστινες ησαν προ τῷ Μεγαλε Κωνσταντινε.

Αλλα η οτι επιμων της Αγιους Τόπους, αυτα λεγει ο Ωρειγινης τῷ Κελ-
σε, ει βελεται τις μετῶ τῷ Μιχαε Προφητειαν, η μετῶ τῷ αναγεγραμμε-
νῶ εν τοις Ευαγγελιοις υπο των τῷ Γησο Μαθητων ισοριαν, η εξωθεν προσθη-
ναι, κατῶνοσατω, οτι ακολουθως τη εν τῷ Ευαγγελιω περι της Γενεσεως Ισο-
ριας, δεικνυται το εν τη Βηθλεεμ Σπηλαιον, οπε εγεννηθη, η η εν τῷ Σπη-
λαιφ Φατη οπε εσαργνωθη, η το δεικνυμενον τετο διαβοηπον εστιν εν τοις
τοποις η παρα τοις της πισεως αζοτοις. ως εγινετο το εργον τετο η προ τῷ
Κωνσταντινε, η επι τῷ Κωνσταντινε, η μετῶ τον Κωνσταντινον.

Επειδη λοιπον εκ των μεχει τεδε εκτεθεντων εδηλωθη, οτι η προς της Α-
γιους Τόπους οδοιπορια εις τινας διλαβεις των αρχαιων Μοναχων, η Μοναζου-
σαν, η αλλων θεοφιλων, οχι μονον den εμποδιζετο, αλλα και μέρος πισεως
αναγκαιον ενομιζετο, συνάγεται, οτι τουτο μεν το να δογματιζεται ως αναγ-
καια, η συστατικη της πισεως, ως των αν αυδη αδυνατον σαθῆναι, ειναι επισ-
φαλες, εδεν γαρεσι των αναγκαίων, η εσιωδων μερων της πισεως. η εις ανα-
τροπιῶ τῷ τοιετα δογματος αγωνισικατερον τινος των Αγιων Πατερων αντιφε-
ρομενοι, εδωκαν λαβῶ των εναντιων να οπλιζονται η της αληθειας. το να
ειναι δε εργον μιας εντελες διλαβειας επωφελεσατον, αυξησις ενδεε μισθη,
η σωτηριας προξενος, καθως ανεκαθεν εδοξαζετο, η ε νυν παρα τοις ε ορθα
φρονεσι, η δισεβεισιν, ομολογειται, η πισδεεται, εις ανωχῶνῶ μαλισα, η
ανατροπιῶ των κακοηθων, και κακοτροπων φρενοβλαβων υποληψεων των νεων
Αιρετικων, η εκ των κατῶ ημας ποζων αιδολαβων, η δοκησιφορων, οπε τῷ
δοκειν λεγειν τι, τοιαυτα τερατολογησι, η πλαησιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΙΚΟΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

Τίς ἡ ἀφέλεια τῆς ἐν τῇ Γερουσαλήμ Προσκυνήσεως, καὶ ποῦ ἀπὸ τῆς ἐστίν.

Κ ΑΛΩΤΑ συλλογίζονται ἐδῶ τινὲς τῶν Πατέρων λέγοντες, ἐκ τῆς ἀφελείας τῶν ἑδοιπόρων μάλιςα σὺν τοῖς ἄλλοις, τελεῖ ἀγαθὰ προξενῶνται.

Πρῶτον, τιμὴ εἰς Θεὸν, καὶ εἰς ἑδὼν Ἀγίους Τόπους. προφανὲς γὰρ ἐστὶ σημειῶν τιμᾶσθαι παρ' ἡμῶν τὸν Θεὸν, καὶ ἑδὼν Ἀγίους, ἐπειδὴ ἐκουσίως λαμβάνομεν κόπους, καὶ κινδύνους, διὰ τὸ νὰ ἰδῶμεν ἑδὼν Ἀγίους Τόπους τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ.

Δεύτερον, ἐστὶν ἔργον μετάνοιας, καὶ μάλιςα ἰκανοποιήσεως, ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη ἑδοιπορία ἢ εἰς τὴν Γερουσαλήμ εἶναι κοπιαστικὴ, καὶ σχεδὸν τιμωρητικὴ.

Τρίτον, αὐξάνει ἡ ἀλάβεια τῶν Χριστιανῶν, καθότι ἡ παρρησία τῶν Ἀγίων Τόπων μέγαν φόβον ἐπικρατεῖ εἰς τὰ ἀνθρώπινα μέλη, ὅπως μόλις δυνάμεθα νὰ τὸν εἰπῶμεν, καὶ μεγάλως ἐγείρει ἀλάβειαν, καὶ αὐτὸ πανταχῶς εἶναι Ἀγίοι Τόποι, ἀλλὰ δὲν εἶναι ὡσαύτ' ἐκείνησ ὅπως ἐτιμῆθησαν μὲν τὴν παρουσίαν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἐρραντίσθησαν μὲν τὸ αἷμα αὐτοῦ, καὶ φαίνονται ἐν αὐτοῖς τὰ σημεῖα αὐτοῦ, καὶ αὐτὴ μὲν ἡ ἀφέλεια.

Ποῦ ἀπὸ τῆς ἐστὶν ἢ νὰ εἶναι, εἶναι ὄχι ἄλλο, παρὰ ἡ πάτριος, ἀρχαία, καὶ Ἀποστολικὴ παράδοσις, ἡ ἡμεῖς ἐδέξατο, καὶ ἐβεβαίωσε διὰ ποῦ ἀπὸ τῆς ἐστὶν ἢ ἐν Νικαίᾳ Δεύτερα, ἡτοι Ἀγία, καὶ Οἰκουμενικὴ Ἐβδόμη Σύνοδος, διδάσκει γὰρ ἐν τῷ Ὁρῶ αὐτῆς, ἵνα προσκυνῶμεν τὸν Ἀγίους Εἰκόνας, ὡς προσκυνῶμεν τὸν Ἀγία Εὐαγγέλια, καὶ τὸν Τίμιον Σταυρὸν, διὰ τὸ συνημμένον δηλονότι, ἡτοι διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς χάριν, ἡ ἔχουσι κατ' ὑπερτέρον λόγον, καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἀγιασμὸν, ὅν καὶ παρέχουσι τοῖς μετ' ἀλαβείας ἀσπασζομένοις αὐτοῖς. τοιαύτη ἐστὶ καὶ ἡ προσκυνήσις τῶν Ἀγίων τῶν Σωτῆρος ἡμῶν Τόπων.

Ἀλλὰ καὶ Λεόντιος Νεαπόλεως Κύπρου, ὡς ἀνεγνώσθη ἐν τῇ δ'. Πράξει τῆς αὐτῆς Συνόδου Φησὶ, καὶ ἡμεῖς οἱ Πιστοὶ ἅπαντες ὡς μὲν ῥάβδον Χριστοῦ τὸν Σταυρὸν προσκυνῶμεν, ὡς δὲ Θρόνον, καὶ Κοίτην αὐτοῦ τὸ Πανάγιον Μνήμα, ὡς δὲ Οἶκον τὴν Φάτιν, καὶ τὴν Βηθλεὲμ, καὶ τὰ λοιπὰ Ἀγία Προσκυνηματῶν, ὡς δὲ Πόλιν αὐτοῦ σεβόμεθα τὴν Σιών, ὡς δὲ Χώραν αὐτοῦ τὴν Ναζαρεθ ἀσπασζόμεθα, καὶ Θεῖον αὐτοῦ Λατρὸν τὸν Ἰορδάνην περιπτυσσόμεθα.

Ὁ δὲ Ἁγίος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς Βιβλ. δ'. περὶ Ὁρθοδόξου Πίστεως Κεφαλ. 12. καὶ ἐπιγραφόμενος περὶ τῶν Σταυρῶν λέγει. αὐτὸ μὲν ἐν τῷ τίμιον Εὐλὸν ὡς ἀληθῶς, καὶ σεβάσιμον, ἐν ᾧ ἑαυτὸν εἰς θυσίαν ὑπὲρ ἡμῶν ὁ Χριστὸς προσενέωχεν, ὡς ἀγιασθῆναι τῇ ἀφῆ τῶν ἁγίων Σώματος, καὶ Αἵματος, εἰκότως προσκυνῶντες, ἑδὼν ἕλκεα, τὴν λόγχην, τὸ ἐνδύματ' αὐτοῦ, καὶ τὰ ἱερά αὐτοῦ σκηνώματ' αὐτοῦ, ἅτινα εἰσὶν ἡ Φάτις, τὸ Σπήλαιον, ὁ Γολγοθᾶς, ὁ Σταυρὸς, ὁ ζωποῖος Τάφος, ἡ Σιών, τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ Ἀκρόπολις, καὶ τὰ ὅμοια, ὡς φησὶν ὁ

Θεοπάτωρ Δαβὶδ, εἰσελασόμεθα εἰς τὰ σκηνώματ' αὐτοῦ, προσκυνήσωμεν εἰς τὸν Τόπον ὃ ἐστὶν οἱ πόδες αὐτοῦ.

Ὁ αὐτὸς Ἡ'χρ πρώτος τῆς Ὀκτωήχου, τῷ ζωδοχῶσιν Τάφῳ παρῆσαντες οἱ ἀνάξιοι, δοξολογίαν προσφέρομεν τῇ ἀφάτῳ ἀσπασζομένη.

Καὶ Ἡ'χρ τετάρτος, ὡς ζωφόρος, ὡς Παραδείσος ἀραιότερος ὄντως, καὶ πασάδος πάσης βασιλικῆς ἀναδέδεικται λαμπρότερος Χριστὸς ὁ Τάφος, ἢ Πηγὴ τῆς ἡμῶν ἀσπασσεως.

Ὁ αὐτὸς Ἡ'χρ πρώτος, Ὡδὴ ὀγδοῆ. δεῦτε Λαοὶ προσκυνήσωμεν τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἐστὶν ἄχραντοι πόδες, καὶ ἐν ξύλῳ θείῳ Χριστὸς Παλάμου ζωποῖος ἔστησαν εἰς πάντων σωτηρίαν βροτῶν, καὶ Τάφον ζωῆς κυκλῶντες μέλψομεν.

Ὁ αὐτὸς καὶ ἐν ποῦ ἀπὸ τῆς ἄλλοις τῶν αὐτῶν.

Ὁ Ἁγίος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος Λόγῳ εἰς τὰ Γενέθλια λέγει, τὴν Βηθλεὲμ ἀνέστησεν, τὴν Φάτιν προσκύνησον.

Ἰδέτω ὁ φιλόθεος τὸν Κανὸν τῶν Ἐγκαινῶν τῶν Ναῶν τῶν Ἀγίων Τάφῳ, Σεπτεμβρίου δεκάτῃ τρίτῃ, καὶ τῶν Αἰνῶν τὸ πρῶτον Τροπάριον. Σήμερον ὁ ἔνθεος, καὶ ἱερός, καὶ σεβάσιμος τῆς Χριστοῦ ἀσπασσεως Φαυρῶν ἐγκαινίζεται Φαυροφόρος Οἶκος, καὶ νέμει ἐν Κόσμῳ Τάφος ὁ θείος τὴν ζωῆν, καὶ ἐμπαρέχει πηγὴν ἀθάνατον, βλυσάνει ῥεῖθρα χάριτος, θαυμάτων βρῦναι τὰ νάματα, καὶ δωρεῖται ἰάματα τοῖς αὐτὸν πίσει μέλπεσιν.

Ἐν αὐτῶν σημειώσιον ὡς συντίθενται καὶ τὰ Ἐγκώμια τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν Ἀγίων Πατέρων τῶν εἰς ἑδὼν Ἀγίους τῶν Σωτῆρος Τόπους, ἔστω ἡμεῖς ἀνεγνώσαντες.

Ὁ Ἁγίος Ἐφραίμ Λόγῳ περὶ τῶν Ἐγκαινῶν τοῦ Ναοῦ τῆς Ἁγίας Ἀσπασσεως, ἡτοι τῶν μεγάλων Ναῶν τῶν Ἀγίων Τάφῳ λέγει, καὶ δεικνύει τὸν μὲν Τάφον τῶν πηγῶν ἀσπασσεως, τὸν δὲ λίθον συνήγορον τῶν νεκρῶν, ὅτι Θεὸν ἔδεξετο, καὶ ἔστω ὁ Τόπος ἐστὶν Ἀγγέλων Διδασκαλεῖον, ἀπὸ γὰρ αὐτοῦ προσεφώνησαν τοῖς Ἀποστόλοις λέγοντες, μὴ ζητήσατε μετὰ τῶν νεκρῶν τὸν ζῶντα.

Ὁ Ἁγίος Γερμανὸς Λόγῳ εἰς τὴν Κοίμησιν τῆς Θεοτόκου λέγει, ὃν τρόπον καὶ ὁ σὸς Τίος, καὶ πάντων Θεός, καὶ αὐτὸς ὅσον εἶπεν διὰ τὸν παντὸς ἀποθνήσκοντα τῶν γένων ἡμῶν ἀνθρώπων, τῶν ὁμοίως σαρκικῶς ἀπεγέσαστο θανάτῳ, παραδόξως δέχεται καὶ τὸν ἴδιον αὐτοῦ καὶ ζωποῖον Τάφον, καὶ τὸ σὸν τῆς κοιμήσεως ζωοπαράδοτον σῶμα.

Βασίλειος Σελευκείας ἐν τῷ τῶν Ἰεραίων λόγῳ ὡς εἴρηται, καὶ Κεφ. 18. Τόπον τινὰ ἐκτὸς ὄντα τῶν Προτειχίσματος, ὃν ἐκάλειν Κρανίον τόπον, ἐν ᾧ ἔτεκετις γυνὴ παιδίον δύο ἔχον κέρατα, ἀφ' ἧς συμβόλῃ ἐφασαν τινὲς Βασιλικὸν Οἶκον ἐν τῷ Τόπῳ ἐσσεσθαι, ὅπερ καὶ ἐγένετο. ἐκεῖ γὰρ τῶν Κυρίου κατὰξιώσατος σταυρωθῆναι, καὶ ἀφῆναι, καὶ ἀσπασσεως, ἐν τῷ καλεσμένῳ Γολγοθᾶ, ἐκεῖ καὶ ἡ Ἀγία τῶν Θεῶν κατὰξιώσθη Ἐκκλησία, ἐπωνύμως τῶν σωτήρια τῶν Κυρίων πάνθ' ἡ φέρουσα μέχρι νῦν, τῶν Σταυρῶν δὴ λέγου, καὶ τῆς Ἀσπασσεως, καὶ δὲ τῶν τῶν Ἰεραίων παραδόσεις, ὡς φησὶ, τὸ Κρανίον τοῦ Ἀδάμ ἐκεῖ ἀρεθῆναι, καὶ διεγνωσθῆναι τὸν Σολομώντα διὰ τῆς σοφίας αὐτοῦ.

Γρηγόριος Πατριάρχης Αντιοχείας βλέπω τὸν Τόπον τῆς Ἀναστάσεως , καὶ προσκυνῶ τὴν Ἀνάσασιν , ἢ πολυπραγμονῶ τὴν Ἀνάσασιν , προσκυνῶ τὸν Τόπον τῆς Σαύματος , εἰ καὶ μὴ καὶ λαμβανῶ τὸν τρόπον τῆς πράγματος . καὶ δεῦτε ἴδετε τὸν Τόπον τὸν παντὸς Παραδείσου τερπνότερον . δεῦτε ἴδε τὸν Τόπον τὸν πάσης βασιλικῆς πασαδος λαμπρότερον . παρακύψατε εἰς τὴν Δὴκλιν τὴν γενομένην πύλιν τῆς ἀφθάρτου ζωῆς . παρακύψατε εἰς τὸ Σπήλαιον , ἀφ' ἧς εἰς Οὐρανὸν μετοικήσομεθε .

Λέων ὁ πρῶτος Αὐτοκράτορον σοφώτατος , Λόγῳ εἰς τὴν Θεοσόμων Ταφῶν . ὁ Τάφος μιμνήσκων Οὐρανόν . ὁ γὰρ ἐν αὐτῷ ὡς ἐν θρόνῳ καθήμενος , ἐν σοὶ ὡς ἐν πασαδι ἀνεπαύσατο . ὁ Τάφος δὲ τῆς φθορᾶς ἀποκαθαίρονται ἄφθοι . ὁ Τάφος δὲ τῆς δευρατίνης χιτῆρας ἀπεδυσάμην , καὶ τὴν ἀρχαίαν ἐσολισάμην ἀπρέπειαν . ὁ Τάφος τῆς ζωῆς πλετών τὸν θησαυρόν .

Ὁ αὐτὸς Λόγῳ καὶ τῆς θανάτου . ἀλλ' ὁ μακάριαι γυναῖκες , καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἔφευ ὀσμῆσεως , καὶ τῆς καλῆς ἐκείνης φέγματος , καὶ Σαύματος , αἱ πρώται μὲν τὸ Χωρίον τῆς ἀφθαρσίας ὡραῖα ποδὶ καταλάβετε , πρώται δὲ τὸ μέγα τρόπον ἀκηκόατε .

Ὁ αὐτὸς εἰς τὴν ἀνάληψιν , ὅτι ἐκεῖνὸ μὲν τὸ ἱερόν ὄρος πρῶτον μουσικωτέρων ἔργων Ἰησοῦ Χωρίον εἶδισο γίνεσθαι .

Θεοδότος Ἀγίου ὁμιλία εἰς τὴν Χειρῶν Γέννησιν ῥηθεῖσιν ἐν τῇ Ἐφέσῳ , ἦτοι ἐν τῇ Οἰκουμενικῇ Ἁγίᾳ Συνόδῳ . ἀλλ' ἔπος ὁ τότε εὖδὸν Μάγνης ἐλευσας ἀρρήτων δυνάμει πρὸς τὴν ἀσπίθειαν , καὶ νῦν τὴν Φαυδρᾶν παρήγειν ἐπεκρότησε σήμερον . ἐκεῖ ἐν Φάτνῃ τῆς τραπέζης αὐτῆς προκειμένης , ἐκεῖνη γὰρ ἡ Φάτνη τῆς τραπέζης αὐτῆς Μήτηρ ἐγένετο , διὰ τῆτο ἐπ' ἐκείνης τίθεται , ἵνα ἐν αὐτῇ ἐνωθῆ , καὶ γένηται τοῖς πιστοῖς σωτήριο ἥδισμα , ἀλλ' ἡ Φάτνη τὴν σωτήριο αὐτῆν ἀνέδειξε τραπέζαν , ἡ δὲ τῆ ἐν Βηθλεὲμ Οἰκίσκος ὑτέλεια , εὖδὸν περιφανῆς τέτρε ἀνέδειξε Ναός .

Θεόδωρος ὁ Στραδίτης Ἐπιστολὴ πρὸς Θωμαῖ τὸν Ἀγιοτάτον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων . πορφόμαι εἰς τὴν Ἀγίαν Γλῶσσαν , καὶ ἐκεῖ καὶ φιλοῦ τὸ ἔδαφος ἐκεῖνο , τὸ ὅποιον ἐπάτησαν τῆς Χειρῶν καὶ ἵχνη , καὶ μετὰ καὶ αὐτὸν τὸν Θεοδέγμονα Τάφον , εἰς τὸν ὅποιον κατετέθη τὸ Πανάγιον Σῶμα τοῦ ἡμῶν Λυτρώτου , ἐκεῖθεν διαβαίνα εἰς τὸν θειότατον Γολγοθαῖ , ὅπερ ὁ Κύβελος τῆς δόξης ἐσαυρώθη . παγαῖνα παρεμπρὸς εἰς τὴν Βηθλεὲμ , τὴν ὅποιαν ὡς Ἐδέμ νέαν φανταζομαι , προσκυνῶ ἐκεῖ τὴν Φάτνην πλέον παρὰ τὴν χρυσὴν Σάμνον , μέσα εἰς τὴν ὅποιαν ὄχι τὸ Μαῖνα , ἀλλ' ὁ Ἄρτος τῆς ζωῆς ἐφυλάχθη . θεωρῶ ἀκόμη τὸ πανάγιον ὄρος εἰς τὸ ὅποιον ἐγένετο ἡ θειωτάτη Μεταμόρφωσις . τὸ ὄρος πρῶτον Ἐλαιῶν , ὅθεν ὁ Κύβελος ἀπέβη πρὸς τὴν Οὐραῖαν , βλέπω καὶ τῆς Πανάγνης Δαβιτιδος Κόρης τὸ Μνήμα , ὅπερ προσκυνεῖται ἡ Πανυπερδολόγητος εἰς τὴν Παιέρον Γεθσημανίαν . ὡς πῶς Ἀγία Κορυφὴ νὰ σὲ ἀχαιεσίσω , γνωρίζω πῶς εἶσαι ἐσὺ ὁ πρῶτος Πατριάρχης καὶ περ ἂν πέμπτος εἰς τὴν ἀπαρτίθμισιν πρῶτον Πατριάρχων . αὐτῆ ἐπρωτοφάνη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Χειρῶν ὁ ἐργασάμενος τὴν Σαύματα , ὅπερ ἐσαυρώθη , ὅπερ ἀνέστη , καὶ ἀνελήφθη ἀπ' αὐτῆ .

ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ .

Ἐγκώμιον εἰς τὴν Ἀγίαν Πόλιν Ἱερουσαλήμ , καὶ εἰς τὸν Μακαριώτατον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων Κύρ Παῖσον .

Ἄν εἶναι δίκαιον νὰ θαυμάζονται , καὶ νὰ ἐπαινῶνται Χάρις , καὶ Κάσρη εἰς μεγαλειότηα , εἰς δυνατότητα , καὶ πλετον , καὶ πολυαυθραπότηα , δίκαιον εἶχεν ἡ Βαβυλὼν ἐκεῖνη ἡ μεγάλη Χώρα νὰ θαυμάζεται , καὶ νὰ ἐπαινῶται , καὶ διὰ ἄλλα πολλα πράγματα , ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν δύνατα , καὶ σερὰ Τείχη , ὅπερ ἔκτισεν εἰς αὐτῆ ἐκεῖνη ἡ σοφώτατη Βασίλισσα Σειράμις , καὶ περισσότερο ἀπὸ αὐτῆ τὴν Βαβυλῶνα ἔχει δίκαιον νὰ θαυμάζεται , καὶ νὰ ἐπαινῶται τὸ θαυμασόν , καὶ μεγαλώτατον , καὶ δυνατάτατον ἐκεῖνο Κάσρον τῆς Παλαιᾶς Ῥώμης , ὄχι μόνον διὰ τὴν θαυμασὰ προμελέματα ὅπερ ἐφαίνονταν ὅταν ἐθεμελιώοντο , τὰ ὅποια ἐπροσήμιναν εὖδὸν φοβερὰς πολέμους , ὡς νίκας , καὶ τὴν θαυμασὰ τρόπαια , ὅπερ νικῶσα τροπαιῶχος ἐφαίνετο αἰετοτε καὶ πρῶτον ἐχθρῶντης , καὶ ἀπαύα εἰς ὅλα , τὴν πολυχρόνιον , καὶ μακρῶν διαμονῶν τῆς λαμπρᾶς πολιτείας πρῶτον Ῥωμαίων . ὄχι μόνον λέγω διὰ τῆτο πρέπει νὰ ἐπαινῶται , ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν περίμετρον τῆς μεγαλειότητος τῆς , τῆς ὅποιος ὁ περίμετρος (ὡς λέγουσιν οἱ Ἱστορικοὶ) ἐπὶ Λόφους , ἦτοι ἐπὶ Βενα ἐπερικλεε μέσα , καὶ διὰ τῆτο καὶ Ἐπιλόφος ἀνομάζεται . ὡς ἀφήσω τὸ θαυμασόν Ἱπποδρόμιον , ὅπου ὁ Βασιλεὺς ἐκεῖνος ὁ Ταρκλέιος εἰς αὐτῆ ἐκτίσει , τὸ ὅποιον , ὡς λέγουσιν , ἐχώρει δεκαπέντε μυριάδας αἰθρῶπων , διότι τῆτο τῶσον θαυμασῶν δὲν τὴν ἔκαμην , ὅσον οἱ τερακόσοι ἐκεῖνοι σοφοὶ , καὶ πρακτικοὶ , καὶ ἀγενικοὶ Ἄνδρες , ὅπου ἐλέγοντο ὅλοι μετ' ὄνομα κοινὸν Πατέριοι , οἱ ὅποιοι εἶχασιν τοιαύτῆ ἐπιστάσαν , νὰ θεωρῶσιν πᾶσαν ὑπόθεσιν πολιτικῆν , καὶ ἐπαύα εἰς ὅλα , καὶ Βασιλεία νὰ ψηφίζωσιν .

Ἀλλ' ὅμως αὐτὴν δέλη νὰ κάμη τινὰς ἀκριβῆ σύγκρισιν πρῶτον πραγμάτων , θαυμασιωτέρα , καὶ ἀξιεπαινετωτέρα Πόλις ἦτον ἐκεῖνη αἱ θαυμασὰ Ἀθῆναι , διότι αὐτὴ εἰπῆς διὰ τὴν μεγαλειότητάτης , τῶσον περίμετρον εἶχασιν τὴν Τείχης , ὡς μετὰ βίας ἕνας αἰθρῶπος περιπατῆρας ἤθελε τὴν τριγυρῆσιν μίαν ἡμέραν . αὐτὴ εἰπῆς διὰ τῆς λαμπροτάτης Οἰκοδομαῖς , Ναῶς , Ἀνάκτορα , Παλάτια , τὴν Στοῶν τὴν θαυμασῶν , καὶ ἄλλα παρόμοια , αὐτῆ ἕως τῆς σήμερον γνωρίζονται ἀπὸ τῆ παλαιᾶ Τείχης πρῶτον Οἰκοδομημάτων ὅπου εἰς αὐτῆ φαίνονται , ἀπὸ τῆ ὅποια ὡς ἀπὸ μέρους τὸ ὅλον ἡμπορεῖ νὰ γνωρῆσιν τινὰς . αὐτὴ δέλης νὰ εἰπῆς διὰ τὴν δικαιοσύνην , καὶ εὖδὸν νόμους αὐτῆς τῆς Πολιτείας , καὶ ποῖα ἄλλα ἐσάθη πλέον δικαιοῦται ὡσαύτῆ Πολιτεία πρῶτον Ἀθῆναίων , ὅπερ ὄχι μόνον εἰς τῆ λόγους ἐφύλαττε πάντοτε τὴν δικαιοσύνην , ἀλλὰ καὶ εἰς τῆς ἄλλας Πολιτείας αὐτῆ μετὰ δύναμιν ἀεμάτων μεγάλων , ἐσάδαζε νὰ φυλάττεται ἡ δικαιοσύνη , καὶ ἀφίνοντες μία Πολιτεία νὰ ἀδικῆ τὴν ἄλλῆν . τί νὰ εἰπῆ τινὰς διὰ τὴν φρόνησιν ,

ιστην, και τλω πολιτικω επισημηω τρω Σαυμασιων εκεινων Ανδρων, τρω παλαιω λεγω Αθωαιων, οπε κυβερνησαν αυτω τλω Πολιτειαν, οπου ολαι η αλλαισ πολιτικαισ εισ αυτω ως εισ αρχετυπον δε αρχησ, η εως της σημερον εσεχάζονται, η αυτω μιμνεται, η απ αυτω δανειζονται πολιτικω επισημηω, η νόμωσ δικαιωσες; Η πωσ να ενδειαση τινασ τλω πολυποικιλον σοφίαν οπε εισ αυτω, η απ αυτω εισ ολον τον Κόσμον δεήπλωσεν, οπου δέν είναι καμία λογική τέχνη, η σοφιστική επισήμη οπε να μη κωχάται πωσ είναι Αθωαιων εφέρεμα; δια τα οποια τετα ολα, θελοιτεσ να επαινεση τωτλω τλω Χωραν εκεινωσ ο σοφωσ ο Φίλων ο Ιουδαιωσ, ελεγε πωσ ολωσ ο Κόσμωσ να είναι ωσαυ ενα Ζωον, η η Κεφαλή τετεσ τε Ζωωσ να είναι ολη η Εχασ, δια τασ υπεροχικασ αρετωσ οπε παυποτε ειχε το ποτε λαμπρον γένωσ τρω Εθνωων, η τετης της Κεφαλης της Ελλάδοσ το Ομματι, να είναι ολη η Αττική, ωσαυ οπε η Αττική εφώτιζεν εισ τασ αρετωσ οδω αλλωσ Εθνωωσ, και τετεσ του Ομματισ η Κόρη να ητον η Πόλισ η Αθωια, δια τασ θεωρητικασ, η πρακτικασ ομω επισημωσ οπε εισ αυτω ελαμπαν.

Με ολον τετο, ολα τα προτερηματα, η μεγαλεια, η αξιωματα τετων των Πόλεωσ, αυ θελήση να τα συγκρηνη τινασ με τα προτερηματα, η μεγαλεια, η με τα θεικα αξιωματα της Αγιασμεσ αυτης Πόλεωσ Γερουσαλήμ, γληγοράτερα ηθελε συγκρηνη, η παραβάδη μίαν ολίγλω λάμψωσ ενωσ μικρωσ κηεισ με την ελλω λαμπρότητα τε Ηλιωσ, διατι πόσον διαφέρεισ τα μεγαλεια, η τα αξιωματα αυτης της Αγιασ Πόλεωσ, από τα αξιωματα, η μεγαλεια τρω άλλωσ μεγαλων Πόλεωσ, οσον διαφέρεισ τα θεικα εργα από τα ανθρωπινα πραγματα. διατι ποιωσ δέν ηξωρει πωσ αι αχαι ολαι Χωραι, η τα Βασιλεια ολα της Γησ, ανθρωπων εργα, η επιτηδηματα είναι, και ολα είναι εργα ανθρωπινησ χειρωσ, αλλά τετη η Αγια μεσ Πόλισ Γερουσαλήμ, λέγεται, η είναι, η εισ τετο κωχάται, οτι να είναι Πόλισ τε μεγαλωσ Βασιλέωσ Θεωσ, και εισ αυτω δε αρχησ η αυωθεν αυτωσ ο Θεωσ να εχη το χεριτε.

Ανισωσ η η Βαβυλων εκεινη ητον ανωμασμένη εισ ολον τον Κόσμον, δια τα δυνατα Τείχη οπε εισ αυτω εκτισεν η Σεμίραμισ η Βασίλισσα, πόσον περιφημον, η λαμπρωσ κάμνει τλω Αγίωσ αυτωσ Πόλιω, το να λέγεται, η να είναι Οικοδομή, η Κτίσιμον ενωσ μεγαλωσ Προφήτεσ, η Βασιλέωσ τε Δαβιδ, το οποιον Κτίσιμον βέβαια εργον ητον τε Δαβιδ, αλλά θελησισ, και δύναμισ του Παμβασιλέωσ Θεωσ. αυ είναι αλήθεια, μαρτυρειτο η Θεία Γραφή, διατι αφ ε λέγει τλω εθεμελίωσε, η τλω εκτισεν ο Δαβιδ, η τλω ετελείωσε, τότε εγνώωσε πωσ εκ Θεωσ ελαβε τλω Βασιλείαν. εγνω Δαβιδ οτι ητοιμασεν αυτον Κόμωσ εισ Βασιλεία επι Ισραήλ.

Ανισωσ η η παλαια Ρώμη με τα Σατανικα προμαντηματα οπε παραινω ειπομεν εκτίζετο, αλλά η Αγια μεσ Γερουσαλήμ με θεικα προμηνύματα ητον αποφασισμένη εισ την ιδεωσ τε Θεωσ να οικοδομηθη, εισ κατοικίαν πολωσ Αγίωσ Ανδρων. η μάρτυσ αυτωσ ο Θεωσ, ο οποιωσ καλωσ τον Αβραάμ να ευγη απε τλω

τλω Γλω τρω Χαλδαιων, τετλω τλω Αγίωσ Γλω, και οχι άλλω τε εδειξεν εισ κατοικίαν, οταν τε ελεγεν, εξελθε εκ της Γησ σε, η εκ της Συρηνείασσε, η δευρο εισ Γλω λω αυτωσ δείξω. και αυ αυτη η Ρώμη εκωχάτο, πωσ επεεχλει μεσατησ επησ Λόφωσ, η δια τετο Επάλοφοσ ανωμαζετο, αλλά η Αγια Γερουσαλήμ ενα καιρον, εισ αυτω μόνον επεοκλείονταν τα επησ χαρισματα τε Παναγιωσ Πνωματωσ, τα οποια επροσήμωσαν αι επησ Σάλπιγγεσ τρω επησ Γερύωσ, σαλπίζωσαι, η καταρξωσαι τα Γερικέντια Τείχη, ηγεν πασαν Οικοδομωσ της αμαρτίας, η οικοδομωσαι τα Τείχη Γερουσαλήμ, ηγεν ανεβάζοντασ οδω πτωσ εισ τλω Οικοδομωσ της αυω Γερουσαλήμ.

Αν οι Αθωαιοι εταρρξωσαν εισ τα μακρα Τείχη της Χωρασ τεσ, πωσ ημεισ οι πτωσ Χριστιανοι να μη ταρρξωμεν εισ τα πνωματικα Τείχη της Αγιασ τετης Γερουσαλήμ, η οποια εσωντασ η να είναι ενασ τύπωσ, η μία εικων της αυω Γερουσαλήμ, της κοινησ παύτων ημωσ Πατερωσ, κατωσ θελωμεν ειπει παρακάτω, τα Τείχητησ βέβαια φθαίωσιν από τλω Γλω ως τον Ουρανών; πωσ, και με τι τετόπον; διατι οποιωσ ιδει την εικονα, αυτωσ βλέπει η με τον νεν το εικονιζόμενον πράγμα. οποιωσ λοιπον ιδει, η λογιώσαι τετλω την Αγίωσ Γερουσαλήμ ωσαυ εικονα της Ουρανίωσ Γερουσαλήμ, αυτωσ με τον νεντε θεωρει η τλω αυω Γερουσαλήμ. βλέπεισ πόσον είναι μακρα τα Τείχη τετης της Πόλεωσ Γερουσαλήμ; δια τετο η ο Θεωσ εισ τον Προφήτην Ησαίωσ της λέγει, ιδε επι τρω χειρωσ με εζωγραφήσασ τα Τείχη.

Αν η Ρώμη δια μέγα κόσμον, η σολισμόν ενόμωσε να εχη τασ μεγαλασ της Οικοδομασ, το Παλάτιον, το Καπετόλιον, η το μέγα Γπωδορόμιον. η αι Αθωιωσ πωσ εχασι τλω Στωα, το Αρειον Πάγωσ, η της Αθωιασ τον περιβόητον Ναον, αλλά εμένα φθαίωμε αυτι μεγαλων, η υψηλων Οικοδομημάτων, να βλέπω εωσ της σημερον σολισμένω τλω Αγίωσμεσ Γερουσαλήμ με τλω Αγίωσ Σιωσ, εισ τλω οποίαν πρώτον ο Βασιλέωσμεσ Χειρωσ, η μέγασ Αρχειρωσ, ωσ ανθρωπωσ επαραδωσε τα μυσθηρια τρω ιερων αυτωσ Μαθητωσ εν τω μυσικω Δείπνω, εισ τλω οποίαν Σιωσ εκατέβη η αυτωσ ο Παράκλητωσ εισ οδω Μαθητωσ εν πυρηναισ γλώσσαισ, κατωσ ισρωει ο θεηγόρωσ Λυκάσ. η ταχα δέν είναι μεγαλωσ σολισμωσ τετης της Αγιασ Πόλεωσ, το Οικοδομημα τετο το μικρόν εισ τλω ποσότητα, η εισ το σχήμα, αλλά μέγα, η υψηλόν, η ουράνιον εισ τλω ποιότητα, η εισ τλω χάρωσ, το Αγιον Μνημα, οπε ο Αιμαθαιωσ Γωσήφ ελατόμησεν εκ πέτρωσ εισ ταφωσ εδικλωτεσ, αλλά αφιερωθη εισ ταφον Χειρωσ; η ταχα βέβαια δέν είναι τετοσ ο τάφοσ πολωσ τιμιώτερωσ, η αγιωτέρωσ από κάθε άλλω βασιλικω κλίνω; διατι τασ κλίνασ τρω Βασιλέωσ τρω γηίνωσ, η φαρτών, ανθρωπωσ γηίνωσ, η φαρτωσ ωσ υπηρέται τεργυριζοντεσ φυλάησσι, αλλά τετλω την κλίνω τε επερανίωσ Βασιλέωσ ηε τε Θεωσ, τον ζωοδόχον τάφον, επερανιωσ Αγγελοσ τον εφύλαηον, κατωσ το Γερων Ευαγγελιωσ μαρτυρει, η ελπίζω η εωσ της σημερον να τον φυλάηωσιν, αυ καλα η να είναι αόρατωσ εισ οδω εδικέσμεωσ οφθαλμωσ, δια τλω ανωξιοτήτασ;

Αν

Ἄν ἡ παλαιὰ Ρώμη ἐσυνάρουζε τριακοσίαις Πατρικίαις εἰς τὴν Σύγκλητον, Αἰδρας Φρονίμους, καὶ πρακτικὰς, καὶ αὐτοὶ ἦσαν ὡς βῆσις, καὶ σπριγμὸς ὅλης τῆς Πολιτείας, ἀλλὰ ἡ Σύγκλητος, καὶ ἡ Γερουσία τῆς Ἁγίας αὐτῆς Πόλεως Ἱερουσαλήμ, προβάλλεται εἰς καυχημάτων πλήθος δικαίων, καὶ παλαιῶν Ἀγίων αἰαειδμητων, Ἀβραάμ, Ἰσαὰκ, Ἰακώβ, οὗ δώδεκα Πατριάρχαι, Κεῖαι, Δημαγωγοί, Βασιλεῖς, Προφῆται, Ἀποστόλοι, οἱ ὅποιοι εἶναι βῆσις, σπριγμὸς, Σεμέλιον, ὅχι κοσμικῆς Πολιτείας, ἀλλὰ τῆς Εὐαγγελικῆς Πολιτείας τῆς Χριστοῦ, διασπαρμένῃς ἀπ' ἐδῶ εἰς ὅλον τὸν Κόσμον.

Ἀλλὰ ποῖος ἔχουσιν τὴν Δίεσιν, καὶ γῶσιν ἀληθῆς Δείων, καὶ ἀνθρωπίνων πραγμάτων, ἤθελε θαυμάζει οὗ τριακοσίαις ἐκείναις Πατρικίαις τῆς Ρώμης, καὶ νὰ μὴ θαυμάζει περισσώτερον οὗ τριακοσίαις δέκα καὶ ὀκτὼ οἰκογενεῖς ἐκείναις τῆς Πατριάρχου Ἀβραάμ, μετ' οὗ ὅποιος ἐδίωξε τὸν Χολοδογόμορ, καὶ οὗ ἄλλαι Βασιλεῖς οὗ μετ' αὐτῆ, οὗ ὅποιος νικῶντας, ἄρπαξεν ἀπ' αὐτῶν ὅλην τὴν αἰχμαλωσίαν, ὡς γυναῖκας, καὶ τὸν λαόν, καὶ λατὸν τὸν ἀδελφιδὸν αὐτῆ, καὶ πᾶσαν τὴν ἴππον Σοδόμων, ὅπου ὑποσέφοντας Νικητῆς τροπαῖχος, τὸν ἐπροϋπέτησεν ὁ Μελχισεδέκ μετὰ μεγάλων δώρων, καὶ δολογίων. τῆτοι λέγω εἶναι ἀξιοὶ νὰ θαυμάζωνται περισσώτερον παρὰ ἐκείναις, διότι ἐκείνοι μετ' ἀνθρωπίνων γῶσιν, καὶ δύναμιν ἐκυβερῆσαν, ἀλλὰ τῆτοι μετ' ἄμαχον δύναμιν, καὶ τὴν Δείον σοφίαν τῆς Θεοῦ, οὗ ἐχθρῶν πάντοτε ἐνίκησαν.

Τί ἔχουσι νὰ κάμωσι οἱ τριακοσοὶ Πατρικιοὶ τῆς Ρώμης, μετ' οὗ τριακοσίαις ἀνδρας οὗ πολεμιστὰς ὅτε ἔχε μαζίτε ὁ Γεδεὼν, ὅταν ἐπολέμησε, καὶ ἐνίκησε μετ' ὅσον πολλαὶ ὀλίγαι καὶ ἀμύπολλα πλήθη τῶν Μαδιωνιτῶν, καὶ τῶν Ἀμαλκεϊτῶν; διατὶ οὗ τριακοσίαις Πατρικίαις τῆς Ρώμης, οὗ ἐδίωλεξε Βασιλεὺς γῆρας, καὶ φθαρτὸς, ἀλλὰ οὗ τριακοσίαις τῆς Γεδεὼν, οὗ ἐδοκίμασε, καὶ οὗ ἐδίωλεξε ὁ Βασιλεὺς τῶν ἀπάντων Θεοῦ.

Ἄν αἱ θαυμασταὶ Ἀθῆναι ἔχουσι μεγάλην τιμὴν ἀνάμεσα εἰς ὅλας ὡς ἄλλαις Πολιτείας τῶν Ἑλλήνων, διατὶ ἦτον ἐνδικηταὶ οἱ Ἀθῆναιοὶ παντὸς ἀδικημένους, μὴ ἀφίνοντες μίαν Πολιτείαν νὰ πλεονεκτήσῃ, καὶ νὰ ἀδικήσῃ τὴν ἄλλην, καὶ διὰ τῆτο ἀπὸ ὡς ἄλλαις Ἑλλήνιδαις Πόλεις, αὐτὴ μόνη ἐνδικητρία ἐλέγετο, πῶς δὲν εἶναι δίκαιον ἡ Ἁγία Πόλις Ἱερουσαλήμ, νὰ ἔχη ὡς πρῶται, καὶ μεγαλιτέρας τιμὰς ἀπὸ καθεῖ ἄλλου Χώραν, καὶ Πόλιν; ἐπειδὴ ἐτέτη ἔγινεν ἐνδικητρία τῆ ἀνθρωπίνου ἀδικήματος, ὅτε ἐπλεονεκτήθη, καὶ ἀδικήθη ἀπὸ τὸν κοινὸν ἐχθρὸν, καὶ πολέμιον τῆ ἀνθρωπίνου γένους, τὸν πονηρὸν λέγω Διάβολον; πῶς; διατὶ μέσα εἰς τῆτω ἔγινεν ὁ θαυμαστὸς πόλεμος τῆς Τῆς τῆς Θεοῦ μετ' αὐτὸν τὸν πονηρὸν Διάβολον, μέσα εἰς τῆτω πολεμῶντας, ἐβάφθησαν οἱ πόδεςτου εἰς τὰ αἶμα καρφωμένοι εἰς τὸν Σαυρόν. μέσα εἰς τῆτω τὴν Ἁγίαν Πόλιν ἐσύντηψεν οὗ ἐχθρῶςτε ἐν ῥάβδῳ σιδηρῆ, μετ' ὡς ἀδερῆνια καρφία ὅπου ἔχεν εἰς ὡς χεῖράτε καρφωμένα. μέσα εἰς τούτῳ ἔσχισε τὴν ἀγίαντου πλάταν, ἀπὸ τῆτω ὅποιαν ἔκαμε νὰ δρᾶμοσι δύο μεγάλοι ποταμοὶ αἵματος, καὶ ὕδατος, εἰς οὗ ὅποιος ἐκατέποντισεν ὡσπερ ἄλλον Φαραῶν τὸν πονηρὸν Διάβολον ἐν τῆ ἐρυθρᾷ

Θαλάσ-

Θαλάσῃ. καὶ τέλος πάντων, εἰς τῆτω τῆν Ἁγίαν Ἱερουσαλήμ κατέλυσε τὸν ἐχθρὸν, καὶ ἐνδικητῶ τῆ ἀνθρωπίνου γένους. καὶ πῶς νὰ μὴ τιμᾶται περισσώτερον τῆτη ἡ Πόλις ὡς ἐνδικητρία ὅλα τῆ ἀνθρωπίνου γένους;

Ἀλλὰ τί θέλω νὰ κλώσω καὶ ἄλλωσα, καὶ νὰ συγκρίνω καὶ ἀσύγκριτα, ἐσῶντας ὅτε ἀπὸ πολλαὶ πράγματα, νὰ βλέπω τῆν Ἁγίαν Ἱερουσαλήμ νὰ ὑπέρεκαται εἰς ὡς τιμὰς, εἰς ὡς ἀξιώματα, καὶ εἰς ὡς ἀγιότητας, ἀπὸ καθεῖ ἄλλου Γῆ, καὶ τόπου, καὶ Χώραν; διατὶ ποία ἄλλη Πόλις ἠξιώθη νὰ ἔχη διὰ Βασιλεύου τὸν τῆ ἀπάντων Θεὸν, καὶ Βασιλέα; καὶ δὲν ἀκρίβεις τί τῆς λέγει ὁ Προφήτης Σοφονίας εἰς τὸ τρίτον Κεφάλαιον τῆς Προφητείας; μὴ φοβῆ, λέγει, Ὀυγατερ Σιών, κήρυσσε Ὀυγατερ Ἱερουσαλήμ, διατὶ; διατὶ βασιλεύσει Κύριος ἐν μέσσοις. καὶ δὲν εἶναι τῆτο ἀλήθεια; δὲν εἶναι εἰς τὸ μέσοντης ὡσὰν βασιλικὸς θρόνος τῆ μεγάλου Βασιλέως Θεοῦ, ὁ Ἁγίος, καὶ Ζωοδόχος Τάφος; ἢ ὡσὰν ἕνας βασιλικὸς θρόνος εἰς τὸν ὅποιον ἀνεπαύθη ὁ πάντων Βασιλεὺς Χριστὸς ὁ Θεὸς ἡμῶν; τὸ ὅποιον ἐπροφήτευσεν ὁ Πατριάρχης Ἰακώβ, ἀλογῶν τῆ Ἰῆδα τῆν Φυλλῶ, ἀπὸ τῆν ὅποιαν Φυλλῶ γεννᾶται τὸ καὶ σάρκα Χριστὸς. Ἄναπεσὼν ἐκοιμήθη ὡς Λέων, ἐπέτα καὶ τῆν ἄλλου Προφητείαν, ἔξηγέρθη ὡς κεκραυπαλτικῶς ἔξοιν; καὶ ἐπάταξε οὗ ἐχθρῶς αὐτοῦ ὡς Σκύμνος.

Ποία ἄλλη Πόλις ἠξιώθη ποτὲ ποῖτον ἀξίωμα, νὰ ἔχη πρόμαχον, καὶ προπολεμιστὴν αὐτὸν τὸν Θεὸν ὡσὰν τὴν Ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, ὅτε αὐτὸς ὁ ἴδιος μαρτυρεῖ, καὶ λέγει εἰς τὸν Προφήτην Ἠσαΐαν, ὑπερασπῶ αὐτῆς τῆς Πόλεως (τῆς Ἱερουσαλήμ δηλαδὴ) δι' ἐμέ, καὶ διὰ Δαβὶδ τὸν δέλονιμ. καὶ ἐπειδὴ ἀδύνατον Θεὸν ψάσασθαι, σοχάσσε καλὰ, εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Βασιλέως Ἐξέκεις πόσῳ βοήθειαν, καὶ πόσον πόλεμον ἔκαμε, καὶ πόσους ἐχθρῶς ἐφόνωσε τῆς τῆς Χώρας. ὅχι ἐχῶντας πλήθη ἀνθρώπων πολεμιστῶν, διότι ὅταν ὁ Θεὸς πολεμῆ, δὲν χρειάζεται ἀνθρώπους πολεμαρχῶς, ἀλλὰ ὡσὰν Θεὸς μετ' Ἁγέλον Οὐραῖον πολεμῆ οὗ ἐχθρῶςτε. ἔξηλθε λέγει Ἁγέλος Κυρίου, καὶ ἐπάταξε ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῆς Ἀσυρίων ῥπ ε. χιλιάδας.

Ποῖαν ἄλλου Πόλιν ἠγάπησεν ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ περισσώτερον ἀπὸ τῆτω τὴν Ἁγίαν Ἱερουσαλήμ, ὡς ὅτε εἰς τῆτω ἐπροώρισε νὰ διδάξῃ τὸν ἀνθρώπον ὅλατε καὶ μυστήρια παλαιᾶς, καὶ νέας Διαθήκης. ἐδῶ ἐτελέσθησαν ἡ νομικαὶς Λατρείαις τρανώτατα, ἐδῶ αἱ Θυσταί, ἐδῶ αἱ Ὀλοκαυτώσεις, οἱ νομικοὶ Βαπτισμοί, οἱ Ῥαντισμοί, ὁ Ναὸς, τὸ Θυσαστήριον, καὶ Ἁγία τῆς Ἁγίων, τὸ Ἐλαῖον τῆς Χείσεως. ἐδῶ ὁ βλέπων, ὁ προλέγων, ἡ προφητείας, καὶ καθεῖ ἄλλο μυστήριον τῆς παλαιᾶς. καὶ ἔξω ἀπὸ τῆτω ὅλα, καὶ θεῖα, καὶ ἀγιώτερα, καὶ τελειώτερα, καὶ σωτηριακάτερα Μυστήρια τῆς νέας Διαθήκης τῆ Εὐαγγελίας τῆς Χριστοῦ.

Δημιουργῶντας ὁ Θεὸς τὸν πρῶτον ἀνθρώπον τὸν Ἀδάμ, διὰ ἔχαιρετον τόπον ἀπὸ ὅλλου τῆν Γῆ, τῆ ἐδίωλεξε, καὶ τῆ ἐδῶκε κατοικίαν τὸν Παραδείσον, ὡς ὅτε ἀπὸ ὅλλου τῆν ἡ Γῆ ἐκείνη τῆς Ἐδέμ ἤρσεσε τῶ Θεῶ, καὶ διὰ τῆτο λέγει, ἐφύτρωσεν ὁ Θεὸς Παραδείσον ἐν Ἐδέμ καὶ Ἄνατολῆς, καὶ ἐκεῖ ἔθετο τὸν ἀνθρώπον ἐν ἐπλασεν.

R

Ἀπο-

Απεσάτησεν ὁ ἀνθρώπος ἀπὸ τὸν Θεὸν μετὰ τὴν παράβασιν τῆς ἐντολῆς, ἐγένετο ἔχθρα μεγάλη αἰαμέσον Θεῶν, καὶ ἀνθρώπων, ἤλθε καιρὸς νὰ λυθῆ τῆτι ἡ ἐχθρα, νὰ γείη φιλία, καὶ ἀγάπη αἰαμέσθη τῆν δύο, τὴ Πλάσθη, καὶ τὴ Πλάσματος, τὴ Θεῶν, καὶ τὴ ἀνθρώπων, ἦτον χρεία νὰ γένοιτο γράμματῶν, συμφωνίας, καὶ ὁμολογίας εἰς τῆτιν τὴν ἀγάπην. γράφει τὸ γράμματῶν ὁ Θεὸς, ποῖα γράμματῶν; τὸν Νόμον τὸν παλαιὸν, μετὰ ποῖον τὸ ἐξελεῖ; μετὰ τὸν Προφήτην Μωϋσῆν, καὶ πῶς ἐθέλησε νὰ δοθῆν, καὶ νὰ διαβασθῶσι τὰ γράμματῶν τῶν, καὶ νὰ γένοιτο ἡ συμφωνία; ὅχι εἰς ἄλλον τόπον, ὅχι εἰς ἄλλο ὄρος, πᾶρεξ εἰς τὸ ὄρος τῆ Σινᾶ.

Καὶ τὸ σημάδι τῆς τελείας ἀγάπης, καὶ τῆς εἰρήνης ποῖον ἦτον; νὰ δώσεν ὁ ἄγγελος, κατὰ τὴν κάμεσιν οἱ Βασιλεῖς ὅπως διὰ τελείαν, καὶ βεβαίαν ἀγάπην σέλευσεν ἕνας τῶν ἄλλων τὸ παιδίον, καὶ ἄλλος τῶν ἄλλων, τὸ ὁποῖον καὶ τὴν κοινὴν γλώσσαν λέγεται ὡσανύ αἰμανάτι, καὶ εἰς τὴν Ἑβραϊκῶν λέγεται ὁμηρα. ἐτίει ἔταξε καὶ ὁ Θεὸς εἰς τὴν συμφωνίας ἐκείνας νὰ δώσῃ ὁ ἀνθρώπος ὁμηρα εἰς τὸν Θεὸν, καὶ ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἀνθρώπον, καὶ τί ἔδωκεν ὁ ἀνθρώπος εἰς τὸν Θεὸν; τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, καὶ τὴν ἀνέβασεν εἰς τὸν Οὐρανόν. καὶ τί ἔδωκεν ὁ Θεὸς εἰς τὸν ἀνθρώπον; τὸ Πανάγιόν Πνεῦμα. καὶ ποῖος ἐμεσίτωσεν εἰς τῆτι; ὁ Υἱὸς τοῦ ὁ Μοιουγενῆς, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, αὐτὸς ἐμεσίτωσεν, αὐτὸς ἐκατίβη εἰς τὴν Γῆν νὰ τελειώσῃ τῆτιν τὴν ἀγάπην, καὶ νὰ βάλῃ εἰς τὸ μέσον τὴν εἰρήνην. Χριστός ἐστιν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, λέγει ὁ Μακάριος Παῦλος, ὁ ποιήσας τὰ ἀμειψότερα ἐν. αὐτὸς ἤλθε, καὶ ἐπῆρεν ἀπὸ λόγους τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, καὶ τὴν ἀνέβασεν εἰς τὸν Θεόν, καὶ Πατέρα, καὶ μετὰ τὴν τιμὴν, ὡς ὅπως τὴν ἀνέβασε, καὶ τὴν ἐκατίβη ἐκ δεξιῶν τῶν Θεῶν, καὶ Πατρός. ἀλλὰ πρὸ τῆς νὰ αἰαβάσῃ αὐτὴν τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, ἔδωκεν εἰς τὸν ἀνθρώπον τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, ἵνα μένῃ, λέγει, μετὰ ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα. ὡ καὶ τὴν ὁμηρα, ὡ καὶ τὴν αἰμανάτια, ὡ καὶ τὴν εἰρήνην. ὡ καὶ τὴν ἀγάπην ὅπως ἐγένετο. καὶ πῶς ἐγένετο τῆτι ἡ εἰρήνη, καὶ ἡ ἀγάπη; εἰς τὴν Ἅγιαν Γῆν τῆτιν, εἰς τὴν Ἅγιαν Ἱερουσαλήμ. ὡς ὅπως διὰ νὰ γράψῃ λέγει ὁ Θεὸς, καὶ νὰ δώσῃ τὴν συμφωνίας, καὶ τὴν ὁμολογίας τῆτις τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς εἰρήνης, ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ὄρη ἐδιέλεξε τὸ Σινᾶ τὸ ὄρος, καὶ ἐκεῖ ἔδειξε τὴν δόξαν τῆς Θεότητός τῆς τῆς Μωϋσέως εἰς τὴν ὀπὴν τῆς πέτρας.

Ἀλλὰ διὰ νὰ τελειώσῃ τῆτιν τὴν ἀγάπην, καὶ τὴν εἰρήνην, καὶ νὰ πάρεξ ὁμηρα, καὶ νὰ δώσῃ ὁμηρα ἀδιάσπαστα, ἐδιέλεξε τῆτιν τὴν Ἅγιαν Γῆν, τὴν Ἅγιαν Ἱερουσαλήμ, καὶ ἐδῶ ἔδειξε Θεότητῶν ὁμῶν καὶ ἀνθρώποτῆτα, ἐδῶ ἔσμιξε Θεότητῶν, καὶ ἀνθρώποτῆτα, ἐδῶ ὁ Εὐαγγελισμὸς τῆς Ἀγίας πρὸς τὴν Παρθένον, ἐδῶ ἡ Βηθλεέμ, ἐδῶ τὸ Σπήλαιον, ἐδῶ ἡ Φάτιν, τὸ θάματῶν, αἱ ποικίλαι δυνάμεις, ὁ Κρανίος τόπος, καὶ ὁ Ἅγιος, καὶ Πανάγιος, καὶ Ζωοδόχος Τάφος.

Βλέπει πῶς καὶ σύγκρισιν ἀπὸ ἄλλων πόλιν τῆτιν ἡγάπησεν ὁ Θεὸς περισσότερον, καὶ θελεῖ νὰ ἰδῆς τὴν ἀγάπην τὴν τῆτιν; θελεῖ λέγει ὁ Προφήτης Δαβὶδ τὴν φυλὴν Ἰσραὴλ διὰ βασιλικὴν φυλὴν, καὶ τὸ ὄρος Σιών ἡγάπησεν διὰ βασιλείαν. θελεῖ νὰ ἰδῆς τὴν τῆτιν ἀγάπην; ἀγαπᾷ Κύριος τὴν Πύλιν Σιών ὑπὲρ πάντων τῶν Σκηνώματων Ἰακώβ. θελεῖ νὰ ἰδῆς τὴν τῆτιν ἀγάπην; αὐτὸς

ὁ Με-

ὁ Μοιουγενῆς Λόγος τῶν Θεῶν, ἐρχόμενος νὰ ἐμβῆ εἰς τῆτιν τὴν πολλὰ ἡγάπημένην Χώραν, καὶ προβλέπων ὡς Θεὸς τὴν μαιφονίαν τῆς κακίας Ἑβραίων, καὶ τὸν ἀφανισμόν, καὶ χαλασμόν τῆς, τῶν ἐλυπήθη εἰς αὐτὴν, ὡς ὅπου ἐκλαυσε, λέγει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκάς, καὶ ὡς ἐγίσε, λέγει, ἰδὼν τὴν Πόλιν ἐκλαυσεν ἐπ' αὐτῆ. ὡ καὶ τὴν ἀγάπην θερμώθη μετὰ κλαυθμῶν, καὶ δακρύων. μεγάλῳ ἀγάπῳ ὅπως ἐφύλαξεν εἰς αὐτὴν ὁ Θεός.

Ἀλλ' ὡ Ἅγια Γῆ, Ἅγια Ἱερουσαλήμ, ἐσὺ βέβαια εἶσαι ἡ πολλὰ ἡγάπημένη Πόλις τῶν Θεῶν, ἐσὺ εἶσαι ἡ ἐκλεκτοτέρα Πόλις ἀπὸ ὅλας τῶν ἄλλων Πόλεις τῶν Κόσμων. διατὶ εἰς ἐσὶνα αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεὸς ἐδιέλεξε νὰ κάμῃ τὴν ὑπερφύη μυστήρια διὰ τὴν σωτηρίαν πάντων τῶν Κόσμων. διὰ τῆτι καὶ ἐσὺ μόνη πρέπει νὰ ὀνομαζῆσαι Ἀκρόπολις ὅλων τῶν Πόλεων, Λυχνία, καὶ Λαμπὰς φωτίζουσα ὅλην τὴν Οἰκουμένην, Ὀφθαλμὸς ὁλων τῶν πεισῶν, καὶ Καρδία ζωτικὴ τῆς Πίστεως, αἰαμέσα εἰς ὅλον τὸ Σῶμα τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας, τῆς ὁποίας Κεφαλὴ εἶναι αὐτὸς ὁ Χριστός.

Ἄν ἡ ἄλλαι Χῶραι, καὶ τὰ Κάσθη καυχῶνται νὰ ἔχουσι Κτίτορας, καὶ Οἰκιστὰς μεγάλους, καὶ θαυμαστὰς Βασιλεῖς. ἡ Νινὴ τὸν Νίνον, ἡ Ρώμη τὸν Ρώμυλον, ἡ Ἀλεξανδρεία τὸν Μέγαν Ἀλέξανδρον, καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις τὸν Μέγαν Κωνσταντῖνον, ἀλλὰ ἐσὺ καυχᾶσαι πῶς πάντοτε εἶχες, καὶ ἔχεις διὰ Βασιλείαν τὸν Θεόν, ὅχι μόνον πρῶτον θεϊκῶς, κατὰ τὸν παρανόματον, ἀλλὰ καὶ ὑπερθεοθετικῶς. ἡ ἔχουσι ὁ Θεὸς γενόμενος ἀνθρώπος, καὶ ἐρχόμενος νὰ σῶσῃ μέσα εἰς τὴν Τείχησιν, προῦπαν τῆς τῆτις οἱ λαοὶ, καὶ οἱ ἄλλοι Βασιλοφορέτες, καὶ Κλαυθροφόρες δὲν τὸν ἐφήμιζαν Βασιλεῖα λέγοντες, ἀλογημένους ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου Βασιλεῖς τῆς Ἰσραὴλ; ὅτι ὅταν κοροναίεσαι κάμνενα, εἰς τὸ ἔχουσι τὸν κοροναίεσαι.

Εἶσε φανώθη μέσα εἰς ἐσὶνα μετὰ τὸν ἀκαίθιον Στέφανον ὡς Βασιλεῖς κατὰ τὸν ἐπὶ τῶν Σαυροῦ, ὡς ἐπὶ τῶν θρόνων βασιλικῶν. δὲν ἦτον σημεῖα βασιλικὰ ἢ κόκκινη πορφύρα ὅπως τὸν ἐνέδυσαν οἱ στρατιῶται, ὅταν ἄκοντες, καὶ μὴ βουλομένοι, γονυπετῆντες ἐμπροσθέντες, καὶ προσκυνούντες τὸν ἔλεγαν, χαῖρε ὁ Βασιλεῖς τῆς Ἰσραὴλ;

Δὲν ἦτον σημεῖον βασιλικὸν ὁ κάλαμος ὅπως τῶν ἔδωσαν εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα; διὰ νὰ ἀπογράψῃ ὡς Βασιλεῖς τὸ ἔσθην ὑμῶν, καὶ τέκνα τῆς βασιλείας; μετὰ τὴν καλαμάρι; μετὰ τὴν καλαμάρι τῆς πλωρᾶστος τῆς ἐσφαγμένης, μετὰ πορφύρα γράμματῶν ὡς Βασιλεῖς, ἐπειδὴ τῆς Βασιλείων ἦτον δοσμένον νὰ γράψῃ μετὰ πορφύρα γράμματῶν. διάβασίμεν τὸν τίτλον τῶν Πιλάτων ἐπὶ τῶν Σαυρῶν γεγραμμένον μετὰ τῶν λογίων γράμματῶν, Ἑβραϊκὰ, Ἑβραϊκὰ, καὶ Ῥωμαϊκὰ. Ἰησοῦς λέγει, ὁ Βασιλεῖς τῆς Ἰσραὴλ, καὶ ἐπειδὴ Βασιλεῖς τῆς Ἰσραὴλ, ἐφθασε νὰ γράψῃ τὸν τίτλον μετὰ Ἰσραϊτικὰ μόνον γράμματῶν, ἀμὴ διατὶ καὶ μετὰ Ἑβραϊκὰ, καὶ Ῥωμαϊκὰ; σημάδι ἦτον καὶ τῆτι, διατὶ μετὰ τὴν Ἅγιαν Πίσιν εἰς τῶν τῶν τῶν Ἑβραίων ἐβασιλεύσεν, εἰς ὅπου Ἰσραὴλ ἐστὶν πεισῶντες, εἰς ὅπου Ἑβραῖοι, καὶ εἰς ὅπου Ῥωμαῖοι.

R 2 Καὶ

Κεφ. 18. Παρὰ τίνων ἐκτίσθη ἡ τὴν ἀρχὴν, ἢ ποσαχῶς ὀνομάζεται, καὶ ὑπὸ τίνων ἀνακαινίσθη ὕστερον ὁ Θεῖος οὗτος Ναὸς κατὰ διαφόρους καιροὺς. 82

Ἰχθυογραφία τοῦ Θεοῦ Ναοῦ τοῦ Παναγίου Τάφου. 106

Πίναξ τῆς Ἀγίας Πόλεως μετὰ τῶν περὶ αὐτὴν.

Κεφ. 19. Ὅτι ἢ πρὸς τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐδοιοποιεῖται, ἢ προσκύνησις τῶν Χριστιανῶν ἐστὶν ἀρχαία. 107

Κεφ. 20. Λύσις τῶν ἀντικειμένων λόγων, ἢ ἐπιχειρημάτων, δι' ὧν οἱ τῆ τιμῆ τῶν Ἀγίων Τόπων μαχόμενοι βλασφημῶσιν. 113

Κεφ. 21. Τίς ἢ ἀφέλεια τῆς ἐν τῇ Ἱερουσαλὴμ Προσκυνήσεως, καὶ ποσάπῃ ἐστὶ. 122

Ἐγκώμιον τῆς Ἀγίας Πόλεως μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ πατριαρχουσάντων, καὶ ἰδίως τοῦ Κυρ Παΐσις. 125

Τ Ε Λ Ο Σ.

Ἐπιτομὴ τοῦ βιβλίου τῆς Ἱερουσαλὴμ

ἡ ἱστορία